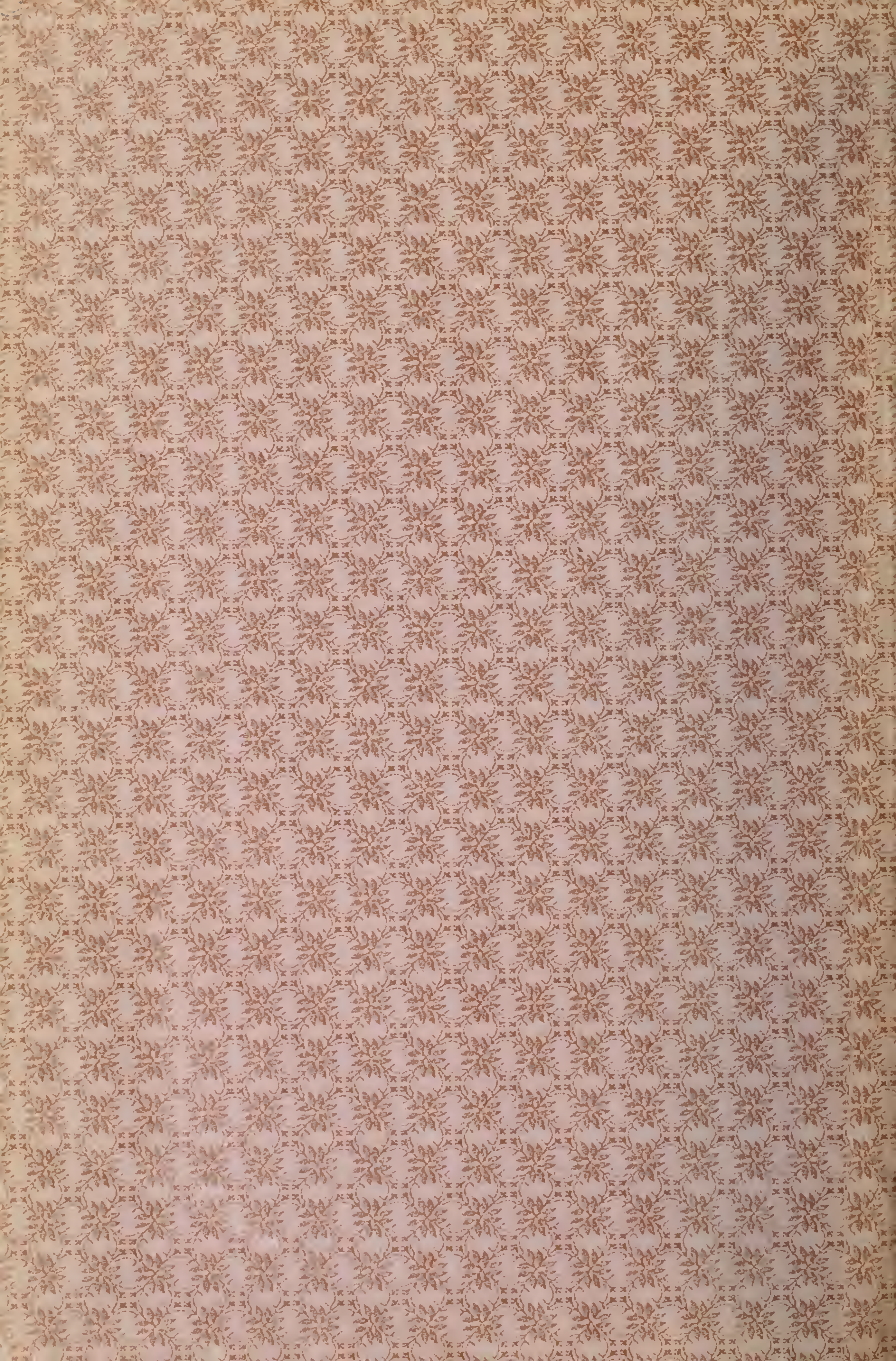

مؤلفی

انجمن معارف اعضاسندن

حبيب

خط و خطاطان

معارف عموميه نظارت جليله سنڭ رخصتيله

١٣٠٦

قسطنطنيه

مطبعهٔ ابو الضيا

ممثلی

ابو الضيا توفيق

بك

فياتی ١٥ غروشدر

فهرست مندرجات رسالهٔ خطّ وخطّاطان

❀

(۱۲۰۲) دن صکره
کلان خطاطان

۲۳۲ محرفان خط

تعلیق نویسان ممالك عثمانیه

(تم)

خط وخطاطان

مؤلفی

انجمن معارف اعضاسندن

حبیب

ممثلی ابو الضیا توفیق بك

برنجی طبعی

معارف نظارت جلیله سنك رخصتیله

قسطنطینیه

١٣٠٥

مطبعهٔ ابو الضیا

مطبعة أبو النصر

مقدّمه

چوقدنبرو ترتیبنی قورمش اولدیغم رساله‌ٔ خطّ وخطّاطینی
حضرت سپهر رفعت ظلّ اللّٰهی پیرایه بخش تخت وتاج
شاهنشاهی

بیت

شایستهٔ وصف سرفرازی   سلطان عبدالحمید غازی

کتبت خطوط خطوات کتائبه بقلم کرام الکاتبین فی اللّوح المبین
عهد معارف مهدلرنده قوّه‌دن فعله چیقاره بیلدیگمه موفّقیّت
واقتداریمه سپاس وشکربی قیاس ایدرم .

بورساله‌نك موضوعی عموماً خطّك حدوث وکیفیّت
تحوّل وتبدّل وطریق انتشاری وخصوصاً خطّ عربینك منشأ
ومنبعی واقسام اقلامی اختراع وخطّ منسوب وبدیعی ابتداع
وکمال حسنه ایرشدیران خوشنویسانك شخص واستاد ومکان

وزمان حیات وسال وفات ومدفنلری ویادگار براقدقلری آثار خطیه‌لری ایله لوازم خطدن تصویر وتذهیب وتجلید اصحابنك برنبذه ترجمهٔ احواللرندن عبارتدر .

مأخذ مقصودمز تفصیل خط ومتقدمین خطاطان وخوش نویسان ایران حقنده بوبابده یازیلان تذکره ورساله‌لر ایله ثمرهٔ جد وجهدمز اولان اطلاعات واستحضارات ذاتیه‌مزدر .

آنجق خطاطان ممالك عثمانیه حقنده مرحوم (مستقیم‌زاده) نك (تحفة الخطاطینی) (کل صید فی جوف الفرا) فحواسنجه تمام مؤلفات خطیه‌نك محتویاتنی مشتمل اولدیغندن هرنقدر (گلزار صواب) نفس‌زاده و (مناقب هنروران) عالی افندی گبی نفیس نسخه‌لر الده ایسه‌ده بزی آنلردن مستغنی ایدوب بیك ایکی یوز ایکی‌یه قدر گلان خوشنویسانك تفصیل احواللری اکثریا آندن مستخرج اولنمش ومرحوم مشار الیهك (سلسلة الخطاطین) نام رسالهٔ صغیره‌سنده مذکور طقسان قدر مشهور خطاط اسملرینك اثرلری مشهود اولان یوزدن زیاده خارجدن یازلمش سایر خطاطان اسمندن فرق اولنمسی ایچون آنلر ارقام هندسی ایله گوسترلمش وبیك ایکیوز ایکیدن صکره گلانلرك شرح حاللری

تاریخلرده هنوز مضبوط اولمامغله بقدرالاستطاعة اوته برو استفهام واستعلام ومدفن وسنك نشانلرندن حال وشان وتاریخ وفاتلری تحقیق وتدقیق اولنوب ذیل گونه علاوه قلنمشدر .

رسالهٔ بندکانه‌مز ایکی قسم اولدیغندن فارسی قسمنده ایران خطّاطلرینك وباخصوص تعلیق یازانلرك وبالعکس ترکجه قسمنده ثلث ونسخ یازانلرك ترجمهٔ حاللری دها مفصّل ومشروح یازیلوب خطدن خارج اولان احوال خطّاطانه تعرّض اولنمامش وترکجه قسمنده‌درون رساله‌یه (ابن بوّابك) قصیدهٔ رائیّه‌سی ایله آخر رساله‌یه سنجارینك « مجوّد البضاعة » نام رساله‌سی وفارسیده (سلطانعلی مشهدینك) منظومهٔ فارسیسی تکمیل استفاده واستفاضه ایچون عینا نقل اولنمشدر . بودخی معلوم اوله‌که محلّی ذکر اولنمیان خطّاط عثمانی شهریدر .

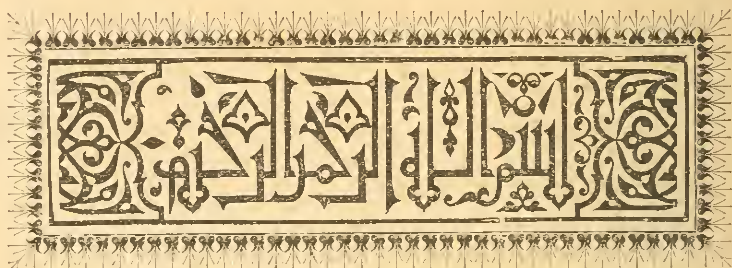
بیت

از ابجد اندیشه یارب تو بشو لوحم
درمکتب درویشان خود هوّز وحطّی نی

والله الموفّق بالاتمام

خط و خطاطان

دیباچه

در بیان کیفیّت احداث خط

انسان عالم مدنیّته ایاق باصدقجه محاسبه و مکاتبه واسطه‌سی ایجادینه دوشمشدی . حیوانات گبی اوتلامق درجه‌سندن آوجیلق وچوبانلق وباغباناق واکنجیلك مرتبه‌سنه واردقده انکشافانه راهبر اولان ضرورت واحتیاج سوقیله برطاقم صنایع ضروریّه ایجاد ودلالت طبیعتله راه تجارت ودادوستد گشاد ایدوب زحمت مهاجرت ومسافرتی اختیار ایلدی وحساب وکتابنك ضبط وثبتی ومرامنی حاضر وغایب وقریب و بعیده آگلاده بیلمك ایچون درلو درلو وسائل احداثنه ناچار اولدی .

ابتدا عقود ونصب واشاراتی وسیله ایدینه‌رك حساب ایچون آغاج وگمیك گبی شیلری چیزر وکرتر واییلك وسیجمه درلو درلو دوگوملر اورر وبعد مسافه‌یی گوسترمك ایچون یوللره طاشلر وقازقلر دیکرلر ایدی‌که شمدیکی چتله طوتمه ومندیل کناری دوگومله ویولاره میل دیکمه آنلردن نمونهٔ آثاردر. وغایب وبعیده افهام مرام ایچون چیچك وبهارات گبی بینلرنده معروف ونفیس صاییلان شیلر یکدیگره گوندررلر ایدی‌که شمدیکی زبان شکوفه دیدکاری لسان آنلردن یادگاردر.

عالم بدویتدن عالم مدنیته گیردیگی گبی بو وسائل نارسادن دها مفید ونافع وسائط آرامغه باشلدی وابقای نام وآثار واستقرار بیان خیال وافکار ایچون ایکی وسیله بولدی‌که آیروجه ومعاً قوللانه بیلور ایدی.

بریسی نیرنگ افکار یعنی تصویر اعیان.

دیگری نیرنگ اصوات یعنی تصویر الفاظ.

نیرنگ افکار ایکی درلو اوله بیلور.

بریسی صراحتی دیگری اشارتی.

صراحتی محسوساتی عینی‌ایله تصویر ایتمك، اشارتی مقصودی محسوساتك نتایجی یاخود برمعقولی محسوس ایدر برصورت ایله تحریر ایلمکدر.

نیرنگ اصوات دخی ایکی درلو اوله بیلور.

بریسی هجائی دیگری حروفی.

نیرنگ هجائی بر وزیاده ساکن‌ایله برحرکه‌دن مرکّب برهیئات مجموعی‌یی براشارتله، ونیرنگ حروفی هربریسی بالذّات ساکن یامتحرك اولان حروف ابجاد ایله گوسترمکدن عبارتدر.

تصویر افکار صراحتی گونشی قرصی وآیی هلالی ایله گوسترمك گبی یالگز محسوساته منحصر اولدیغندن اشارات استعماله ناچار اولدیلر.

تصویر افکار اشارتی‌ده مجاز واستعاره وکنایه طریقی طوتدیلر. مثلا علاقهٔ جزؤ وکل ایله گوزی بکی واوکوزی باشی ایله گوستردیلر.

علاقهٔ سبب ومسبّب وآلات وعلّت ایله آتشی دومانی چیقان مجمره ویازی‌یی قلمدان ایله ترسیم قیلدیلر .
استعاره وکنایه طریقیله الوهیّتی نشیمنه اوطورمش شاهین قوشی وسلطنتی بال آریسی وعدالتی دوه قوشی تویی ایله تصویر ایلدیلر .
وایکی اوچ گونه صورتك ترکیبی ایله مرکّب کلمه‌لر یازدیلر . مثلاً آقار صو وقوشار اوکوز ایله عطشی وآلتنده بر یلدیز هلال ایله اوتوز گوندن عبارت آیی ارائه ایتدیلر .
بو واسطه یالکز برقاچ صورتك یکدیگری یاننه وضعندن عبارت اولوب اجزای کلام واحوال اسماً وتغیّرات وتصرّفات افعالی گوسترمامکله افادهٔ مقصوده کافی اولمدیغندن تصویر اصواتك دخی الحاقی لازم گلدی . شویله‌که علامات واشارات اظهار صوتدن عاری اولدقلرندن آنلری کوروب مفادلرینی آرایانلر کندو اصطلاحلرنجه آنلره گوره برکلمه ایله ترجمه ایتمکه باشلدیلر وتدریجاً اوصورتلر اونودیلوب آنلرك یرینه الفاظ والفاظ ایله تلفّظ پیدا اولدی .
نیرنگ اصواتك برنجی تدبیری لغزگونه بر اصول ایله اولدی . شویله‌که معانی‌یه باقیه‌رق او معانی‌یی افاده ایدن لفظی تلفّظ ایچون اشارتلر قوللانوب بو وجهله متشابه الصوّرة ومختلف المعنی کلماتك ترسیمنه موّفق اولدیلر . وبرقاچ اشارتك تجمّعی ایله اوزون کلمه‌لر یازدیلر . بو اصول ایله چین لسانی گبی الفاظی یکهجا اولان لسانلرده بر خط تشکیل اولندی‌که هر بر اشارتك لفظی باشلوجه برهجائی اشعار ایدر . اما دیگر لسانلرده بوتدبیر بورومدی زیرا کلمه‌لری تقطیع ایدوبده هر بر هجا ایچون بر لفظ معیّن وضع ایتمك مشکل ایدی . بنابرین برقاچ حرف انتخاب ایدوب آنلره کلماتك تمام هجاسندن حاصل اولان سس دکل بلکه اوّلکی هجاسندن چیقان سسی ویروب بوتدبیر ایله حروفی عن اصل نیرنگ افکار اولوب ظاهرا هجای بسیط یا هجای مرکبی اشعار ایدر خطوطك ترسیمنه دسترس اولدیلر .

خطّك بو درجه‌سی هرج ومرج درجه‌سی اولوب آثوریلر اشارات هجائی ایله اکتفا ایدرلر ومصرلیلر الفبا حروفنی بولمشلر ایسه‌ده ینه تصویر افکار ایله تصویر الفاظ هجا بلیه‌سندن قورتیله‌مامشلر ایدی . بو اثناده فنیکه اهالیسی الفبای حقیقی‌یی که امهات خطوطك سرچشمه‌سیدر منتشر ایلدیلر .

فنیکه‌لولرك الفبا‌سی یکرمی ایکی حرفدن یعنی (ابجددن قرشت) لفظه‌دك بولنان حروفدن عبارت ایدی وشمول تجارتلری واسطه‌سیله برّاً وبحراً دنیا اوزرینه یایلدی وبرچوق خطّه مصدر اولدی .

بوخصوصك دها زیاده واضح اوله‌رق ذکری لازم گورندی . شویله‌که کلدانیلر اشارات وعلائم هجائی وضع ایلدکلرنده هرنقدر رموز مقدّسه خطّنه نسبةً دها قولای گورینوب قوللانلدی ایسه‌ده کتابه هربر حرف ایچون برصورت یاپمق اوزون گورونمکله آنی اختصار ایدوب شمدیکی عبرانی دینلان قلمك اصلنی وضع ایلدیلر . وابتدا زمین کنعانده یازلمغه باشلادی .

خطّ کلدانی برچوق خطلك واوچ کوشه‌لی یاخطّ پیکانینك مأخذیدرکه ایرانیلر الندە بولنان عراق عجمدن تا تورانه قدر ممالکده بولنور . آثوریلر بخت النّصر زماننده عبرانی خطّنی آلوب سریانی خطّی شکلنه دوکدیلر وزندی ایله کوفی وپهلوی خطلری او خطدن مستخرجدر .

بودخی معلوم اوله‌که خطلرینی کلدانی خطندن اقتباس ایدن اقوام کندو لسانلرنده صدای مخصوصی اولمیان حرفی یا ترك ویاخود صدای اصلیه‌سنی تبدیل ایتدیلر ایسه‌ده صورتنی قبول ایلدیلر وصداسی کندو لسانلرنده بولنوبده صورت حرفیه‌سی کلدانیلر الفباسنده بولنمیان حرفلره یا برصورت مخصوص اختراع ویا قرب مخرجه نظرا برعلامت فارقه ایله برحرف قریب المخرجی او صدایه مخصوص قیلدیلر . وهرقومك خوشنویسلری کندولرینه گوره قواعد خاص وخطوط گوناگون ابداع واحداث ایلدیلر .

اقوام عرب دخی خطلرینی اقتباس ایدرکن او قاعده‌یه رعایت ایله کلدانیلرك کاف پارسی ایله خاوپ حرفلرینی جیم وحا وبا حرفلرینه منقلب

ایدوب باقی حرفلری صدای اصلیلری ایله براقدیلر وبالتتبّع ث وخ ذ و ظ و غ حرفلرینک کلدانیده اولمدیغنی اکلامغله قرب مخرج مناسبتیله ت وح و د و ص و ط و ع اوزرینه برخط چکوب ازالهٔ نقصان ایلدیلر.

خلاصه طائفهٔ عرب خطلرینی خطّ آثوریدن اخذ ایلدکده خطلرینک اول نظرده خط بابلیدن فرقی یوق ایدی . اوقومق ویازمق ایسه هرقبیله‌ده بر یا ایکی کشی‌یه منحصر اولدیغندن وآنلر دخی قرائت وکتابته توغللری جهتیله علامات فارقه وضعنه اعتنا ایتمدکلرندن قرائتی قرائنه حواله ایلدیلر. بوسببدن قرائت خصوصنده عظیم اشکالات ظهور ایدوب کمسه اصلاحنه دوشونمز ایدی . وحجازی وشامی دنیلان خطلردن‌بشقه برخط بیلمز ایدیلر.

بو اغتشاش ولایقرؤلك زمان حضرت مرتضوی‌یه ویاخود زمان امارت حجّاج بن یوسفه‌دك ممالك عربده کمال قبیلندن صاییلور ایدی . بعده کوفه شهرنده اصلاح خط مسئله‌سی میدانه قونلدی ونقطه واعراب وضع اولنه‌رق خط صورت خاص بولوب خط عربه کوفی اسمی آنجق اولوقت ویرلدی .

اسلام خوشنویسانی خطّ کوفی‌یی مأخذ طوته‌رق قواعد اصلیّه‌سی داخلنده مصریلر ویونانیلر وکلدانیلرك فسیفسا ونقاری وحجّاری ومنبّت کاریلرینه قارشو بدیع وخوش منظر وهوش ربا الواحلر اختراع ایلدیلر ومرمر ومعرّق آجر وکرانیتا آغاجلر ومصنّع صحیفه‌لر اوزرینه کتیبه نقش وحك ورنك آمیزی ایله ترسیم ایدوب اخلافی آثار اسلاف ایله مایه‌دار وصاحب افتخار ایلدیلر . آثار مذکوره‌دن هنوز اندلس وایران وعراقین وشامات وبین النهرین یاجزیره وماوراء النهر وسایر امصارده چوق مشاهده ومنظور اولنور واصول عربی اسمیله موسوم قیلنور .

عاقبة الامر ابن مقله خطّ کوفی‌یی وآندن منشعب اولان وهربرینه مخصوص براسم ویریلان وهربریسی مخصوص بر یرده استعمال اولنه کلان خطلری بقدر المقدور اصلاح ایلیوب هرنقدر لاتین ویونان لساننده اولدیغی

كبی اعرابك درون كلماته ادخالنه چالشدی ایسه‌ده اتّصال حروف جهتیله موفق اوله‌مدی . فقط حروف الفبائی مشاكات ومشابهت صوریجه كوزل ترتیب ایدوب القای آثار قدما ملاحظه‌سیله ترتیب ابجدی‌یه طوقنمیه‌رق خطّ كوفی‌یی منسوخ ایلدی وخطّنه بوسببدن خط منسوب ونسخ وموجدینه ناقل وناسخ دینلدی . باقی احوالی كله‌جكدر .

چنكیز خان زماننده خطّ پهلوی والیوم تمام ایرانده مستعمل اولان سیاق كوفیدن خطّ ایغوری اختراع اولنوب طایفهٔ مغول مذهب اسلامی قبول ایدنجیه‌دك بینلرنده معمول ودولتجه قبول اولنوب سلطان ابوسعید وقتنه دكین مسكوكات دخی بوخط وخطّ عربی ایله مخلوط ایدی . اما سلطان مشارالیه خطّ ایغوری‌یی لغو ومنسوخ ایدوب سكّه‌لك خط ولسان عرب وفرامینك خطّ تعلیق ولسان فارسی ایله اولمسنی مقرّر ایلدی .

تمام كتب تواریخ ومكتوبات سلاطین ترك اسلامدن مستنبط اولندیغنه كوره دولت عباسیه‌نك انقراضندن صكره آنلرك لسان رسمیلری فارسی وخطلری خطّ عربی ایمش آنجق تركی اوله‌رق بعض حكایات وقصص ورسائل دینیه‌لری كورلمشدر .

خطّ عربی‌یه دائر مقدّمهٔ ابن خلدوندن مستخرجدر

دیار عربده حمیری موسوم اولان عربی خط ملوك تتابعه وقتنده حدّ كماله بالغ اولوب دولتلرینك وسعت وقوّتی ورجالنك فنون وصنایعه رغبتلری سببیله خط وكتابتلری دخی مرغوب اولمش ایدی .

بعده ارض عراقده ملك عربی تجدید ایدن آل منذر زماننده خط بلاد حیره‌یه منتقل اولوب آنلرده خوشنویس كاتبلر ظهور ایلدی . لكن بودولت تبابعه دولتی مرتبه‌سنه وارەمیوب كتابتده وسایر صنایعده آنلردن آشاغی قالدی .

بعده فنّ كتابت حيره‌دن اهل طائف وقريشه نقل اولنوب آنلر دخی اهل قلم اولديلر . اهل طائف وقريشدن ابتدا استعمال قلم ايليان شخص بر روايتده سفيان وديكر روايتده حرب ابن اميه اولوب كتّاب حيره‌دن (اسلم بن سدره) نام كمسنه‌دن اخذ وتعلّم ايلمش ايدی .

ايمدی محقّق بودركه اهل حجاز فنّ خطی اهل حيره‌دن واهل حيره حميردن اخذ ايدوب جزيرهٔ عربده خطّك شيوعی بووجهله اولمشدر .

ابن اباد تكمله‌ده ديمشدركه عبدالله عباس حضرتلرينه سز نزول قرآن وبعثت خاتم پيغمبراندن اوّل حالا بيكزده متعارف رسم اوزره خط ورقمه آشنامی ايديكز ديو سؤال اولندقده نعم قبل البعثه‌دخی طائفه قريش حرب ابن اميه‌دن واواهل انباردن واهل انبار حضرت هودك كاتب وحيندن كتابت اصولنی اخذ ايلمشلردر ديو جواب بيوردی .

قبيلهٔ حميرك مسند اسميله موسوم برنوع كتابت مخصوصه‌لری دخی وار ايدی‌كه اشكال حروفی يكديكردن منفصل اولوب رؤسانك اذنلری اولمدقجه كمسه‌يه تعليم اولنمز ايدی . وتمام يمنده‌اوقويوب يازان برفرديوق ايدی .

بعده قبيلهٔ حميردن قبيلهٔ مضر كتابت عربيه‌يی تعلّم ايتديلر ايسه‌ده باديه نشين اعرابدن اولدقلرندن سائر صنايع كبی صنعت كتابتك دخی مزايانسنه واصل اوله‌مديلر .

بوسببدن زمان سابقده قبيلهٔ عربك كتابتی قواعد خط اوزره جاری اولميوب عهدمزده واقع خطّ عربه قريب بروجه اوزره كتابت ايدرلردی . بالكه عصرمزده موجود اولان طوايف عرب دولت اسلامده بلاد وامصار اهاليسی ايله مختلط ومعاشر اولوب كتّاب روم وعجمدن مشق ايتمدلريله اخلافك خطلری اسلافه غالب اولمق راجحدر . بناءً عليه صدر اسلامده خطّ عربی حدّ كماله بالغ اولميوب ايچلرنده كاتب دخی قليل ونادر ايدی . بوامرك صدق وتحقيقی رسم عثمانی اوزره تحرير اولنان خطوط مصاحفه نظر ايله ظاهر اولوركه صحابهٔ كرام كندولره مخصوص خطّله رسم وتحرير

ایدوب اهل خط میاننده معروف اولان قانون وقاعده‌دن خارج مصاحفده رسوم کثیره موجوددر .

طایفهٔ عرب فتوحات اسلامیّه ایله بلاد وامصاره مالك وبصره وکوفه‌یه نازل اولدقلرنده قلم ورقعه احتیاج سببیله کتّاب قبط وروم وعجمدن تعلّم خط ورق ایدوب حساب وکتابلرنده استعمال ایلدیلر ، وکوفه وبصره‌ده حالا معروف اولان خطّ کوفیده فی‌الجمله اتقان وملکه صاحبی اولدیلر ایسه‌ده همّتلری کماله بالغ اولمدی . کیدرك آفتاب ملك اسلام شرقدن غربه وارنجه اقطار واطرافه پرتو انداز اولوب طایفهٔ عرب ممالك افریقیّه واندلسی فتح وتسخیر وخلفای عباسیه بغدادی تأسیس ومرکز دولت عرب ایتملریله خطّهٔ بغدادده فن خطّ حدّ نصابه ایردی .

شویله‌که خطّ بغداد رسم ووضعده خطّ کوفی‌یه مخالف اولوب رونق وبهاده آکا غالب وگوندن گونه کتّابك رسوخ وممارستلری زائد اوله‌رق شهر بغدادده مشاهیر کتابدن علی ابن مقله مالك قلم وخطّ ورق اولدی . بعده ابن بوّاب اظهار مزایای خط ورقده ابن مقله‌یه تالی اولوب سند تعلیم مأهٔ ثالثه ومابعدنده بو ایکی دبیر بدیع التحریره منسوب اولدی .

کیدرك جهابذهٔ صنعت کتابت احکام رسوم واوضاع رقومده تفنّن ایدوب خطّ بغدادك اشکال ورسومی خطّ کوفی‌یه بالکلیّه مخالف اولدقده دست خط وعلم قلم مشاهیر متأخریندن یاقوت ایله ولیّ عجمی‌یه مسلّم اولوب سند اخذ وتعلیم آنلره منتهی اولدی .

آنلردن صکره خط وکتابت دیار مصره واروب خط مصری طریقهٔ اهل عراقه فی‌الجمله مخالف اولدی .

افریقیّه‌ده الآن رسم قدیمی بطون اوراقده مشهودیمز اولان خطّ افریقینك رسم ووضعی خطّ مشرقی‌یه قریب ومشابهدر .

ملوك امویّه اندلسه مالك اولوب مراسم دولت وفنون صنعت ایله

سائر دولدن ممتاز اولدقلرنده خطّو رقملری دخی سائر اصنافك خطّنه ورقمنه مخالف اولدی .

اول ایامده دول اسلامیّه جمیع اقطاره شامل وحرف وصنایع مبلغ کماله واصل اولوب بازار علوم رایج وکتب ورسائل حدّ احصادن خارج اولمغله تحریر صحف وتجلید کتبده حذق ومهارت حاصل اولدی . وخزائن ملوك کتب نفیسه ایله طولدی . عامّهٔ اهل بلاد جمع کتبه رغبت ایدوب خطوط حسنه ایله کتب تحریرینه همّت ایلدیلر .

آندن صکره دولت اسلامیّهنك نظامی منحلّ اولوب ظلّ ظلیلی دیار شرقدن زائل وصنعت خطّ وکتابت وسایر محاسن وبدایع آثار دخی نقصانه مائل اولدی . خصوصا استیلای هلاکو ایله دولت عباسیّه انقراض بولوب مرکز خلافت بولنان بغدادك معالم ومآثری صنعت خطّ وکتابت ایله برابر ممالك مصر وبلدهٔ قاهرهیه مهاجرت ایتدی . اهل مصر زمان یسیرده کثرت تعلیم وورزش ایله تحصیل ملکهٔ کتابت ایلدیلر .

اما اهل اندلس پریشان وملك عرب ویران اولوب اخلافلری صاپیلان طائفه بربر اطراف واکنافه طاغلدقده وطائفه افرنج اکثر ممالك اندلسه مستولی اولدقده سکّانی مغرب جانبنه وافریقیّه طرفنه پراکنده وافریقیّهده بار افکنده اولدیلر . اندلسده تحصیل ایتدکلری صنایع ایله سایر اهل عمرانه مشارکت ایدوب ذیل دولته تعلّقلری سببیله خطّ ورقملری خطّ افریقیّه غالب اولدی . واهل قیروان ومهدیّهنك رسم وعادتلری وحرفت وصنعتلری مرور ایّامله منسی اولوب مدینهٔ تونسده ومضافاتنده افریقیّه اهالیسنك خطلری کتّاب اندلسه مخصوص رسم اوزره یازلمغله باشلدی . وخطّ قیروانیدن آنجق براثر باقی قالدی .

گیدەرك افریقیّهدن دولت موحّدینك مهر اقبالی زواله یوز طوتوب اسباب عزّت ورسوم حرفت فاسد اولدقده رقم وقلمك دخی بازاری کاسد اولدی .

افریقیه‌ده دولت موحدینك انقراضندن صکره مغرب اقصاده بنی مرین دولتی قائم اولدقده آنلرك ممالکی اندلسیلره قریب اولوب افریقیه‌دن خروج ایدن کتّاب اندلس شهر فاسه ارتحال وملوك بنی مرین انلری بعض خدماتده مستخدم ایتمکله مغرب اقصاده اندلس خطّی فی الجمله جاری اولدی ایسه‌ده دارالملك فاسدن بعید اولان ممالك غربیه‌ده خطّ اندلسك اثری منسی مرتبه‌سنه واروب افریقیا ومغربده رسم خطّه نقصان طاری وچهرهٔ رقم متواری اولدی . شویله‌که تحریر اولنان کتب ومکاتیب لایقرأ حالنه کیروب سایر حرف وصنایعده واقع اولان نقصان صنعت کتابتده دخی نمایان اولدی . واللّه یحکم لامعقّب لحکمه

تحقیق بلیغ

ینه ابن خلدونك تحقیقنه کوره جملهٔ علوم شرعیه وعقلیه واصحاب فنون وبدایع صنایع جمله‌سی دکل‌ایسه اکثریسی طائفهٔ عجم اولوب حضارت قدیمه‌لری سببیله کمال وتفرّد انلرده اولدیغی کبی تألیف وتدوین کتب دخی آنلرده ایدی . اولوقتك مؤلفلری هرنقدر لسانلری عربی ایسه‌ده حسب ونسبلری عجم وتربیه‌لری عجم تربیه‌سی ایدی . عربلر ساده‌لك وبداوتلری جهتیله بلاده منحصر صنایع وفنوندن بی بهره ایدیلر . علمده مهارتلری یالکز حفظه منحصر اولمغله حافظارینه قاری دینلور ایدی .

هرون رشید زماننده نقل حدیث وروایت حفظی بعد اسناد سببیله کوجلشوب وضع تفسیر وتدوین حدیثه وبناءً علیه برچوق علمك تعلیمنه احتیاج کورندی . علم ایسه تعلیمه وابسته اولدیغندن صنایع حکمنه کیردی . صنایعك منبعی‌ایسه اولوقت مدنی بولنان فارس وعراق وخراسان وماوراءالنهر

اولديغندن دیالمه وسلاجقه وقتلرنده نحو ولغة وكلام عجمستانده ترقی بولمش ومصداق (لو تعلّق العلم باكناف الثّريّا لناله قوم من اهل فارس) ظهور ایلمش ایدی .

عربلر حضرتيتده آنجق امور رياست وحكم وتنعم ایله اوغراشور وصنايع وفنون ایله اوغراشمسنی دیگرلرينه براغورلر ایدی . علم خط ايسه اودخی صنايع قبیلندن صايلوب ابراهيم ويوسف سگزی واستاد احول وابن مقله وابن بوّاب وولیّ عجمی گبی قلمزن وناقل وكاتب خطّ منسوب وبديع تمامی اصلاً عجمدن اولەرق ظهور ایلدیلر .

بعده مرور زمان ایله صنايع وعلوم ايراندن مصره نقل اولنوب اوراده دخی حدّ نصابنی بولدقدن صکره ممالك رومه توجّه ایلدی . ممالك رومده هرنقدر ارباب همّت ابقای علوم شرقيّه وشرقی صنايعنه طاقت وتحمّلك مافوقی اولەرق جدّ وجهدایتدیلر ایسەده اقتضای اقليم ومجاورت ومخالطت افرنج وتعدّد ملل واقوام وكثرت اشتغال واعمال عرفيّه واوضاع سياسيّه سببیله علوم وفنوندن شرقیلك قوقوسی زائل واكثر ناس غرب اصول وقواعدينه مائل اولدیلر . ولنعم ماقيل

قطعه

شمس علم ازافق چرخ عرب طالع شد استوا يافت ولی در وسط ملك عجم
يافت درروم زوال ازاثر كثرت عرف جرم بی نور وضيا ماند درين دار الم

خطّ اوزرینه گوریلان بعض دیگر فقرات

ایرانیلر زعمنجه گویا اوّل فطرتده خط اولمیوب پادشاهان پیشدادیانك مقدمی هوشنك اوغلی طهمورث بر نوع خط ایجاد ایدوب صکره‌دن سایر خطلر پیدا اولمشدر .

ابن خلکان ابن بوّابك شرح حالی ضمننده دیرکه ایلك خطّ عربی یازان حضرت اسماعیل دینلمش ایسه‌ده اهل علم عندنده صحیح اولدرکه اهل انباردن مرامر ابن مرّه‌در و بنی مرّه ایله انباردن کتابتك هرطرفه نشری خصوصی مشهوردر .

اصمعی ذکر ایدرکه قریشه کتابت سزه نره‌دن گلدی سؤال ایلدکلرنده اهل حیره‌دن واهل حیره بزه اهل انباردن گلدی دیو جواب ویردیلر .

ابن کلبی وهیثم بن‌عدی روایت ایدرلرکه حیره‌دن حجازه کتابتك ناقلی حرب ابن امیه بن شمس بن عبد منـاف قریشی امـوی ایدی . حیره‌یه گیدوب مکّه‌یه عودتده کتابتی گتوردی . ابی سفیان ابن حربه پدرك کتابتی کیمدن اوکرندی دیو سؤال ایلدکلرنده واضعی اولان مرامر بن مرّه‌دن اوکرندی دیدی . بوصورتده حدوث کتابت اسلامدن آزه‌جق اوّل اولور .

قبیله حمیر بیننده مسـند اسمنده حروفی منفصـل برکتابت اولوب علما کندولرندن غیری‌یه اوکرتمه‌سنی منع ایدرلردی . وآنی علمادن‌بشقه جمیع یمنده برفرد یازان واوقویان یوغیدی .

ابوعمر دوانی (التنبیه علی‌النقد والهیکل) نام رساله‌ده ذکر ایدرکه خطّ عربی‌یی اوّل دیار یمنده ابی‌سفیان ابن امیّه‌نك عمّی ابی‌سفیان ابن‌حربدن اوکرندیلرکه او دخی اهل حیره‌دن اوکرنمش ایدی . آندن صـکره عمر بن خطّـاب حضرتلری ایله قریشـدن بعضیسی ابوسفیان ابن حربدن تعلّم

باشلدیلر واسلامك ظهورندن اوّل اصحاب بیننده اول كمسنه‌لردن برچوغی موجود اولوب از جمله علی بن ابیطالب كرّم الله وجهه حضرتلری اول گروهك سرفرازی وباشگوهی ایدی .

ابن اسحق قولنجه خطّ عربی‌یه اوّل مكیّ بعده مدنی بعده بصری وصكره‌لری كوفی دینلمشدر وزمان بعثتدن مقدّم عرب میاننده متداول اولان خطّ (معقلی) تسمیه اولنور ایمش .

اقلام متنوّعه وخطوط موزونهٔ اصلیّه

جمیع اقلام امم اون ایكی اولوب عربی، حمیری، یونانی، فارسی، سریانی، عبرانی، رومی، قبطی، بربری، اندلسی، هندی، چینی‌در . بونلردن اكثریسی صولدن صاغه وبعضیسی دخی صاغدن صوله یازیلور .

كندی دیركه هیچ بر خط عربی خطّی گبی تحلیل وتدقیق متحمّل وسرعت كتابته قابل دكلدر .

ابن اسحق دیركه صدر اسلامده ایلك مصحف كتابت ایدن وحسن خط ایله اشتهار بولان خالد بن ابی الهیاج دركه ولید بن عبدالملك ایچون مصاحف واشعار واخبار یازمغه مأمور ایدی .

ایّام بنی امیّه‌ده ایلك كتابت ایدن قطبه اولوب هاشمیّون ظهور ایلدكلرنده عراقی نامنده برخطّ احداث اولندی‌كه گویا محقّقدر ومأمون خلیفه زماننه قدر متّد اول ایدی . صكره مأمون كتّابی تجوید وتحسین خطّه امر ایلدیگی اوزرینه احول سگزی خط اوزرینه رسوم وقوانین یازدی واقلام اربعه‌یی یكدیگردن استخراج ایلدی .

منصور ومهدی ایامنده اسحق بن حمادك برچوق شاگردی اولوب خطوط اصلیه موزونه‌یی که اون ایکی قلمدن عبارتدر یازدیلر .

خطوط موزونهٔ اصلیه : ١ قلم سجلات، ٢ قلم دیباج ، ٣ قلم طومار کبیر ، ٤ قلم ثلثین ، ٥ قلم زنبور ، ٦ قلم مفتح ، ٧ قلم حرم ، ٨ قلم مؤامرات، ٩ قلم عهود ، ١٠ قلم قصص، ١١ قلم معماة ، ١٢ قلم اشعار .

بعده مرصع ونساخ ورقاع وغبار حلیه قلملری اختراع اولندی وذوالریاستین فضل بن سهل امریله برقلم اختراع اولنوب اسمنه قلم ریاسی دینلدی .

بعضیلری خطوط اصلیه موزونه‌یی ٣٧ قدر یازمشلر واسماء مخصوصه طاقمشلردر . ١ کوفی، ٢ طومار ، ٣ جلیل، ٤ مجموع، ٥ ریاسی، ٦ ثلثین، ٧ نصف ، ٨ جوانحی ، ٩ مسلسل ، ١٠ غبار حلیه ، ١١ مؤامرات ، ١٢ محدث، ١٣ مدبج، ١٤ منثور، ١٥ مقترن ، ١٦ حواشی، ١٧ اشعار ، ١٨ لؤلوی ، ١٩ مصاحف، ٢٠ فضاح النسخ ، ٢١ غبار، ٢٢ عهود، ٢٣ معلق، ٢٤ مخفف، ٢٥ مرسل، ٢٦ مبسوط، ٢٧ مقور، ٢٨ ممزوج، ٢٩ مفتح ، ٣٠ معماة ، ٣١ مؤلف ، ٣٢ توامان ، ٣٣ مجز ، ٣٤ مخلع، ٣٥ دیوانی، ٣٦ سیاقت، ٣٧ قرمه، شو اوچ صکره‌دن آرتیرلمشدر .

اما حق بودرکه یگرمی اوچدن صکره یازیلان اسملر اسم خط اولیوب صفتدر وسایر اسمائه علاوه اولنه‌رق آنلری توصیف ایدر بوصورتده خطوط موزونهٔ اصلیه یگرمی ایکی اولور .

بعده اسحق بن ابراهیم تمیمی احسن کتاب ظهور ایدوب مقتدربالله ایله اولادینه معلم اولدی وتحفهٔ وامق اسمنده خط اوزرینه بر رساله یازدی .

عاقبة‌الامر ابن مقله ظهور ایدرك بو اقلامی ثلث ونسخ صورتنه نقل ایدوب خطنك نامنه نسخ دینلدی، وابن بواب آنك طریقه‌سنی تهذیب وتنقیح ایدرك خطنك نامنه بدیع سویلندی . ویاقوت مستعصمی جودت

خطّی کمال درجه یه ایرشدیردیگندن اکا خوش نویس وخطّاط نامی اطلاق اولندی .

شیمدی معلوم اولهکه اقلامڭ اسماء مختلفه ایله تسمیهسی ذات حروفڭ یکدیگرندن ماعدا ومختلف اولمسی دیمك اولمیوب بالکه صور ورسوم حروفڭ هر برقلمده دیگر گون اولمسی دیمکدر .

بودخی مخفی قالمیه که الڭ اوّل ساحهٔ ظهوره گلان خطّ (معقلی) درکه تمام حروفی مسطح اولوب حرف مدوّر آنده یوقدر . بعده خطّ کوفیدرکه حروفی هم مسطح وهم مدوّردر . استادان وخطّاطان بوایکی خطّڭ یکدیگره امتزاجی ایله اقلام ستّه دینلان آلتی قلمی اختراع ایدوب هر برینه معناسنه گوره براسم وضع ایلمشلردر .

١ ثلث درکه ثلث بهرهسی مسطح وایکی بهرهسی مدوّردر .

٢ نسخدرکه ثلثه تابعدر بوایکی قلمڭ واضعی ابن مقلهدر .

٣ محقّق که برپچق حصهسی مسطح وباقیسی مدوّردر .

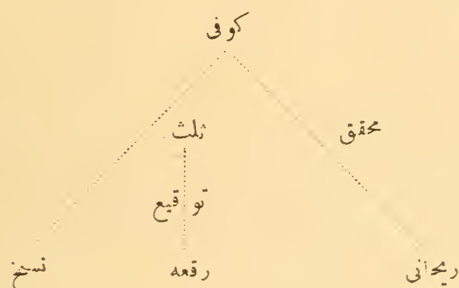
٤ ریحانی درکه محقّقه تابعدر بوایکی قلمڭ واضعی ابن بوّابدر .

٥ توقیعدرکه یاریسی مسطح ویاریسی مدوّردر .

٦ رقاعدرکه اکثر حروفی متّصلدر بوایکی قلمڭ واضع حقیقیسی معلوم دکلدر .

بعضیلری خطّ تعلیقی دخی بونلره آرتیروب واضعنی خواجه ابوالعال دیمشلر واقلامی یدی صایمشلردر . تحقیقاتمزه گوره ابوالعال بوخطّی فروعات کوفی وخط پهلویدن آلوب فارسی یازمق ایچون وضع ایلمشدر و پ ایله چ و ژ و ڭ اوزرینه اوچ نقطه قویان ومتروك قالمش برنوع (خ) و (ق) فارسیی (خو) و (قو) شکلنده اوچ نقطهایله یازان بودر . بوایکی حرفڭ شیمدی یه‌دك فارس وعراق وخراسانده بین الناس سویلندیگی قولایلقله اڭلاشیلور .

بعضیلری دیمشلردرکه محقق اوّل اقلامدر وریحانی آندن مستخرجدر، ثلث ثالث اقلامدر ونسخ آندن مستنبطدر وتوقیعدن رقعـه مأخوذدر نته‌کیم زیرده‌کی شکلده گوستریلمشدر .

اشبو اقلامدن هر بریسی برمحلّ مخصوصده استعمال اوله گلمشدر .

ریحانی کتابت مصاحف وادعیه‌ده — نسخ تفاسیر واحادیثده
ثلث تعلیم وورزش خطده — توقیع تحریر فرمان ومنشورده
رقاع مکاتبات ومراسلاتده — محقق ثبت قصاید واشعارده

بو اقلام ستّه اصول اولوب هر بری خفی وجلی‌یه بالتّقسیم اون ایکی اولور واون ایکی قلم بواقلام ستّه ایله فروعندن عبارتدر .

قلم تعلیقـك جلیسی توقیع گبیدرکه قامش قلم دینور ووسطنه چاردانك اطلاق اولنورکه مشق قلمی اولوب ثلث بدلی وغلطی چاردانگه‌در .

وعلی‌الاتفاق خطلرك گزیده وپسندیده‌سی خط نسخ ایله آنك موقوف علیهی خطّ ثلثدر ودها صکره‌لری تعلیقـدن ماعدا غبار ودیوانی وسیاقت ومسلسل دخی بونلره آرتیریلوب خـطّ کوفی ایله برابر دیگر اون ایکی قلم صایلمشدر .

١ کوفی، ٢ محقّق، ٣ ریحانی، ٤ نسخ . ٥ ثلث، ٦ توقیع، ٧ رقاع. ٨ تعلیق، ٩ غبار، ١٠ دیوانی، ١١ سیاقت، ١٢ مسلسل ودشتی وایغوری وتوامان گبی بعض خطوط وار ایسه‌ده حقیقتلرینی آرامه‌ده فائده یوقدر .

علامات متفرّقه

قدمای استادان تفریق حروف و بکدیگره عدم التباسلری ایچون بعض اشارتلر وضع ایتمشلردر مثلاً تعلیقده سینك آلتنه اوچ نقطه قویدقلری گبی نسخده د، ر، س، ص. ط، گبی مهمل حروفك آلتنه برنقطه ویااوستنه فرنگلرك ویرگولی گبی (،) روی بر قفا بر علامت وضع ایلشلر یاخود بر چزگی چکمشلر و بعضیلری حروف مهملهنك آلتنه برهمزه وضع ایلشلردر .

کذلك ارباب قلم کاف قائمهنك وسطنه برکاف بسیطکه مجلّس دینور ویا برهمزهٔ مجتلبه ولامك قارننه برلام صریح یازمشلردر .

همزهنك معیّن برشکلی اولمدیغندن قرب مخرج مناسبتیله اکا عوضاً برعین مقطوع الذّنب اختیار ایلشلردر .

اصول خط اوزره برایکی حرفك تعریفی

عماد عفیف رسالهسنده هرحرفی یکان یکان تعریف ایدوب برایکی حرفك تعریفی بوراده انتخاب اولندی . اوّل الحروف اولان الفده دیمشدرکه ثلث الفنك صدرنده وآخرنده تحدیب واردر لکن الف محقّقده بوقدر غایتی محقق الفنك نهایتنده تحریف خفی واردر . الف متّصل محقّقده وریحانیده استقامتله بالایه صعود ایدر یمین ویساره میلی یوقدر ونهایتنده برقطّ قلم ظاهر اولور . ثلث قلمنده الف متّصلك آخری یساره مائل اولوب ینه غایتنده قطّ قلم اثری گوریلور . نسخك الف متّصلنده اوچ حالت واردر اوّلا مستقیماً صعود ایدوب اثر قطّی عیان اوله ایکنجی قطّی عیان اولمیه اوچنجی یمینه مائل اوله . توقیع ورقاعده ثلثدن زیاده قطّی عیان وجانب یمینه قلیل میلانی اوله . بعضیلری نسخ گبی یمینه مایل ونهایتی کسکین اوله

وقطّى ظاهر اولميه ديديلر . والف مفرده‌نك محقّق وريحانى تعليمى كندى قلمى ايله قدّى اون نقطه ومحلّنه كوره دخى زياده‌جه وثلثـده يدى نقطه‌يه قريب وتوقيع ورقاعده بش نقطه اوله .

واو باشى مدوّر اولنوب اسفله نزولى ثلثده مستقيم اوله مدوّر اولورسه توقيع اولور ايكيسنك اوجلرى بر واديده قصير اولور . كاسهٔ واو اكر قاف كبى مقوّس ومقعر ونهـايتى دخى بالايه زياده صعود ايدرسـه قلم رقاع اولور ثلث اولمز . ومرسـل واوكه نون درونـه دخى يازيلور قصير ومحقّق واديسيدر .

را، نون، ويا، محقّقـده طولانى وعمقى قليل وثلثـده قصير وعميق در ريحانيده تعليق وطمس واردركه رقاعه قريبدر اكر ريحانى اولورسه هر حرفنده رعايت اولنان طول آنده دخى اثبات‌اولنور ومحقّقدن اوزون يازيلور .

آخر الحروف اولان يا دخى باشى بردال مقلوب وآخرى برنون بيسردر . قواعد هندسى اوزره حروفك برى برندن قرب وبعدى حسننه موقوفدر . محقّقده حروف معيّنه يعنى كوزى آچق حرفلر مطموس العين اولمز البتّه كشاده چشم يازيله . ريحانى ايله محقّقك برى برندن فرقى ريحانيـده اعراب كندى قلمى ايله اولور واعرابلرى مفتـوح العين اولور . محقّقك اعرابى قلم ديكر ايله اولور .

ذكر اعجام واعراب

مقدّما ذكر اولنديغى كبى واضع اعجام قبيلهٔ بولان (طى) دن عامر نام كمسنه‌در . اما قول ديكر ايله حضرت على ابن ابيطالب امرى ايله وضع اعجام ايدن ابو اسود دئليدر دينلمش ايسـه‌ده ابو اسـود وضع نحو ايدوب وضع اعجام ايتمامشدر بعضيلر دخى نقاطك حروف ايله معاً وضع اولنمسـنه

ذاهب اولمشلردر زیرا حروفك تشابه صوریسی نقطه‌سز فرق اولنه‌من دیمشلردر .

ابن خلکان ترجمهٔ حجاجده ابو احمد عسکری صاحب کتاب تصحیفدن روایت ایدرکه قرّاء وحفّاظ فرق بوقدرسنه یعنی عبدالملك مروان ایّامنه‌قدر مصاحف حضرت عثمان ایله اکتفا ایلدیلر ایسه‌ده تصحیف وتحریف چوغالوب عراقه یایلدیغی کبی حجّاج کتبه‌سندن شو دردك علاجی ضمننده نشان وعلامت وضعنی طلب ایتدی . نقاط وضعیله یعنی اعجامله رفع تصحیف وعاقبت اعراب دخی وضع اولنه‌رق خطدن رفع ابهام والتباس اولندی .

استطراد

اسماء خطوطی واصطلاحات کتابتی جامع بعض اشعارك ایرادی بوراده لازم گورندی .

محمد ابهری عوفی که خط یاقوتانه‌یی عماد الدین ابن عفیفدن تمشّق ایلمشدر علم خط اوزرینه مخصوص بررساله‌سی واردرکه اوّلنده فوائد عدیده ایراد ایله تعلیم حروف مفرده ومرکّبه ایله ارداف ایدر اون خطّك اسمنی جامع برمنظومه‌سی بومحلّه مناسب اولمغله نقل اولندی .

قطعة

نسخ ریحان عارضیك نسیب بحواشی رقاع نصفك ملحق
ثلث عمرالعذول فیك تقضی بغبار فلیت وصلی محقّق
ان تکن قاتلی بطومار هجر فبشعر العذار قلبی معلّق

(امام سیوطی) نك دخی رشف الزّلال نام رساله‌ده برقطعه‌سی واردرکه آنده تمام اقلام متعارفه‌نك اسمنی درج ایلمشدر . وهی هذا

قطعة

تعليق ردفك بالخصر الخفيف له ثاث الجمال وقد وقّته اجفان
خدّ عليه رياض الحسن قد طلعت وفي حواشيه للصدغين ريحان
محقق نسخ صبري عن هواه ومن توقيع دمعي بالمنثور برهان
ياحسن ماقلم الاشعار خطّ على ذاك الجبين فلا يسلوه انسان
اقسمت بالمصحف الشامي ومصحفه مامرّ بالبال يوماعنك سلوان
ولا غبار على حبّي فعندك لي حساب شوق له في القلب ديوان

اصطلاحات خط اوزره قبوري زاده (رحمي تخلصك) دخي تركي برغزلي ايله انك جوابنك بوراده ذكري مناسب مقامدر .

غزل رحمي

دبير صنع كيم توقيع ابروسين ازل يازدي
برات حسننك ديواني سرسطرين كوزل يازدي
ظهور خط ريحاني يه تعليقنده وصلن يار
جواب رقعه سين اهل نيازك محتمل يازدي
محقق نسخ ايدوب مهر ووفا مشقيني اول زيرا
كوكل لوحينه جوق مسودهٔ طول امل يازدي
درونم قيرمه دن شاهم صقين دفتر نويس عشق
برينه قيس وفرهادك بني نعم البدل يازدي
لب ياقوتي طرف نسخهٔ حسن جليسنده
غبارين خطله غايت مخيل برمحل يازدي
ثاث خطله عطارد رسمن اينسون طاق كردونه
كه كلك شيوه زاي رحمي شويله برغزل يازدي

منيري افنديك قبوري زاده غزلنه سويلديكي جواب .

رخ دلداره خطي كاتب قدرت كوزل يازدي
برات حسنه كويا ثلث ونسخي بي بدل يازدي
دل كيسوي ريحاني شممه ايليان تعليق
سطور رقعهٔ انديشه يه طول امل يازدي
ولي خط مصحف معجز رقوم حسن دلداره
دبير صنع مولي قيل قيله برمحل يازدي
او طفل مكتبي آغاز مشقنده جلي خطله
بني مجنونه كندين ذات ليلايه بدل يازدي
قازلمز كزلك تدبيرله ديوان قدرتدن
حروف عشقي لوح خاطره كلك ازل يازدي
بياض دفتر جسمده جمله ايليوب ترقيم
حساب نقد عشقي راقم غم ماحصل يازدي

ينه لوح ظهوره كاتب خوش خط انديشه‌م
منيري همت رحمي ايله برتو غزل يازدي

شيخ محمّد وحيى نڭدر

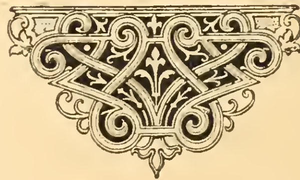
بر قلم قاشلى مركب صاچلى كاتب دلبرى   خلقى مجنون ايده يازدى صحن كاغد خانده‌ده

نقش وصلى حك اولنمز صفحهٔ انديشه‌دن
آچسه بيڭ شق گزلك هجران دل ديوانه‌ده

مستقيم زاده نڭدر

اى ثلث خطك نسخ رقاع تعليق   ريحانگه حيران قلم خوش تمشيق

مرأت دلى مغبّر ايده يازدڭ
توقيعك ايله قيل مدد آنى تعويق

شجرۂ سر آمد خطاطان مشهور علی طریق الاجمال

حضرت علیّ ابن ابی طالب (ع)
حسن بصری . ره
اسحق حمّاد .
ابراهیم سگزی .
احول
محمّد بن مقله .
حسن مرزبان .
محمّد بن اسد .
علیّ بن هلال .
عبدالمؤمن . — محمد بن عبدالملك
یاقوت مستعصمی . — زینب شهده
سیّد حیدر .
عبدالله صیرفی .

خیرالدّین مرعشی .
شیخ حمدالله .
داماد شکرالله .
اوغلی محمّد دده . — اوغلی مصطفی دده
حسن اسکداری . — اوغلی درویش محمد
خالد ارضرومی .
درویش علی .
صویولجی زاده . — نفس زاده سید اسماعیل
مصطفی ایوّبی .
حافظ عثمان .
یدی قله‌لی امیر .
اکری قپولی محمّد راسم .
ابراهیم طاهر .

خلاصۀ رسالۀ سلسلة الخطّاطين

١ حضرت آدم (ع)
٢ حضرت ادريس (ع)

بعده هنر كتابت امّت مرحومه‌يه منتهى اولمشدر

٣ حضرت ابو بكر صدّيق (ره)
٤ حضرت عمر فاروق (ره)
٥ حضرت عثمان ذوالنّورين (ره)
٦ حضرت علىّ بن ابى طالب (ره)

رسوم اقلام قديمه‌يى كوفى دينلان رسمه ناقل بو بزرگواردر نته‌كيم سلطان على مشهدى سويلمشدر .

نظم

مرتضى اصل خطّ كوفى را   كرد پيـداو داد نشـو ونما

٧ حضرت امام حسن (ره)
٨ حضرت امام حسين (ره)
٩ حسن بصرى سيّدالتّابعين .
١٠ شيخ محمّد ابن اسمعيل بخارى .
١١ قدوة الكتّاب ابن مقله .
١٢ حسن فصيح ابن مقله‌نك برادرى .
١٣ قبلة الكتّاب ابن بوّاب .

١٤ جمال‌الدّين ياقوت مستعصمی .

ياقوتڭ بلاواسطه شاگردانی

١٥ عبدالله صيرفی راسم نسخ .
١٦ عبدالله ارغون محقّق محقّق .
١٧ احمد طيّب شاه كاتب ثلث .
١٨ مباركشاه قطب مظهر توقيع .
١٩ مباركشاه سيوفی ناقد ريحانی .
٢٠ شيخ احمد سهروردی نامق رقاع .

شيوهٔ ياقوت اوزره يازانلرڭ مشهورلری

٢١ عبدالله طبّاخ .
٢٢ اسدالله كرمانی .
٢٣ يحيی رومی .
٢٤ علی بن يحيی .
٢٥ شرف‌الدّين بوصيری .
٢٦ شيخ حمدالله .
٢٧ مصطفی دده ابن شيخ حمدالله .
٢٨ استاد عبدالله آماسی .
٢٩ محيی‌الدّين جلال آماسی .
٣٠ مولانا جمال آماسی .
٣١ مولانا احمد قره حصاری .
٣٢ شربتجی زاده ابراهيم بروسه‌وی .

مشاهیر ثلث ونسخ نویسان روم

٣٣ خیرالدّین مرعشی .
٣٤ درویش محمّد ابن مصطفی دده .
٣٥ حسام الدّین زرّین قلم .
٣٦ عبدالله قریمی .
٣٧ استاد امرالله .
٣٨ رجب روانی .
٣٩ حسن چلبی غلام قره حصاری

شاگردان شیخ حمدالله

٤٠ شکرالله خلیفه داماد شیخ .
٤١ پیر محمّد ولد شکرالله .
٤٢ حسن اسکداری .
٤٣ خالد ارضرومی .
٤٤ درویش علی .
٤٥ صویولجی زاده مصطفی ایّوبی .
٤٦ حافظ عثمان .
٤٧ یدی قلّه‌لی سید عبدالله .
٤٨ خواجه محمّد راسم .

شاگردان حسن اسکداری

٤٩ حافظ محمد (امام) .
٥٠ عبدالله ابن جزّار .

٥١ استاد رمضان .
٥٢ درويش ابراهيم ابن رمضان .
٥٣ حافظ خليل .
٥٤ حافظ محرّم احمد .
٥٥ توزقوپاران زاده محمّد تلميذ استاد رمضان .
٥٦ داماد زاده . تلميذ حافظ سليمان .
٥٧ ابو عبدالله حسن هاشمى . تلميذ استاد رمضان .
٥٨ خواجه محمود طوبخانه‌وى . تلميذ امام محمّد .
٥٩ عمر بن نصوح پاشا . »
٧٠ كاتب محمّد بلغرادى . تلميذ امام محمّد .
٦١ درويش احمد توقادى . »

✻ شاگردان خالد ارضرومى ✻

٦٣ نفس زاده سيّد اسماعيل وغيره . . . .

✻ شاگردان درويش على ✻

٦٤ محمّد كاتو .
٦٥ عنبر ابن محمّد .
٦٦ خواجه عمر معلّم دارالضرّب . تلميذ محمّد كاتو
٦٧ خواجه محمّد رسام . »
٦٨ مصطفى پاشا . »
٦٩ چاوش زاده سيّد على . تلميذ درويش على .
٧٠ آغا قپولى قوجه اسماعيل . »

٧١ مصطفى خطّاط .
٧٢ محمّد نجيب حفيد صويولجى زاده . تلميذ شيخ اسماعيل .
٧٣ انبارى زاده امام درويش على . »
٧٤ حسين حبلى تلميذ امام درويش على .
٧٥ اسمعيل زهدى . »
٧٦ كاتب زاده مصطفى بن عبدالرّحيم آقسرائى (تعليق نويس) .
٧٧ يحيى حافظ تلميذ حسين حبلى .
٧٨ چورلجى زاده ابو البركات محمّد .
٧٩ كتّانى زاده خواجه على وغيرهم ....

مصطفى ايّوبى شاگردانى

٨٠ خواجه زاده استاد محمّد .
٨١ جابى زاده عبدالله شريك استاد محمّد .
٨٢ امام جامع ملّاعشقى يوسف .

شاگردان حافظ عثمان

٨٣ بربر زاده حافظ محمّد .
٨٤ امام جامع سنجاقدار حافظ محمّد شاگردى .
٨٥ كوكب حافظ محمّد . »
٨٦ محمّد گريدى . »
٨٧ يوسف مجدى . »
٨٨ يوسف رومى . »
٨٩ همت زاده شيخ عبدالله . »

شاگردان سیّدالخطّاطین یدی قلّه‌لی

٩٠ سیّد عبدالحلیم .
٩١ خواجه عمر ابن دلاور .
٩٢ شکر زاده سیّد محمّد
٩٣ مصطفی راقم .
٩٤ خواجه ابراهیم نامق .
٩٥ ابراهیم دده قادری .

شاگردان خواجه راسم

٩٦ شارح شفا حاجی ابراهیم حنیف .
٩٧ رئیس منجّمین تلمیذ استاد خلیل .
٩٨ مستجی زاده تلمیذ استاد احمد .
٩٩ احمد حفظی .
١٠٠ ابراهیم طاهر ابن مصطفی .

بونلرك ترجمهٔ حاللری کلدکجه اسملری یانلرینه وضع اولنان ارقام هندسی ایله گوستریله جکدر .

خطّ کوفی

کوفی دینلان خطك کوفه‌یه نسبتی اوراده ایو یازلمش اولدیغنه گوره اولوب بوخسه آنك وضعی هنگامنده کوفه شهرندن دها اثر آبادی یوق ایدی. کوفه شهرینك بناسندن صکره کبار واعیان حیره وشام ومکّه ومدینه اورایه طوپلاندقلرنده ترقّی علوم وفنونده اقدامات گوستردکاری گبی خط وکتابتی دخی ایلرولتدیلر وگویا قلم ایله دگل بلکه آلات وادوات هندسی ونقاشی ایله اشبو خطیّ ترسیم وتخطیطه باشلیوب بو اسمی دخی اکا اطلاق ایلدیلر. واحتمالدرکه منسوب دیدکاری خط بوخط اوله. وعلی قول امام علی حضرتلری بو امره مباشرت واهتمام بیورمشلردر نته‌کیم مولانا سلطان علی مشهدی منظومه‌سنده سویلمشدر.

حضرت آدم و ادریس و امام علی ٣

نظم

مرتضی اصل خطّ کوفی را   کرد پیدا و داد نشو ونما

هرحالده امام علی حضرتلری واضع اولمسه بیله خطّ کوفی‌یی یازمه‌ده ید طولاسی وقدرت معجزنماسی وار ایدی. ترکیب وترتیب حروف واتّصال وانفصالده کرامت بیورمشلردر. لاسیمّا کاف کوفی بسیطك وضعنده ملکه ورسوخلری بر درجه‌ده ایدی‌که هرنقدر کاف یازارسه پرگار ایله اولچلدقده اوزونلق وقیصه‌لق وگنکشلك وطارلقده برذرّه یکدیگردن فرقلری بولنمز ایدی. خطّلرینك متانت ولطافتی اگر صنع بشر حدّندن خارجدر دینلسه سزادر. اوچیوز اون آلتی‌یه قدر کتابت شریفلری کاتبان جهانه سرمشق ونمونه ایدی. فرزندان ارجمندی حسنین حضرتلرینك دخی حسن خط وجودت کتابلری وارستهٔ بیاندر.

امام حسن ٤
امام حسین ٥

خلفای ثلث ٦ و ٧ و ٨

خلفای ثلث ❊ وسایر اصحاب کرام بیننده دخی صاحب خط (علی قدر مرتبتهم) موجود ایمش . حضرت عثمانڭ یازدیغی مصاحف سبعه کیفیتی مضبوط متون تواریخدر . عبدالله عمر حضرتلرینڭ دخی کتابتلری مشهوردر . مروان ابن حکم ابن ابی العاص حضرت عثمانڭ عم زادهسی آنکله برابر بر مکتبده تحصیل حسن خط ایلدی . وخلافتنده خدمت کتابتنده بولندی . فتنهٔ عثمانیهیه باعث ابتدا بودر وفاتی آلتمش بشدهدر .

معاویه .

معاویه ابن ابی سفیان ❊ شجرهٔ امویهنڭ تخم اکملی کاتب نبوی اولدیغی واقع ولکن کاتب وحی بولندیغی اختلافیدر . حضرت رسالت مآب (الق الدواة وحرف القلم وانصب الباء وفرق السین ولا تعور المیم واحسن الله ومد الرحمن وجود الرحیم) بوڭا خطاباً سویلمشلر آلتمشده رحلت ایلمشدر .

عبدالملك مروان .

عبدالملك مروان ❊ بونڭ عهدنده دواوین لسان عربیهیه تحویل ونقش دینار ودرهم عربیهیه تبدیل اولندی . آندن مقدم نقش دینار خط رومی ونقش درهم خط عربی وخط فارسی ایله ایدی . بوقضیه یتمش آلتیده واقع اولدی . ابن خلکان آنڭ حقنده (ولم یکن فی زمانه من یکتب المنسوب مثله وفاق فیه الا وائل والا واخر وبه تقدم عندالخلیفة) دیمشدر .

حسن بصری .

حسن بصری ❊ سید تابعین دخی خط بصری‌یی گوزل یازمش اما نسبت نقل خط اکا گویا بر اشتباه لفظیدن ایلرو گلمشدر . زیرا ناقل حسن فصیح مشهور ابن مقلهنڭ قرنداشی اولمسی کلیا محتملدر .

قدمای خطّاطان

اسحق بن حماد .

اسحق بن حمّاد ❀ بغدادی اوائل خلفای عباسیّه‌ده منصور ومهدی خدمتلرنده مشهور آفاق اولمشدر کندوسی خطّ جلیل وخطّ طوماری ابو یازدیغی گبی شاگردانی دخی خطوط موزونهٔ اصلیّه‌نك برچوغنی اختراع ایلمشلر وهاشمیّون وقتنده ظهوره گلان خطّ عراقینك وسعت وترقیسنه چالشمشلردر . ضحّاك نام بریسی دخی بونك ارقداشی ایمش وفاتی (١٥٤) ده‌در .

ابراهیم سگزی ❀ سجستانی اولوب برادری یوسف ایله برابر اسحق حمّاددن مجازدرلر . کندوسی ایکیوزده وبرادری یوسف ایکیوز اونده وفات ایتمشدر . خطّ جلیلی ایجلدوب ثلث وثلثین قلمنی اختراع ایدن بودر .

استاد احول .

استاد احول سگزی ❀ اولا اسحق بن حماددن وبعده نقل نحاس اوزره ابراهیم سگزیدن یازمشدر .

مأمون خلیفه زماننده رسوم وقوانین کتابت اوزرینه مباحثه‌یه وتحقیقه باشلدی . اصول خط وقوانین کتابت اوزرینه مفصّل رساله‌لر یازدی . ثلث وثلثین قلمندن قلم نصف وثلثدن خفیف ثلث قلمنی استنباط ایدوب تمام حروفی مربوط ومتّصل مسلسل نام بر خط وغایت اینجه غبار حلیه نام وکذلك مؤامرات وقصص وجوانحی اسمنده دیگر خطلر یازدی . مأمونك وزیری فضل ابن سهل ذو الرّیاستین آنك خطندن خوشلنوب کتابت آنك اصولی اوزره یازلسون دیو امر ایلدکده دیگر بر خط احداث ایلدی واسمنه ریاسی دیدیکه گویا توقیع اودر .

اسحق تیمی .
اسحق ابن ابراهیم تیمی ❀ کنیه‌سی ابوالحسین‌در احولدن صکره ظهور ایدوب مقتدر بالله فرزندانـه معلّم اولدی وتحفـهٔ وامق اسمنده خط اوزرینه بر رساله یازدی کندو زماننده وحید وفرید ایدی .

بخاری .
محمّد ابن اسماعیل بخاری ❀ صـاحب صحیح وکتب ستّهٔ حـدیث اصحابندن بریسـیدر . حسن خط وقتی صاغ وصول الیه یازاردی وفاتی ایکی یوز اللی‌دەدر .

ناقل حقیق

ابن مقله .
(۱۱) ابوعبدالله محمد ابن حسین ابن‌مقله ❀ اوائل قرن رابعده کمال شیوع ایله ظهور ایدوب خـطّ کوفیدن باقی قالان اثری باجمله نسخ ایله عراقه منسوب نسخ خـطّنه تبدیل ایلدی . مشار الیه استاد احولدن مشق ایله امام خطّاطین لقبی آلمش آلدی .

ابن مقـله اوائل امرده فارس دیارنده والی اولوب کمال اشـتهارندن طولائی مقتدر وقاهر وراضی خلفای ثلثهٔ عباسیّه‌یه وزیر وهراوچی طرفندن مصادرهٔ اموال وشکنجه بدنله دستگیر اولدی .

راضی بالله خلیفـه‌نك وزیری ابن رائق ایله منافسـه ومخـاصمه‌یه باشلدیغندن اوّلا الی کسیلوب زندانه قونلدی ایسه‌ده راضی بالله بو امردن پشیمان اولمغله مداواتنـه امر ایلدی وافاقت بولدی . اتمامنـه قلمی بیلکنه باغلیـوب کتابت ایدر وضمنـاً وزارت کبـادسین چکر ایدی . ابن رائق بونکته‌یی درك ایله دیلنك کسلـنه وابدی زندانده قالمسنه حکم آلدردی . عاقبت مسجونا اوچیوز یگرمی سکزده وفات ایلدی .

خلاصه اوچ دفعه وزارت واوچ دفعه غزا ایتدی واوچ دفعه مغضوب واموالی مصادره قلندی . واوچ دفعه اوله‌رق اوّل زندانده بعده خانه‌سنده عاقبت مزارستانده مدفون اولدی .

زمان وزارتنده جوانمردلکده بی‌همتا وخیرات ومبرّاتده یکتا اولوب خلفادن جوائز وصلات حدّ احصادن زیاده آلدی واکثرینی فقرایه بخش ایلدی . خطوطنی اغلب نفقه واحسان مقامنده اصحاب احتیاجه اکرام ایدر ایدی . بونکله برابر وفاتندن صکره بواقی خطوطی بیك کره بیك وآلتی یوز دیناره صاتلدی . آنك دبدبه وحشمتی اوزمانده کمسه‌ده گورلمامش وایشیدلمامش ایدی .

ازجمله فردوس برینه مشابه ومماثل انواع اشجار ونهال ایله پیراسته واقسام شکوفه ورياحين ايله آراسته هرجنس کوهی ودشتی حیوانات ایله مشحون وهرصنف آبی وخاکی طیور ایله مملوّ بر درختستانی اولوب اوراده بلبل وقمری وطاوس گبی آغاجده یووالهمیان قوشلره آشیانه اولمق اوزره ابپکدن بر شبکه تعبیه ایتدرمش ایدی . وگونا گون ورنگا رنك غزال ومرال وگوزن وگور وسباع مأنوسدن دخی اولقدر چوق بولنوردی‌که هیچ بر کاتب ومحاسب عهدهٔ حساب وکتابندن گلهمز ایدی .

برگون باغبانلرندن بریسی صحرائی برقوش دریائی برقوش‌ایله جمع اولوب یورطلدی دیو مژده گتورمگله بیك دینار مژدگانی ویردی .

ابن مقله هنر خطدن ماعدا فصاحت وبلاغت خصوصنده دخی بی نظیر ایدی . راضی بالله دست مقطوعنی معالجه ایچون گوندردیگی طبیبه اوّلا اوغلنك حالی صوروب صحتندن اطمینان حاصل ایلدکدن صکره باقیگز خدمت خلفا ایتمش وایکی کره قرآن یازمش مبارك الی نصل خرسز ونقابلر الی گبی کسیورلر دیو هونکور هونکور آغلامغه باشلیوب بو بیتی بدیههً سویلشدر ،

بيت

اذا مامات بعضك فابك بعضاً فانّ البعض من بعض قريب

اشبو ابيات شكايت آيات دخی آنكدر .

نظم

ماسئمت الحياة لكن توثقت بايمانهم فبانت يميني
بعت دينی لهم بدنيای حتیّ حرّمونی دنياهم بعد دينی
ليس بعد اليمين لذّة عيش ياحياتی بانت يمينی فبينی

بوقطعه دخی اكا منسوبدر .

قطعه

وقالوا العزل للوزراء حيض لحاه الله من امر بغيض
ولكنّ الامير ابا علیّ من اللّاتی يئسن من المحيض

زنداندن احبّا وشاگردانندن محمّد ابن اسماعيله زادهٔ خاطرندن بو بيتی يازمشدر .

بيت

صديقك من راعاك عند شديدة وكلّ تراه فی الرّخاء مراعيا

ابوعبيد بكری بو بيتی آنك حقنده سويلمشدر .

بيت

خطّ ابن مقله من راعاه مقلته ردّت جوارحه لو اصبحت مقلا

بالجمله ابتداع اصول واختراع هندسهٔ خطّ وتناسب حروف وضبط قواعد خطّ بوكا منسوبدر مفصلاً ترجمهٔ حالی استيان مفصّلاته مراجعت ايليه .

آنك اسمنی متضمّن بوقطعه گوزل سویلنمشدر .

سبق الدّمع فی المسیر المطایا   اذ روی من احبّ عنه بقلة
واجاد السّطور فی صفحة الخدّ   ولم لایجید وهو ابن مقلة

كذلك

تسلسل دمعی فوق خدّی اسطرا   ولاعجب وهو ابن مقلة فی الوزا

شیخ سعدی

گر ابن مقله دیگر باره درجهان آید   چنانكه دعوی معجز كند بسحر مبین
بآب زر نتواند كشید چون توالف   بسیم حل ننگارد بسان ثغر توسین

حسن بن مقله . ابوعبدالله حسن ابن مقله فصیح ❁ ابن مقله وزیرك برادریدر . بودخی برادری گبی استاد احولدن تمشق ایتدی وتمیمی تاریخنه گوره جودت خطّی برادرینككنه غالب ایدی . ومذكور اولدیغی اوزره ناقل اوّل گویا بو اولوب حسن بصری دكلدر . وفاتی اون سنه برادرینك وفاتندن صكره اوچیوز اوتوز سكزده‌در .

حسن مرزبان . حسن بن عبدالله مرزبان ❁ بغدادده سیرافی دیو مشهوردر نحوده وآدابده تألیفات معتبره‌سی واردر . پدری مجوسی واسمی بهزاد ایكن مسلمان اولوب بالذّات ابن مقله‌دن تلمّذ ایدی . هرفنده صاحب كمال بولنغله اللی سنه بلده‌سنده مفتی اولوب بركرّه خطاسی گورلمدی . سنیّ یوزه واردقده اوچیوز آلتمش سكزده وفات ایلدی .

قابوس . شمس المعالی قابوس وشمگیر ❁ ملوك جرجانیه‌دن وتختگاهی گرگان اولوب حسن خطّی حسن مرزباندن تحصیل ایلمشدی . صاحب

اسماعيل ابن عباد بونك لطافت خطّنه (هذا خطّ قابوس ام جناح طاوس) دیمشدر . متنبیّ بو بیتی آنك حقنده سویلمشدر .

بيت

فی خطّه من كلّ قلب شهوة حتیّ كانّ مداده الاهواء

درتیوز درتده بلدهٔ مذكورده وفات ایلدی . بو قطعه آنكدر .

قل للذی بصروف الدّهر عیّرنا هل عاند الدّهر الاّ من له خطر
اما تری البحر تعلو فوقه جیف وتستقرّ باقصی قعره الدّرر
ففی السّماء نجوم مالها عدد ولیس یكسف الاّ الشّمس والقمر

جوهری . اسماعیل بن حمّاد جوهری ❀ افتخار الاشراف صاحب صحاح اللغة حسن خطده ابن مقله‌یه نظیر طوتیلور ایدی . سیوطی قولنجه خطلری یكدیكرندن فرق اولنمز ایدی . تحصیل علوم وفنون وقت ایتدكدن صكره نیشابوردن هجرت واطراف واكناف عالمه سیاحت ویازه‌جغی لغتك موادّ اساسیه‌سنی جمع ایتدكدن صكره بلده‌سنه عودت ایلدی . واوراده لغتك جمعندن ماعدا نیجه مصحف شریف دخی یادگار براقدی . بوقطعه آنكدر .

قطعة

لوكان لی بدّ من الناس قطعت حبل النّاس بالیاس
العزّ فی العزلة لكنّه لابدّ للنّاس من النّاس

صابی . ابراهیم ابن هلال صابی ❀ مشرك ایكن سلطان عزّ الدّوله بختیارك كاتب انشاسی ایدی ملك مشار الیه كندوسنه هرنقدر ابرام اسلام ایلدی ایسه‌ده امتناعده بولندی . مع هذا شاعر وحافظ قرآن وصائم رمضان

اولدیغنی جریده ذیلنده تصریح ایتمشلردر . آل بویه احوالنی مشتمل کتاب . التاجی نام اثرینی مأمورا ومسجوتا تصنیف ایلدیکی طبقات حکماده مذکوردر . حسن خطده مشار بالبنان ایدی . وفاتی اوچیوز سکسان درتده‌در .

محمد ابن اسماعیل .

محمّد ابن اسماعیل بغدادی ⊛ خط ونحو ولغت وسایر علوم ادبیّه‌یی بالذّات ابن مقله‌دن تعلیم ایلدیکی نجوم زاهره‌ده مصرّحدر . ابن مقله‌نك زنداندن گوندردیکی بیت بوکادر . استادندن برسنه صکره رحلت ایلدی .

محمد ابن اسعد .

عبدالله محمّد ابن اسد بزّاز ⊛ بغدادده اولوب اوائل حالده محمّد ابن مقله‌دن وصکره حسن مرزباندن تعلّم ایله نیچه طالبك استادی اولمشدر . وقتنده حسن خط بوکا منحصر ایدی وفاتی اوچیوز یتمش بشده‌در .

محمد ابن سمسمانی .

محمّد ابن سمسمانی ⊛ شیرازیدر . پدری کنجد یعنی سوسم بیعیله مشغول اولدیغندن سمسمانی دینلمشدر . محمّد بن مقله‌دن شاید بالواسطه تعلّم ایلمشدر . مذکور مشهور برادیب کاتب اولوب وقتنده آکا قریب یازان بولنمزدی و ابوالحسن علیّ بن عبدالله بن الغفار سمسمانی ایله هم مشق و اودخی بوکا مماثل ایدی .

ابوالحسن علاء الدّين علیّ ابن بوّاب

ابن بواب .

اوائلده محمّد بن اسد واواخرده آنك شریکی یاخود شاگردی محمّد ابن سمسانیدن یازوب بعده ابن مقله‌نك خطوطنی جمع وطریقنی تهذیب وتنقیح ایتمکله خط هزار بار حسن صورت بولوب درجهٔ بداعت وجودته واردی حتیّ آکا ناقل‌دخی دیدیلر . نته‌کیم سلطان علی‌مشهدی دیمشدر .

بیت

انکه واضع بوضع ابن بابست ابن مقله است وابن بوّابست

متقدّم ومتأخّر خوشنویسانك استادی بودر بدری آل بویه زماننده قپوجی اولدیغندن ابن بوّاب لقبیله ملقّب وفقیه وحافظ قران ایدی . تحسین خطّه وتعریب وتسکینه کوزل خدمت ایتمشدر . خط ریحان ومحقّقی او احداث ایلمش . وآلتمش درت مصحف شریف یازمشدر . تعزیه‌سنده بو بیتی سویلمشلردر .

نظم

استشعر الکتاب فقدك سابقا فقضت بصحّة ذلك الایّام

ولذاك سوّدت الدّواة کانّه اسفا علیك وشقّت الاقلام

ترجمه

کوییا دویمشدی کتّاب اوّلا فقدك سنك
صحّتنه صکره حکم ایتدی قضای کردکار
اول سببدندر سیه‌پوش اولدی حزنندن دوات
جیبنی شق ایلدی اقلامه ایردی انکسار

مشار الیهك قصیدهٔ رائیّه‌سی لوازم کتابتی جامع اولدیغندن بوراده باترجمه ارباب استعدادك انتفاعی مقصدیله ذکر اولندی .

✶ قصیدهٔ رائیّهٔ ابن بوّاب مع شرح ✶

یا من یرید اجادة التحرّیر ❀ ویروم حسن الخطّ والتصویر

ای خوش نویسلکی اراده ایدن وحسن تصویر خطّی قصد ایلیان

انکان عزمك فی الکتابة صادقا ❀ فارغب الی مولاك فی التیّسیر

اگر کتابت خصوصنده عزمك صادق ایسه تسهیل مرامده جناب حقدن توفیق طلب ایله .

اعدد من الاقلام کل مثقّف ❀ صلب یصوغ صناعة التحریر

قلمك زیاده هموار وسخت اولانی مهیّا قیل تا صناعت تحریری گرگی گبی قالب حسنه افراغ ایلیه .

واذا عمدت لبرئه فتوخّه ❀ عندالقیاس باوسط التقدیر

قلمك تراشنی مراد ایلدکده طول وعرضی معتدل قلم اختیار ایله وحدّ وسطی الدن براقمه .

انظر الی طرفیه فاجعل برئه ❀ من جانب التّدقیق والتّحصیر

قلمك طرفینه نظر ایدوب قنغی جانب اینجه وباریك ایسه اول جانبدن یونت .

والشّقّ وسّطه لیبقی برئه ❀ من جانبیه مشاکل التّقدیر

شق قلمده حاقّ وسط اختیار ایله تا طرفینك شکافه نسبتی مساوی اوله.

حتّی اذا اتقنت ذلك کله ❀ اتقان طالب بالمراد خبیر

نقش مرام علی وجه الاتقان خاطرده روح کلامه واقف برطالبك ذهننده اولدیغی گبی مرسوم اولملیدر .

فاصرف لامر القطّ عزمك کلهّ ❀ فالقطّ فیه جملة التّدبیر

تمام عزمکی قطّ قلم جانبنه صرف ایله که قطّ قلم شرط اهمدر .

فاكبسه بعد القطّ بالمعصاركی ۞ ينأى عن التشعيث والتّغيير

قلمی قطّ ایتدکدن صکره آرقه‌سنه طوپراق سورت که چرك و یاغلولغی محو اولوب مرکّبی ایو آله .

لاتطمعن انّی ابوح بسرّه ۞ انّی اضنّ بسرّه المستور

قطّ قلم ستر مکتومنك استکشافنه طمع ایتمه که بن بونی سکّا عبث و یریرم بلکه بوسرّك افشاسنده بن دخی بخل ایدرم .

لکنّ جملة ما اقول بانّه ۞ مابين تحريف الى تدوير

بوبابده ذکر ایده‌جکمك اجمالی بودرکه قط نه زیاده منحرف ونه زیاده مستقیم بلکه متوسط اولمليدر .

والق دواتك بالدّخان مدبّرا ۞ بالخلّ اوبا لحصرم المعصور

دودهٔ فقط وبزردن معمول مدادیکی لیقه ایله دواتکه قوی بعده سرکه یا غوره صویی ایله اصلاح ایله .

واضف اليه مغرّة قد صوّلت ۞ مع اصفر الزّرنيخ والكافور

تلوین مداد مراد اولندقده برمقدار آشی بویا زرنیخ اصفر وکافور ایله مزج اولنه .

حتّى اذا ما خمّرت فاعمد الى ۞ الرّوق النقّى النّاعم المخبور

تخمیر مداد اتمام اولندقده کاغذ تهیه‌سنه چالش زیاده نرم وناعم ونقّی وصاف کاغذ اختیار ایله .

ثم اجعل التّمثيل دابك صابرا ۞ ماادرك المأمول مثل صبور

بونلر مرعی اولدقدن صکره خطّ استاده نظر ومشق وادمانه مداومت ایدوب جبر نفسه وتعب ومشقّته صبر ایله زیرا صبر ایله غوره حلوا اولور .

ابدأ به فی اللوّح منتضیاً له ❀ عزماً تجرّده من التشمیر

لوح مشقه اسرار قلم ایتمکده ثابت قدم اول وعزم جزم ایله تشمیر ساق اهتمام ایله .

لا تخجلنّ من الرّدیّ تخطّه ❀ فی اوّل التمثیل والتّسطیر

ابتدای مشقده خطمّ ایو دگلدر دیو سکّا اوتانج گلمسون وفتور عزمه باعث اولمسون .

فالامر یصعب ثم یرجع هیّنا ❀ ولرّب سهل جآء بعد عسیر

هرامرڭ اوّلی چتین صگره قولای اولور چوق عسرڭ انجامی یسردر .

حتی اذا ادرکت ما آمّلته ❀ اصبحت ربّ مسرّة وحبور

طلب کالده اقدام ایله مطلوبه ظفر میسرّ اولدقده سنڭ ایچون زیاده سرور حاصل اولور ومکافاته نائل اولورسین .

فاشکر الهك واتّبع رضوانه ❀ انّ الاله یحبّ کلّ شکور

مطلب ومرامه نائل اولمق مقدّر اولدقده مراسم شکری ایفا ایله الله تعالی عبد شکوری سور .

وارغب لکفّك ان تخطّ بنانها ❀ خیراً تخلّفه بدار غرور

کفّ وبنانکی تحریر مفاسددن کفّ ایدوب بودار غرورده نام نیکی باعث اولان شیلر یادگار براق .

فجمیع فعل المرء یلقاه غدا ❀ عند التقأ کتابة المنشور

زیرا فردای قیامتده جریدهٔ اعمال انسانه ارائه اولندقده هرکس یاپدیغنی گورر وایتدیگنی بولور .

ابن بوّاب بغدادده (٤١٣) ده وفات ایدوب احمد بن حنبل مزاری یاننده دفن اولنمشدر .

استانبولده ایاصوفیه کتابخانه‌سنده درتیوز سکزده یازدیغی سلامة ابن الجندل دیوانی یوسف شاه هرویننك یاقوت مستعصمی یازیسی‌اوزرندن نقل ایلدیگی کلمات مرتضوبله برابر برمجموعه ایچنده موجود و واجب‌الزّیاده‌در .

ابن بصیص . محمّد بن موسی بن علیّ الشّافعی ❁ ابن بصیص دیمکله مشهوردر. دقایق حسن خط وقتده یدطولاسی اولوب ابن بوّابك بوقصیده‌سنی شرح واواخرنده فوائد لازمه بیان ایدوب حتی خط کوفیدن ابتدا نقل وکتابت منسوبه اختراع ایدن ابن مقله وزیر اولدیغنی تصریح ایدر .

خازن . ابوالفضل خازن ❁ دینوری وابن هلال شاگردی اولوب خط رقاع وتوقیعی ایجاد ایلدی و مقامات نسخه‌سنی یازمغه مولع ایدی . برچوق نسخه آندن یازمشدر. سکسان بش یاشنده (٥١٨)ده وفات ایلشدر وبشیوز قرآن یازدیغی مشهوردر . بو ابیات دخی اکا منسوبدر .

من یستقم یحرم مناه ومن یرغ   یختص بالاسعاف والتمکین
انظر الی الالف استقام فقاته   عجم ففاز به اعوجاج النّون

ایضاً

البرّ والاحسان ضاعا عنده   کالرّاء ضاعت فی لسان الالثغ

ابن خلّکان قولی اوزره وفاتی (٥٤٢) ده ومدفنی بغدادده‌در .

زینب شهدة . زینب شهدة ❁ ستّ الدار بنت احمدالفرج الابری دینوری کاتبات نسادن عالمه وفاضله اولوب

مصراع

وانّ لسانی شهدة تشتفی بها ❁ عوضنه وانّ بنانی سویلر ایمش .

معلمه ایکن طقسان یاشنده (٥٧٤) ده وفات ایلشدر .

و بونکله برابر محمد بن عبدالملکی دخی ذکر ایلمشدر .

مهیار .

مهیار ابن مرزویه دیلمی ❁ ابوالحسن شاعر مشهوردر مجوسی ایکن شریف رضی ارضاسیله مسلمان اولوب لکن تشیعده غلو واصحابه تعرض ایلدیگندن ابن برهان ای اوغل سن دار عذابده تبدیل مکان ایلدك دیمشدر . ابن بوابدن بلا واسطه تمشق ایلدیگی نجوم زاهره‌ده تصریح اولنمشدر (٤٢٨) ده‌در .

خواجه ابوالعال

خواجه ابوالعال ❁ بعضیلری قولنجه واضع تعلیق بودر . یگرمی برنجی صحیفه‌یه نظر اولنه

ابوالفرج ابن جوزی .

عبدالرحمن ابن علی ابن محمدالبکری ❁ بغدادی محدث کامل ابوالفرج جمال‌الدین ابن الجوزی‌درکه نسبی اون آلتی واسطه ایله محمد ابن ابی بکره یتشور دیو نجوم زاهره‌ده مصرحدر . حسن خط وقتی بالواسطه ابن بوابدن تمشق ایدوب سرعت قلمه موفق اولمغله کتابت ایلدیگی اجزا تعداد اولنوب مدت عمرینك هر برگونه یدیشر ونجوم زاهره قولنجه طقوزر جزو دوشمشدر . احادیث نبویه کتابت ایلدیگی اقلامك تراشهٔ براده‌سی ایله بالوصیه رحلتنده غسل ایچون صو ایصیدیلوب ینه برآز آرتمشدر . بغدادده اهل سنت ایله شیعه آره‌سنده مخاصمه اولنوب بوکا اثنای وعظده صدیق ومرتضادن قنغیسی افضلدر دیو صورلدقده جوابده ظرافتله (من کانت ابنته تحته) تعبیر حکیمانه‌سیله جواب ویرمش ودرعقب منبردن اینمشدر . سکسان طقوز یاشنده ایکن بشیوز طقسان یدیده وفات ایلمشدر . بو قطعه آنك اولدیغی مرویدر .

قطعه

رايت خيال الظلّ اعظم عبرة لمن كان فى اوج الحقيقة راقى
شخوص واشـكال تمرّ وتنقضى وتفنى جميعـا والمحرّك باقى

عبد المؤمن اصفهانى .

عبدالمؤمن ❁ ابن صفى الدّين اصفهانى اسـتاد موسيقى شناس ابن بوّابدن مجازدر وآنك خطوطنه تقليد ايدوب استاد اسـتادان اولمشدر . وفاتى ٦٤٦ دهدر .

بيت

خطّى غـيرى نسخ ايدوب اول كان ياقوت هنر
اولدى الحق غبطه بخش شيخ وشاب خوش نويس

حتّى ياقوت مستعصمى ابتدا خط وقتى بوندن يازمشـدر ديو جريدة ـ القصرده مسطوردر .

ياقوت موصلى .

امين الدّين ياقوت موصلى ❁ ملكشاه سلجوقى يه نسبة ملكى دينلور. موصله كيدوب ابن دهّان نحويدن تعليم علم ايلدى و بوّابانه حسن خط ايله صحاح جوهرى استنساخنه غايت مائل اولديغندن برچوق نسخه يازدى . وياقوت مستعصمى صوينده چوق اثارى گورلمش آلتى يوزده وفات ايتشدر .

ياقوت رومى .

مهذّب الدين ياقوت بن عبدالله رومى ❁ بودخى معارف سائره ـ سندن ماعدا خطاط ايمش و (٦٣٦) ده وفات ايتمش .
مخفى اولميه كه معجم البلدان صاحبى ياقوت شهاب الدّين خطـاطان صره‌سنده صاييليوب حمويدر وتفصيل حالى ابن خلكانده مسطوردر .

ولى عجمى .

ولىّ عجمى ❁ امين الدّين ياقوت ملكيدن مجاز وياقوت مستعصمى يه رقيب وهمسردر محمدّ ابهرى قونجـه وفاتى (٦١٨) دهدر . عفيف بونك شاگرديدر .

یاقوت .

یاقوت مستعصمی ١٤

سنهٔ هجریه آلتی یوزی کچدیکی کبی عمدهٔ خطاطان جهان یاقوت مستعصمی ظهور ایلدی . یاقوت مستعصم خلیفهٔ عباسی کوله‌سی اولوب کیجه وکوندوز ورزش وکوشش ایلدیکندن وقطعات ابن بوابدن تمشقله رونق وجمال خطی پایهٔ اعلایه ایرشدردیکندن جمال‌الدین لقب آلدی. و بعضیسی قولنجه تمشقی عبدالمؤمن اصفهانی وزینب‌شهده‌دندر وولی عجمی ایله هم مشق ایمش . اولاً قلم جزم ایله یازوب صکره‌لری قلمی محرف قط اوردی و بر طرز جدید اوزره برخط اختراع ایلدیکه ابدالاباد فرسوده اولمیه‌جقدر . ابن بوابه خطاط لقبی و یرلمامش ایکن بوکا و یرلدی ومهارتنه بولقب دلیل کافیدر .

زمان حکومت اباقا آنك حسن اتفاقاتندن بریسی بودرکه درت بی عدیل و بی نظیر کمسنه اول عهدده ظهور ایلدی .

برنجیسی نصیرالدین طوسی کبی بر حکیم بیهمتا

ایکنجیسی شمس‌الدین جوینی کبی بر منشی ودبیر یکتا

اوچنجیسی عبدالمؤمن کبی برموسیقی شناس و ادوار دان

دردنجیسی یاقوت کبی بر خطاط خامه‌ران .

یاقوت قدر کلام قدیمی کورلمش خطاط یوقدر . بیك بر مصحف یادکار براقدیغی مشهوردر (واللّه اعلم) . استانبولده سلطان سلیم تربه‌سنده ٥٨٤ تاریخلی برمصحف کبیری وایاصوفیه‌ده ٦٥٤ تاریخلی برقرآن بی‌نظیری وحمیدیه تربه‌سنده ٦٦٢ تاریخلی دیکر برمصحفی موجوددر .

شفای ابن سینائی جلد واحد اوزره یازوب پادشاه هندوستان محمد طغلق شاهه هدیه ایلدکده ایکیوز بیك مثقال آلتون احسان آلمشدر .
حماسه اوله‌رق کندوسی سویلمشدر .

قطعه

ارونی مرشدا فی الخطّ مثلی ومن احیی الکتابة فی البلاد
فلا فی الشّرق لی ضدّ یضاهی ولا فی الغرب من یتبع اجتهادی

بوقطعه دخی آنکدر .

ولی فرس تجری بمیدان فضّة تجرّر اذیالاً کلون الحنابس .
فیرکبها یوم العریك ثلثة مُحجّلة یمشی کمشی العرایس

بوقطعه دخی انك منظوماتندندر .

وقد ابدعت خطالم تنله سرات بنی الفرات ولاابن مقلة
فان کانت خطوط النّاس عینا فخطیّ فی عیون الخطّ مقلة

شیخ عبدالقادر گیلانی آنی غایتله معزّز ومحترم طوتوب (انّ فی یده سرّ من اسرارالله) بیورمشدر .

معلوماوله که مولانا یاقوتك سبب تحصیل بضاعت وتکمیل براعتی خلیفه مستعصمك التفات وعنایتندن ایلرو گلمشدر . بومدّعایه دلیل شودرکه یاقوت هرنقدر مستعصمك کولهسی ایسهده خدمتنده اولقدر قرب ومنزلت بولدی که هیچ بر وزیر ومشیر هیچ بر پادشاه حضورنده بولمامشدر . ازدیاد عطایای خلیفه هواسی وشاگردانك دخی مظهر عنایات خلیفه بولملری اشتیاقیله برنفس کتابتدن خالی قالیوب خلیفهیه خط تقدیم ایلدیگی گون اولمز وخلیفهدن اکرام آلمدیغی آی گچمز ایکن ینه هیچ بروقت خلیفه ابن بوّاب خطیّ مدحندن فراغت اتمز ایدی .

یاقوت بوخصوصی خلیفهنك ذهنندن چیقارمق ایچون برگون ایکی سطر یازی یازوب بریسنه کندو کتبهسنی ودیگرینه ابن بوّاب کتبهسنی قویدی وخلیفه حضورینه صوندی . خلیفه بولطف حیلهدن غافل ینه عادتی اوزره ابن بوّاب کتبهسی ایله کتبهلی یازی یی ترجیح ایلدکده یاقوت

تعظیماً زمین بوسی ایله الله تعالی حضرتلرینه شکرلر اولسونکه خلیفه زمان بونبدهٔ ناتوانك خطنی مدحه شایان گوردیلر دیدی . خلیفه بوتدبیری آڭلادیغی گبی آڭا نفرین ایدرك برچوق مدت آرتق تحسین ودلنوازلق ایلدی وآندن صڭره یاقوتك خطی دخی انحطاطه یوز طوتوب بردها ایلرولمدی . اوت بوندن معلوم اولورکه هرشیده ترقی تشویق وترغیب طالبه منوطدر .

بیت

فسحت میدان ارادت بیار ❁ تابزند مرد سخن گوی گوی

کتب عربیه‌دن برسنده گورنمشدر . (اوّل من نقل الخطّ الکوفی الی الطّریق العراقیّة ابن مقلة ثم جاء ابن البوّاب وزاد فی تعریب الخطّ وابداعه ثم جاء یاقوت المستعصمی الخطّاط وختم فی الخطّ واکمله وادرج فی هذالبیت جمیع قوانینه .)

بیت

اصول وترکیب کراس ونسبة ❁ صعود وتشمیر نزول وارسال

یاقوت سکسان یاشنده بغدادده رحلت ایدوب کندی خطوط والواحی ایله آراسته ایلدیگی جامعده مدفون اولدی تاریخ وفاتی شویله سویلنمشدر .

تاریخ وفات یاقوت

یاقوت جمال دین شه اهل هنر ❁ درصبح خمیس سادس شهر صفر
درسبعه وستین بو دوستمائه ❁ گردار فنا بآخرت کرد سفر

بعضیلری یوزسکسان سنه یاشادیغنی یازمشلر ایسه‌ده پك محل اعتماددکلدر . مستقیم زاده قولجه (٥٥١) ده یازمش برمصحفدن بش سوره گورنمش بوصورتله یوزسکسان یاشادیغنه وزینب مشهورده‌دن تلمذینه اعتماداولنه‌بیلور .

شاگردان یاقوت

شاگردان یاقوت.

یاقوتك اشهر شاگردانی قطب الدّین یزدی رسالهٔ قطبیه‌سنده آلتی صایوب کندوسیله استادان هفتگانه دیمشدر .

١ مولانا عبدالله ارغون ٢ ناصرالدّین متطبّب
٣ مبارکشاه قطب ٤ مولانا یوسف خراسانی
٥ میر حیدر گنده نویس ٦ شیخ احمد سهروردی

مستقیم زاده (سلسلة الخطاطین) نام رساله‌سنده بونلردر دیمشدر .

١ عبدالله صیرفی راسم نسخ ٢ عبدالله ارغون محقّق محقّق
٣ یحیی صوفی کاتب ثلث ٤ مبارکشاه قطب مظهر توقیع
٥ مبارکشاه سیوفی ناقد ریحانی ٦ شیخ احمد سهروردی ناقدر قاع

فقط یحیی صوفی حقیقةً یاقوتك بلا واسطه شاگردی اولمیوب پیر محمّد صوفی اولمسی محتملدر .

بعضیلری دخی احمد شاه طیّب ونصرالله طبیب قندهاری بغدادی . وحاجی محمّد بند دوزسیستانی . وشیخ عبد اسحق سبزواری‌یی اضافه ایتمشلردر . بونلرك احوالی اجمالا بیان اولنور .

عبدالله ارغون.

عبدالله ارغون ١٦ ❀ مشار الیهك بولقبنه سبب آناسنك ترك وپدرینك عرب اولمسیدر . قلم محقّق وسایر اقلامك مدققی ایدی یگرمی طقوز قرآن یازوب یدی یوز قرق درتده وفات ایلدی .

ناصر متطبب.

ناصرالدّین متطبّب ❀ بغدادیدر خدمت طبابتله یاقوت مستعصمی‌یه انتساب واتما بولدی . قلم محقّقی ابن بصیص ایله بوتنقیح ایتمشدر واسمنك

حکیم نصر قندهاری بغدادی اولمسی دخی محتملدر . (٢٥) قران یازمش وَاستادندن اوتوز سنه صکره وفات ایلمشدر .

مبارکشاه قطب.

مبارکشاه قطب ١٨ ❀ که مبارکشاه اول وقدس دخی دینور (مبارك الاسم عزیز اللقب) مصراعنك ماصدقی مرکز دائره حال وقطب مدار کمال ایدی یدی یوز اون برده وفات ایتدی . (٤٤) مصحف شریف یازمشدر .

یوسف هروی .

مولانا یوسف خراسانی ❀ هروی اولوب شاه یوسف دخی کتبه ایدر یاقوتك مشاهیر تلامیذندندر . استادی ایله برسنه‌ده رحلت ایلدی . کامل وفاضل برهنرور ایدی . یاقوت خطندن آلتیوز آلتمش سکزده نقل ایله یازدیغی کلمات مرتضویّه ایاصوفیه کتابخانه‌سنده موجوددر مذکور کلماتك یاننده علیّ ابن هلال خطیله سلامة ابن جندل شاعر عربك قصیده‌سی واردر . تاریخ کتابتی درتیوز سکز وحقیقةً زیارته شایسته‌در .

میر حیدر .

میر حیدر کنده نویس ❀ یعنی جلی نویس خطوط متنوعه‌یی وبالخاصّه جلی قلمی مشق ایله تدارك ملکهٔ کلیّه ایلمشدر . (ع)

بخط اونویسدکسی مگر یاقوت

آنك حقنده سویلنمشدر وفاتی یدی یوز یکرمی آلتی تاریخنده‌در .

سهروردی .

شیخ احمد سهروردی ٢٠ ❀ نسخ جلیده جلیل المقدار ایدی اوتوز اوچ قرآن یازمشدر (٧١٨) ده یازدیغی مصحف استانبولده ایاصوفیه کتبخانه‌سنده موقوفدر . اگرچه احمد سهروردینك سایرلر گبی تلمیذ اولمدیغی وزماننده یاقوته معادل صایلدیغی مشهور ایسه‌ده مولانا یاقوت حجّه گیدر

ایکن آنك متمکن اولدیغی شهرزوره گلوب مکتبی جوارنده قونار وشاکردانك قطع اقلامنه باقدقده استادیکز فنا کاتب دگل ایمش امّا عجبا نیچون قلمی جزم قوللانوب محرّف قطّ ایتامش دیو اعتراض ایدر . شاکرداندن بر آچق گوزی بونکته‌یی استادینه یتشدردکده سهروردی بر مقدار تحیرّ ایدوب بنم خطمه دخل ایلیان مگر یاقوت اوله دیو حدس ایله بلا تأخیر کتّابه گلدکده علایم مسموعه‌دن یاقوت اولدیغی آگلار وقطع قلم ونزاکت رقم اصولنی اوگون اوگرنور . لاجرم یاقوته شاگرد صاییلور .

عبدالله صیرفی ١٥ ❀ شیرازیدر سیّد حیدر کنده نویسه انیس وجلیس ایکن تعلیملریله تحصیل خطّ نفیس ایدوب کندولرینك دخی تلاحق افکار طریقیله تصرّف وانتقادلری واردرکه حسن خط بونلرك تعریب وتعجیمی ایله مزیّن اولمشدر . وفاتی یدی یوز قرق ایکیده در . (٣٦) قرآن یازمشدر . عبدالله صیرفی .

یحیی صوفی ١٧ ❀ عبدالله صیرفیدن مشق اتمشدر بو یحیی ممالك رومده مشهور اولان یحیی دگلدر یحیی رومی محمد خان فاتح جامعنك شادروان خارجنده پنجره‌لر اوزرنده‌کی سورهٔ فاتحه‌یی وداخلنده باب جامعك خارجنده آق دگز طرفنده ابتدا پنجره اوزرینه کندی کتیبه‌سنی یازمشدر . سکز یوز سکسان ایکیده وفات ایتمشدر . اشته بوتاریخه گوره یاقوتك بلا واسطه شاگردی اوله‌مز . یحیی صوفی .

مبارکشاه سیوفی ١٩ ❀ حدید ذهن جامع سیف وقلم بر استاد فرزانه وخطّ ریحانیده یگانه ایدی . نیچه غزواتده اظهار شمشیر زنی ایتمشدر . ومبارکشاه سیوفی عباره‌سی تاریخ رحلتی دوشمشدر . سیوفی نیشابوره تابع بر محلدر .

طیب شاه .

احمد طیّب شاه ١٧ ❀ ماوراءالنّهری‌در . هر خطّـه كندی قلمی ایله وضع اعراب ایدوب شاهد حسن خطه بهجت و بهاو یرن بودر . (٦١١)ده وفات ایتدی بعضیسی بوكا ابراهیم شاه طیّب دیمشلردر .

نصرالله طبیب .

نصرالله طبیب ❀ قنـدهاری اصل و بغـدادی مسـكندر . باقی احوالی معلوم دگلدر .

بنددوز .

حاجی محمد بند دوز ❀ سیستانیدر . یوز یگرمی درت قرآن یازمشدر. بونك دخی سایر احوالی تحقیق اولنه‌مامشدر.

پیر محمد صوفی .

پیر محمّد صوفی ❀ بخاریدر . قرق درت قرآن یازمشدر . وسكز یوز قرق طقوزده یازدیغی مصحف گورلمشدر . خطی یاقوت خطّنـدن دها خوشدر .

شیخ عبد اسحق ❀ سبزواریدر. اللی بش قرآن یازمشـدر . سـایر حالاتی ایچون ابن خلّكانه مراجعت اولنه .

ایرانك مشهور ثلث ونسخ نویسانی

ابراهیم میرزا .

ابراهیم میرزا ابن شاهرخ ❁ امیر تیمور گورگان نساندندر . مشار الیه شرف الدین علی یزدی شاکردانندن اولوب ظفرنامهٔ تیموری آنك نامنه یازلمشدر . خطوط شش‌کانه‌ده بهمتا ایدی یاقوت مستعصمی شیوه‌سنی تقلید ایدوب آندن ایلرو کچدی وآنك اسمنه کچر چوق اثرلر براقدی . برگون یاقوت کتبه‌سیله برقطعه‌سنی بازاره گتوردیلر کمسه‌نك احتمال خلاف عقلنه گلمیوب آغرنجه جواهره صاتون آلندی . وفاتی سکز یوز اوتوز درتده در . شیراز ده ابنیهٔ جسیمه‌ده آثاری چوق ایمش فقط متوالی زلزله‌لر سببیله آنجق شکسته وریخته بعضیسی مشاهده اولنور . (بو قضیه بایسنقر میرزا حقنده دخی سویلنمشدر .)

احمد رومی .

احمد رومی ❁ سلطان بایسنقر کتابخانه‌سی خطاطلرندن اولوب اکثر اوقات اعیان وکبار ایله انیس وجلیس ایدی .

سلطان احمد .

سلطان احمد بن شیخ اویس ❁ خطوط متنوعه‌ده پدرینك تلمیذی ایدی نقاش ومذهب وکمانکش وموسیقی شناس وخطاط کامل وصاحب تألیف وفاضل ایدی. تیمور وقعه‌سنده عسکر پریشانی ایله مصر جانبنه قاچوب دولت علیه‌یه التجا وینه بغدادی استخلاص ایلدی . سکز یوز اون ایکی‌ده قرا یوسف ترکمان النده مقتول اولدی .

احمد ماوراء النهری .

احمد بن فضل الله ماوراءالنهری ❁ خط هلالانه‌ده گزیده در . مراد پاشا تربه‌سنده برمصحف موجوددر . وفاتی آلتی یوز یگرمی درتده‌در .

سیبك زاده .

احمد بن خواجه يحيى ❀ سیبك زاده دیو مشهوردر . اقلام متنوّعه‌یی بالذّات شیخدن یازمشدر . وفاتی طقوز یوز سکزده‌در .

احمد نیریزی .

مولانا احمد نیریزی ❀ متأخّرین نسّاخان عجمدن وصاحب طریقهٔ خاصدر . میرعمادك تعلیقه‌ده یکتا اولدیغی گبی بودخی نسخده یکتادر . کمسه آنك قدر کلام قدیم یازمامش آلتمش بیك تومان ایران نقدی یالکز اجرت کتابت قرآن آلمشدرکه ایرانده برخطّاطه گوره چوق پاره‌در . ایرانك خطّ نسخی بونده ختم اولمشدر .

بتلیسی .

ادریس بتلیسی ❀ ثلث ونسخدن ماعدا تعلیقه‌ده دخی ماهر ایدی . هشت بهشت نام تاریخك مؤلّفی بودر نثر ونظمده غایت ماهر وقادر ایدی . قوجه مصطفی پاشا جامعنك باش قپوتاریخی بونك نتیجهٔ طبعی واثر خامه‌سیدر . طقوز یوز اون برده وفات ایلدی . خطّی ایرانده تحصیل ایتمشدر .

اوغلی ابوالفضل دخی حرمسرای سلاطین صفویه‌ده تربیه اولنوب صاحب تاریخ اکراد ومختصر هشت بهشت در . دفتردار ایکن استانبولده وفات ایلدی . مدفنی طوبخانه‌ده یاپدردیغی دفتردار جامعی حوالیسنده‌در .

اسدالله کرمانی .

اسدالله کرمانی ۲۲ ❀ شیخ محمّد کرمانی شاگردی وقره حصاری استادیدر وفاتی سکز یوز طقسان اوچده‌در .

استانبولده ایاصوفیه کتابخانه‌سنده خطیله موقوف برمصحف شریف واردر . ابتدای اوراقنده مذهّب لوحه کتابه‌سی بوقطعه ایله مؤرّخدر .

قطعه

ازان روزی که این مصحف نوشتم ❀ بجزو وحزب وعشر وخمس وایات
بفال سعد از روی معانی ❀ بتاریخش نوشتم تلك ایات

سلطان بایسنقر ❁ تیمور مشهورك حفیدی وولیعهدی اولوب اماّ تسلطن ایده‌مدی . منجّمین سن قرق سنه زیاده یاشامیه‌جقسین دیو خبر ویردکاری اوزرینه هراتده باغ سفید دیدکاری باغده کیجه وکوندوز مست ومخمور دوشوب اوتوز بش یاشنده ایکن سکز یوز اوتوز یدیده وفات ایتدی. سلطان بایسنقر .

تذکرهٔ دولتشاهی روایتی اوزرینه اول شاهزاده‌نك کتابخانه‌سنده قرق نفر مشهور خطاط کیجه وکوندوز کتابت ایله مشغول ایدیلر . خطاطلق وزر افشانلق ووصالق وتذهیب وتصویر وسایر محسّنات مایلیق خطّ وکتابت اولوقتدنبری رونق طوتدی . هیچ برعهد وعصرده هنر خط وقلم اولقدر رواج ورونق بولمامش وهیچ براوان وزمانده اولقدر کتب ونسخ نفیسه وبدیعه یازلمامشدر . استانبولك هر بر کتابخانه‌سنده لااقل بر نسخه انك عهدنده یازلمش نسخه‌لردن موجوددر . یکی جامع کتبخانه‌سنده انك امریله یازلمش فرج بعدالشدّة ترجمه‌سی ایله نزهة الارواح حسینی نسخه‌سی شایان زیارتدر .

تبصره

ایرانیلره کوره درت کمسنه درت خطده استاد بی مانند ایمش : ثلثده بایسنقر میرزا . تعلیقده میرعماد . نسخده میرزا احمدنیریزی . شکسته‌ده درویش عبدالمجید طالقانی . بو بیت اوشاهزاده‌نك زادهٔ طبعیدر .

کدای کوی او شد بایسنقر ❁ کدای کوی خوبان پادشاهست .

سیف الدّین نقاش آنك مرثیه‌سنده برترجیع بند سویلمشدرکه هر مصرع اوّل تاریخ ولادت وهر مصرع ثانی تاریخ وفاتدر . قبری مشهد رضویده کوهرشاد مدرسه‌سنده‌در .

بایسنقر میرزا شعر وخطده یکتا اولدیغی کبی برادری الغ بیك دخی هندسه‌ده بیهمتا ایدی . آنلرك حقنده سویلنمشدر .

بيت

چون الغ بيكى بعلم هندسه ❀ يافت نتوان درهزاران مدرسه

خلاصه بايسنقر ميرزا عهدى گبى هيچ بر عهدده علم وفن وهنر اولقدر رواج بولمامشدر واهل علم وفن وهنر اولقدر عزيز وارجمند طوتلمامشدر . باقى احواللردن برنبذه دخى تعليق نويسان صره‌سنده ذكر اولنه جقدر .

جمال الدّين حسين فخّار ❀ شيرازيدر ثلث ونسخ ايله طقوز يوز يتمش سنه‌سنده يازديغى كلمات مرتضويّه زيارت اولندى الحق قدرت قلمنه ولطافت ونزاكت رقمنه سوز يوقدر . جمال فخار .

حسين ابن عمر ابن ابى بكر ❀ شرقيدر سكز يوز آلتمش يديده يازديغى ياقوتانه مصحف اياصوفيه محرابى پيشگاهنده رحله‌بند وقفدر . حسين ابن ابوبكر .

غياث الدّين خليلى ❀ اصفهانيدر . سلطان مراد خان ثالثه ضميمهٔ هدايا اولمق اوزره طهماسب شاه آنى برمصحف شريف يازمغه مأمور ايلدى . طقوز يوز سكسان اوچده بيتروب مظهر اكرام موفور اولدى . مصحف مزبور تربهٔ ابو ايوّب انصاريده موقوف وحسن بيغايه‌ايله موصوفدر . صدر اعظم مراد پاشا تربه‌سنده دخى قرقنجى مصحف شريفى محفوظدر . وينه اوراده آلتى يوز يدى تاريخنده يازلمش برمصحف شريف واردركه كاتبنك اسمى مجهول امّا مصحف كندوسى واجب الزّياره‌در . غياث الدين .

محمّد رضاى امامى ❀ اصفهانيدر صفويّه سلاطينى زمانينك جلى نويسلرندندر . اكثر اماكن متبرّكه‌ده واصفهانك اغلب عمارات سلطانيه‌سنده خطّى موجوددر . بيك سكز يوز يتمش‌ده وفات ايتمشدر . محمد رضاى امامى .

شمس بایسنقری ❀ بایسنقر میرزا دائره‌سنه منسوبدر . یاقوتانه خطله دواوین شعرا کتابتنه مأمور ایدی وشهزادهٔ مذکور آنك مریدی صاییلور ایدی . شمس بایسنقری .

میر شیخ کرمانی ❀ ثلث ونسخده اسدالله کرمانینك استادی وتعلیقده دخی سرحلقهٔ اهل زمانی ایدی . تعلیقی میر علی مرحومدن یازمش ایدی . حفیدی میر شیخ محیی‌الدینـدرکه ثلث ونسخده پدرندن وتعلیقده میر سیّد احمد مشهدیدن مأذوندر . میرشیخ کرمانی

مولانا محمد صالح ❀ قزوینی شاه سلیمان صفوی زمانی خوش نویسانندندر . اماکن مقدّسه وعتبات عالیاتده آثاری فراواندر . کویا میرابو تراب اصفهانی اوغلیدر . صالح قزوینی .

صدر ابن بایزید فارسی ❀ خراسانیدر . خیرالدّین مرعشی وادیسنده یازار . سکزنجی اولمق اوزره ثلث قلمیله برمصحف کتابتنی طقوز یوز طقوزده اتمام ایدوب بین‌السّطوره قلم سرخ ایله تحت‌اللّفظ معناسنی واطرافنه دائر اما دار نسخ خطله وجوه قرائتی وهوامش خارجیّه‌ده دخی فارسی تفسیری بالتّمام تسطیر ایلمش وآخر مصحفده دخی اثنای کتابتده اجرا اولنان صنایعی ضبط ایچون بر رساله‌جك وضع ایتمشدر . تمام اسماء جلال آلتون ایله مسطور وشمدی ایاصوفیه کتابخانه‌سنده موقوفدر . صدر فارسی .

ظهیر کبیر ❀ اردبیلیدر . سلطان سلیم فتح تبریزده آنی شاه قاسم ایله برابر رومه کتورمشدر . انواع قلمده استاد وقاضی زاده دیو مشهور قاضی زاده .

ایدی . ابن خلکان تاریخنی فارسی یه ترجمه ایدن بودر طقوز یوز اوتوز بردە وفات ایلدی . ادبیات وسایر علوم وفنونده بینظیر ایدی .

دانشمند .

عبدالباقی تبریزی ❀ دانشمند لقبیله ملقب وعلابیك شاگردی ایدی . بغدادده متوطن ومولوی خانەده ساکن ومصطفی دده ایله انیس ایدی . مراتب علم وفضلده ماهر و شعر وانشاسی کمال وحسنده هریرده ظاهر ایدی بو بیت آنك اشعارندندر .

بود کلام تو ثبتم بصفحه صفحهٔ دل ❀ بسینەام دل صدپاره مصحف بغلی است

بو دخی آنکدر .

اهل دلکی زپی سلطنت وجاه رود ❀ کیست کزتخت فرود آید ودرچاه رود

ثلث ونسخ وتعلیقده غایت اشتهارینی شاه عباس ایشتدکده آنی بغداددن مسجد جامعنك کتابەلرینی یازمق ایچون حسین چاپی بی کوندروب ایستدی ایسەده مرقوم ابا ایلدی . اما قندهار فتحندن صکره شاه خواه ناخواه آنی اصفهانه کوتوروب مسجدك بیوك قبه کتابەسی وقبلەیه قارشو صفه وباب مسجدك طاقی خطلری آنکدر .

مرقوم دانشمندك مشاهده اولنمش ایکی قطعەسنك محتویاتی غایت معنادار ولطیف اولدیغندن بوراده ذکر اولنور .

قطعهٔ اوّل درحکایت

درقصه شنیدیم کزین پیش بزرگی	یك بدرهٔ زرداد بیك بیت فلانی
ماهم بطمع پیش بزرگان زمانه	بستیم میانی وگشادیم زبانی

بردیم بسی رنج ونشد حاصل ازین کار جز خوردن خونی وبجز کندن جانی
گر تربیت اینست بسا کاهل سخن را دل تافته گردد چو تنور از پی نانی
عنقا وکرم هردو یکی دان که از ایشان جزنام نیابند بتحقیق و نشانی
ای اهل هنر قصه همین است که گفتم هان تا نفروشید یقینی بگمانی

قطعه دوم درشکایت

صاحبا عید آمد ومارا مهیا هیچ نیست جاده در برفوطه بر سر کفش در پا هیچ نیست
شان ومندیل وقبا وکفش دربازار هست قیمتش بسیار کردم پول پیدا هیچ نیست
کردم ازپوشیدنی قطع نظر اماچه سود خوردنی درخانهٔ ماغیر سرما هیچ نیست
سفرهٔ اعلا ودون ازنان وازحلوا پرست پیش ماغیراز کتاب نان وحلوا هیچ نیست
گرچه دربازار رنکارنك انکورست لیك درکف اطفال ماجز ریش بابا هیچ نیست
حال خدمتکار ونوکررا چه کویم درلباس جززمین وآسمان درزیر وبالا هیچ نیست
اینهمه بکذار وحرف قرض خواهارا شنو وجه قرض اما بجزامروزو فردا هیچ نیست
جزوبی قرض ازکسی کردم طلب کفتا بچشم تا قیامت صبرکن زیراکه حالا هیچ نیست

ازره طبع آزمائی چند بیتی کفته شد
ورنه مارا جزخدا ازکس تمنا هیچ نیست

عبدالحی خطاط ❁ نیشابوری عبدالله طباخ شاگردیدر چپ نویسلکده دخی مولانا سیمیدن مجازدر. اماکن مقدسه‌ده مصاحف شریفه‌سی چوقدر. عبدالحی.

سید عبدالقادر ابن سید عبدالوهاب ❁ خراسانیدر تیمورلنگ کتابندن واعجوبهٔ روزکار ایدی. سلطان سلیم جامعنده برمصحف کبیری واردرکه تزئین وتذهیبی بیك آلتونله آنجق وجوده کلور. شیوه‌سی یاقوتانه اما بیعدیلانه‌در. یکی جامعده تربه‌ده دخی بر کبیر مصحفی موقوف اولوب مصحف مزبورك اول وآخرنده الواح وصفحات تزییننددن ماعدا جزو سید عبدالقادر.

باشی بولنسان صحیفه‌لری دخی قارشـولقلی غایت مکلّف صـورتله مذهّب ومصنّعدر هر صحیفـه‌ده یازینك اوچ سـطری غایت گوزل ثلث وباقیسی خوش طرز نسخدر شایان زیارت اولدیغنه شبهه یوقدر .

عبدالقادر گوینده .

خواجه عبدالقادر گوینده ⊛ حبیب السیّرده مذکوردرکه مرقوم انواع فضایلده مهارت کامل حاصـل ایدوب علم ادوار وموسـیقیده کیمسـه آنکله مسـاوات لافی اورەمز ایدی . وشعر وانشا وفنّ خطده غایتـله ماهر اولوب کتبهٔ نقاع متبرّکه‌ده ید بیضا گوسترر ایدی . اوائل عمرنده سـلطان احمد جلایر خدمتنـده قرب منزلت بولوب انك وفاتنـدن صکره میرزا میرانشاه ندماسی سلکنه داخل اولدی . امیر تیمور میرزا میرانشاهك ندماسنی قتل ایتمـك استدکده خواجه فرار ایدوب برقاچ وقتدن صکره ینه بارگاه تیموری اطرافنده درویشان لباسی‌ایله بدیدار اولدی . امّا امیر تیموری گورر گورمز خوف وهراس وجودینی استیلا ایدوب قورقودن تلاوت قرآنه شروع ایلدی . امیر تیمور گوله‌رك بو مصرعی اوقودی .

مصراع

ابدال ز بیم چنگ بر مصحف زد

واز سرنو آنی مظهر احترام واحسان بیوردی صاحبقرانك وفاتندن صکره شاهرخ سلطان ایله اوقات گذار ایدی .

عبدالله آشپز .

عبدالله آش پز ⊛ بعضـیلری بونی بلا واسـطه یاقوت شاگردی صایمشلر ایسه‌ده تاریخ وفاتنه باقیلورسه بلاواسطه دگلدر . بهرحال استادینك مطبخنـده طبخ طعام ایلدیکندن طبّاخ لقبنی آلمشـیدی . دیار ایرانده آنی ثانی اثنین یاقوت صـایارلر وحقیقةً سزاواردر . حسن شـیوه ایله کتابتده واتّصال حروفده نظیری یوقدر .

مشار الیه قناعت صفتی ایله موصوف وحسن اخلاق ایله معروف هراتده تحصیل خط وربط ایله امثال واقرانسه فائق اولدقدن ودبدبهٔ خطی آفاقه یاییلدقدن صکره هندوستانه سفر ایدوب اوراده وزیر اعظم مدحنه قلم لغزی ایله معنون برقصیده سویلشدرکه حقیقةً استماعه شایاندر . برقاچ بیت آندن انتخاب اولندی .

لغز قلم

چیست آن مرغی که ناساید زمانی ازنفیر — شخصش اندوده برو فرقش آلوده بقیر
باتنی باریك واز افعال او دولت سمین — بارخی تاریك واز آثار او ملکت منیر
چون بنا لد جسم اوجسم هنر کردد قوی — چون بکرید چشم اوچشم خطر کردد قریر
کرچه بی کوشست باشد درهمه جانی سمیع — ورچه بیهوشست باشد ازهمه سوئی خبیر
صورت او برمثال ماهیء کارا بود — ازشبه فرق وززر اندام وازدم آبکیر
سعی او بکشاید وتاثیر او برهم زند — کشوری کاه تحرك لشکری کاه صریر

هست چون برهان عیسی بانکو خواهان شاه
هست چون ثعبان موسی با بداندیشان میر

برقاچ وقتدن صکره هندستاندن هراته مراجعت ایدوب آلتمش آلتی یاشنده سکز یوز سکسان بشده وفات ایلدی . وقرق بش مصحف شریف یادگار براقدی .

سیّد عبدالله ❁ شیرازیدر جملهٔ علومده سید شریف جرجانیدن اجازت آلمشدر . سید عبدالله .

شعر

وما مقلّم اظفاری سوی قلمی ❁ ولا کتائب اعدائی سوی کتبی

مألنجه کثرت کتابتله معروفدر . ایساغوجی، کافیه، تهذیب تفتازانی یه شرحی واردر . وبنا دینلان کوچك صرف کتابی بونك اثر معتبریدر . وفاتی آلتیوز آلتمش یدیدهدر .

سیمی . عبدالله سیمی ☼ مشهد رضویده معلّم قرآن و مدرّس قرائت اولوب شش قلمده خوشنویس سیمانند واشعار وسایر فنون کمالات وتربیهٔ اوراق وتعبیهٔ مرکّب وتذهیب آثارده استاد نامدار ایدی . هرفنده تعلیمی مجرّب اولدیغندن هزار شاگرد تربیه‌سیله مهذّب اولمشدر . شبانروز اوچ بیك بیت سویلنگه قادر اولدیغی وبرگونده ایکی بیك بیت سویلیوب یازدیغی مروی ومصحّحدر .

مناقب هنرورانده وغیریده مسطوردرکه مولانا سیمی نیشابوری مشهد رضویده ساکن وشش قلمده وتذهیب وزرافشانی ووصّالقده وغزل گوئی ومعمّا فننده استاد نامدار ومعلّم مکتبدار ایدی . حتی خط دیوانی ونقّاشاقده یگانهٔ عالم اولان مولانا عبدالحیّ مولانا سیمی شاگردلرندن ایمش .

مولانا سیمی برگون برگیجه‌ده اون ایکی باتمان طعام ومیوه ییوب اشتهای غالبله هضم ایدردی . برگون ایکی کشی بریسی مولاناسیمی یگرمی باتمان خرما براوطورشده یر واوبریسی ییه‌مز دیو یکدیگرله بحث ونذر ایدرلر یگرمی باتمان خرما گوتوروب مولانا خدمتنه گلورلر . قضاءً مولانا اوگون آزه‌جق شکسته مزاج اولدیغندن یتاقده ایمش . خرمایی گورر گورمز ونذر ماده‌سنی ایشیدر ایشتمز قوللرینی صیوایوب خرمائی آوج آوج یدکدن صکره نذر بندانه یوز طوتوب عجبا سز خرمایی چکردکسزمی دیمش ایدیگز یوخسه چکردکله . بن ایسه چکردکله یدم تا نزاع بینگزده اولمیه دیمشدر .

شهزاده علاءالدوله فرمانیله برگونده مشهد خلقنك حضورنده دهل ونقّاره ونفیر عام ایله ایکی بیك بیت قریحهٔ صبیحه‌دن سویلیوب وسکه‌یی مرمره قازمش گبی یازمشدر . آنك ایچون سجع مهری بو ایدی .

بیت

یك روز بمدح شاه پاکیزه سرشت ☼ سیمی دوهزار بیت برگفت ونوشت

مولانا سیمی آثار کاملکیله نیشابوری رشك جنان ایلدکدن صکره

ترکستان جانبنه گیدوب اوراده بر مدّت توقّفی اثناسنده شرح حالی شکایت گونه غایت مؤثّر واندوه آمیز واوقو یانلره رقّت انگیز سویلیوب گوندر مشدر برقاج بیتی بوراده ذکر اولنمغه شایاندر .

شکایت نامهٔ سیمی

اگر شکایت گویم زچرخ نیست صواب
وگر عتاب کنم برفلك چه‌جای عتاب

زجوراوست مراصدشکایت ازهرنوع
زجور اوست مراصد حکایت ازهرباب

بیشه شیران درتاب تب زگر سنگی
شده‌ردیف سلاطین زطوق و یاره کلاب

بتیغ قهر میان سپهر باد دونیم
که دور کرد مرا ازدیار واز احباب

فراق جستم وعاقل نجسته رنج فراق
سفر گزیدم و دانا سفر ندیده صواب

هر آنکهی که دهد باد بویشان گردد
دلم پرآتش و سینه پرآب همچو سحاب

عجب مدارکه از هجر دوستان نالم
که از فراق بنالید تیردر پرتاب

ازآنجهت که زابنای جنس ماندم دور
مرا بصحبت ناجنس میکنند عذاب

اکرزیادت خون خواب آوردبس چیست
مرادودیده پرازخون‌ونیست دروی‌خواب

چنان شدم که اگر کوه رادهم آواز
امید نیست مراکاید ازصداش جواب

ازآنجهت که بمن کس کتاب نفرستاد
شکسته پشتم ودرتنگ مانده همچوکتاب

زمن بعربده بستد زمانه طبع نشاط
زمن بشعبده بر بود روزگار شباب

خدای داند گر چرخ رابنفع و بضر
سبب شناسم الا مسبّب الاسباب

دراز گشت سخن چند درد دل گویم
چونیست مستمعی پس چه‌فایده اطناب

چه سودداردم این اضطراب صبرکنم
مگر دری بگشاید مفتح‌الابواب

عاقبت وطن اصلیسنه عودت ایدوب اهل نیشابور معاودتنی فوز عظیم صایدیلر واحترام ایله تعظیم ایلدیلر نیشابورده رحمت الهی‌یه واصل اولدی .

عبدالله هروی .

عبدالله کاتب هروی ❀ نسخ نویساندندر خطوطنڭ حسن وجمالی کنجایش توصیف وتعریف دگلدر تاریخ وفاتی سکز یوز قرق طقوزده‌در . مستقیم زاده دیرکه خطنی گورمش اگر عبدالله آماسی هروی اولسه خطی آنك خطیدر دینله بیلور .

عبدالله مروارید

عبدالله مروارید ❀ کرمانی وشهاب‌الدین ابن خواجه شمس‌الدین مروارید لقبیله ملقّب وشاعر اولدیغندن بیانی مخلصدر . پدرینه مروارید دینلدیگنڭ سببی سفارتله بحرین جانبنه گیدوب دوندکده برقاچ دیزی درّ ومروارید هدیّه گتورمسی اولمشدر . عبدالله مرقوم سلطان حسین میرزا خدمتنده منشی اولوب علوّ جاهده برمرتبه‌یه واردی‌که امارتله میر علی شیر یرینه مهر باصدی وبو منصب برچوق سوردی . اگرچه مشار الیه هرقلمده ماهر وقادر ایسه‌ده هله چپ نویسلکده نظیر وعدیلی یوق ایدی . بروقت دخی گوشهٔ انزوا اختیار ایدوب مصحف شریف کتابتیله اوقات گذار اولدی ایسه‌ده ینه سلطان حسین میرزا آکا استمالت ایدرك استخدام ایلدی اما مرض آبلهٔ فرنکدن افلاح بولمیوب استعفا ایتدی . وگوشهٔ انزواده پادشاهڭ وقایعنی نظمه چکدی . عاقبت طقوز یوز یگرمی ایکیده وفات ایلدی .

دیوان قصاید وغزلیاتی ومونس الاحباب نام رباعیاتی وتاریخ شاهی ایله منشآتی مشهوردر . تاریخ منظومی ایله خسرو وشیرینی عدم اتمام جهتیله متداول اولمدی . حسن طبعنه مولانا جامینڭ مشهور غزلنه سویلدیگی نظیره‌نڭ درآمدی دلیل کافیدر .

آه کز هرکه وفا بود امید دل من ❀ غیر نومیدی ازوهیچ نشد حاصل من

بو غزل آنکدر .

خوش آنزمان‌که خطت گردآن عذار نبود میان حسن تو وعشق من غبار نبود

نبود چون توگلی درهمه کبودی چرخ | دمی که باغ رخت‌را بنفشه زار نبود
بشب رساند خطت روز بیقراری من | وگرنه بیتو مرا روزو شب قرار نبود
دراین بهار برآمد خط تووه کاین بار | بهار حسن ترا حسن هر بهار نبود
زاسب ناز فرود آمدی مگر امسال | که این نیازکه می بینم ازتو بار نبود

بیانی از ستم یار کرد دل خالی
وگرنه این همه تشنیع هم بکار نبود

تبصره

عالی افندی مناقب هنرورانده دیرکه عبدالله صیرفی سلطان حسین بیقرا روزگارنده خوش‌نویسلك خدمتنده ایدی . پادشاه هراتده درونی وبیرونی طبقاتی درت بیك باب حجراتی شامل ومیان ساحه‌سنده جوی انجیر نام نهرروان وجمله دیواری ظواهر وحواشی لاجورد وطلا ایله منقّش کاشی لطافت نشانله مقبول جمهور وسیّاحان معمورهٔ عالم اولان مدرسهٔ میرزائی بنا ایلدی . الحق معمار عقل رزین ومهندس طبع دوربین آنك گبی بنیان وبنیاده حیران ومتحیّردر .

روایت اولنورکه سلطان محمّد حذابنده ووزیری خواجه سلمان وفرزندی میرزا حمزه بر تاریخده اول مدرسه‌یه قونمشلر وجمله‌سنك کارخانه‌لریکه آلتی بیك مقداری نفوسی مشتمل ایمش نیچه آیلر آنده تمکّن قیلمشلرینه بشیوز مقدار حجراتندن بعضیسی خالی وبعضیسی اصحاب اشغاله مسکن اولدیغنی گورمشلردر .

ودخی مشهوردرکه سلطان مذکورك اول بنا اثناسنده خزینه‌سی توکنوب عاجز قالمش وتأثیر دعا وتضرّع خداوندی ایله تمل قازر ایکن ایکی کوپ آلتون بولمش واتمام بنایه موفّق اولمشدر .

الحاصل برموجب فرمان عالیشان مولانا عبدالله صیرفی اول مدرسه‌نك

قپوسندن سورهٔ فاتحه شریفه رسمنه جانب یمیندن بدأً وطرف یساری غایتنه کلنجه قرآن عظیمی باشدن باشه رسم ایدر جلی ومنجلی وبدایع صنایعله برگونه مزین قیلورکه احسنت صداسی عیوقه ایریشور . بر الفی بطریق المساحه تخمین اولندقده طولاً یگرمی ذراعه یقین بولنمشدر . العهدة علی الراوی .

مؤلف دیرکه عبدالله صیرفینڭ سلطان حسین بیقرا معاصری اولمدیغنه تاریخ وفاتی وتواریخ مکتوباتی دلیل وبرهان واضحدر . بو عبدالله دیدیگی خطاط صیرفیدن ماعدا بریسی اولملیدر . عبدالله آشپزڭ اولمسی دخی احتمالدن بعیددر . زیرا آنڭ تاریخ وفاتی دخی بوخصوصه مساعد دگلدر . بوصورتده خطاط مذکور اگر مدرسه قضیه‌سی صحیح ایسه عبدالله مروارید اولملیدر .

شیخ بهاءالدین عاملینڭ کشکولنده مدح هراتی مشتمل بر رساله‌سی اولوب اوراده بو مدرسهٔ بوگونه توصیف ایلمشدر .

فصل فی وصف مدرسة المیرزا

ومابنی فیها من المدارس	لیس لها فی الحسن من مجانس
اشهرها مدرسة المیرزاء	مدرسة رفیعة البناء
فی غایة الزینة والسداد	عدیمة النظیر فی البلاد
بالذهب الاحمر قد تزخرفت	کأنها جنة عدن ازلفت
فی صحنها نهر لطیف جار	مرصف جنباه بالاحجار
فی وسطه بیت لطیف مبنی	کانها بعض بیوت عدن
من الرخام کله مبنیّ	کأنما صانعه جنیّ
وکلما یقوله النبیل	فی وصفها فانه قلیل

عبدالله تبریزی . مولانا عبدالله ؛ تبریزی علا بیگڭ قرنداشیدر . حسن خط ثلث ونسخدن ماعدا نافته بیرق ایچون حل زر هنرنده آنڭ گبی استاد گورلمامشدر .

ابوالمعالی عزّالدّین عبدالوهّاب زنجانی ❀ زنجان آذربایجان حدودنده معروف برشهردر . علم صرفده معروف اولان عزّی ومقصود بونك تألیفاتندندر . بالذّات یاقوت مستعصمیدن تعلّم حسن خط ایلمشدر . جودت خطی امام سیوطی گبی اصحاب طبقات وصف ایلمشلردر . تاریخ وفاتی آلتیوز آلتمش آلتیده‌در .

عزّی .

عضدالدّوله ابوشجاع دیلمی ❀ آل ساسان اکبردن اولوب دولت بویهیّه‌دن بشنجی‌در . حسن خطی ابن مقله‌نك برادری حسن فصیحدن یازدی . عمّی عزّالدّوله سلطان بختیارك نسلی اولمیوب عراق عربده بونی ولیعهد ایلمشدی . عاقبت بودولتك اعظم سلاطینی اولدی . بغدادده خطبه‌لرده بعدالخلیفة بونك نامی یاد واسلامده شاهنشاه لقبی ابتدا بوکا اطلاق وایراد اولندی . ولوکده ضرب دباب بونلرك عهدنده اولدی . جعفری مذهب وعدالت وفضیلتده مجرّب ایدی . ابواسحق صابی ناجی نام تاریخی بونك اسمنه نامزد قیلدی . اشعار لطیف المال وعلوم وفنون ادبیّه‌ده نهایت کمال ومهارتی اولمغله ابن هشام خضراوی افصاحنده انك قوانی مثال اوله‌رق ایراد ایلمش ومتنبی امثالی فحول شعرا قصاید وفیره آنك مدحنده انشاد ایتمشلردر .

عضد الدوله دیلمی .

آثار جمیله‌سندن مدینهٔ منوّره‌یه سور محصور بنا ومشهد حسین یعنی کربلایی بولوب عالی تربه ایله احیا ایدن بودر . بغداد ده اوچیوز اوتوز ایکی‌ده وفات ایلدی وسرای سلطانیده بعدالدّفن ینه کندی احیا کرده‌سی اولان مشهد علی‌یه نقل اولندی . قرق یدیییل عمری واوتوز ییل سلطنتی واردر . نفس واپسین ده (ما اغنی عنیّ مالیه هلك عنیّ سلطانیه) کریمه‌سنی تلاوتله تسلیم روح ایتدی .

بوكلمات اثنی عشرکه بعض امرائی تهدید ایچون تمهیددر زادهٔ طبع آزاده‌سیدر . (غرّك عزّك فصار قصار ذالك ذلّك فاخش فاحش فعلك فعلّك تهدا بهذا والسلام) ومجیب ادیب دخی (غلی قدری علی‌قدری) دیو جواب یازمشدر .

علا بیك تبریزی

مولانا علا بیك تبریزی ❀ جمال الملك لقبیله ملقّب ایدی . شمس الدّین محمد تبریزیدن تمشقله رتبهٔ رفیعهٔ خطّه ایرشدی . آثار قلمندن تبریزده شاه طهماسب بنا کرده‌سی اولان مقام صاحب زمانده برکتابه ومسجد جامع تبریزك طاقلرندن برسنده طقوز یوز یتمش ایکی تاریخنده مسطور برلوحه‌سی اولوب اشبو لوحه‌ده شاه طهماسبك گوردیگی ودیدار حضرت قائمی زیارت ایلدیگی واو واسطه ایله گزاف برمبلغدن عبارت رسوم تمغائی تمام ممالك ایراندن قالدردیغی رؤیانك تفصیلی مسطوردر . اصفهانده تخت فولاد دینلان مزارستانده دخی برلوحه‌سی واردر . برمصحفی دخی حالا استانبولده سفیر کبیر ایران بولنان میرزا محسن خان حضرتلری کتابخانه‌سنده موجود اولوب شایان زیارتدر . عبدالباقی دانشمند ایله علی رضای عبّاسی آنك دست پرورده‌سیدرلر . کذلك خوش نویسانك بیهمتاسی وقلمزنان یکتاسی حاجی مقصود ترك آنك شاگردانندندر .

مشار الیهك حسن طبعنه دلیل برقصیده‌سندن دخی اشبو قاچ بیت انتخاب اولندی .

مرا خدای جهان ازهمه جهان داده است
خطی چه کونه خطی به زلعل رمانی

سپهر واختر وارکان چومن دکر نارند
بدور خویش دبیری ونه سخندانی

بدست خویش دراین شعر خوب خاطرمن
بریخته است مرانیست برتو تا وانی

چومن دبیر نبوده بهر دیار کنون
بهیچ جای نباشد چو من سخندانی

مباد خالی تا گردن است وران باهم
زطوق وداغ توهر گردنی وهر رانی

شاه قاسم ❀ تبریزیدر سلطان سلیمان خان تبریزی آلدقده آنی آلوب استانبوله گتوردی وطقوز یوز طقوزده وفات ایلدی . شاه قاسم .

محراب تبریزی ❀ طقوز یوز طقوز تاریخنده یازدیغی اللی دردنجی مصحفی قپودان ابراهیم پاشا جامعنده موقوف اولوب واقعا اول جامعه شایان برقرآندر . جامع مزبورده عجم یازیسی ایله برمصحف دخی واردرکه الحق ثلث جمیلی یدی قلملی سید الخطاطین خطی و بین السطور قلم چاردانگ ایله نستعلیق فارسی معناسی کاتب زاده یازیسی ظن اولنور . تذهیب وجلدی بشیوز آلتون ایله آنجق وجوده گلور . لکن کاتبك اسمی کتبه‌ده وضع اولنمدقدن بللو دگلدر . وهرحالده مصحفلر واجب الزیاره‌در . محراب .

محرّر اوراق اوچ بیك سنهٔ هجریه‌سنده اول قرآنلری زیارت ایلدم ذکر اولنان جلدی پاره‌سی چوق بریسنه صاتمق اوزره قوپارمشلر وصکره پشمان اولوب اویله‌جه براقمشلر ایدی . بوقضیه‌یی برتقریبله اوقاف ناظرینه بتشدروب قرآنلر نظارت اوقافه استدلدی وصکره‌دن نه اولدی بیلهمم . الله اعلم

محمّد ابن حسن قزوینی ❀ ثلث ونسخ وتعلیقده هر اوچنده ماهر ایدی طقوز یوز سکسان آلتیده وفات ایلدی . بایرام پاشا تربه‌سنده برقطعه مصحف شریفی موجود در . محمد قزوینی .

امیر محمّد بدرالدّین ❀ تبریزلیدر . امیر تیمور ملازمتنده واردوده خدمت کتابتنده بولنور ایدی . سلطان مصر ملك فرّخ امیر تیموره ایلچی گوندروب سلطان احمد جلایر بغدادی ایله قرا یوسف ترکمانی طوتوب قید وبند ایتمشم امرکز ندر دیو عریضه یازمشدی . امیر تیمور عرضاً اوچ امیربدرالدین .

وطولاً یتمش آرشون برمکتوب خط نسخ وآلتون صوئی ایله سلطان مصرك نامه‌سنه جواب اوله‌رق یازمسنی بدرالدینه امر ایلدی .

نامهٔ مرقوم بیك یدی‌یوز اللی سطری مشتمل اولدی وخلاصهٔ مضمونی بوکه سلطان احمد جلایری مقید اوله‌رق گوندر وقرا یوسف ترکمانی زندان زندگانیدن قورتار .

نامهٔ مزبورك دیگر تفاصیلی چین ، ماچین ، ختا ، ختن ، ترکستان ، هندوستان، ایران، توران، روم، فرنگستان، وسایر ممالك عالم حکمدارانك وقایعی و امیر تیمور ایله رفتار وکردارلری خصوصندن عبارت اولوب اول خامه‌زن بو نامه‌نك عبارانی مجموعاً کندو طبع بیمثالندن اختراع ایله اولقدر معانی دلپذیر ابتداع ایلمش ایدی که هیچ برعاقلك عقلنه صیغمزایدی . امیرتیمور اول نامه‌یی گوردکده کاتبنه فاخر خلعت وانعام وافر ویره‌رك زیبنده احسان وعطیه‌لر وگرانبها وارجمند هدیه‌لر ایله خواجه عبدالله کشی منشی‌یه مکتوبی تسلیم برله سلطان مصر جانبنه گوندردی .

ارباب معرفت واطلاعه مخفی دگلدرکه بدءسلطنت سلاطیندن تابوگونه‌دك بویله بر مکتوب گرك عربی گرك فارسی یازلمامشدر ویازلمیه‌جقدر . زیرانه دیگر اویله بر امیر تیمور خروج ایدر ونه اویله برامیر محمد ظهور ایلر .

ینه اول سفرده امیر تیمور نقدر کشی ملازمتنده بولنیور دیو امیر برندقه عرض لشکر ویوقلمه خصوصنی امر ایلدی . ظفرنامه‌ده مسطور اولدیغنه گوره ماوراء النهر، ترکستان، خوارزم، بدخشان، خراسان، مازندران وبقایای قرا تاتاردن ایکی یوز بیك آتلو اولقدر ونامدار بیا میدان کارزاره گیرمگه مهیا ایدی . روضة الصفاده مسطوردرکه امیر تیمورك ختا جانبنه توجهنده اوچیوز سکسان ایکی بیك آلتیوز اون ایکی کشی یالگز ملازم خاصی اوله‌رق تعداد اولندی . واول سفرده مجموع لشکری سواره وپیاده سکز یوز بیك کشیدن عبارت ایدی .

خلاصه امیر محمد یدی قلم یعنی ثلث ونسخ ومحقق ورقاع وریحان وتوقیع وتعلیقده استاد اولدیغی گبی خط کوفی‌یی دخی اویله گوزل یازاردی‌که کمسنه آنك ایله لاف مقابله اوره‌مز ومیدان رقابته گیره‌مز ایدی . فن نستعلیق نویسی‌ده دخی میر علی واضعك اعظم شاگردانندن اولوب مکرر استاد واضع آنك خطنی فرزند ارجمندی میر عبدالله خطنه ترجیح ایدردی . کریمه‌سنی دخی آنك عقد نکاحنه شایسته گوردی . امیر محمد صاحب مقامات اولوب شیخ کمال خجندی‌یه معتقدومرید ایدی . امیر تیمور امریله غایت قالین خانبالغ کاغذی اوزرینه درت جلدی نسخ واوچ جلدی ثلث تمام بسمله‌ٔ شریفه‌لر خط کوفی وشان نزوللر خط رقاع وریحان اوله‌رق یدی عدد کلام قدیم یازمشدر . ومذکور یتمش آرشون نامه نسخدن ماعدا یگرمی درت دیگر نامه تعلیق وترسل خطیله کاغذ خانبالغ ابریشمی اوزرینه امیر صاحبقران طرفندن ملوك اطرافه یازمشدر . مدفنی تبریزده‌در .

امیر تیمورك میدان جنگی توصیفی مشعر یازدیغی قطعه‌نك اشعارندندر .

آنزمان کزگرد میدان چشم گردون گشت کور
وازمان کزبانك اسبان گوش گیتی کشت کر

آسمان اوکندر دوش از شفق خونین کفن
آفتاب انداخت برآب ازفلك زرین سپر

آستین افشان علم دررقص برآوای کوس
پای کوبان از تزلزل هچواسبان کوه ودر

صفدرانی درمیان نیزه‌ها جولان کنان
چون براطراف نیستان روزکین شیران نر

جز سپر نقشی نمیکردید آندم درخیال
جز سنان چیزی نمیکرد آنزمان بر دل گذر

ازبهار فتح دولت لاله‌زاری کشت دشت
گرد ابر وکوس رعد وتیر برق وخون مطر

آفتاب عالم افروزی‌که دریکدم چوصبح
لشکری مانند انجم کردی از عالم بدر

باد رحمت بر دلیرانی که پیش تیغ وتیر
در پیت جانها سپر کردند وتنها پی سپر

محمد مؤمن ابن عبد الله مروارید ❁ خط ثلث شیحانه‌یه مالك

محمد مؤمن .

ونسخده مصطفی دده وادیسنه قریب بروادی‌یه سالك اولوب اگر کتبه‌لری اولمسه میانه‌لرنده فرق یوقدر . مرقوم شیخ حمدالله هم عصرلرندن اولوب

طقوز یوز اون آلتی‌ده وفات ایلمشدر . ثلث ونسخ ایله طقوز یوز بشده مکتوب بر دیوان امام علی انك یازیسیله محرّر اوراق النه کچدی‌که نظیری برهیچ کتابخانه بولنمز ایدی . دربار شاه اسمعیل صفویده مستخدم اولوب ابوالنصر سام میرزانك معلّمی ایدی .

مولانا مرتضی . مولانا مرتضی ☼ ارغون کامل نسلندن واستاد کامل ایدی خطی دیار رومده مقبول ومشهوردر .

حاجی مقصود . حاجی مقصود ترك ☼ رومی الاصل اولوب انما ایرانده بایسنقر میرزا کتابخانه‌سی کتابلرندن ایدی . هر قلمده غایت استاد فرزانه وخطرقاعده یکانه صایلمشلردر .

سیدی مهدی . سید مهدی ☼ شیرازی وفکاری مخلصدر . تحصیل علوم ومعارفدن صکره عتبهٔ دولتعلیه‌یه رخسای اولوب حسن خطی شیخ مرحومدن تدارکله شقایق وتمیمٔ تحقیقی اوزره مطوّل وبیضاوی وکشّاف امثالی نسخ معتبره‌یی تحشیه ایلدی . عربی وفارسی نظمنه قادر وحسن خطله سریع القلم ایدی . خط تعلیقده دخی غایت ماهر براستاد در .

میرکی . میرکی ابن سیّد احمد شیرازی ☼ طقوز یوز آلتمش بشده مکّه‌ده یازمش وکندوسی تذهیب ایلمش برمصحفی سلطان سلیمان خان اوّله هدیّه ایدوب پادشاه آنی سلطان بایزید تربه‌سنه وقف ایلدی الحق شایان زیارتدر .

نور کال . نور کمال ☼ ماوراالنهّریدر (۸۷۱) ده تمام ایلدیکی مصحف شریف گورلمش عماد تعلیقه مقابل عماد ثلث نامی اطلاقنه شایان برخوشنویسدر .

يحيي سيبك ٭ فتاحی نیشابوری ولقبی حدبندن کنایه‌درکه ترکجه آلماجق دینور . میرزا شاهرخ زماننده فضل وکمال وخط یاقوتانه ایله مشهور ایدی . صاحب دیوان وشاعر شیوا زبان اولوب مؤلف غریب بیاندر شبستان‌خیال نام تألیفی واردر ولطائف‌لامعی آنك بوائرینك ترجمه سیدر . وفاتی سکز یوز اللی ایکیده‌در . فتاحی ، تفاحی ، اوگبی برقاچ مخلص ایله شعر سویلر تریاکی خیال وباریك اندیشه برپادگاردر . — يحيي سيبك .

حافظ یوسف ٭ ایرانی وابراهیم ردوسیدن مجازدر . نور عثمانیه‌ده موقوف مصنع الخط مصحفك اثنای تحریرنده خواجه راسمدن دخی دقایق خطی اخذ ایلدی وغلطه سراینه معلم خط اولدی وفاتی ایکی یوز برده‌در . — حافظ یوسف .

یوسف گرجی ٭ علابیك تبریزی شاگردانندن اولوب نزاکت قلمی ودیوانی یازمه‌سی بیاندن مستغنیدر . — یوسف گرجی

بوراده ذکر اولنان نسخ نویسان ایران ممالك عثمانیه‌ده آثاری گوریلوب مشهور اولنلریدر امّا سایرلرینك شرح حاللری رساله‌مزك فارسی قسمنده دها مفصل یازلمشدر .

اساتيد سبعهٔ روم

١ شيخ حمدالله ابن شيخ مصطفى بخارى
٢ مصطفى دده ولد شيخ حمدالله
٣ استاد عبدالله آماسى
٤ محيى الدّين ابن جلال آماسى
٥ مولانا جمال برادر جلال آماسى
٦ مولانا احمد قره حصارى
٧ ابراهيم بروسه‌وى شربتجى زاده

قبلة الكتاب شيخ حمدالله .

شيخ حمدالله ابن مصطفى ٣٦ ❀ قبلة الكتاب لقبيله ملقّبدر . كندوسى آماسى وپدرى بخاريدر . خيرالدّين مرعشيدن تمشّق اثناسنده آثار اسلافدن كندويه كوره ذهننده بر وادى ارتسام ايتمش ايسه‌ده قوّه‌دن فعله كتورمك ممكن اوله‌مز ايدى .

سلطان بايزيد خان ولى آماسيه‌ده مير ميران ايكن كندولرندن تعلّم ايدوب ايام سلطنتلرنده استانبوله تشريفلرينى نيازمند وسراى همايونه نقليله صحبتلرندن بهره‌مند اولدى واوق ميدانى زاويه‌سنده آنى شيخ نصب بيوردى .

سلطان سليم اوّل جلوسنده شدّت جذباتدن كندوسنه وسوسه عارض اولمغله علم طاغى جوارنده اختفا ايدوب جلوس سليمانخانيده ينه استانبوله كلمكله محترم طوتلدى وطقوز يوز يكرمى آلتيده وفات ايلدى .

شيخ مرحوم كمانكشى وشناوريده فوق‌الغايه مشهور اولوب اسكداردن دكزه كيروب باغداش قورديغى حالده يوزه‌رك طوپقپو سراينه كلور وپادشاهه تعليم خط ايلر ايمش .

آثارندن ٤٧ عدد كبير وصغير مصحف وبر مشارق وبيك عدده بالغ

سورهٔ انعام وکهف شریف وسورهٔ نبأ جزوی ایله نیجه طومار وقطعات ومرقّعات موجوددر .

سلطان بایزید جامعنك محرابی اوزرنده وقبّه‌سنده وادرنه قپوسنده اولان تاریخلر وینه ادرنه قپوسنده‌کی کلمهٔ توحید آنك اثریدر . وآت میدانی باشنده خزینه‌دار فیروز آغا جامعنك تاریخی وداود پاشا جامعی تاریخی دخی بونك یادگاریدر . وایاصوفیه کتابخانه‌سنده (۹۰۱) تاریخلی مصحفی موقوفدر . ومصطفی چلبینك طریق مشایخده اولان سلسله نامه‌سی بونك خطّیله دها طوربیورکه بین‌السّطور نسخ خفی ایله احادیث شریفه مکتوبدر .

مرویدرکه پادشاه برگون یاقوت مستعصمینك قوّهٔ راسخه‌سندن سوز آچمش ایکن شیخ مراقبه‌یه قالقشدی . پادشاه گویا سز یاقوتك اعتنا ایله یازدیغی یازیلری گورمامشسکز دیو خزینهٔ خاصه‌دن یدی پارچه یاقوتك سیاه مشقلرندن چیقاروب شیخه ویردی واگر برکمسه بوطرزی دها ایو بر اسلوبه دوکرسه البته دها خوش آینده اولور دیدی .

شیخ اول قطعاتی آلوب برچوق ریاضت ومشقّتدن صکره یاقوتك شیوه‌سنه اویله بورونق وفر ویردی که هرگورن آفرین اوقودی .

ینه حکایت اولنورکه علما وفضلا سلطان بایزیدك شیخه اوقدر حرمتی قسقاندقلرینی پادشاه سزنجه هپسنی بر مجلسه دعوت ایلیوب تألیفلرندن برچوق گتوره‌رك بر بر اوزرینه دیزدی وشیخ خطیله بر کلام قدیم آنلره گوستردکدن صکره اولکتابلرك آلتنه قویمق استدی . حضار بوخصوصدن تحاشی وممانعته قالقشوب کلام اللهی بوکتابلرك آلتنه قویمش آنکا حرمتسزلکدر دیدیلر . پادشاه پك ایو بوصورتده بوقرآنی یازانی دخی سزدن آشاغی اوطورتمق بوکا حرمتسزلکدر بیوردیلر . حضار بوحسن تدبیره تحسین خوان اولوب قسقانجلق بلیه‌سندن واز کچدیلر .

روایت اولنورکه وظیفه‌سندن ماعدا سکتوار نواحیسنده ایکی کوی

تیمار اولەرق کاغدلرینی مهرەلیانلره اعطا اولنمش ایدی . مکرّر پادشاه آنك دواتنی الی ایله طوتوب اوکتابت ایدر وکندو الیله آرقەسنك متّکاسی دوزلدر ایدی . زعامت وتیمار وچوب بها هرگون اوتوز آقچه ایله موظّف ایمش . حالبوکه سلطان سلیم غازی عهدنده گرك قره حصاری وگرك دیگرلری هرگون اون بش اون آلتی اقچەدن زیاده ایله موظّف اولمامشلردر. بالجمله ممالك رومده آکا اولنان اعتبار هیچ بر خطاطه اولنمامشدر . وآنك شهرت وترقیسی دخی اعتبار واحترام پادشاهیدن ایلرو گلمشدر .

شیخ مرحوم اکثریا کتبەسنده بو عبارەیی یازار ایدی (انصف حق الانصاف وانظر کیف کتب ولم کتب وبم کتب کاتب السلطان بن السلطان بایزید خان بار تعاش یده مع اشتعال رأسه فی اوان شیبه وهو ابن بضع وثمانین من عمره) . گاهی دخی (کتبه حمدالله المبتلی بانواع البلاء) وگاهی (کتبه حمدالله قلیل الجرم وکثیر الجرم) یازار ایدی .

مصطفی دده

مصطفی دده ابن شیخ حمدالله ٢٧ ۞ پدرندن مجاز ایسەده زمان حیاتنده کمال دقایق خطدن استفادەسی میسّر اولمدیغندن عبدالله آماسیدن تلمذ ایلدی . اقلامك اقسامنده درجۀ حسنه واصل ودیار مصره راحل اولدی . اوراده نفس زاده وسایره تفصیلی اوزره پدری آثارندن استکماله چالشوب بعدالحج اسکدارده اسکان ایله تعلیم طلبەیه مشغول ایکن جواریسندن بریسی قوللاندیغی معجونی زیادەجه ویرمکله شربت وفات نوش ایلدی . اگر زیاده یاشایدی متانت خطده پدرندن دها ایلرو کیچەجکی محقق ایدی . وفاتی قرق یاشنده ایکن (٩٤٦) دەدر .

مرحوم مشار الیهك خطی برمرتبەدەدرکه بر سطری دگل بلکه برحرفی بیله تقلید اولنەمیوب لسان حاله (فانظر وابعدنا الی الاثار) سویلر .

سلیمانیه جامعنده بر مصحفی واردر چوقلر تقلیده قالقشدیلر و بیك درلو تدبیرلر ایلدیلر اما موفق اوله‌مدیلر .

بیت

بلی تصویر ایدرسین خط وخال دلبری اما ❁ فسون وفتنه‌یه کلدکده ای بهزاد نیلرسین

رباعی

گرسر وچوقد تست رفتارش کو ❁ ورغنچه چو لعل‌تست گفتارش کو
گیرم بسر زلف تو ماند سنبل ❁ دلهای پریشان گرفتارش کو

عبدالله آماسی .

استاد عبدالله آماسی ۲۸ ❁ جمال وجلالك دائیلریدر استادنده اختلاف اولنمشدر . مشار الیه قلمی جزم قط ایدرك کندویه مخصوص بر شیوه اختراع ایلیوب سکسانده وفات ایتدی . مصاحف وآثار صحایف تمیقنه موفق بر خطاط اولدیغی محققدر .

جلال آماسی .

محیی‌الدین ابن جلال آماسی ۲۹ ❁ محمد جمال‌الدینك قرداشی اولوب شیخ حمدالله بونلرك عمه زاده‌سیدر . عالی افندی مناقب هنروانده آکا کوسه اقبی ویروب حقنده دخی سویلشدر .

قطعه

جلال اوغلی‌که خطاط جهاندر	نظیری گلمامش نسخ جلیده
آکا ختم اولدی بونسخ جلی بیل	نته‌کیم کوفی ختم اولدی علیده
اگرچه جد وجهد ایتمش ولیکن	صونلمشدر آکا قالوا بلیده

محیی‌الدینه پولاددست دیمشلردر . گرك بو وگرك قرنداشی سکز یوز سکسانده ایو کتابتلر ایتمشلردر . وکمسه انلری تقلید ایده‌مدیگندن شیوه

وطریقه‌لری متروك قالمشدر . برچوق مصاحف وکتب یادگار براقمشلر وهر بریسی یوز سنه یاشامشدر . وفاتی (٩٨٣) ده‌در .

برگون سلطان سلیم شیخ حمداللهی حضوره گتوروب خطّ متین وصاف ایله برمصحف شریف یازمسنی امر ایلدکده شیخ بن پیر فانی اولمشم فقط جلال افندی پولاددست براستاددر آماسیه‌دن آنی گتورملیدر دیو عذر یله خیر دعالرینی آلدی . پادشاه جلالی گتوردوب مصحف شریفی یازدردقدن صکره بیك فلوری نقد احسان وبرفلوری دخی مورّق اوله‌رق وظیفه انعام بیوردیلر . اما جلال اول مورّق فلوری‌یی قبول ایتمیوب بو عبد وظیفه ایچون دیاریمی ترك ایده‌مم دیو گونده برفلوری‌یی ردّ ایدوب ینه آماسیّه‌یه گتدی واوراده وفات ایلدی .

اسحق جمال‌الدّین ٣٠ ❊ قره‌مانی وجمال خلیفه لقبی ایله ملقّب — جمال‌خلیفه .

وقره حصار ینك مرشدی وقبلة الکتّابك مجازی اولدیغی مشهوردر . جامع صاحبی سلطان محمد بونلرك اثر قلمی اوله‌رق برکافیه استکتاب ومقابله‌سنده اموال کثیره بخش ایلدکده عازم حج اولوب عودتده استانبوله گلمش وخط وکتابتدن توبه ایدوب پیری پاشا قره‌مانینك اکا بنا ایلدیگی خانقاهده منزوی ایکن (٩٣٣) ده وفات ایلمشدر .

سبب توبه‌سی اولدرکه ارغون کامل خطّیله برمصحف صاحبندن آلوب استادی اولان مصلح الدّین قسطلان قاضیسنه گتوره‌رك ارائه ایلدکده هدیّه‌سی اولان آلتی بیك آقچه‌یی استکثار ایله مصحفی ردّ ایتدی . اول اثناده قره‌ماندن برنیچه مرکب گتوریلوب برینی دفعة اون بیك آقچه‌یه آلدیغنی گوردیگی گبی بو حالدن کندوسنه نفرت تام گله‌رك عشق خط درونندن سلب اولمغله توبه ایلدی .

بيت

سخن زنامه ودفتر دگر نخو اهم گفت
كه روى خامه‌سيه باد و خائان سخن

جمال نسخ ونزاكت قلمده قرداشندن دها ايلرو ايسه‌ده جلالك شش قلمده مهارت كليه‌سى اولوب اصلا كندو اختراع ايلديكى واديدن چيقمامشدر بلكه ياقوت مستعصمى خطوطندن استخراج ايتديكى واديده قالمشدر .

اماسيه‌ده بايزيد خانك بنا ايلديكى جامع شريفك كنكره‌سنده فتح شريفى خط مثنا ايله يازوب مثناده اولان مهارتن اظهار ايلمشدر . عجيب وغريب بر يازيدر . جامع مذكورك تاريخى شيخ حمدالله زماننده خط مثنى ايله يازلمش وخط مثنا ايله يازى يازدرلمق آندن غيرى واقع اولمامشدر .

مولانا احمد قره حصارى ❁ شمس الدين لقبيله ملقب ايدى . قره حصارى .

اولا يحيى صوفيدن تحصيل وبعده اسدالله كرمانيدن دقايق خطى تكميل ايدوب مثنا تعبير اولنان خط جليده كمالى سائر آثارندن دها زياده وثلث قره حصارى نوادردن صايلديغى بياندن آزاده‌در .

سليمانيه جامع شريفنك يالكز طاق كبيرينى وپياله پاشا جامعنده مسطور (سلام عليكم طبتم) آيت كريمه‌سى ومعمارسنان مرحومك سبيلى ومرقدى تاريخلرينى وسودلجه‌ده جعفرآباد تكيه‌سى پيشكاهنده كندى مدفننده سنك نشان خطنك رقم هنديسندن ماعداسنى يادكار براقشدر . اما سليما-نيه‌نك سائر خطوطى كوله‌سى حسن چلبينكدر . خلاصه مرحوم قره حصارى‌يى كندو بندهٔ درم خريده‌سى حسن چلبيدن ماعدا كمسه تقليد ايده‌مامشدر . وشش قلمده كندوسنه ياقوت روم دينلمشدر .

سلطان بایزید حضرتلرینه برنیمتن دیکوب درزیلر هرنقدر دقت ایتمشلر درزینی بوله‌مامشلردر دیو روایت اولنور .

ملاشمس پیر قره حصاری غایت نازك بدن ولطیف تن وخوش کسوت ایدی . بریاض نیمتی یدی سنه گییوب صکره بریسنه احسان بیورمش دیمشدر وفاتی (٩٦٣) ده در . بسمله‌ٔ منقول الصورتی کله‌جك صحیفه‌ده‌در .

مصراع

یازینك قره حصاریدر آغاردن یوزینی

بونك حقنده سویلمشلردر . بوکونلرده برقطعه غایت کبیر انعام شریفی برترکه‌ده ظهور ایدوب ایاصوفیه کتابخانه‌سی کتبندن اولدیغندن ینه محلنه اعاده اولنمق اوزره جانب نظارت اوقافدن ضبط اولندی . محرر اوراق رسام بنده‌لری ایله استاد طابعان ابوالضیا توفیق بك ایله مشهور عبدالله افندی برادرلرك فوطوغرافخانه‌سنده صورتی آلدیرلمشدر . مکملا طبع اولنمسنه الله تعالی موفق ایلیه . حقیقةً مذکور انعام شریف شایان زیارت نوادردندر .

شربتی زاده .

ابراهیم بروسه‌وی ٣٢ ❁ شربتجی زاده دیمکله مشهوردر . علی یتیم نام خطاط اول دیارده مقیم ایکن آندن مجاز اولدی . هم عصری قره حصاری ایله نیجه زمان بالمکاتبه معارضه ومجاوبه ایتمشلر ایکن استانبولده ملاقاتلری طرفیندن محبته باعث اولدیغی مشهوردر . وفاتی (٩٣٢) ده در . بو بیتی قره حصاری‌یه یازمشدر .

بیت

کاملی بایدکه دریابد اصول خط نیك ❁ ورنه هرناقص نداند شیوهٔ یاقوت چیست

قره حصاری انك جوابنده بوقطعه‌یی تحریر ایلمشدر .

قطعه

دیدهٔ انصاف چو بینا بود | درشمرد گرچه که مینا بود
چشم هنرور بود از عیب پاك | بی هنر از عیب نبیند چه باك
استره هرچند دم تیز یافت | موسترد مونتواند شکافت

بو بیتلری قره حصارینڭ بر بسمله‌سی حقنده سویلمشدر .

بیت

قامت این بسمله درباغ خط ❀ سر وشد وتخم نمود از نقط
عسکر منصور شد این حرفها ❀ هر الفش یك علم منتها

اشته بسمله ذکر ایلدیکمز انعام شریفڭ آرقه‌سنده مکتوب بو بسمله‌ٔ منقول‌الصورة اولملیدر .

سلسلهٔ قبلة الکتّاب شیخ حمدالله

(تلك عشرة کاملة)

شیخ حمدالله وشکرالله داماد کزین | ثانئ اوغلی محمد اسکدار یدر حسن
ارضرومی خالد اولدی خامسی اهل خطك | سادسی درویش علی سابع صویوجی بالفن
حافظ عثمان ثمان اعراب ایدر هم رتبه سین | سید عبدالله امام زمرهٔ خط حسن
خواجه راسم ذوالجناحین ایدی کیم جف القلم | ئش قیده واحد کالالف ایدی کامل بدن

بو بلادر بو سلسله کیم اون عدد تکمیل ایدر
جمله‌نك شاد ایده ارواحن خدای ذوالمنن

خطّاطان ثلث ونسخ ممالك عثمانیه‌نك هر بریسی بواون نفردن بریسنه بالذّات یا بالواسطه منسوب اولمیدر . محلیّ تصریح اولنمیانلر استانبولیدرلر .

مشاهیر ثلث ونسخ نویسان ممالك عثمانیّه

میر ابراهیم ابن احمد پاشا ❁ حسن خط شیخانه‌ده تفوّق وخردهٔ تعلیقده تعلّق ایلمشدر . قاضی کوپلی محمد افندیدن درت سنه‌قدر تمشّق ایدوب (١١٧٠) ده اجازت وضع کتبه آلمشدر .

مصراع

یزیدك خطّه حسنا اذا مازدته نظرا

درویش علی آکاه ، کوکب زرّین قلم . استره‌جی زاده ، نفس زادهٔ کبی استادلردن آشاغی قالمز ایدی . حسن طبعلرینه بوغزللری برهان مسلّمدر .

غزل

نقش ایدرسهدك ابروان یاری رسم پایه‌چك
باشقه طرح ایتمك دیلرسه‌ك باق هلال آیه‌چك

تو تیادر دقت امعان حسن وآنده
خاکپای کحل یاری دیدهٔ بینایه چك

خیلی دم چکدك چویردك کرچه کیم اول سرکشی
ایتمه بیهوده کشاکش غیری استغنایه چك

چك چکلمزسه اکر آغوش وصله اول پری
شیشه بازی ایلیوب ساقی همان صهبایه چك

برك وبار لطفنی کورسون دل افتادکان
ای نهال ناز پروردم کرم قیل سایه چك

داد حقله کوسترز یوز شاهد مطلب بنه
سجدهٔ اعمالی زاهد سن قوری غوغایه چك

کاکلندن اونمهك دوشد بجه تل چك ای کوکل
چونکه کارك مشك وعنبردر سنك سرمایه چك

ناشد ارباب معارفدن اولوب تنظیرجو
بو بله برطرح نوی سرمایهٔ املایه چك

مشار الیه شش قلمده استاد و بیك ایکی یوزده دها حیاتده ایدی .

درویش ابراهیم ابن رمضان ۵۳ ❀ پدرندن مأذون اولوب مولویخانه‌ده یکی قپو داخلنده یلان جامعنده امام ایدی . مصاحف وصحایف بیشمار یادگار براقشدر . وفاتی بیك یوز اوتوز برده در . باب مزبورك خارجنده پدریله برقبرده مدفون اولوب سنك مزارنده تاریخ منظومی دخی واردر . بوجهتدن پدرینك مزاری نامعلوم قالمشدر . رمضان زاده .

شیخ ابراهیم دده ابن علی ۹۵ ❀ اوائل حالنده رسام عمر افندیدن یازوب بعده امام جامع میرآخور شیودسنه میل ایله بعدالاذن کسب مهارت و بزم تعالیم طلبه‌سنده اعانت ایدنلردندر . بالخاصه جلی مثناده اقرانته فائق اولمش واستادینك سنك مزارینی یازمشدر . وفاتی بیك یوز یتمش آلتی‌ده ومدفنی مرکز افندی جوارنده در . ابراهیم دده قادری .

سیّد ابراهیم نفس زاده ❀ حسن خط رساله‌لرندن گلزار صواب نام کتاب آنلردن یادگار واول اثر شهادتیله صاحب شعر وانشا اولدقلری نفس زاده .

پديداردر . اوّلا پدرندن بعده تيمور قولى يوسف افنديدن تعلمله مجاز اولمشدر . وفاتى بيك آلتمشده‌در .

كرد زاده . ابراهيم ابن مصطفى ❁ بروسه‌ده كرد زاده عنوانى ايله مذكور وحافظ عثماندن مجازدر . جلى وخفى‌ده يدطولا صاحبى اولوب سلطان اورخان جامعنك خطيبى وجامع كبيرك امامى ايدى . وفاتى بيك يوز قرق آلتى‌ده ومدفنى دوه‌جيلر مزارستاننده شيخ محمود دائره‌سنده‌در .

شارح شفا . مير ابراهيم حنيف ٩٦ ❁ ثلث ونسخى اوّلا اسماعيل زاده عبدى افندى دن بعده جابى زاده عبدى اغا دن وصكره راسم افندى دن وخط تعليقى كاتب زاده دن تعلم ايلمشدر . طغرا وسياقت وساير اقلامده دخى استاددر . شعر وانشا وساير رساله‌لرى اولوب بالخاصه شفاى شريف قاضى عياضى شرح ايلمشدر . وفاتى بيك يوز سكسان طقوزده‌در . تدريس وتفتيش حديقه وحرمين‌ده برچوق خدمتى وغلطه وبروسه‌ده قاضيلغى واردر .

شمعى . ابراهيم شمعى ابن احمد ❁ خواجه راسم وصو يولجى زاده دن مجازدر . دارالضّرب سلطانى خدمتنده اولوب ديوانى وسياقت اقلامنده دخى استاد ايدى . وفاتى بيك يوز آلتى‌ده در .

ابراهيم مذهب . ابراهيم مذهّب ❁ بروسه‌ليدر . حسن خط وتذهيبى توز بازارى امامى مصطفى افندى‌دن تعلّم ايتمشدر . وفاتى بيك يوز آلتمشده‌در .

ابو مختار طاهر . ابراهيم طاهر ابن مصطفى ١٠٠ ❁ محمد راسم افندى دن تعلّمله هنوز يگرمى بش ياشنده ايكن مأذون اولوب استادينك اخر عمرنده تعليم

طلبه‌یه اعانته و بوخدمتده حفظی افندی ایله رفاقته مأمور ایدی . بخاری وشفای شریف وتفسیر بیضاوی وتبیان گبی نسخ جسیمه یتمش قدر یازدی . کمانکشی وتفنگ اندازیده دخی قوّت دست ایله کماله واصل اولمش ایدی . بیك یوز آلتمش آلتی‌ده وفات ایتدی .

یتاغان امامی . ابراهیم واثق ۞ استادی محمّد راسمك برادر کهتریدر . امیرافندی مرحومدن تحصیل و برادرندن مزایای خطیّ تکمیل ایلدی . بسیارنویس خوش وادی خردهٔ تعلیقـده ماهر والسـنهٔ ثلاثه‌ده گفتاره قادر ایدی . قرق سـنه قدر کتابتده تدارك ایتـدیگی پاره ایله حجّه گیدوب عودتنـده انطاکیه‌ده وفات ایتدی . تاریخ وفاتی بیك یوز آلتمش سکزده‌در .

کوچك امیر . سیّد ابراهیم ۞ آماسیه‌لی وتاریخ تمیمی‌یه گوره خراسانیدر . حسن خطّی شیخ حمداللّه ایله مشـترکاً تعلّم وتحصیل ایدوب مالك اولدیغی کتبی اکثریا کندی کدّیمینی ایله یازمشدر . سلطان قورقود معلّمی ونیچه مدرسه‌ده خواجهٔ خط ایدی . آماسـیه فتواسندن صکره یومیّه یوز آقچه معاش ایله تقاعد اولدی . آخر عمرنده کور اولوب صـکره برگوزی آچلدی . وفاتی طقوز یوز اوتوز بشده‌در .

نامق . ابراهیم نامق ۹٤ ۞ زمان صباوتنده کبار کتّابدن برینـك منتظم سلك یمینی اولوب آنك تشویقیله حسین حبلی تعلیمندن بهره‌یاب و بعده امام جامع میرآخور امیرافندی دن مجاز اولمشدر . بالخاصّه قلم جلی ومثنّاده کماله ایرشمشدر . وفاتی بیك یوز سکسان طقوزده‌در .

تکنه‌جی‌زاده . ابراهیم ۞ قرینـهٔ حاله گوره خالد ارضرومیدن تکمیل تعلّم ایدوب سـایقه‌سی جلی مثنّا جانبنـه مائلدر استانبولده والده جامع جدیدینـك

جلیلری رسمیله مأمور اولدقده بالاقتضا ازنیقه واروب کاشیلری خطوطنی ترسیم وبالجمله جامع مزبورك ابواب وسائره رسمنی تکمیل ایلدی . لکن دلخواهی اوزره سعیی مشکور اولمدیغی مشهوردر .

ایاصوفیه جامع شریفنده آویزه اولان چاریارگزین لوحهٔ ستهلرینی گزیده ومتین یازمشدر . سلطان بایزید جامعنك بن منارهٔ یمیننده واقع سنك نشان جریدن تاریخی وخاصکویده محمد خان رابع چشمهسنك وقاسم پاشاده امین افندی جسرینك تاریخلری دخی بونك اثر خامهسیدر. وفاتی بیك یوز سکسان طقوزده ومدفنی شهزادهلی ابراهیم آغا یانندهدر .

دائمی .

ابراهیم دائمی ❀ شرقیدر شکرجی زاده دن مجاز ایدی. غلطهسرائی خدمت کتابتندن سرای جدیده تعلیم خدمتنه نقل اولنوب بیك یوز اون یدیده وفات ایلدی واستادی یاننده دفن اولندی .

ایاصوفیه کتابخانهسی پیشگاهنده تلاوت ایچون مقتول بشیر اغانك وقف ایلدیگی اجزای قرآنیه بونك خطیدر .

طرسی .

ابراهیم ❀ اناطولیدن گلوب سگلك احمد افندی دن دیوانی وغیریده تلمذ ایلدی . طرسی مخلصیله مزیف غزللری محافل رجالده شهرتیات اولوب شهید علی پاشا ایشتدکده جمع ودیوان اولنمسنه فرمان ایلدی . دیوان مزبورك بوغزلی بومحلّه مناسب اولمغله اختیار قلندی .

غزل

دکانده صاتاردم قوری یارانه مرکب | درهمجکی بر پارهیه اتمانه مرکب
جزئیجه مرکب یالامش دیرلر افندی | آغزنده بولاشمشلره هر یانه مرکب

هیچ یازی ندر بیلمیانه آل دینلورمی | لازم اولور البت ینه یازانه مرکّب
کار ایستیان آلوردی سبدلی شیشه‌لرله | مکتب طولاشور صاتمغه صبیانه مرکّب
هب قاره قوری دوش گبی بیلم بکا طرسی
دوکلدی بولاشدی هله همیانه مرکّب

وفاتی بیك یوز قرقده‌در .

ابراهیم کمالی ❁ استانبولده بعض کبارك زیوردست نعمتی اولوب حسن خطی حافظ عثماندن تمشّق ایله خطّك صاحب کمالی اولمشدر . رضوان زاده سرائی قربنده قاره کتخدا بیك مکتبنده خواجهٔ صبیان والی آخر العمر کاتب ومعلّم قرآن ایدی . آثار کثیره‌سی واردر . تاریخ وفاتی بیك یوز قرق اوچده‌در . قاسم پاشاده بدرالدّین اتّصالنده مدفوندر . کمالی .

احمد طفلی ❁ ثلث ونسخی حسن اسکداریدن وتعلیقی بالنفس درویش عبدی دن یازوب رتبهٔ کماله ایرشدی ومعارف جزئیّه وکلیّه‌ده بین الاقران مشار بالبنان اولدی . قوهٔ نطق شاعری ایله شاهنامه خوان وندیم بزم سلطان مراد خان اولوب نیچه لطائفی دخی زیور صحایف روزگاردر . عجمانه مسلسل خردهٔ تعلیقه دخی مالك اولمغله سلطان مشار الیه ودخی نیچه کباره نیچه مجموعهٔ لطیفه ونسخ نظیفه ترتیب وتمیقنه موفّق اولمشدر . بیك یوز یتمش برده وفات ایلدی . سیلوری قپوسی خارجنده مدفوندر . طفلی .

احمد پاشا ❁ ابن جعفر انطالیدر ثلث ونسخی امیر افندی دن وخطّ تعلیقی فندق زاده دن گوروب هر قلمده وبالخاصه خط دیوانیده گزیده بر وزیر وپسندیده بر دبیر خوش تحریر ایدی . شهلا احمد پاشا .

زمان دولت محمود خانی ده استانبول قائم مقامی وتوقیعی رتبه‌لریله صدر صدور اولمش ایدی صدارتدن انفصالیله بغداددن مصره گیدوب ینه حلبده وفات ایلدی . تاریخ وفاتی بیك یوز التمش بردەدر .

صولاق زاده .
احمد ابن عبدالرحمن ❁ صولاق زاده شهرتیله مشهور ایدی . ثلث ونسخی خواجه‌زاده سید احمددن تلمذ ایلدی . رتبهٔ اعجازی کثرت کتابتله احراز ایلمشدر . متعدد ابن عباس تفسیری و برچوق بیضاوی وانك حواشیسنده شیخ زاده وچوق تفسیر کبیر امام فخر رازی وسایر کتب جسیمه یازمشدر .

کاتب سر
احمد بن حسن ❁ سلطان احمد ثالثه کاتب سر اولوب سرای همایونده ایکن ثلث ونسخی وفن تذهیبی کاتب سرای سلطانی هزار فن بروسه‌ویدن تعلم ایله مجاز اولدی . والده‌سنی استادینه تزویج ایلمشیدی . مصحف شریف کتابتیله مشغول اولوب کندی الیله مذهب ومهذب ومعمول متعدد مصاحف شریفه مدینهٔ منوره‌یه ارسال ایلمشدر . بیك یوز یتمش درتده وفات ایلدی .

کندیلرندن مسموعدرکه حسن خط اربابی اولان کمسنه کتابتده معلوماتنك آنجق نصفنی اجرا ایده بیلور لهذا زیارت آثارده صاحبنك کمالی مضاعف ملاحظه اولملیدر دیمشدر .

مستجی زاده .
احمد ابن عبدالله ٩٨ ❁ مستجی زاده دیمکله معروفدر . خواجه راسمدن تلمذ ایدوب نیجه زمان اعانت تعلیملریله سرفراز اولدقدنصکره غلطه سراینده معلم غلمان وبعده حسین حبلی محلولندن سرای جدید همایونه نقله کامران اولدی . بیك یوز یتمش دردده وفات ایتدی . محمود پاشای ولی تربه‌سی خارجنده طوپخانه‌لی محمد امین افندی قبری یاننده مدفوندر .

اندرون همايونده معلّم درس اولنلره قانون قديم ايكيشر يوز غروش خفتان بها ويرلدكده معلّم خط اولنلره دخی خفتان بها اولمق اوزره برمقدار عطيه ايله اكرام اولنمه سبب مستقلّ بو اولمشدر . حسن خلق وطبيعت شعريه يه دخی مالك ايدی .

سلطان احمد خان ثالث

سلطان احمد خان ثالث ❊ نيجه استاد كرام ازجمله حافظ عثماندن تمشق ايدوب تعليم گورمكه تنزّل ايتمشدر . وامير افندی وخواجه راسم گبی نيجه اهل كمال وفضله ايلدكلری افضال وانعام مشهود خواص وعوامدر . حتیٰ برگون برمجلس عالی عقد بيوروب استادان زمانی دعوت والتفات وكندو حسن خطلری ايله برمرقّع اول مجلسه ارسال وتماشاسنه امر بيوردی . اول مجلسده امير افندی وراسم افندی . وصاحب دوحه صوپولجی زاده وسلطان محمد جامعی امامی سليمان افندی و بروسه لی محمد افندی وشكرجی زاده سيد محمد افندی وجابی زاده عبدی آغا ووفائی عبدی آغا موجود بولنوب مومی اليه راسم افندی وكاظم افندی ونجيب افندی مرقّع همايونه ستايشنامه‌لر ديديلر . وسيّد وهبی ونديم تاريخ سويلديلر . او تاريخلردن ايكيسنك بوراده تحريری لازم كلدی .

سيّد وهبی نك مرقع سلطانی يه سويلديگی تاريخ

مكارم پيشه سلطان احمد صاحب معارف كيم
ويرلمش ذاتنه كشور كشالقله هنرورلك
هنرده فن خطده كيمسه تنظير ايدمز الآن
كمال اظهار ايدوب برنو مرقع ايلدی تنظير
انقلر سروقد محبوبه بكزر صادی عين حور

مقارندر اكا توفيق وتأييد خدا هرگاه
ازلده هر كماله مظهر ايتمش حضرت الله
صريح پاكلك حق اداسين ايده مز افواه
كشاد ايتدی فنون رسم خط ايچره نيجه شهراه
صفا بولسه عجبميدر تماشا ايلين هرگاه

سزادر تاج دنداره اورلسه بويله برتاريخ
دلارا برمرقع يازدی سلطان احمد جمجاه
١١٣٦

ندیم شاعرڭ مرقّع سلطانی‌یه سویلدیگی تاریخ

شهنشاها سڭا برقابلیت ایتدی احسان حق
دیلرسه‌ڭ وار ارسطولرله طرح مدعا ایله

بو استعداد ذاتی کیم سنڭ واردر نهادکده
اوقوت اسکندری اول الفدن ابتدا ایله

عطار دلاف اورر مش حسن خطدن آسمان اوزره
قلم آل دستڭه آنڭ نای کلکن بی‌نوا ایله

ایدوب عزم سفر کلدی مرقع سیرینه شیمدی
دیدی چرخ آکاکیم وار نورچشمڭ روشنا ایله

اووالا سطرلر کیم سرقلمدن ایلدڭ تحریر
سزادر هر برین آویزهٔ طاق سما ایله

اکرشهزاده سنقرصاغ اولسه ایدی اکادیردم
بونی سیر ایله‌ده وارخامه‌نی اشکسته پا ایله

جهانڭ شاهی‌سین خطکده خطلر پادشاهیدر
ایدوب عرض هنر دائم جهانی پرصدا ایله

اکر برحرفنه تقلیده قادر وار ایسه کلسون
کروه اهل خطه جمله خنکارم صلا ایله

بو مصرعده ندیمانه که هاتف دیدی تاریخ
بونازك خط سلطان احمده بقده دعا ایله

١١٣٦ در .

کتابت ایلدیگی مصاحف شریفه‌دن برینی اگر اماً قوجه مصطفی خانقاهی شیخنه هدیه و برمصحف شریف دخی حافظ پاشا جامعی امامی ولی‌الدّین افندی‌یه بخش وعطیّه ایدوب جامع مزبورده دولاب کتبه وضع اولنمشدر .

خط همایونلری ایله ایکی مصحف روضهٔ مطهّره‌یه ارسال ایلیوب اکثر جوامع سلاطینده محلّه مناسب برر سطرجلی تمیق وکاتب‌السّر توز قوندورمز تربیه وتذهیبله آویزه تعلیق اولنمشدر ازجمله ایاصوفیه‌ده (رأس الحکمة مخافة الله) اسکدارده والده‌لری کل‌نوش رابعه سلطان جامعنده (الجنّة تحت اقدام الامّهات) باب همایون پیشگاهنده واسکدار اسکله‌سنده‌کی چشمه‌لرڭ تاریخلرینی یازمشلردر . خط تعلیقده دخی شیخ الاسلام ولی‌الدّین افندیدن برمقدار تعلم ایله درجهٔ کماله ایرشمشلردر . ونجیب مخاصیله اشعار وتواریخ گبی آثارلری دخی واردر .

احمد ابن پیر محمّد ابن شکرالله ٤١ ❀ شیخ حمدالله‌ك حفیدزاده‌سی ووالدلری گبی شکر خلیفه زاده کنیه‌سیله مکنّادرلر. حسن خطی پدرندن تعلّم ایدوب مأذون اولدی. جدّی شکرالله صوینده یازدیغی مصاحف شریفه‌دن برین صویولجی زاده نجیب افندی دوحه‌سنده وصف ایلمشدر. ٩٨٩ ده وفات ایلدی. شکرخلیفه‌زاده.

درویش احمد بن محمّد ٦١ ❀ استاد وارجمندی محمّد باغرادیدن اندرون همایونده ایکن صاحب اجازت وثلث ونسخده صاحب مهارت اولوب نصوح پاشا زاده میرعمر وعنبر مصطفی اغا ایله‌دخی مذاکرهٔ دقایق خطیّه ایلمش ومتعدّد مصاحف شریفه یازمشدر. حکیم پاشا زاده علی پاشا جامع شریفنده بر جسیم قطعه مصحف شریفی وتشویق حسن خطه دائر عرائس الخطّ نامنده بر رسالهٔ منیفی واردر سرای جدیدده معلّم مشق اولوب بیك یگرمی یدی‌ده وفات ایلدی. دیکیلی طاش یاننده علی پاشا جامعی مزارستاننده مدفوندر. توقتی سرای خواجه‌سی.

سیّد احمد بن سیّد محمد ❀ عشّاقده خواجه زاده دیو شهرتداده ایدی. امیرافندی مرحومدن حسن خط ثلث ونسخی تدارك ایدوب مجاز اولمشدر. سید حسن پاشا مدرسه‌سی تحتنده واقع جلیلرك فقط چشمه طاقنی شریکاری معمار شیخی سید اسماعیل افندی یازوب ماعداسی بونلرکدر بیك یوز قرق اوچده وفات اتمشدر. خواجه زاده.

احمد منیر بهاءالدین ❀ قیون خلیفه‌سی وچورکجی‌زاده دیو معروفدر. مستجی زاده‌دن تمشّق ایله خواجه راسمدن مأذوندر اشعار وموسیقی وسایر فنونده ارباب اولوب بو بیت اکا منسوبدر. قیون خلیفه‌سی چورکجی‌زاده.

بیت

ایتسه عجبمی عاشقنه بیحساب ناز
اول شاه حسنه ایتمه در انتساب ناز

وفاتی ١١٨٣ ده‌در .

عارف پاشا . احمد عارف پاشا ❀ دیار شرقدن بدید واقلام ستهٔ مشهوره‌ده فرید علم وانشا وشعرده دبیر بروزیر بی نظیر ایدی وفاتی ١١٤٥ ده‌در .

قاضی احمد . قاضی احمد ❀ مولوی درویش علیدن مجازدر یگرمی عدد مقداری مصحف شریف وبر بخاری ومصابیح ومشارق وقلم رقاع ایله بردیگر ومشکاة مصابیح وجفر جامع وسایر نسخ جسیمه چوق یازمشدر . اواخر عمرنده مشاهدهٔ منامیه‌ده دلائل الخیرات کتابتنه مأمور اولمشدر وبقیهٔ عمرینی اکا صرف ایلمشدر وفاتی ١١٤١ ده‌در .

حفظی . احمد حفظی ٩٩ ❀ جزیرهٔ موره‌دندر . حصیرجیلر امامندن تعلم ایدوب خواجه راسمدن مأذوندر استادینه تقلیدده تقرب تاملری وار ایدی راسمك ارتحالنه قریب تعلیم طلبه‌ده اعانتلری شرفنه دخی مظهر اولمشدر وفاتی بیك یوز سکسان برده واستادی یاننده مدفوندر .

اسحق خواجه‌سی . احمد ❀ خواجهٔ اسحق منتشا یاخود گوزل حصاری اولوب دیار عجمده سیاحت وتحصیل معرفتله اوائل حالنده عجم احمد افندی دینلدی . ثلث ونسخی نفس زاده اسمعیل افندیدن تمشق وبالخاصه تعلیق وتوقیع وسیاقت گبی اقلامك جمله‌سنده تفوق ایدوب بوتقریبله کوپریلی زاده فاضل احمد پاشا دائره‌سنه انتساب ومشهور اسحق افندی آنی خواجه اتخاذ

ایلمکله اسحق خواجه‌سی لقبیله کامیاب اولمشدر . آثاری چوق وباشلوجه‌سی مقدمة الادب ترجمه‌سی اقصی الارب‌در بیك یوز یگرمیده وفات ایلدی . بروسه‌ده ساربان شیخ محمد مقبره‌سنده صاحب تاریخ چلبی زاده عزیز افندی یاننده مدفوندر .

احمد فریدون . احمد فریدون ❊ ثلث ونسخ ودیوانی ورقعه وسیاقت وسایر اقلامی قوجه نشانجی جلال زاده مصطفی افندیدن تعلّم ایتمش وایکی کرّه نشانجی اولمشدر . سلطان مراد خان ثالثك جلوسنه شمشیر اسلام تاریخی بونکدر . ابو ایّوب انصاری جامع شریفی وراسنده تربهٔ مخصوصی اولوب تربه‌سی اتّصالنده واقع مزارستان قپوسی خارجنده جلی خطله (امنت بالله وملائکته وکتبه ورسله والیوم الاخر) وداخلنده بر بیت فارسی خط تعلیقله ایکیسی دخی حسن اسکدار بنکدر . وفاتی طقوز یوز طقساندده‌در . باقی احوالی ذیل عطائی یه حواله اولنور .

قورشونجی زاده احمد قورشونجی زاده ❊ ایّوبیدر صویولجی زاده نك شاگردی ومأذونیدر . ایّوب جامع شریفنده جانب محرابده رحلهٔ زیب تکریم اولان کبیر قطعه واوچر سطر ثلث وماعدا نسخله املا اولنمش مصحف شریفك نصف مقداری استادینك وبقیه‌سی استادینك فوتی سببیله بونکدر . مظنّهٔ کرامدن اولوب اثنای رحلتده بعض غرائبی دوحهٔ نجیباده املا اولنمشدر وفاتی بیك یوز یگرمی‌ده‌در .

حافظ احمد . احمد محرم ٥٤ ❊ حافظ احمد دیمکله زبانزددر . حافظ خلیل افندیدن تلمّذ ایدوب خطوط گونا گون خصوصاً قلم نسخده محرم خطاط دیو بنام اولدی . حفظ کلام قدیمی تحصیل واسمنی تبدیل ایدوب حافظ

احمد اولدی مصاحف عدیده یازوب بیك یوز اوتوز بشـده وفات ایلمشـدر قاسم پاشاده سید عثمان افندی خانقاهی مقابلنده واقع چمنلکده مدفوندر .

سکك . احمد ❀ سـکـك لقبیـله مشهور ایدی . هر قلمده کمالی مسلّم اولوب بالخاصّه خط دیوانیـده وخرده شکست وسایر معارفده وشعر وانشاده بالا پرواز ایدی بیك یوز اوتوز بشده وفات ایلدی .

معمار شیخی . سیّد اسماعیل ❀ سیّد عبداللهدن تعلّمله مجاز اولمشدر. اوردك قصاب جامعی عتبهٔ علیاسـنده بر اسمله وصدر اعظم سـید حسن پاشا مکتبنه معلّم مشق اولمسی سببیله مکتب مزبورك اتصالندهکی چشمهنك بالاسـنده واقع خط وقپودان ابراهیم پاشا جامعی مزارسـتاننده پنجرهلر بالاسـنده اولان جلیـل خطلر بونکدر . بیك یوز طقسـان اوچده وفات ایلمشدر . مولوی خانه یکی قپوسی داخلنده معمار عجم نام ذاتك زاویهسنده مدفوندر .

یساری زاده . اسماعیل بن احمد ❀ پدری یساری افندیدر . ثلث ونسخی خفاف زاده حسین افندیدن تمشّق ایله بیك یوز اوتوز طقوزده اجازت آلمشـدر . اشبو قطعه آنك شاننده سویلنمشدر .

قطعه

جناب شیخی کوردم دوشده نقل ایتدم صفالندم ❀ یساری زادهیه لطفیفی فن خطده بارینك
کمال حوشخطان دهری بر ایتدم استفسار ❀ بین ایتدی که شمدی مثلی یوق ابن یسارینك

حج ایدرکن جبل طورده وفات ایتمشدر .

زهدی . اسماعیل زهدی ۷۵ ❀ خفّاف ایکن سید عبـدالله دن تعلّم وصو یولجی زاده وخواجه راسم ودرویش علیدن دخی تلمّذ ایدوب ملکهٔ تقلیدی

برمرتبه‌یه ایرشدیکه اگر معمّر اولسه (اية من ايات الله) اولوردی . بیك یوز قرق درتده استانبول قپولرینك بریسنده بوتاریخ تعمیر آنك خطّیدر .

بیت

عصر سلطان احمد والاجناب ۞ حصن استانبولی آباد ایلدی

اسکدارده منازل مساکین قربنده مدفوندر . سنگ مزارینی خلیفه‌سی کاتب زاده یازمشدر .

چلبی زاده‌نك زهدی افندی رحلتنه سویلدیگی تاریخ شایان تحریردر .

تاریخ رحلت زهدی افندی

دریغا فن خطك شیخی زهدی کتدی دنیادن ‌ ‌ که آنك شیوه‌سنده اولمشدر بر کشی واصل
محقق ثلث ونسخن بام چرخه ایلدی تعلیق ‌ ‌ اکر رسم حروف اولندیسه اول چرخدن نازل
دوشوب کرسی صحتدن نظام سطر اعضاسی ‌ ‌ انك اصلاح حرف علتی چون اولدی چوق مشکل
سیه جامه کییوب خامه دوات اولدی دهن بسته ‌ ‌ پریشان اولدی اوراقی بودر افکار اهل دل
نحافتله اولوب مانندهٔ نال قلم جسمی ‌ ‌ میان خوابنه کان قبوره اولیجق واصل

بوتاریخی عطارد یازدی تاکه صفحهٔ چرخه
اوله خطاط اسمعیل زهدی‌یه جنان منزل

وفاتی ١١٤٤ ده‌در .

اسمعیل ابن علی ۞ آغا قپوسی معلمی اولمغله آغا قپولی دیو بنام ‌ آغا قپولی .
ودرویش علیدن اجازتله بکام اولدی . سنّی سکسانه واصل اولدقده ضعف پیری دستنه رعشه انداز اولوب ابوالفتح سلطان محمد خان جامعی جوارنده مفتی سید فیض الله افندینك مدرسه وکتابخانه تاریخلری پیرانه سر بونلرك آثاری وحافظ عثمان سنگ مزاری خطّی دخی بونلرك

يادگاريدركه سكز سنه مرورنده كنديلرى دخى عازم دار بقا اولدقده اسملرينى تبديل ايله كندوسنك مزارينه دخى رسم اولندى .

مشهوردركه خطاط مرقوم حسين پاشا دارالحديثينك طشره قپوسى تاريخنى تسطيره مأمور واسم جلالى دخى يازمش ايكن شاهين محمد اغا نام كلوب تاريخى يازمغه بزمأمورز ديو بونلرى بوزوب طاغتدى. امّا اندك زمانده شاهين اجل پنچه‌سيله پاره پاره اولدى . بيك يوز اون سكزده وفات اتدى. ترسانهٔ عامره آرقه‌سنده دارى دره‌سى دينلان مزارستانده مدفوندر .

ابراهيم خان زاده . — مير اسماعيل بن على ❀ ابراهيم خان زاده شهرتيله مشهوردر . صاحب ترجمه اساتذهٔ كرامدن خواجه راسم افندى ايله ملاقات وثلث ونسخده تحصيل كمالات ايدوب كاتب زاده دن دخى نستعليقه هوس واندك زمانده دسترس اولمغله ميرانه حسن خطله بوشعرك ماصدقى واقع اولمشدر .

بيت

يا بدر تمّ نوره باهر ❀ منزله فى القلب والطّرف
صدغك حرف النّون فى مشقه ❀ من يعبدالله على حرف

باهر مخلصيله بعض آثار باهره‌لرى واردر بيك يوز آلتمش درنده وفات ايتمشدر . ابو ايّوب انصارى جوارنده اجدادى تربه‌سنده مدفوندر .

اسماعيل شرف . — سيّد اسماعيل شرف ابن سيّد على ❀ روسجقلى اولوب امير وراسم افنديدك ثلث ونسخى تمشق وديوانى وجلى يه تعشّق ايدوب ادنى سعيله آنلرده دخى مشار بالبنان اولدى . الحق خطّى گزيده ووادسى بسنديده وناديده ايدى بيك يوز آلتمش طقوزده وفات ايلدى .

اسماعیل محاسب . اسماعیل ابن ابراهیم ❁ بوسنویدر اندرون همایونده رسّام عمر افندیدن مجاز اولمشدر . باب السعاده آغالری ومحاسبه‌سی خدمتیله چراغ اولدیغندن کتبه‌سنده اسماعیل محاسب یازاردی . سلطان احمد خان ثالث امریله بر مصحف شریف یازوب مورد عنایت اولمشدر . قطعات ومرقّعاتی چوقدر وفاتی ١١٦١ ده‌در .

قکلیجقلی . اسماعیل بن یوسف ❁ اناطولی حصاری قربنده قکلیجقلی نام ساحلده ساکن ایدی برادر مهتری مصطفی خطاط ایله توقاتی امام محمد افندیدن مجازدرلر . تعلیقده دخی کمالی وار ایدی . صاری یارده واقع چشمه تاریخی بونك یازیسیدر . محمد خان رابع اثنامنده رحلت ایلدی وقریهٔ مزبوره مزارستاننده دفن اولندی .

همت زاده . اسماعیل ابن همّت ❁ طربزونی‌در . ابتدا امیر افندیدن ثلث ونسخی تمشق ایتدی ایسه‌ده لعلّة آنی ترك وزهدی اسمعیل اغادن تحصیل خطله مأذون اولدیغی مجلسه امیر افندی‌یی دخی دعوت ایدوب امیر افندی آنی گوردکده بوطالب حروف وتراکیبی باجمله بندن گوروب بش آلتی سنه بوکا تعلیم ایتمشم هنوز ترك ایدلی ایکی ای اولمدی دیو حاضرینه نقل ایلدکده واقعا بویله اولدیغی میدانه چیقار . اهل مجلس عذر خواهانه امیر افندی‌یه التماس ایتدلری اوزرینه امیر افندی اگر صاحبنه عاید وآنده اسکانی معاهد اولور ایسه عفو ایدرم بیوردی . واقعا بونك اوزرینه مرقوم بلده‌سنه راهی واوراده عمری متناهی اولدی بیك یوز تمش اوچ سنه‌سنده وفات ایلدی .

نفس زاده . سیّد اسماعیل ٦٣ ❁ سید ابراهیم نفس زاده اقرباسندن وخالد ارضرومی شاگردانندندر ودی شیخ‌انده یگانه وحافظ عثمان افندی‌یه

بعدالاذن استاد ثانی اولوب طورشیخه تقرّبی بونلردن اخذ ایلمشدر . عظم شکمی اولمیه ایدی آثاری شیخ حمداللّهك آثارندن تمییز اولنه‌مزدی . بیك طقسانده وفات ایلمشدر .

سینائی . الیاس ابن ابراهیم ❁ سینائیدر حسن خط ثلث ونسخ وخاصة حسن خط ایله تعلیق کتابتده سرعت قلمی اولوب برگونده برنسخه قدوری کتابت ایلدیگی تاریخ تمیمی‌ده مضبوطدر سلطانیه بروسه مدرّسی ایکن وفات ایلمشدر .

نظم

قلم یمین یمینت چه گرم رو مرغیست ❁ که خط بروم برد دمبدم زهندوبار
برآید از ظلمات دوات هر ساعت ❁ چنانچه میرود آب حیاتش از منقار

فضلای امتدن وصلحای ملتدن اولوب فقه اکبری شرح وسعدالدین تفتازانینك مقاصدینی وسید شریف شرح شمسیه‌سنی دخی تحشیه ایدوب آنی برگیجه‌ده تسوید ایلدیگی شقایقده مذکوردر . سکز یوز اللی بشده وفات ایلدی . قره کمرگی قربنده قاسم اغا مسجدینك امامی وخاص اوطه چارشیسی جامعنك خطیبی ایدی .

امرالله امام . امرالله ابن محمّد ❁ عبدالله قریمیدن تحصیل دقائق وتکمیل حقائق ایلمشدر . مصاحف کتابتیله مشغول ایکن (اتی امرالله فلاتستعجلوه) امری گلوب (وکان امرالله قدرا مقدورا) تاریخی حدودنده وفات ایلدی .

سلطان بایزید ولی . سلطان بایزید ولی ❁ آماسیه‌ده میرلوا بولندیغی حالده مولانا حمدالله دن تعلم ایله استادی واديسنه تقرّب ایتمشدر . سلاطین آل عثمانده

بونلردن ماعدا حجّ شریفی اصالةً ادا ایدن یوقدر. عدلی مخاصیله اشعاری واردر بو شعر آنلرکدر.

بیت

ای سوار اسب ناز اولان رکاب جانه باص ❁ حسن میدانی سنکدر ایاغك مردانه باص

بو بیت فارسی دخی آنلرکدر که حسن چلبی آلتی عدد نظیره دخی یازر.

بیت

هر دودکه پیدا شود از سینهٔ چاکم ❁ ابری شودو گریه کند برسرخاکم

بهرام ❁ آزاد کرده داود پاشا اولمغله غلام داود پاشا دیو کتبه ایدر ایدی. قبلة الکتّاب مأذونلرندن ودرگاه عالی کاتبلرندندر. ٦٩٣ ده اتمام ایلدیگی مصحف سلیمانیه جامعنده موقوفدر داود پاشانك جامع شریفی تاریخی قپوسی اوزرینه شیخ مرحومك تحریرینه بو سبب اولمشدر. بهرام.

تاج الدّین ❁ بخاریدر. سلطان سلیم اوّل عصرنده استانبوله گلوب بوّابانه و یاقوتانه خطّه مالك و بالخاصّه دیوانینك سبب اشتهاریدر. تاج بخاری.

جعفر بن تاج بیك زاده ❁ آماسیدر. شیخ حمدالله‌دن تعلّم ایدوب توقیعی دیوان عالیشان اولمشدر. قرنداشی سعدی افندی ایله برابر اشعر وقتلری شعرای ایدیلر هوس نامه منظومه‌سی مشهوردر. شعرادن بری بر قصیده‌ده آنلری وصف ایدوب بوقاچ بیت اول قصیده‌دندر. تاج بك زاده‌كان

نظم

ویروب کمال شرف شیوهٔ خداداره ❁ عطارد فلك جود تاج بیك زاده

لآلی خط یاقوت قیمتیسی آنك ❁ نه‌دکمه کانده بولندی نه دکمه دریاده

اودر او صیرفی جوهر خزانهٔ خط	اودر اوزرگر کامل بو فنّ زیباده
سوادرومه ایکی تاج زاده ویردی شرف	بریسی حسن خط و بیری شعر وانشاده
اگرچه بوده دگل خالی اول فضیلتدن	غرض ایکیسنی تمییزدر بو اثناده
دیسهم اولا اگا نوله کتّاب سبعه‌دن افزون	عددده هفت برابر اولورمی هفتاده
سزادر اول کاوله طغرانویس سلطانی	چو یوق آنك گبی قانون شناس دنیاده

النده خامه‌سی نیشکرّ فضیلتدر
شکر فشانلق ایدر دهره مصر معناده

برادری سعدی دخی شعر وانشا وفضل واملاده برادرینه ثانی اوله‌بیلوردی . لکن شهرتی فضلاء اولوب برادرندن ایکی سنه صکره وفات ایتمشدر . سعدی مزبور سید شریفك شرح مفتاحنه وصدرك شرح وقایه‌سندن باب الشهیده‌دك حاشیه یازوب نسفیه‌یی نظم ایتمشدر .

خلاصه برماده ضمننده صاحب ترجمه جعفر بك طعمهٔ شمشیر قهر قهرمانی اولوب بلا غسل دفن اولندی . تاریخ شهادتی طقوز یوز یگرمیدر . ایکی برادر سلطان سلیم جامعی قربنده نشانجی مسجدی پیشگاهنده مدفوندرلرکه اورایه اسکی نشانجی دینور .

بیت

بزشهید راه عشق اولدقده راه یارده ❀ یومدین دفن ایلیك تندن غباری گتمسون

حامد اکسرجی . حامد اکسرجی ❀ راسم افندینك ایو شاگردانندندر وفاتی (۱۱۰۱) ده‌در . بو غزل اگا منسوبدر .

غزل

خط شبکونی کورسه رخنه دلدارك — سنبلن سبز ایدرز بوسنه بزکلزارك
طوغریسی ای دل شیدا اکر ایخمزسنه دخی — چکدم چله هجرین اوپری رخسارك
لکنتی اولسه ده خوانده جوالك نه کوزل — چه چه بلبل اولور نغمه‌لری تکرارك

چونکه دل شیفتهٔ حسنی بین اول مهرویك
حامدا اولسه پریشان نه عجب کفتارك

حسام‌الدّین زرّین قلم ۳۵ ☙ شکر خلیفه زاده‌دن یازوب اکثریا کلمات مرتضویه ومرقّعات وقطعات کتابتنه راغب وکندو ودایسنده یگانه اولوب نسخی ثالثه غالب ایدی . وفاتی الف کامل صولرنده اولمیدر . زرین قلم .

حسن ابن احمد ۳۹ ☙ چرکس واحمد قره حصاری‌نك بنده درمخریده‌سی وبعدالعتق ولد معنویسی‌در . سلیمانیه جامعنك حرم قپوسی یسارنده رخام اوزره حسن بن قره حصاری دیو کتیبه‌لرینی وضع ایلدیکی اثناده استادی هنوز حیاتده ایدی . حسن چلبی .

القصه جامع سلیمانیه‌نك برقولده یالکز محراب آیهٔ کریمه‌سی و بر روایتده یالکز قبّه‌سی طاقنده اولان خط مثنا استادینك وباقیسی آنکدر .

بعضیلر زعمنده دخی قره حصاری مرحوم حیاتده ایکن شاگردینه جامع شریفك خطوطی رسمی امر اولندیغنه انفعال وتکدّر ایدوب مزبور حسن دخی جامع مزبورك باجمله جلیلرینی اتمام ایدوب تاجخانه درونده (ویطعمون الطّعام آیت کریمه‌سی) قالدقده کمال ثقات خدمتندن چشمی رمدناك اولوب بالضّروره اول آیتی خواجه‌سی تکمیل ایلمشدر. واقعا جمله‌دن زیاده اول کتابه‌ده اجرای مهارت زیاده‌در (العهدة علی الراوی .)

ادرنه‌ده سلطان سلیم حلیمك بنا کرده‌سی اولان جامع شریفك دخی

بالجمله خطوطی مرقوم حسن چلبینکدر . برایکی سنه بعدالالف وفات ایلدی استادی یاننده مدفوندر .

حسن اسکداری

مولانا حسن اسکداری ٤٢ ❁ شیخ حمدالله جادّه‌سندن سرمو انحراف ایتمیوب اوچنجی درجه‌ده خوش نویساندندر . اسکدارده اسکی والده جامعنك جلیلری انکدر . بیك یکرمی اوچده وفات ایلدی . قره‌جه احمد مقابلنده واقع سدّك کوشه‌سنده مدفوندر . تاریخ سنك مزارنده‌کی اوچ بیت بروسه‌لی هاشمی مرحومك اولوب شاکردانندن خالد افندی یازمش.

حسن هاشمی .

سید حسن هاشمی ٥٧ ❁ حلبی برچلبی اولوب استانبولده استاد زمان رمضان افندیدن حسن خط ثلث ونسخی برکمال اجازتیاب اولدی .

بیت

موجب صنعت تصحیف دکل ذاتنده ❁ چلبی مشرب اولور اکثرابنای حلب

الحاصل خطاط عالم وفاضل مسلّم ایدی نیچه مصاحف شریفه کتابتنه موّفق اولمشدر . بیك طقسان سکزده وفات ایتدی . شاه سلطان تکیه‌سی مقابلنده مفتاحی زاده قربنده مدفوندر . مخدوملری سید عبدالله وحفیدلری سید عبدالحلیم دخی مذکوردر .

حسن سامسونی .

حسن بن عبدالصمد ❁ سامسونیدر پدری دیار عجمدن کلمشدر ثلث ونسخی علیّ بن یحیادن یازدی . واستانبول قاضیسی اولدی سلطان محمد خان آنی استاد اتخاذ ایلدکده برصحاح جوهری پادشاهه یازدیکه مانندی کورلمامشدر . مقدّمات اربع تجرید حاشیه‌سی وسید شریفك

مختصر حاشیه‌سنه تعلیقاتی واردر . ٨٩١ ده وفات ایدوب ابو ایوب انصاری جوارنده مدفوندر .

خفافزاده . حسین بن احمد ۞ ادرنه ده خفّاف زاده دیمکله معروفدر . همشهریسی چابی امام حاجی مصطفی حافظدن ثلث ونسخی تعلّم واستکمال دقایق وموسیقی وسایر معارف ایلدی . بیك یوز اللی درتده وفات ایتدی . یگرمی اوچ مصحف شریف وصد عدد دلائل واوتوز قدر انعام وایکی حزب اعظم وقطعات ومرقّعات کتابتنه موفّق اولمشدر .

حسین حبلی . حسین حبلی ٧٤ ۞ ایبجی واناطولیده آقچه قواقدندر . کتبه حسین الحبلی دیو خطوطنی رقم ایدر والسنهٔ ناسده ایبجی دیو مشهوردر . درویش علی‌دن مجاز اولوب استادینه داماد وکاتب سرای سلطانی وایا صوفیه مکتبنده معلم خط اولوب متعدّد مصحفلر یازمشدر . بیك یوز اللی ایکی‌ده وفات ایلدی . اسکدارده استادلری درویش علی افندی وشریکلری زهدی اسماعیل اغا قبری یاننده مدفوندر .

حسام الدین . حسین شاه ۞ لقبی حسام الدّین‌در . شیخ حمداللّهك اعزّ شاگردانندن اولوب مصطفی‌دده مرحوم ایله معاً پرورش یافته اولمشدر . الف کامله قریب معمّر ایمش .

بو دخی شش قلمده بی نظیر اولوب ساده نسخ یازمه‌ده شیخ مرحوم ایله کندیسی بیننی تشخیص وتمییزده نیجه کشی یاگلمشدر . بعضیلری دیمشلر درکه شیخ مرحوم آنك خطّنه کندی کتبه‌سن قویوب استحسان ایتمشدر . بعضیلری دخی دیرلرکه حسام الدّین برقاچ قطعه یازوب شیخ مرحومی تغلیط

ایچون پیش تخته‌سی آلتنه قویدقده شیخ بلا تأمل آنلره کندی کتبه‌سنی وضع وصکره واقف اولدقده حسام الدینه توبیخ ایتمشدر .

حسین جان . حسین جان ❁ بروسه‌لی ونفس زاده اسمعیل افندیدن مجازدر . الوان کاغذه گونا گون مرکبله کتابته نائل اولوب اوچ حقه‌لی بردوات اطرافنده کندو گفتارندن اولان بو ابیات مرسوم ایدی .

بیت

اوچ حقه‌دواتنده نه‌واردیرسه اوشاهم ❁ خون جگرم دوددلم بخت سیاهم

بوقطعه دخی او معناده در

اوچ حقه دواتنده دیدی یار نه واردر ❁ دیدم آگا ای خسرو شیرین شکراب
زلف سیهك لعل لبك چشم کبودك ❁ اوصافنی تحریر ایچون اوچ درلو مرکب

بیك یوز یدی‌ده وفات ایتمشدر .

واصف . حمزه واصف ❁ وانیدر خط دیوانیده حمزه صاحبقران وحمزهٔ دیودست دینور ایدی .

حمزه . حمزه بن مصطفی دده ❁ حسن خط شیخانه‌یی موروث پدرانه اولمغله پدرندن تلمذ وبرادری پیر محمدك رتبهٔ کماله قریب یازمشدر . بونك دخی برادری گبی سلیمانیه جامعنده برمصحف شریفی موقوفدر . برادرندن صکره رحلت وپدری دائره‌سنده دفین تربت اولدی .

حليمه .

حليمه بنت محمد صادق ۞ (١١٦٧)ده قبل البلوغ سيد محمد حلمی دن اجازتیاب اولمشدر برقطعه‌سی اذننه استاد کامل خواجه راسمك ترتیب بیوردیغی اجازت بلیغانه شایان استنساخ اولمغله بومحلده ایراد اولندی .

(نمقت نحلة وعطيّة من كريم مبين وصدّقت بكلمات ربّها وكانت من القانتين زهراء زمانها وحميراء اوانها ذات اثنتی عشرة سنة تلك القطعة المليحة سميّة السّعديّة اعنى حليمة ابنة من انبته الله نباتاً حسناً فتقبّلها ربّها وزيّنه بها سرّاً وعلناً . فلا غرو للنّسوة اللّاتى قطعن اقلامهنّ وكتبن وللنّساء نصيب ممّا اكتسبن . غطّاها السّتّار بجلابيب القانتات العابدات السّائحات فاتليت بالعشىّ والابكار فى الكتّاب الا كرم اذيلقون اقلامهم ايّهم يكفل مريم .

قرّره وحرّره العبد الاثم كاتب السّرای الخاصّة محمد راسم عفى العفوّ عنه بحبيبه ابى القاسم فى السّنة التّاسعة والسّتّين بعد المائة والالف من هجرة من عليه وعلى آله الصّلوة والسّلام الفا بعد الف)

خالد ارضرومی .

خالد ارضرومی ٤٣ ۞ حسن چلبیدن بعد الاذن درویش علی مرحوم گبی عالی کعب استاده استاد اولمشدر . اقلام گونا گونده آثاری نموداردر بیك قرق تاریخنده دارخلوده عازم اولمشدر .

منجم باشی .

خلیل بن محمد ٩٧ ۞ رئیس منجمین وخواجه راسمدن مأذون ایدی . وفاتی بیك یوز اللی طقوزده‌در .

حافظ خلیل .

حافظ خلیل ٥٣ ۞ حلبیدر استانبوله گلوب همشهریسی سید حسن هاشمی واسطه‌سیله رمضان افندیدن حسن خط ثلث ونسخده تمشق ایدوب مأذون اولمشدر ثلثدن زیاده نسخه رغبت ورعایت ایدوب احیاناً قوسه دجاجه ایله کتابت ایلدیکی مشهور ایسه‌ده صاحب دوحه انکار ایدر .

صویولجی زاده مصطفی افندی دخی اسکی وکوتکلی استادلردن اولمغله حافظ خلیل زیارتنه واردقده تأدیب چوب بیوردیغی درجهٔ ضربده‌در . تاریخ وفاتی بیك یوز اون طقوزده‌در قاسم پاشاده قولاقسز دینلان محلده واقع جامع مقابلنده مدفوندر .

خیرالدّین مرعشی ٣٣ ❁ معروفدر شیخ حمدالله اوائل حاللرنده بوندن و بودخی صیرفیدن یازمشدر وفاتی سکز یوز یتمش آلتی‌ده‌در .

خیرالدین مرعشی .

رجب ٣٨ ❁ مولدی قلعه رواندهدر . اللی یاشندن‌صکره ثلث ونسخی شیخ حمدالله افندیدن تحصیل وغلطه سراینه معلّم اولمشدر . غلطه سراینه گیدوب گلور ایکن اثنای طریقده نضج تامّ پیدا ایتسون دیو اوفق اوفق مرکّب قمقمه‌لرینی ساقنه بغلایوب یورر ایدی . غلیظ پیکر مهیب هیکل برمشّاء قدم ومشّاق قلم ایدی طقوز یوز اللی سکزده وفات ایتدی .

رجب روانی.

رمضان افندی ٥١ ❁ حسن‌خط ثلث ونسخی عبدالله بن جزّاردن تمشق ایدوب رسیدهٔ اجازت اولدقده بالکلیّه نسخ طرفنه میلان وکتابت قرآن عظیم الشّانه صرف اوان ایلدی . یومیّه معیّنه‌لری تمام اولمدقجه زوّاردن دخی گلن خارجده توقیف اولنور ایدی . کبار رجال زیارتلرین تبرّك فال ایلدکله اکثریا سعادتخانه‌لری آینده ورونده‌یه محطّ رحال اولورایدی بو وجهله درتیوز عدد مصحف شریف کتابتی مشهوردر بیك طقسان برده وفات ایلدی . بیلان‌جامعی امامی ایدی مولویخانه یکی قپوسی خارجنده طرف یسارده مدفوندر .

استاد رمضان .

سلطان سلیمان خان ❁ ثانی ثلث ونسخی توقاتی احمد افندیدن یازوب لطافت خطلرینه سوز یوقدر .

سلطان سلیمان خان .

میر سلیمان عارف ❀ کلیّات وجزئیّات شعر وانشا وفنّ تجسیم وتذهیبده دقایقه واصل وثلث ونسخ وتعلیق وسایر اقلامده کامل بر وجود ایدی. حلیه خاقانی‌یه نظیره‌سی ورنعتیه‌سی ومرتّب دیوانی واردر. بیك یوز سکسان اوچده وفات ایتدی. عارف.

بو بیت آنك بر غزلنك مقطعیدر.

بیت

عارف پر پوشان معانی بمله‌در ❀ مورانه ملك نظمه سلیمان دکلمیم

سلیمان عزّی ❀ خواجه راسمدن مجاز وشعر وانشاده ممتازدر. عزی تشریفاتی.

بو غزل آنکدر.

مردا ولان کامل وجوده خوش هنردر حسن خط
معرفت زیبادر اما زیب وفردر حسن خط

نیجه‌نك آثار موضوعنده یوق هرگز ثبات
دهر فانیده عجب باقی اثردر حسن خط

ذوقیاب اولمق مقرّر دست رس اولسه کشی
شاخهٔ کلكك صفاده بر ثمردر حسن خط

دلگشا ای نظرهٔ دیدارینه طالب هزار
قطعهٔ باغ جنانده ورد تردر حسن خط

بویله مستثنا غزل یازلمز الا عزّیا
هر کیمك عندنده غایت معتبردر حسن خط

خواجگان دیوانی طریقنه سلوك ایدوب سلحدار کاتبی وتشریفاتی دخی اولدی وفاتی ١١٦٦ ده‌در.

نحیفی .

سلیمان نحیفی ❀ ثلث ونسخده حافظ عثمان مرحومدن اجازتیاب وقلم تعلیقده دخی کامیاب ایدی .

بیت

نحیفی برزمان مصروصفاهان ایدی مشهودك ❀ دیارچچده بتام شمدی غربتله ندر حالك

مألی اوزرینه دیار ایران وجانب انکروسه سفیران ایله مأموریت وبوطریقله سیر وسیاحت ایدوب ترجمهٔ مثنوی شریف منظوما ورسالهٔ خضریه وسائر آثاری ودیوان اشعاری واردر . سنی طقسانی متجاوز ایکن بیك یوز اللی برده وفات ایلدی .

مستقیم زاده

سلیمان مستقیم زاده ❀ اشبو رساله‌ده خطاطین عثمانیه‌نك بیوك مأخذی اولان تحفة الخطاطین نام کتاب ایله سلسلة الخطاطین نام رساله‌نك مؤلفیدر . مومی الیه اساتید متعدده‌دن علوم متعدده تعلیم وتحصیل ایدوب فائق اقران ووحید زمان اولدیغی کبی جنس خطه کلنجه ثلث ونسخی خواجه راسم استاددن وتعلیقی افندی زاده کاتب زاده وده زاده سید محمددن تمشق ایدوب منسلك سلك خطاطین اولمشدر .

تحفهٔ خطاطین . سلسلهٔ خطاطین . ترجمهٔ مکتوبات خواجگان . مجلة النصاب دوحهٔ مشایخ اسلام . شرح قصیده مضریه . شرح ورد سید یحیی . ترجمهٔ لغة قانون الادب . شرح دیوان خضر ومرتضی . وبونلر امثالی قرقدن زیاده آثار یادکار براقمشدر . تاریخ وفاتی ١٢٠٣ زیرکده دورخوان محله‌سنده شیخی اولان توقاتی امین افندینك ایاغی اوجنده مدفوندر .

امام منلا عشقی .

سلیمان راجی ابن یوسف ❀ خواجه راسمك برادر مهتری وهم مشقی اولوب خوش آینده خطله نیچه مصاحف شریفه یازمشدر . لطیفه‌گو .

خنده‌رو، درویش نهاد، پاك اعتقاد وشاعر مضمون شناس ایدی . بیك یوز آلتمش سكزده وفات ایتدی . قریمی چشمه ساری مقابلنده پدری مقبره‌سنده مدفوندر .

سلیمان ٥٦ ❁ داماد زاده دیمكله معروفدر سلطان محمد خان جامعنده امام ایدی . توز قوپاران زاده حافظ محمد افندیدن مجاز وحسن خطله برچوق مصاحف كتابتنده ممتاز اولمشدر . تاریخ وفاتی بیك یوز اللی آلتیدر . معمریندن اولوب ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر .

سلیمان آهنین قلم ❁ اناطولیدندر صویوللجی زاده دائره‌سنده كسب كمال حسن خط ایدوب ثلث ونسخده صاحب اجازتدر . قلم حدید ایله حسن تمیقده فرید و بینظیر وآثار قلمیه‌سی كثیردر . تقلیدی ممتنع بركاتب پولاددست ایدی . وفاتی بیك یوز اوتوز ایكی‌ده‌در .

سید شرف ❁ روسجقلی اولوب انواع خطوطی امیر افندی ایله خواجه راسمدن تعلیم ایدوب مجازدر . خط دیوانی ایله جلیبی غایت نفیس یازمشدر . وفاتی ۱۱۸۹ ده‌در .

سیف الله فیضی ❁ ثلث ونسخی ابتدا قره قزدن وصكره حافظ عثماندن تعلمله كسكین برخطاط وحدیقهٔ خاصه‌ده معلم طلبهٔ مشق ومدرس ایكن بیك یوز قرق سكزده وفات ایتدی .

شكرالله خلیفه ٤٠ ❁ آماسی وشیخ حمداللهك دامادیدر . دائما خدمتنده بولنور حتی وقت اقتضاده طعام بیله پیشورز ایمش . شكرالله خلیفه مقدما شیخ مرحومك چوبانی وخدمتكاری اولوب خدمتندن خشنود اولمسی

جهتندن اکا تعلیم خط ایدوب بر استاد کامل وعلمی ایله عامل کمسنه آندن ظهور ایلدی . واقعا خطوط شیخانه‌ده معلّم وقوّت دست مالکده‌ده مسلّم اولوب مصاحف شریفه وسائر اثاری بیشماردر . طقوز یوز اللی‌ده وفات ایلدی . استادی دائره‌سنده مدفوندر .

اما باقی .

عبدالباقی ابن احمد ۞ حسن خط ثلث ونسخی خواجه راسم افندیدن اقتباس ایدوب اذن‌وضع لفظ کتبه‌ایله عالی مرتبه اولمشدر . صلحای امتّدن بر شاعر سخنوردر . اجازتنه بعضیلر بوتاریخی سویلمشلر .

صد بارك الله اولدی میّسر	زین المعارف بر خیر مسالك
کیم ذات عبدالباقی افندی	اوصافی اولمز گنجیدهٔ صکّ
شیخ زمانه راسم افندی	هرمشق تعلیم ایتدی یکایك
الفی مشابه برسرو قدّه	سایر حروفی عشاقی بی شك
ترکیبی جامع بعض حروفی	کرسیّ شیخه بکزرسه گرچك
میدان سطره جزمی هدفدر	شین اولدی قوسی هرمدّی ناوك
طور طریقه طاسی مطابق	شیخانه هاسی عینیله عینك
نونی دوات سینی استاد	مقراض لاسی انکاره گزلك
هرنقطهٔ خال نوخطّه بکزر	ساده گوزلدر اولدقده منفك
پس خط عمری بولسون ترقّی	قیلسون مبارك باری تبارك

کندی دعاسی اذننده تاریخ
حق حسن خطّم ایده مبارك (١١٥٨)

امیرافندی‌زاده .

سیّد عبدالحلیم حسیب ٩٠ ۞ امیر افندی زاده معروفدر شش قلمده بالاستحقاق پدرلرندن مجاز وهرشیده معلومات ومعرفت کامله ایله ممتاز ایدی . بیك یوز التمش طقوزده وفات ایلدی . ابو ایّوب انصاری جوارنده ابا واجدادی قربنده مدفوندر .

غباری .

خواجه عبدالرّحمن غباری ❁ غباری حسن خطّه نائل اولمغله بولفظی اختیار قیلمشدر . ثلث ونسخی مصطفی دده‌دن تعلّم ایدوب حسن طبعی دخی وار ایمش بوقطعه آنکدر .

ای غباری بوجهان ایچره بنم ❁ کمسه اشعاریمه توز قوندیره‌من
مگر اول کاتب مستعجل کیم ❁ خطّ وشعرم قوریینجه طوره‌من

(٩٧٤) ده وفات ایلدی . آثار خطّیه‌سی چوقدر .

طریقجی زاده .

شیخ عبدالرّحمن ابن عبدالله ❁ طریقجی زاده خواجه راسم شاگردی ورسم شیخانه‌ده مجازیدر . مصاحف عدیده ودلائل گزیده ومشکوة وتفسیر ابن عبّاس امثالی کتب پسندیده یازوب جلیل المقدار برخطاط ایدی . بیك یوز یتمش سکزده وفات ایتدی .

مؤید زاده .

عبدالرّحمن خاتمی ابن علی مؤیّد ❁ ابو اسحق کازرونی نسلندن اولوب آماسیه‌دیدر . سلطان بایزیدك لوای مزبورده حکومتی اثنامنده شیخ حمدالله ایله سلطان مشار الیهك ندیم بزم صفالری ایکن شیخ مرحومدن تعلّم ایلمشیدی . تیمی دخی حسن خطی تاریخنده ثنا ایدر . بعض اهل فسادك غمزیله صاحب ترجمه‌نك قتلنه امر پادشاهی وارد اولدیغن بایزید خان آنی حلبه قاچوردی . مرحوم لباس درویشی ایله یدی سنه سیاحت ایدوب شیرازده جلال‌دوانیدن جمیع علومه اجازت آلمشدر . جلوس بایزیدیده استانبوله عودت وترقیات عظیمه‌یه نائل اولمشدر . یدی بیك جلد کتابه مالك والسنه ثلثه‌ده نظمه قادر وبعض نوادر رسائل تالیفلری واردر . طقوز یوز اوتوز ایکیده مکّهٔ مکرّمه‌ده وفات ایلدی .

عبد الرحمن مذهب .

عبدالرّحمن مذهّب ❁ قسطمونیـدر . تذهیبـده وانواع جلدی ترتیبده بوسنوی حسنك شاگردی صالح چلبی یی گورمش وحیدر پاشالی ابراهیم چلبی گبی شـاگرد یتشدرمشدر . حسن خط ثلث ونسخی دخی صـو یولجی زاده‌دن ضمیمهٔ کمال ایدوب بیك طقسان سکزده وفات ایلمشدر .

چیلنجی زاده .

عبدالرّحمن ❁ چیلنجی زاده دیو مشهوردر . حسن خط ثلث ونسخی رمضان‌افندیدن تعلّم ایدوب مجاز اولمشـدر . غبارین خطّه مائل یوز عدد مصحف کامل یازمشدر . اکثر آثارینك تذهیبی مذهّب صراحی مصطفی شـاگردی بیاضی مصطفانك اوغلی وشـاگردی اولان باروتخانه‌لی عبدالله نام اسـتادکدر . مولد خوان سـلطان وموسیقی‌دان وحافظ عثمانك اواخر عمرنده قطع قلمیـله صاحب شهرت وشان ایدی . وفاتی بیـك یوز اوتوز یدی‌ده در . علی‌پاشا جامعی بیوك قپوسنك قارشوسـنده‌کی کوشه‌ده او یس دده تربه‌سی ایچنده مدفوندر .

قبوری زاده .

عبدالرّحمن رحمی ❁ قبوری زادهٔ معروفك برادر کهتریدر . والدی ثلث ونسخی کوکب حافظ محمد افندیدن گوروب نیچه کتب ودواوین املا ایلمشـدر . روزنامچهٔ اوّل خلفاسـندن ایکن هوائی نامنـه ترتیب ایلدیگی تزییفاتدن توبه‌کار وروبراه حج اولوب عودتنده مصرده قافلهٔ آخرته همراه اولمشدر . بیك یوز اوتوز یدی‌ده وفات ایلدی .

عبـد القـادر ظریف .

سیّد عبدالقادر ظریف ❁ پدری اوچ انبارلی رئیس‌الکتّاب ایدی وبولقب عظم شکمندن نشأت ایلمش ایدی . حسن خط ثلث ونسخی استاد امام جامع میرآخور سـید عبدالله افـدیدن تلمذ ایدوب مجـاز اولدی .

استعداد ازلی ایله خط تعلیقك خردهسنه دخی صورت ویردی . آثار خطّیهسی بی نهایه ووفاتی (١١١٨) دهدر .

عبدالکریم خلیفه ⊛ خفید شیخ اولان درویش محمّد ابن مصطفانك همعصری وشریکی وشیخ حمداللهك مقلّد کاملیدر .

عبدالله ردوسی زاده ⊛ معروفدر ثلث ونسخی حافظ عثماندن تعلّم ایله تعلیقده دخی استاد ورگسی زاده مرحومك عینی ایدی . حافظ احمد ایله برباز گشتلری اوله گلمش حالاتندرکه برمصحف شریف یازدیروب کندی کتبهسنی وضع ایلمشدر . وفاتی بیك یوز اون آلتی‌دهدر .

سیّد عبدالله بن سیّدحسن هاشمی ٤٧ ⊛ یدی قلهلی امیر افندی. حافظ عثمان مأذونلرندندر . اقلام ستّهده تحصیل کمال ایدوب کتابتی رتبهٔ اعجازه ایرشدرمشدر . یگرمی درت مصحف یازوب ایکیسی سلطان احمد خان ثالث امریله ایمش . عثمان زاده تائب افندینك مشارق ترجمهسنی دخی تنبیه پادشاهی ایله یازوب هزارانعام واورادو قطعات ومرقّعات وحلیهٔ شریف یادکار براقشدر . بیك یوز برده برفرائض سیدی دخی یازمشدر . نورعثمانیده موقوف مرقّعلری معروفدر . صفوت مرکّبلری حضور سلطان احمد خانیده یاد اولنوب معمولدر احتمالیله طرف پادشاهیدن برتبردار گلوب علی الغفلة حقّه گزی المغه مأمورم دیو ختم ایدرك حضور همایونه گتورمش . بعده حقه آغزی التون اولهرق اقمشه وسایر هدایا ایله ینه ارسال بیورلمشدر. مصاحف شریفهلرینی تذهیب ایدنلردن بری روغنی اسکداری حلمی چلبی شاگردی حاج یوسف مصریدرکه ساز یازمق وادیسنده شاه قولی وقتدر. بری دخی هزار فن بروسهویدر . بری دخی حسن چلبی شاگردی سلیمان چلبی وبری دخی حیدر پاشالی ابراهیم چلبی‌در .

خلاصه مرحوم کثرت کتابتیله مقتدای صفوف خوش نویسان وسرعت

قلمیله خواجه تعلیمخانهٔ حسن آداب وعرفان اولمش . حلیم ووقور وعمامهٔ سبز ایله نور علی نور بروجود معمور ایدی .

بیت

قانع مشوید از خط استاد بخواندن ❀ حسنی که نهان در خط آنست بدانید

بیك یوز قرق درتده والدینی جوارنده مدفون اولدی .

همت زاده . شیخ عبدالله ٨٩ ❀ همّت زاده مشاهیردن وحافظ عثماندن مأذون اولوب پدری معارف رجال بیرامیه‌دن شیخ همّتدر .

بیت

فصل شتاده بویله هواحق عطاسیدر ❀ قرطاس مشقی دستکه آل یاز هواسیدر

وفقنجه لیل ونهار همّت ورزش وکوشش ایله عالیمرتبه اولمشدر . بیك یوز یگرمی ایکی‌ده اسکدارده پدری یاننده مدفون اولدی .

طورسون زاده. عبدالله فیضی ❀ ابن طورسون ثلث ونسخ ورقعه امثالی تیمورجی قولی یوسف افندیدن تمشّق ایتمسی شویله طورسون تعلیق وجلیلری دخی استادانه اولدیغی محقّقدر . بیك اون طقوزده وفات ایتدی . ترکی عروضی ومرفوعاته دك منلا جامی حاشیه‌سی وترکی معجزات رساله‌سی وقلمیّه نام برمقاله‌سی واردر . استانبولده شیخ عابد چابی مسجدی مزارستاننده مدفوندر .

قریمی . عبدالله قریمی ٣٦ ❀ سلطان سلیمان خان ایّامنده ظهور ایدوب مصطفی دده‌دن مجاز اولمشدر . برواقعه‌سی وقعهٔ انتقالنه دلالت ایتدکده

خارج سور استانبولده جامع امیر بخاری جوارنده وابو ایوب رهگذارنده احضار مزار وسرلوحهٔ سنگینه (قدطوی طوا میرالاعمال ونسخ اساطیرالامال بالاجال) فقره‌لرینی نقش ونامارینی رسم واملا وایکی طقوز عدی تصویر ایدوب برخانه رقمی آچق براقدی وبیرینی دخی شاگردلریمزك بریسی یازسون دیو کشف حال بیوردی . واقعا الف کاملدن برسنه مقدم عازم دار بقا اولدیغندن طقوزلرك عدی اوچ اولدی .

ابن جزار . عبدالله بن جزّار ❁ یعنی قصّاب زاده تحصیل حسن خط ثلث ونسخ ایچون حافظ محمد امامه اقتدا وهرشیوه قلمده آنلرك اثرینه اقتفا ایلمشدر .

نظم

النّاس فی غفلة عما یراد بهم ❁ کأنّهم غنم فی دار جزّار

مفهومی اوزره وقت شیخوختده وارمزدن رحلت ایلدی . قره مصطفی پاشا وقفنك اجزای موقوفه‌سی بونك خطّیدر . رمضان افندی گبی استاده استاد اولمشدر .

محتشم زاده . عبدالله واصف ❁ ابن محمّد محتشم ، اقسام اقلامی پدرندن تحصیل وتکمیل ایله ارباب قلمك ممتاز وسرافرازی ایدی . بو بیت آنکدر .

یارچاه ذقنم عین وفادر دیر ایسه ❁ اکا ای عاشق شوریده اینانمه‌چکه‌در

وفاتی ١١٣٠ ده‌در .

حابی زاده . عبدالله جابی زاده ٨١ ❁ عبدی‌اغانامی‌ایله شهرتما وصو یولجی زاده شاگردانندندر . استاد قدیم بر پیر واجب التّعظیم اولوب کثرت آثار ایله

کامیاب واهل کیفك نظیفلرندن خفیف لحیه ولطیف حلیه برذات مستطاب ایدی . بیك یوز قرق طقوزده وفات ایلدی .

شریف عبدالله .
سیّد عبدالله شریف ❀ شریف دیمکله معروف وحسن خط وکتابتله موصوف ایدی شکرالله خلیفه‌دن تمشّق ایدوب اجازتیله عالیمرتبه اولمشدر . الف کامل تاریخندن مقدّم موجود اولان رجالدندر .

وفائی .
عبدالله وفائی ❀ کوکب محمّدافندیدن تعلّمله حسن خط ثلث ونسخده میانه خوش نویسانده شهرت بولوب سرای عامره کتابتیله بکام اولمشیدی . حضور همایونده رسم سکّه‌یه جسارت وخطوط اسلامیّه‌یه عدم رغبت واباغی وصول الیله مشق خطّه مبادرت وحروفك ابتدا وانتهاسنه نوظهور زلفه‌لر وخلاف اداب کرداره مباشرت ایدوب مورد شماتت اولمغین ونظر اصابت ایتمکین هنوز چلّهٔ عمری ختم اولنمامش ایکن محروسهٔ بروسه‌یه عزیمت واورادن دار آخرته رحلت ایلدی .

آثار قلمندن ابو ایّوب انصاریده یازیلی مدرسه‌ده کتبه‌سیله دیوار درسخانه‌یه برحرف واو رسم ایدوب ادرنه‌ده اسکی جامعده دخی برواو ایله براسم جلال یازمشدر. سایر تفاصیل احوالی دوحهٔ نجیباده مذکوردر . بیك یوز قرق برده وفات ایتمشدر .

درویش عبدی .
درویش عبدالله ❀ کاتب السّر اغا قپولی اسمعیل افندیدن مجازدر سرکتابتدن طریق خواجگانه کچوب شقّ ثالث دفترداری ایکن ١١٧٢ ده وفات ایلدی .

حافظ عثمان .
عثمان بن علی ❀ حافظ عثمان دیو معروف ووقتنده اسرار خطّیهٔ شیخانه کندولرینه انحصار ایله موصوفدر . پدری خاصکی جامعنك مؤذّنی

اولوب کندیسی کوپریلی زاده مصطفی پاشا دائره‌سنده نشأه یاب واول خانداده معارف کلیه وجزئیه‌یه انتساب ایتمکله حسن خط ثلث ونسخی ابتدا درویش علی مرحومدن تمشقه شروع ایتمش ایسه‌ده انلرك وقت پیریلری اولدیغندن کندو رضالریله صو یولجی زاده‌دن تعلم واون سکز یاشنده‌ایکن اذن شریفلریله مأذون اولدقدنصکره دقایق شیوهٔ شیخانه‌یی نفس زاده سید اسمعیل دن تعلمه مباشرت وتکرار الف با مشقندن ابتدا ایله حسن خط شیخانه‌یه صورت ویردی .

حسن خطده شیوهٔ شیخانه اسلاف واخلافی میاننده کندوسنه منحصر ایدی. حتی آغا قپولی اسماعیل افندی گبی استاد دخی مرحومك کمالنه اعتراف ایله انصاف ایدوب حسن خطی بیز بیلدك عثمان افندیمز یازدی دیمشدر . ورحلتنده عثمان افندینك خطیله نیچه قطعه‌لری اسماعیل افندی پیشتخته‌سنده ظهور ایلمشدر .

بیك یوز آلتی‌ده سلطان مصطفی خان ثانی‌یه معلم خط اولوب حضور همایونده احترامی وضعیله مشقه ابتدار ایدرلردی . سلطان مشار الیه هرنه رسم اوزره کتابت مراد ایدرسه اولا عثمان افندی‌یه برمتنی چیقاردوب بعده کندیسی یازاردی . بو اقبال بیمثال ایله ینه درویش مشرب ایدی . حتی برگون طلبه‌لرندن بری وقت تعلیمدن صکره اثنای راهده راست گلوب سبب تخلفی سؤال اولندقده برعذر شرعی سببیله تعلیمدن محرومیتنی بیان ایلدکده دابه‌سندن نزول وهمان شاهراهده قعود ایدوب خطنی تعلیم ایلدیگی مرویدر .

اقلام سته‌ده شیخ مؤید دست یزدانی اولوب کندو سلسله‌لرندن اولیان اهل خط دخی کندو وادیلرین ترك وآنك وادیسن اختیار ایلدیلر . اما بعض ذوات دخی آنك طریقنی بگنمیه‌رك طوزینه توجهندن عار وبسیط کافلری اوزون وافقی کیدن میملری قیصه یازوب چنکلی بتیشك رالری بوزمشدر دیو طعن وتعرضه اجتسار ایلمشلردر .

خلاصه حافظ عثمان یکشنبه‌لر فقرایه وچهارشنبه اغنیایه تعلیم ایدر ایدی . قرق سنه‌دن صکره کثرت کتابت وعدم راحت سببیله داءالانبیا دینلان فلج علتنه مبتلا اولدی ایسه‌ده ینه تدبیر طبیبان ایله صحتی رونما اولوب حسن خطلرینه نقصان طاری اولمدی . اول مدتده قطع قلم قصیر عادت اولدیغندن قطع قلم خدمتنی چینیجی زاده عبدالرحمن درعهده ایلشدی. بوحال اوزره اوچ سنه مرورنده دعوت ارجعی یه اجابت ودفین تربت قربت قیلندی . سنگ مزارینه اسم سامیسنی اسماعیل افندی یازمشدر . تاریخ وفاتی بیك یوز اون ده‌در . قوجه مصطفی پاشا خانقاهی مزارستاننده مدفوندر .

مرحوم مشارالیه یگرمی بش عدد مصحف یازوب خطلریله برمصحف وبرمرقع حروف ایاصوفیه‌ده و بالجمله سرخ نقطه ایله معلم برحروفاتی نور عثمانی کتبخانه‌سنده موقوفدر .

اکثر آثارینك تذهیبی برادر زاده‌سی محمد چلبی سرکه‌جی نام استادك شاگردی وبیوك قره‌ماندەلی احدب حسن چلبی نام استادك اثرلریدرکه مثلا گورانیلی بیاضی مصطفانك شاگردیدر .

برچوق وقتدنبرو دیار رومده هربر شیوه‌یی ترك ایدوب آنك سلسله‌سندن اولمیان اهل خط دخی مرحومك رفتارینه تقلید عثمان بن عبدالباقی ایتمکده‌درلر .

عثمان ابن عبدالباقی ❁ صویولجی‌زاده‌دن مأذوندر . اوچیوزه قریب مصحف یازمشدر .

عزت علی پاشا ❁ جابی زاده عبدی اغادن مأذوندر . ثلث ونسخی تکمیل ایدوب رقعه وشکست تعلیقده وعلی الخصوص دیوانیه‌ده اثر قلمی دستورالعمل خطاطاندر . وفاتی ١١٤٧ ده‌در

سيّد على ابن ابى بكر ٦٩ ❀ پدرى نقيب الاشراف باش چاوشى اولمغله چاوش زاده ديو مشهوردر . حسن خطى درويش عليدن اخذ ايدوب گرك كتابت وگرك صلاح حال صاحبى بر وجود شريف ايدى . تقليدده رتبۀ كماله رسيده اولانلردندر . ادرنه قپوسى خارجنده بيك يوز قرقده امير بخارى تكيه‌سى جوارنده مدفون اولدى . چاوش زاده .

كتابتده قدرتلرى نقصان بولوب ياشلرى ايلرولمش اولديغندن مالك اولديغى تحف ونوادرى قپودان دريا قپتق مصطفى پاشايه اهدا ايدرك مقابله‌سنده اشياى كثيره اعطا اولنوب آنكله الى آخر العمر اوقاتگذار اولمشدر .

سيّد على ابن صالح ❀ حافظ امام وحسين چلبى‌دن مجاز ووجوه قرآنيه‌ايله محشّى نيچه مصحف شريف كتابتى‌ايله سرفرازدر . مدفنى غلطه‌ده مولويخانه قربنده درت يول آغزى تعبير اولنان محلده آصمه‌لى مسجد حذاسنده جزمه‌جى چشمه‌سى قربنده اولوب ١١٧١ تاريخ وفاتيدر . چلبى امام .

على ابن محمد ٧٩ ❀ پدرى كتانجيلر كتخداسى اولديغندن كتانى زاده ديلمشدر . اوّلا ايچى حسين افنديدن ثلث ونسخى مشق ايدوب بعده مصطفى دده مرحوم واديسى مشربنه موافق وسليقه‌سنه مطابق گلديگندن آنك تقليدى سوداسنه دوشوبده اووادیده مكمّل اولمشدر . ديرنويس اولديغندن درت بش قرآن و اوتوز قرق قدر انعام وسايرده زياده يازمامشدر. كتانى زاده .

طغرا كش وكمانكش وموسيقى‌دان اسير ياران همدم اخوان مبتلاى كيف دخان ومألوف ارباب عرفان برجان ايدى بيك يوز طقسان ايكيده وفات ايتدى .

رحيق .

علی بن عبدالله ❀ استانبولده دودمان برشناکانك رئیسی رحیقی یوسف مرحومك نسلندن بریسنك آزاد کردهسی اولوب پهلوان کانکش ایکن حسن خطه خصوصا جلی قلمنه سعی ایدوب اغا قپولی اسمعیل افندیدن تحصیل وبعد وفاته توقاتی درویش احمددن تکمیل ایلمشدر بیك یوز یکرمیده یازدیغی مصحف کورلمشدر .

بروسه‌لی مذهب علی افندی .

علی بن مراد ❀ بروسه ویدر حسن خطی اوّلا کرد زاده مصطفی افندیدن بعده سرکاتبی احمد افندیدن مزایای خط وتذهیبی دخی کوروب هزار فن بروسه‌وی‌یه دخی خدمتی واردر . حتی اندرون همایوندن آنك همّتی ایله چراغ اولمشدر . خط تعلیقده دخی کاتب زاده‌دن نیجه دقایق اخذ ایدوب توز بازاری امامی مصطفی افندیدن دخی حقایق تذهیبی مذاکره ایلمشدر . رسّام سکّه محمد افندی محلولندن خدمت رسم وظیفهٔ مرسومه‌سیله بونلره توجیه اولنمشدر . بیك یوز طقسانده وفات ایلدی .

علی قاری .

علیّ قاری ❀ هرویدر حنفی مذهب نقشبندی مشرب صاحب تصنیفات وعالم وجوه قرائتدر مشکاة وشمایل وشفا وسائر کتبی شارح اولوب حسن خطده اوائل معلمی شیخ حمدالله ظن اولنور. هرسنه برمصحف یازوب هدیه‌سنی قوت سنوی ایدردی . صدر شهید علی پاشا کتابخانه‌سنده اواخر عمرنده یازدیغی طبقات حنفیه وسایر تألیفاتی موجوددر . امین‌الدّین محبّی خلاصة الاثرنده تصریح ایلدیکی اوزره ائمّهٔ قدمایه اعتراض وابوین نبوی حقنده زبان دراز اولمش ایسه‌ده جواب باصواب ایله امام همام عبدالقادر طبری دهانی قپامشدر (١٠١٤)ده شیخ یکدست صفه‌سنده طریقتده شیخی اولان عبدالله سدی جنبنده اجل پنجه‌سیله نهفتهٔ زیرخاك اولمشدر .

علی ابن یحیی الصوفی ۲٤ ❊ ابوالفتح سلطان محمدخان عصرینی کندینه حصر ایدن استادلردندر . پدرندن تحصیل خط اتمکله زماننده کندولره بالجمله قلم مسلّم اولوب لکن ثلث مثناده کالنه باب همایونك عتبهٔ علیاسنده رسم ایلدیکی (خلدالله عزّة صاحبه) تاریخی کواهدر . الحق جمله اهل خطك دست کشیدهٔ ستایش تسلیم اولدقلری اثر معتبردر . ابوالفتح جامع شریفنك اواسطنده تاریخی وطرفین کتابهلری دخی بونك خطی اولوب صول کتابهده علی بن یحیی الصوفی دیو کندو اسمنی تصریح ایلمشدر . شیخ حمدالله قبر شریفی دائرهسنده مدفون اولدیغی محتملدر .

علی ابن یحیی الصوفی .

علی یتیم ❊ آیدینلیدر برسنهده جمله اقرباسی فوت اولمغله یتیم دینلدی تیرهده حسن خطه سعی ایدوب استانبولده یحیی الصوفی وعلی ابن یحیادن دقایق خطی کوردی بروسهیه هجرت واوراده (۹۳۰) رحلت ایلدی .

یتیم .

علی بروسهوی ❊ فنّ تذهیبی تحصیل کبی حسن خطی دخی سید عبدالله افندیدن تکمیل ایلدی . ایاصوفیهده مصلّا قپوسی مقابلنده بر دکانده خطاطلق ومذهّبلك ایله کچنور ایدی . ۱۱۳۷

مذهب علی .

درویش علی ٤٤ ❊ ثلث ونسخی خالد ارضرومیدن یازوب مأذون اولمشدر . هزار شاگرد دامن استفادهلرینه تشبث ایدوب حتی کوپریلی زاده احمد پاشا کندوسندن استملا اتمشدر . قرقی متجاوز مصحف ونیچه انعام واوراد وقطعات ومرقّعات تمیقنه موفّق اولمشدر . آثارینك عمل تذهیبی صراحی مصطفی نام مذهّبك اثریدرکه یکی باغچهلی قره محمودك شاگردی وآزاده کردهسی عبدالله نام استاددن کورمشدر . طوپ قپو خارجنده مدفوندر. سال وفاتی بیك سکسان درتدر . معمّرینندن اولوب بعض مدیحهلرنده دیمشلردر .

درویش علی .

بیت

حرفنه برکیمسه نقطه قویه‌مز ✽ فضل ودانشله اولورسه بوعلی
براثر قالدیکه سونمز حشره‌دك ✽ فنّ خط ایچره ضیای مشعلی

انباری زاده . امام درویش علی ٧٣ ✽ پدری انبارجی اولمغله انباری زاده دینلمشدر . الاجه مسجد دیمکله بنام چلبی اوغلی مسجدنده امام اولوب حسن خط ثلث ونسخی آغا قپولی اسمعیل افندیدن تمشق ایلمشدر . تاریخ وفاتی بیك یوز یگرمی سکزدر . اسکدارده مسکینلر جوارنده مدفوندر .

ایوبی . عمر بن محمّد ✽ ایوّبیدر ابتدا رجب خلیفه‌دن بعده صویولجی زاده‌دن مجازدر . (٤٧٢) مصحف یازمشدر . اسکدارده والده سلطان جامع جدیدنده پیرایهٔ رحله‌اولان مصحفلر بونك اثریدر . (١١٥٠) ده صرت تکیه اطرافنده مدفون اولدی .

ابونجیبا . عمر بن اسمعیل قسطمونیدر ✽ صویولجی زاده مصطفا افندینك دامادی ومجازیدر . استانبولده والده جامعی مکتبنده معلّم ایدی . اون عدد مصحف شریف ودیگر آثار منیفی واردر . (١٠٩٥) ده برمصحف یازوب اول جامعه وقف ایلمشدر . (١٠٩٧) ده اوق میدانی قربنده دفن اولندی .

دلاورآغا زاده . عمر بن دلاور ٩١ ✽ ثلث ونسخی امیر افندیدن تعلّم ایدوب خرده شکست تعلیقده دخی یگانهٔ زمان ایدی . خدمات دولتیه‌ده استخدام وریاست کتابت ایله بکام اولمشدر . تاریخ وفاتی بیك یوز اون بشده‌در . تائب افندی حدیقه‌سنی ذیل ایتمشدر .

عمر ابن نصوح پاشا .

میر عمر ابن نصوح پاشا ٥٩ ❁ ثلث ونسخده محمود طوپخانه‌وی شاگردانندن واستادینه موجب مباهات اولانلردندر . اصحاب موسیقیدن اولوب عمری مخلصیله شعرلری دخی واردر . بیك التمش سكزده وفات ایتدی . انك آثارندندر .

بیت

ای فلك خان مذلتده کتابت اهان ❁ زیر پا ایتمه‌ده مقصود فؤادڭ نه اوله
حکمکه قارشوقویوب کیسه‌قلم قاتمدی پس ❁ بو تجاهلده تغافلده مرادڭ نه اوله

١٠٦٤ ده عوارض شامك اموالی ایچون مأمور اولدقده کتابتنه ابتدا ایلدیکی انعام شریفی دفتردار زاده محمد پاشای امیرالحاجه ارائه وانك ایچون مخصوص یازه‌جغنی افاده ایلیوب برسمور کورك هدیه وبشیوز اسدی عطیه الدی . لکن اتمامنده تکاسل ایلدیکندن نه اولدیغی ظاهر اولوب پاشا انی دعوت وبرحجره تعیینی ایچون تنبیه ومحبوسا انعامی اتمام ایتدردیکی خلاصه نام تاریخده مذکوردر .

رسام عمر .

عمر رسام ٦٦ ❁ ثلث ونسخی کاتو محمد افندیدن تلمذ ایدوب بعدالاذن رسم سکهٔ همایون خدمتیله مستخدم سرای همایونده تعلیم خط غلمان اندرون ایله محترم اولدی . یازدیغی برمصحف شریفی سلطان احمد خان ثانی‌یه هدیه قیلوب بیك آلتون عطیه ایله مصحف کندوسنه تسلیم وروضهٔ شریفه‌ده نهادهٔ رحلهٔ تعظیم اوزره تکریم اولندی . بووجه اوزره ادای خدمت فریضه دخی ایلدی اون آلتی مصحف تمقیله مشرفدر . بیك یوز اوتوزده وفات ایلدی . اسکدار مزارستانی ورانسنده مدفون اولوب سنك مزاری اولمدیغندن محلی معلوم دکلدر .

فرهاد پاشا .

فرهاد پاشا ابن مصطفی ❀ ابوالفتح سلطان محمده داماد اولمغین سرای عتیق مقابلنده کندوسنه برسرای بنا اولنوب آنده ساکن ایدی . بچوی وسایر تاریخلر تصریحی اوزره قره حصاریدن خط ثلث ونسخی تمشق وقدرت فرهادانه ایله متین وشیرین مصاحف کتابت ایلدی . سلطان سلیم وسلیم خان اتیامنده وزرادن ایدی . طقوز یوز سکسان ایکیده ایوبده مدفون اولدی . جامع قربنده پرتو پاشا تربه‌سی اتصالنده کندی مزارستاننده مدفوندر .

فضل الله بلغرادی

فضل الله ابن سفر بلغرادیدر ❀ حسن خط ثلث ونسخ شیخانه‌یی شکرالله خلیفه‌دن تمشق ایله اجازتیاب اولمشدر . لکن حضرت شیخك خطوط حسنه‌سنه برمرتبه تقلیده کوشش ایلمشدرکه کمال تقرب ایله عینی ظن اولنور (٩٧٠) ده یازدیغی برخسرو وشیرین کورلمشدرکه ثانیسی بولنمز .

فضلی .

فضل الله حافظ ٦٢ ❀ توقادی و درویش احمد توقادینك برادریدر . سرای همایونده محمد بلغرادیدن مأذون اولوب برادری احمد توقاتیدن صکره وفات ایلدی . والده سلطان جامعنك ابتدای بناسنده امامتی وسلطان احمد جامعنك خطابتی باخط همایون بوکا ویریلوب دولتعلیه ایله پچ سفرینه دخی رفاقت ایلمشدر . عالم وفاضل وکامل ایدی . بو بیت آنك اولدیغی مرویدر .

بیت

امین مجو ومگو با کسی که هست امین ❀ درین زمانه مگر جبرئیل امین باشد

سرمد شکرجی زاده .

سیّد فیض الله سرمد ❀ شکرجی زاده‌نك مخدومی وپدری شاگردانندندر . اما پدری فجاءةً رحلت ایلدیکندن خواجه راسمدن مأذوندر .

بستانیان اوجاغنده پدری یرینه معلم مشق باغبان حدیقه اولدی . و بیك ایکیوز ایکی‌ده رحلت ایتدی طبع غرّاسی وار ایدی . اسکدارده پدری جنبنده مدفوندر .

فیض‌الله بن صنع‌الله ❁ چینیجی‌زاده‌دن مجازو(١١٩٥) مصحف کتابتیله سرافرازدر ١١٨١ ده سیلوری قپوسی خارجنده مدفون اولدی .

شیخ‌الاسلام سیّد فیض‌الله ❁ سلسلهٔ نسبلری شمس‌الدّین تبریزی‌یه منتهیدر ارزنةالروّمدن استانبوله وصول وهمشهریلك سببیله شیخ محمد وانی قوناغنه دخول ایدوب دامادلری صوبولجی زاده‌دن تعلّم خط ایله مجاز اولدی . سلطان محمد خان رابعك شاهزادگان جوانبختلرینه معلّم وریاست علما ونقابت شرفا ایله بنام وفروهٔ بیضای فتوا وعرف خضرای علما ایله بکام اولوب سکز بچق سنه مدّتدن صکره ادرنه‌ده شهید اولدی .

آثار خیرندن ارضرومده مدرسه، ودارالقرّاء، وجامع، وشامده دار الحدیث، ومکّه‌ده مسجد جنّی تعمیرایتمش. ومدینهٔ منوّره‌ده مدرسه، واستانبولده مدرسه، وکتابخانه، ومکتب، وسایر خیراتی واردر. آثارقلملرندن حاشیهٔ بیضاوی، ونصایح‌الملوك رساله‌سی، وروضهٔ خطیب قاسم ترجمه‌سی، وسایر آثاری واردر.

فاطمه آنی ❁ بین النّسوان خواجهٔ زنان دبو شهرت وشان بولمشدی مزبوره آل حسنجاندن اولوب خطی غایتله زیبا وطبع مستقیمی دخی اولدیغندن اشعاری غایتله رعنا ایدی . نسج زنانه یرینه نسخ مردانه یازر وغزل ریسمان عوضنه غزل دلستان سویلردی .

بیت

ولوکان النّساء کمن ذکرنا ❁ لفضّلت النّساء علی الرّجال

بوکفتار آبدار اول بانوی شکر گفتارندر .

بیت

خیال عارضکله دیده صحن گلستاندر ❁ آچلش شرحه‌لر سینه‌مده نخل ارغواندر
امیدو صلتك‌ای قاشلری یاسینه‌دن چیقمز ❁ خیال تیر غمزه‌ك آنیا خاطر نشاندر

قاسم غباری .

سیّد قاسم غباری ❁ امددن گلوب شریف عبداللّهدن حسن خط ثلث ونسخی تمشّق وتکمیل وهوای دست ملکهٔ تحصیل ایدوب خرده نویس وبر برنج دانه‌سنده غبارین خطله اخلاص شریف تصویر ایلدیگی جهتدن مخلص مزبور ایله شهیر اولدی . سلطان احمد جامع شریفنك بالجمله جلی خطلری بونك اولدیغی تصریحکردهٔ طالبیدر .

سلطان قورقود

سلطان قورقود ❁ سکز برادرك ایکنجیسیدر . پدری سایه‌سنده اماسیه‌ده شیخ حمداللّهدن تمشّق ایدوب قره‌مانی تاریخی قولنجه پدرلری حجّ شریفدن عودت ایدنجی‌یه‌دك تخت سلطنتده وکالت اتمشدر . غایت مستعد وقابل برشاهزادهٔ کامل ایدی طبع شعریسنی حسن چلبی بو بیتله اشارت ایدر .

بیت

توتیای خاکپایکدن ایدن قطع امید ❁ ایکی گوزمسه کرکمز چیقسون ای نور بصر
طقوز یوز اون سکزده عازم دار بقا اولمشدر .

کاتبی .

کاتبی ❁ بروسه‌دن اولوب ثلث ونسخی وسایر اقلامی خوش یازاردی . وقت سلطان بایزیدده فوتنی حناوی یاد وبو بیت مشهورانك اولدیغنی ایراد ایدر .

بیت

بنی ای جام مصفّاینه گوردك سلمه ❁ مجلسك رونق سین دنیه‌ده آرتاکسلمه

محمّد ابن ابی بکر ❀ پدری قسطمونی ابوبکردن تحصیل کمال حسن خط ایلمشدر . اوتوز عدد کاغذه کنجیده اولمق اوزره متعدّد مصاحف تحریر ایلمشدر . وفاتی (١١٣٨) دهدر . بکرزاده .

سلطان محمّد بن احمد خان ❀ علم وکمال وتهذیب اخلاق ایله بیمثال حسن خطه کوشش واستعداد خداداد ایله اندك مدّتده نیچه مصحف شریف کتابتنه مشرّف اولمشدر . برادر مهتری سلطان سلیمان ایله ایکیسی هنوز افندی ایکن رحلتلری سببیله سر صندوقه‌لرینه دستار صوفیانه وضع اولنمشدر . کندو حسن خطلریله برمصحف شریف وبرحلیهٔ شریف مدفنلری اولان والده سلطان تربه‌سنه سلطان مصطفی خان ثالث وضع ایلمشدر . شهزاده سلطان محمد .

محمّد سعید ابن احمد ❀ طوپ قپولی شش قلمده خواجه راسمدن مأذون وعلوم فارسیّه تعلیمیله معارف نمون اولوب حسن کتابتی استادندن تمییز اولنه‌مزدی . علوم عربیّه‌یی دخی اسعد خواجه افندیدن تحصیل ایلمش ویگانهٔ دوران اولمش ایدی . احمدزاده طوپ قپولی .

دیار ایراندن تبریك سور همایون ایچون گلان مخلصی نامسفیر پذیرالغنه اسعد خواجه مأمور اولمغله اثنای محاوره‌ده شاگردانندن بعضیلرینك دخی بزملرینه دخوالی التماس ایلدکده صاحب ترجمه‌یی فنّ حکمتده یازدیغی بر رساله‌سی ایله مجلس محادثه‌یه گتوروب حداثت سنّنی ورساله‌سنی سفیر گورر گورمز حیرت زده اولوب هرفنده عمانّ بیکران اولدیغنی اعتراف واذعان ایلمش وستایش کنان رساله‌سنی وحسن خطیله بعض آثارینی وحتّی تصویرینی دیار ایرانه گتورمشدر . هنوز سنلری عقد عشرینه واصل دگل ایکن انواع هنر وجودلرنده حاصل ایدی . (١١٣٤) ده‌وفات ایلدی .

احمد پاشا جامعی مزارستاننده حمام مقابلنده واقع پنجره درونننده سنگ مزارینه ترکیب ادیبانه ایله اوصاف شایسته‌سنی استادلری اسعد خواجه انشا ایدوب راسم افندی یازمشدر .

هـذا مشهد الشاب الشهید الذی اتخذ العلم مشربا والعمل زاداً اعنی به محمد سید الشهیر باحمد افندی زاده . کان انبل النبها وانبه النبلا وافضل الاذکیا واذکی الفضلا . تفرد بجمع الفضائل فضاهی بکماله انتهاء الکمال وصنف اصناف الرسائل فباهی بافضاله السید والجلال مع ما ابتکره من المضامین الغرائب التی تعطر بعرفها عرفی وصائب وقدمات شهیداً حکمیاً بدأ بطنه ولم یتجاوز تسع عشر سنة فی سنه . فلا زال رحمة الرحیم علیه تنهمر فی مقعد صدق عند ملیك مقتدر .

خطیب ایاصوفیه
محمد ابن احمد ❁ زهدی استاعیل اغادن تحصیل وتکمیل خط ایلدی . ایاصوفیه جوارنده مکتبدار اولوب ابری تعبیر اولنان منقش ومصنع کاغد بونك ایجادیدر . خانه‌سندن بیك یوز سکسان یدی‌ده آتش ظهور ایدوب معا محترق اولمغله عازم دارالسلام اولدی .

قیصریه‌لی .
سید محمد بن احمد ❁ قیصریه‌لی ویدی قوله‌لی شاگردانندندر . آیت برکنار هرآیده اوتوز جزؤ مصحفی یومیه برر جزؤ یا زیاده یازمق کندویه وظیفه ایدنمش وبشیوزه قریب کلام قدیم یازمشدر . مصاحفنك تاریخنی وعددینی ایراد ایتلك عادتی ایدی . آره صره استانبوله گلوب کاغد واجزاء اوله‌رق سایر مالزمهٔ خطی تدارك ایله دیارینه عودت ایدردی ویتوردیگی مصاحفی طوغری صحافلره گوندرردی .

موجی زاده .
محمد ابن احمد ❁ پدری حدیقهٔ خاص اوجاغنده موجی تعبیر اولنان قپو جوقداری اولوب بو لقب اورادن بوکا قالمشدر . حسن خطده حسن

حبلی شاگردلرندندر . جامع نور عثمانینك نطاق طاقنده پنجاپنج دائراً مادار سورهٔ فتح سطرینی بوذات رسم ایتمش وراغب پاشا کتابخانه‌سی اوزرنده‌کی (فیها کتب قیمة) کریمه‌سنی بو یازمشدر .

امام سنجقدار .

محمّد چلبی امام ٨٤ ۞ وامام سنجاقدار دیو برخطاط عالمگیر وقدمای شاگردان حافظ عثماندندر . برماده اوزرینه فلکه دشنام ایدوب وادی خطدن اعراض ایلدی وبیك یوز التی‌ده وفات ایتدی .

استره‌جی‌زاده .

محمّد شهری بن اسماعیل ۞ استره‌جی زاده دیمکله شهیردر . ثلث ونسخی گریدی محمد افندیدن یازوب مأذون اولمشدر . ثقل سمعه مبتلا اولدیغندن کمسه‌یه قولاق آصمیوب کیجه گوندوز عثمان افندی‌نی تقلیدده عمرینی صرف ایتدی . واگر معمّر اولسه موفّق اوله‌بیلوردی . اوچ مصحف وبعض انعام ودلائل وقطعات ومرقّعات تسطیر ایلدیگی محقّقدر . بیك یوز اللی اوچده وفات ایتدی . طوبخانه وراسنده تقسیم جدید مزارستاننده مدفوندر .

تاج بیك‌زاده .

محمّد بن تاج الدّین ۞ تاج بیك زاده دیمکله مشهوردر . کندیسی حسن خطی ثلثا ونسخا ترجمه ایلدیگی خط رساله‌سنده تصریح ایلدیگی گبی ثلث ونسخی عبدالله قریمیدن وسایر اقلامی پدرندن اخذ ایتمش والحق جلی ودیوانیده واضع ثانی اولمشدر . تاریخ وفاتی طقوز یوز طقسان آلتی‌ده‌در محمود پاشا مدرسه‌سی اتّصالنده مدفوندر .

خواجه سعد الدین .

شیخ الاسلام محمّد سعدالدّین ۞ ابن حسنجان خواجه سعدالدین دیمکله مشهوردر . پدری اصفهاندن اولوب سلطان سلیم اوّله ندیم بولنمغله

بندلرنده جاری اولان برچوق شیلری کندی تاریخنده نقل ایدر . تاریخ مذکور تاج التراجم دیمکله مشهوردر . شیخ الاسلام ابو السعود افندیدن تحصیل علوم ایدوب السنهٔ ثلاثه‌ده نظم ونثره قادر وخط ثلث ونسخ وتعلیقده دخی کامل وماهر ایدی . حتی عالی افندی مناقب هنروراني اولنده ثنا کاربدر . احوال سائره‌سی تاریخ تیمی وذیل عطائیده مذکوردر . وفاتی بیك سکزده‌در .

ابو ایوب انصاری جوارنده برداراالقرا بنا ایدوب آنك دائره‌سنده دفن اولدی . اول دارالقرائی اوغلی مفتی اسعد افندی خانقاه ایلدی‌که حالا یحیی زاده تکیه‌سی دینور .

توقاتی شیخ محمد امین .

خواجه محمد امین ❀ توقاتیدر یدی قلمه‌لیدن تمشق ایدوب

بیت

نه ابن مقله نه یاقوت نه عماد نوشت ❀ چنان نوشتهٔ زیبا چنان خط منسوب

مأ انجه خطوط متنوعه‌ده بهره‌دار اولمشدر . بیك یوز الی سکزده وفات ایدوب مزاری پیری پاشا جامعی پیشگاهنده وسنگ مزاری کاتب زاده خطیدر .

ارنود زاده .

محمد بن حسن ❀ ارنود زاده دیمکله معروفدر . ثلث ونسخی معمار عجم تکیه‌سی شیخی سید اسمعیلدن وتعلیقی سیاهی احمد افندیدن اجازت آلمش ویوز یتمشدن متجاوز مصحف شریف یازمشدر . وفاتی بیك یوز آلتمش طقوزده‌در .

فتوا امینی سلیم افندی .

محمد سلیم بن حسین ❀ بروسه قرینده کولبازاری نام قریه‌لیدر . کمال فضل ومعرفتی ایله برابر ثلث ونسخی نفس زاده سید اسمعیلدن وتعلیقی

سیاهی احمد افندیدن تعلّم ایدوب بیك یوز اوتوز سكزده وفات ایتمشدر . هرفنده آثاری ومنشأتی والسنهٔ ثلاثه‌ده اشعاری واردر بو بیتلر آنكدر .

بیت

لذتندن ایكی یارلدی زبانی قلمك ❀ صفت خط لبك تا كه كتوردم قلمه

وله ایضاً

نه خوش دوشدی خط تر لوحهٔ رخسار یندیارك ❀ فلك مجموعهٔ حسنه كوزل شیرازه ایدرمش .

ایضاً

رخصت ویرسه كرمی لعلی كوكل آنی ❀ قت قت تبسم نمكینی حلال ایدر

بوغزل بی بدل دخی آنك اولوب سلیم كرایه نسبت ایلدكاری تاتاره دائر كلمات ایله صدورندن ناشیدر یوخسه واقع دكلدر .

غزل

سیل سرشكه ویردم آقن كوی دلبره | دل ویردم آنده بركوزی خونریز كافره
عشاقه كیریكی ایله برقصدی وار كبی | بربیره كلدی قاشلری ایتدی مشاوره
دل قالدی برچمنده آراركن قوناق یری | اخر دوشوردی كندونی بیربی‌امان یره
جان آلمسی سوزلمسی شهباز چشمنك | كافیدر اورمسون النی تیغ وخنجره
دمدارجیش حسنی یازلدی كاوب خطی | سردار كاكل اولسه روادر بولشكره

ساقی ایاغ ایاغ یوروت امدادینه می
غم خیلی دمدر ایتدی سلیمی محاصره

محمد امین بن خلیل ❀ حسن خط ثلث ونسخی تمشق ایدوب خفّاف زاده حسین افندی مرحومدن اون اوچ یاشنده ایكن وضع لفظ كتبه ایچون اخذ اجازت ایلدی . جلی خط رسمنه هوسكار اولوب بیكقوز امین بن خلیل .

چشمه‌سی وخنکار اسکله‌سی وکرچ بورنی نام محللرده اولان جلیلر اوائل وقتنك اثری اولوب عرب جامعنك محکمه طرفنده (سلام علیکم بما صبرتم) کریمه‌سی وادرنه‌ده واقع سرای همایونده‌کی بالجمله جلیلر بونك اثریدر. بیك یوز طقسان سکزده ادرنه قپوسنده مدفون اولدی .

چورکجی زاده .

محمد بن حسین ابوالبرکات ٧٨ ۞ چورکجی زاده دیمکله معروفدر . ثلث ونسخی حسین حبلیدن مأذوندر بیك یوز یتمش اوچده وفات ایلمشدر . اوتاقجیلر جامعی بیشگاهنده طوقمق دپه نام محلده مدفوندر .

کاتب کمرك .

محمد حفظی بن سلیمان ۞ غلطه سراینده تحصیل حفظ قرآن کریم ایدوب استادی بولنان خواجه راسمدن ثلث ونسخی مشق ایله اجازتیاب کتبه اولدقده برانعام شریف کتابت وتبرکاً بسمله‌سنی استادندن استکتاب ایله سلطان احمد خان ثالثه رفع ایلدکده قبول اولنوب سرای جدیده دخول ایلدی . انده دخی امیر افندی مرحومدن تکرار تبرکاً تعلم ایدوب بالامر همایون عقد مجلس اجازت نمون اولمشدر . رفته رفته سلطان محمود خانك اوائل سلطنتنده کاتب السر وکمرك باش کاتبی اولمشدر . بیك یوز یتمش اوچده وفات ایلمشدر . ابو ایوب انصاری دائره‌سنده والده‌سی جوارنده مدفوندر. امیر بخاری خانقاهنده موقوف اجزای قرآنیه‌سی واردر وسلطان محمودك ایوب انصاری تربه‌سی خارجنده برای تعمیم زیارت وضع ایتدردیگی رسم قدم نبیّ محترمك سال وضعی تاریخی سنگنك بالاسنده بونك زاده طبعیدر . مصراع تاریخ بودر .

مصراع

مقامی بولدی رسم پای سلطان رسل حقا

محمّد بن شاهين ❁ اندرون همايونده كاتو محمد افنديدن ثلث ونسخده درجه حسنه واصل اولوب لكن استادينك شيخوختى سببيله اذنلرى ميسّر اولميوب شريكلرى رسّام عمر افنديدن وضع كتبه‌يه مأذون وسراى همايون مشق خواجه‌لكى ايله چراغ اولدى . لقبى تأثيريله جسور اولوب بر كون شيخ حمداللهك سنك مزارينه اسم‌ساميلرينى رسم وحك سوداسنه دوشدى. اخوان خير خواهك نصح وپندلرينى ديكله‌مديكندن وحالا موجود اولان خطى يازديغندن برتيجى قوشك عمرى آز اولور مثلى مفادنجه آز وقت ايچنده مرغ روحى پرواز ايدرك بيك يوز اون اوچده وفات ايلدى . شاهين آغا ·

پير محمّد بن شكرالله ٤١ ❁ شيخ مرحومك حفيديدر حسن خط شيخانه‌يى بدرندن تمشق ايدوب مجاز اولمشدر . شيخ زاده مصطفى ده‌ده‌نك خالى اولمغله آندن دخى تلمذ ايلمشدر . طقوز يوز سكسان سكزده ترك حيات ايلدى . حفيد شيخ ·

سليمانيه جامع شريفنده آنك خطيله برمصحف كبيرى واردر . ادرنه قپوسى خارجنده امير بخارى جوارنده بولنان بستان مصطفى افنديك قبرى تاريخى بونك اثريدر .

شيخ محمّد ٨٣ ❁ بربر زاده حافظ عثمان تلامذه سندندر . لكن جبلّتنده اولان تعصّب ايله تصلّب ايدوب موفقيّتك خيرينى كورمامشدر . بربر زاده ·

محمّد نادرى ابن عبدالغنى ❁ مشاهير فضلادندر. جملهٔ فنون وثلث ونسخ ورقعه وجلى وتعليق وساير اقلامده اخى زاده عبدالحليم افنديدن بنام بيحساب كتاب كتابتيله سرافراز اولمشدر . آثار فضلندن برناتمام حاشيهٔ غنى‌زاده نادرى·

بیضاوی ، و برمعتبر قلمیه‌سی ، ودیوان اشعاری ، و ایکی بیك بیت برشاهنامهٔ منظومی ، واردر . ١٠٣٦ ده نقشبندیه‌دن مولانا زاده خواجه عابد چلبی مسجدنده مدفوندر .

شکرجی زاده . سیّد محمّد بن عبدالرحمن ٩٢ ۞ مغنیسادندر پدری قند فروش اولدیغندن کندوسی شکرجی زاده دیو ملقّب اولمشدر . اکثریا کتبه‌سنده ادات نسبتی حذف ایله شکر زاده یازر ایدی . استانبوله گلوب ثلث ونسخی ابراهیم قریمیدن تلمّذ وامیر افندی اجازتندن برخوردار اولمشدر . مصاحب شهریاری چاوش افندی سوقی وسلطان احمد ثالث امری ایله مأمور اولوب مدینهٔ منوّره‌ده واقع شیخ حمدالله خطیله مصحفی بالتقلید بر مصحف ایله بر دلائل شریف کتابت وعودتده سلطان محمود خانه تذهیب واعطا ایلدی .

اشبو مصحف زمان سلطنت عبدالعزیز خانیده نظارت معارف طرفندن طبع اولندی . فی‌الواقع بین‌الاقران مانندی نایاب اولدیغی نمایاندر . بیك یوز آلتمش آلتی‌ده وفات ایتدی شیخ حمدالله مرقد منوّرلری جوارنده مدفوندر . مخدوملری فیض الله سرمد دخی صاحب کمال ومعرفت اولوب زمرهٔ خوش نویساندندر .

جراح زاده . محمّد بن عبدالله ۞ بوکا جرّاح زاده دیرلردی . شکر خلیفه شاکردانندن اولوب سنان پاشا خیراتنك وقفیّه‌لری بونك خطیدر . بیك یگرمی بشده وفات ایتمشدر .

صویولجی زاده . محمّد نجیب ابن عمر ٧٣ ۞ صویولجی زاده مصطفی افندینك داماد زاده‌سی اولدیغندن بو شهرتدن وایه‌دار اولدی . ابتدا اغا قپولی اسمعیل

افندیدن ثلث ونسخده مجاز اولوب صکره نکت ومزایای اقلامی امیر افندیدن تحصیل ایلدی . خردهٔ تعلیقه دخی حسن وبها ویرنلردندر . گزیده نسخله مصاحف شریفه یازمشدر . دوحة الکتاب نامنده بر تذکرهٔ اهل خط جمع ایلمشدر . سالم افندی تذکره‌سنده حاللرینی تفصیل ایدر . مدوّن دیوانی وارو بو بیت یادگار طبعلریدر .

بیت

عجبمی شارح دیباجهٔ وصال اولسه‌ق ❀ کتاب وصف خط یاری مو بمو گوردك

سلطان احمد خان ثالث مرقعنه یازدیغی تاریخك دخی بوراده تحریری مناسبدر .

تاریخ مرقّع سلطان احمد خانی

شهنشاه معارف پیشه سلطان احمد ثالث ❀ زمان دور عدلنده غمی نسخ ایلدی مولا
خدا سرلوحهٔ دیوان عرفان ایلمش ذاتین ❀ سزازرین قلمله شمسه اولسه مدحتی املا
مشاهد روح پاك شخده صورت تعالی الله ❀ جهان شاهد آثار شاه عالمه گویا
مرکب رسم جیمی زلف عنبرسای حورادن ❀ اوفاخر نقطه‌لر خال رخ محبوبدن زیبا
بحق لوح محفوظ وقلم دست عطارد کیم ❀ بیاض صبحی کاغد طوب مهری مهره ایلر تا

نجیبا بنده سیده یازدی بر تاریخ مستثنی
کزین خط همایون کلك سلطان احمد دانا

تاریخ وفاتی بیك یوز یتمش ایکیدر .

محمّد ابن عمر ❀ کتبه‌سنده عرب زاده یازار قره قز زاده‌دن مجاز بعده طوپخانه‌ده ساکن اولوب حافظ خلیل ایله قواعد خطی مذاکره ایلدیلر . هزار مصاحف کتابتنه موفّق اولوب (١١٢٧) ده ابو ایوّب جوارنده مجاور خاك اولدی . عرب زاده .

رسام عمر زاده .

محمّد رسّام ابن عمر ٦٧ ❁ دارالضّرب همایونده پدرلرندن صکره رسّام سکّه اولمشدر . حسن خطی پدرلرندن تمشّق وکلمه کتبه وضعنده امثال واقراننه تفوّق ایتمشدر . نوح زاده علی پاشا جامعنده آیت محراب واسامی چاریار بونلرك قلمی یادگاریدر . امّا سایر خطوط جلیه‌لری جهانگیری مصطفی چلبی نام شخصکدر . وفاتی بیك یوز اللی یدیده‌در .

آق شمس الدین حفیدی زینی .

محمّد ابن محمّد حمدی ❁ آق شمس الدّین حفیدی زینی دیمکله شهرتگزین وشیخ حمدالله شاگردلرندندر . پدری حمدی یدی برادردن بری ویوسف وزلیخا ناظمیدر . صاحب ترجمه اوائل حالنده عندی واواخرده شیخ حمداللهدن ثلث ونسخی حدّ کماله ایرشمشدر . اثار قلمیه‌سندن جلی خطله ایاصوفیه جامع شریفنك قبه‌سنده اولان آیت وایکی طرفنده اولان قبه طاقلرده ذیل آیت مزبور وترسانهٔ عامره وراسنده شهراهده مشهور زیارتگاه اولان مقام راحة الارواحده برسنگ نشان مرمرده اوچ بیت ترکی بونك اثر قلمیدر . سکز یوز سکسان طقوزده وفات ایتمشدر .

امامزاده عاطف

محمّد امین عاطف ❁ خواجه محمّد راسم انلره داماد اولمق مناسبتیله ثلث ونسخی آندن تحصیل وتکمیل ایدوب بالاستحقاق وتیرهٔ شیخانه‌ده وضع کتبه‌یه مأذون اولمشدی اوتوز یاشنی هنوز تکمیل ایتمامش ایکن بیك یوز اللی التیده مطعونا رحلت ایلدی . ادرنه‌قپوسی خارجنده (۱۱۵٦)ده مدفوندر . مدوّن دیوانی واردر . آثارندن محلّه مناسب برمرّکبجی دکاننه انشاد ایلدیگی تاریخ بودرکه هربرمصرعنی برخطاطه یازدیروب مصرع تاریخنی استادلری یازمشدی .

تاريخ

خوشا جای منور مطلع نور شبه ماند — دیلسه رنك وشیوه بونده ثابت حق بوانسبدر
نه چاه دواته خامه وش حبر مجلاسی — قتاده ایده یازدی سالك كتبی نه اغربدر
شفقدر سرخروی خجلت نعلیسی همواره — زكاینه اولان سوداكشیده ظلمت شبدر

بودمده عاطفا كلك عطارد یازدی تاریخن
بودكان مدادی زیب وزینتدن مركبدر

محمّد بن محمود كل حافظ دیمكله معروفدر . اكرچه شكر خلیفه‌دن مأذون اولمشدر لكن صكره شیخانه ادا وودده مرحوم كبی رفتار پیدا ایدوب طرز جمیل اوزره خطاط جلیل اولمشدر . ایاصوفیه جامعی محراب بالاسنده كاشی اوزرینه برآیة الكرسی رسم ایتمش وبیك اون تاریخیله كتبه یازمشدر . ١٠٠٩ ده ناظر باب السعاده غضنفر اغایه برمصحف شریف یازمش استادلغی اندن معلومدر . كل حافظ .

درویش محمّد بن مصطفی دده ٣٤ شهلا وحفید شیخ حمد الله‌در . وادی موروث شیخانه‌یی والدلرندن تحصیل وتكمیل ایلشدر . شیخ دده‌ٔ ثالثه ثلث ونسخده وارث اولمش ایدی . جد وپدری یاننده بیك برده مدفون اولوب بو تاریخدن ایكی سنه مقدّم اثر قلملری اولان برمصحف سلیمانیه جامعی محرابنده پیرایهٔ رحلهٔ وقفدر . حفید شیخ .

مبارك كوزلری برمقدار شهلا اولمغله غایت یقیندن كتابت ایدر ایمش اولسیبدن باباسی وجدّی مرتبه‌لرینه وصولی میسّر اولمیوب كندی وادیسنده قالمشدر .

محمّد رفیع كاتب زاده خط ثلث ونسخی كوكب حافظ افندیدن استكمال واذن كتبه‌یی خواجه راسمدن ضمیمهٔ كمال ایلشدر . راسم دخی كاتب زاده .

خط تعليقده بونك دامن استادينه تعلق ايله ايكى استاد برمجلسده بربرندن اجازت آلمشلردر . باقى احوالى تعليقياتده مذكوردر . قوغه‌جى دره‌سى قربنده شيخ الاسلام انقره‌وى محمد امين ياننده مدفوندر .

هزار فن .

محمّد بن مصطفى ❁ بروسه‌ٔ انواع اقلام وفنون تذهيبده وسائر رتبهٔ اعجازده صايلان لكه شولك ، وهرنه نوعدن اولورسه اولسون برظرفك رخنه‌سين اعدام ايتمك ، وانواع نقوش ، وقطع ، ووصل ، و بونلر كبى خوارق اموره يدطولاسى اولديغندن كنديسنه هزار فن دينلور ايدى .

حسن خط ثلث ونسخى كرد زاده ابراهيم افنديدن تحصيل واستانبولده حافظ عثماندن تكميل ايلمشدر . وسراى همايونده معلّم خط اولمشدر .

آثارندن اسكدارده والده سلطان جامعى جليلرى ، واتّصالنده اوستى آچيق تربه‌نك درون‌در وطاقنه محلّنده يك قلم تميق ايلديگى ثلث جلى آية الكرسى كتبه‌سى ، وداماد ابراهيم پاشا دارالحديثنك جلى وتعليق خطلرى ، وسبيله متّصل اولان چشمه‌نك درون طاقنده اولان تعليق خط بونكدر . بالاى طاقده وسبيله متعلق اولان تعليق خطلر ولى‌ّالدين افنديتكدر . باب همايونده چار اندر چار سبيل وچشمه تاريخلرينك تعليقلرى وخاص آخور قپوسى تاريخى وساير آثار قلميسنه نهايت يوقدر . اسير صحبت ياران وسر چشمهٔ عرفان برذات ايدى . بيك يوز اللى اوچده وفات ايتدى . اخر عمرنده بيلى بوكولوب شعورينه آزه‌جق خلل طارى اولمشيدى .

چورليلى زاده كاظم .

محمّد كاظم بن مصطفى ❁ چورليلى زاده وكاظم ايوبى دخى دينور . ثلث ونسخى قورشونجى زاده احمد افنديدن يازوب بعده خواجه راسمدن تمشقله اجازتياب اولمشدر . سنى حدود اربعينه وارمدين بيك يوز اوتوز

طقوزده وداع عالم فانی ایلمشدر . سلطان احمد خان ثالث خطیله زیارت ایلدیگی مرقعه تاریخی بودر .

چورلیلی زاده کاظمك سلطان احمد خان مرقعنه تاریخی

جناب صاحب سیف وقلم سلطان احمد خان
قدردان پادشاه معدلت گسترشه جم فر
خصوصا خوش مصنع بر مرقع یازدیکیم شمدی
او شاهك اولدی الحق رشحهٔ کلك همایونی
جهانی بویله بر همتا اثرله ایلدی حیران
بنام احمد مرسل معمر اوله دولتله

زمان دولتنده اولدی ارباب هنر خوشحال
اودر زینت فزای صفحهٔ مجموعهٔ اقبال
تماشاسنه قیلدی شیخ وشابی شوقله میال
لطافتله ظرافتله رخ عرفانه مشکین خال
کذا آثار سلفده کوردی وار درینجه قیل وقال
کله تاکیم لسانه حرف الف وحا ومیم ودال

نوله کاظم چیقارسه صفحهٔ مهر اوزره تاریخن
جهان آرا مرقع یازدی سلطان احمد عالیتعال

محمد امین ابن ولی الدین ❀ اسکداریدر لکن ساحلخانه‌سنه نسبة طوپخانه‌لی دینمشدر . زهدی آغادن مجازدر . دار السعادة آغالری کاتبی اولمشدرکه یازیجی افندی تعبیریله اوچ قوللی گومش دوات علامتلرندندر . حاجی بشیر اغانك پاشا قپوسی جوارنده اولان خیرات حساننده‌ن زاویه قپوسنده واقع تاریخ بونلرك کتبه‌لی اثرندندر . محمود پاشای ولی تربه‌سی خارجنده مستجی زاده احمد افندی یاننده مدفوندر . طوپخانه لی یازیجی .

محمد صالح شمعی ❀ طوپخانه‌ده واقع دهن متعدد ایله مصنوع طوپ دشمن کوب جدلرینك اختراعاتندندر . ثلث ونسخه کوشش ایدوب خواجه راسمدن تمشق ایله چپ ودیوانی ورقعه وریحانی انواعنده دخی شیوهٔ قلمی پسندیده ایدی . طبع شعریده دخی شمع جمع اقران ایدی . بو بیت آنکدر . چاوش زاده .

بیت

دور ایدن فانوس آغوشمدن اول شمع بو شب ❀ روزکار اسکلیدر روزکار اسکلکی

ثمرهٔ تحصیلدن متلذّذ اولمدن وسنین سنّی اربعینه وارمدن بیك یوز
یتمش برده وفات ایلدی . اگری قپو خارجنده قریمی افندی چشمه ساری
مقابلنده مدفوندر . آنك خطیله بو ایکی بیت گورنمشدر .

بیت

مشق ایده یازدی حرف بحرف ایلیوب وقوف
باق اومزلفك خطنه تمّت الحروف

ایضاً

مگر کالك قدر اول طفل ابجد خوانك ای ثروت
جلی خطیله یازمش صفحهٔ رخسارینه تمّت

اگری قپولی چلبی

خواجه محمّد راسم ٤٨ ☸ ابن یوسف اگری قپولی چلبی دیو
معروف وراسم افندی دیمکله زبانزد وتذکرهٔ سالفه ده دخی موصوفدر .
اوایل عمرلرنده تحصیل علوم نافعه یه ورزش وپدرندن تعلیم خطه کوشش
ایدوب بعده یدی قله لی امیر افندیدن شش قلمده اون سکز یاشنده ایکن
کتبه وضعنه مأذون وهربر قلمك تعالیم مستقلّه سنی یکان یکان مشق ایدوب
یگانه لکده رونمون اولمشدر . سلطان احمد خان طرفندن نوبنو گونا گون
احسان وعنایاته مظهر اولمشدرکه نقلی واسطه اطنابدر . (اطلبوا العلم
یوم الاثنین فانه میسّر للطّالبین) حدیثنه امتثالاً دوشنبه لر خدمت تعالیم
طلبه ده درکار ایدی .

آلتمش عدد مصحف شریف ، هزار انعام ، حلیه ، دلایل ، وقفیّه ، شش
قلمده مرقّعات ، قطعات ، صحایف ، مشارق ، مصابیح ، یازمشدر . اثار
خطیّه سنی تذهیب ایدن استادلردن حیدرپاشالی ابراهیم چلبیدرکه سلیمانیه لی

خطاط عبدالرحمن افندی شاگردیدر . و درغمانی سلیمان چلبیدرکه حافظ عثمان افندی ترجمه‌سنده ذکر اولنان احدب حسن شاگردیدر . و بروسه‌لی عبدالرحمن چلبی‌درکه توز بازاری امامی بروسه‌لی خطاط مصطفی افندی شاگردیدر ، وسلطان سلیمی رشید مصطفی چلبی‌درکه مجلد باشی صولاق سلیمان نام مذهبك شاگردی اولان مجلد باشی قره محمد نام استاددن وخطاط بروسه‌لی هزارفندن دخی فن تذهیبی اخذ واسکداری روغنی چلبی افندیدن دخی تعلم ایلمشدر .

خط تعلیقده دخی کاتب زاده محمد رفیع افندیدن مأذون اولوب خردهٔ تعلیقلری وخوش وادی نسخ تعلیقله کتابتلری دخی واردرکه هرگورن استاد بوخط دلجو سبحهٔ لؤلؤدر دیر ایدی . خط تعلیقله نیچه مجموعه ورسائل خصوصاً امام سیوطینك انموذج اللبیب نام اثرینی تبرکا یازمشدر .

مثنا خطله نیچه خیرات ومبراتك تاریخلرینی دخی رسم ایدوب بالخاصه غلطه‌ده قرب قپوسی داخلنده والده سلطان بنا کرده‌سی اولان سبیل وچشمه‌لر وفوقنده‌کی مکتب تاریخلری بونلرکدرکه الفلری زلفه‌سزدر .

مصراع

لوراه صاحب عن صنعة الکتاب تاب

بشکطاش سرای قپوسی مقابلنده اولان چشمه‌لرك وابو ایوب تربه‌سی جوارنده حیاتی‌زاده رئیس الاطبا مصطفی افندینك سنگ مزاری تاریخلری دخی بونلرك خطیدر . نوریه نام جامع جدیدك دخی خیرالابوابنه خط مثنا ایله (انّ الصلوة) آیت کریمه‌سی تسطیریله خداوندگار سابق سلطان محمود خان زماننده مأمور اولوب پیرانه تمیق بیوردی . لکن عمله‌نك

عـدم اهتماملریله طورندن اخراج رلطافتی ازعاج اولنمشدر . زیرا اصل کاغد سوزن زده عمل تبریز ایله اخـذ اولنمش بر رسم موجوددر . امعـان اولنسه کاتب دیگرك رسمی ظن اولنور . خلاصه بونك گبی صـاحب آثار ودولت عثمانیه‌ده مورد اشتهار واعتبار اولان خطاط آزدر . مرحوم مرسوم اگری قپو مقـابلنده مدفون وسنگ مزاری خانقاسنك اقدمی مستجی زاده احمد افندی یازیسیدر . انتقالی بیك یوز آلتمش طقوزده‌در .

سلطان احمد خان ثالث مرقّعنه یازدیغی تاریخدر

جناب حضرت سلطان احمد خان داناکیم
شـه زینت فزای تختگاه ملکت عرفان
ایرشمز سـاحهٔ آثار عرفانیـنه نظاره
صریر نای کلك پاکنك تأثیری ایتمکده
تواریخ آشنایان سویلسون شاهان اسلامی
معارفدن که حسن خط ندرتبه امر مشکلدر
دکل بی شبهه مقدور بشر الا کرامتدر
دخی بیك معرفت وار ذات ذیشانده کیم ایلر

دقایق فهم هرفن وهنر ور کامل وعاقل
که ذاتیدر شجاعت معرفت انواعنه شامل
بولنمز بحر زخار مداد فضلنـه سـاحل
هرآثارینی آیری جلد چرخ هفتمه داخل
بو رتبه دانش وعلم وکماله وارمیدر واصل
که تحصیل ابتدی بی تعلیم غیر اول شاه دریادل
که فیض حقدالحق اولدی مظهر اول شه عادل
معارف طالبی عمرنده آنجق بیرینی حاصل

بو رسمه رسم ایدر تاریخنی راسم دعا گونی
منقح برمرقع یازدی سـلطان احمد کامل

واثق محمّد امین ✽ حسن خط ثلث ونسخی اغاقپولی اسماعیل افندیدن وتعلیقی قاضی عسکر عادل افندیدن مجازدر . (١١٦٥) ده وفات ایتدی . مضرب زاده .

محمّد صاحب رقم ✽ نعلبند زاده دینور ایدی . حسن خط ثلث ونسخی خاندان شیخ ابن الشیخدن تحصیل ایدوب صاحب ملکهٔ کلیّه اولدی . حتیّ رقم مشهور متـداول فی الاصـل سریانیه قریب بر پریشـان هیئات نعلبند زاده .

اوزره ایکن تهذیب و بو حسن صورتله ترتیب ایلدی وگویا موجدی صایلدی . بیك اوتوز اوچده وفات ایلدی .

امام محمد .

محمّد امام ٤٩ ۞ توقاتیدر حسن اسکداریدن تحصیل حسن خط ایدوب مقتدای خوش نویسان اولمشدر . سلطان مراد خان تسخیر بغدادی مراد ایلدکده بعض صحائفی تطییب قصدنده بونی دخی دعوت وبرمصحف شریف کتابتیله امر بیوروب اودخی قولسز بازاره گیرمم بهاسنی تعیین بیورلکه تشریفکزه دك همدعا وهم شوقیله رسیدهٔ انتها اولسون انشاءالله تعالی دیدکده سلطان تعجب ایدوب مطلوبك نه مقداردر دیو سؤال ایلدکده بیك غروشدن آشاغی یازمم دیو جواب ویرر . پادشاه دخی بیك آلتون علی الحساب اکرام وامامی شادکام ایدر .

ایکی سنه مرورنده عودت همایون واقع اولور . اجزای مصحفی حضور همایونه ایلتدکده سلطان ذیشان دقت ایدوب برسؤال خاطره کلیور . امام افندی بومصحفك خطّی اوّلندن آخری دها خوش اولمش نیچون مطابق اولمامش دیدکده امام ظریف جوابده اوائلی فتح بغداد خجالتیله واواخری سرور فتح ومسرّت خیالیله یازلدی دیوب بیك آلتون دخی بخشایش سلطانی‌یه نائل اولمشدر . بیك اللی ایکیده وفات ایلدی .

قره حصاری درویشی .

درویش محمّد ۞ طوبخانه‌لیدر قره حصاریدن تحصیل حسن خط ثلث ونسخ ایتمکله قره‌حصاری درویشی ودرویش چلبی ومتولی زاده دینمکله معروفدر . استادی وادیسنده آثار بسیاری واردر . الف کامل تاریخندن مقدّم عزم خانقاه بقا ایلدی . قبری استادی یانندهدر . دمورجی قولی یوسف افندی بوندن مأذوندر .

بلغرادی .

محمّد پاشا بلغرادی ٦٠ ❁ امام حافظ محمد افندیدن مجازدر . بیك سكسانده وفات ایلمشدر .

كاتو .

محمّد كاتو ٦٤ ❁ بسنوی اولوب كاتو لسانلرنجه كاتب دیمكدر . سرای بوسنه سرای همایونه نقل ایدوب ثلث ونسخی درویش علیدن تمشقله سرای جدیده مشق خواجه‌سی اولمشدر . بیك سكسان یدیده وفات ایلدی .

خواجه زاده قره قز .

محمّد انوری ٨٠ ❁ خواجه زاده شهرتیله مشهور وثلث ونسخده صویولجی زاده‌دن اجازتله آت میدانی قربنده فیروز آغا مكتبنده مقام شیخ حمدالله‌ده معلّم خط اولمشدر . قرق عدد مصحف شریف ونیچه انعام ودلائل یادكار براقمش دوحهٔ نجیبا قولنجه مصطفی خان ثانی بونك خطندن خوشنود ایمش حتی برمصحف استكتاب وبیك غروش ایله كامیاب ایلمشدر. وفاتی بیك یوز آلتی‌ده‌در .

تاتار خان سلطان سلیم كرای سلطان التماسیله یازدیغی مصحف هدیه ـ سیله حجّه واروب عودتده مدینهٔ منوره‌دن ایكی قوناق اوزاقده مدفون اولدی .

عرب زاده .

محمّد بن عمر ❁ پدری حلبی اولمغله عربزاده دیو كتبه ایدردی . قره قز شهرت خواجه زاده محمد افندیدن مجاز اولوب حافظ خلیل افندیله قواعد كتابتی مذاكره ایلمش وبیك مصحف جمیل كتابتنه موفّق اولمشدر . وفاتی ١١٣٧ ده‌در .

بحری پاشا .

محمّد بحری پاشا ❁ درویش علی شاكردانندندر . حسن كتابتده هر بر سطرده واقع هر برنقطه‌سی رخسارهٔ بهرام اقباله برخال لطافت دال

ایدی . سلطان مصطفی خان ثانینك نام نامیلرندن طادن امتیاز ایچون
صاده ابتدا خلاف عاده بردندان وضع وکتابت ایدن طغراکش سالما
قولنجه بودر . وفاتی بیك یوز اون ایکیده‌در .

امام سنجقدار . محمّد سنجقدار ۸٤ ❁ خیرالدین جامعنك امامی اولدیغندن چلبی
امام دیو سنجقدار خطاط عالمگیر وحافظ عثمان قدمای شاگردانندن ایدی .
برماده‌ده فلکه دشنام ایدوب ترك عالم خط وخطاطی ایلمشدر . بیك یوز
آلتی‌ده سلوری قپوسنده مدفون اولدی .

کوکب . درویش محمّد ۸۵ ❁ کوکب لقبنك تفصیلی تحفة الخطاطین مستقیم
زاده‌ده مذکوردر . وجوهات سبعهٔ قرآنیه‌یی بکمالها کوروب حسن خط
شش قلمده شهرت فزا وحافظ عثمان افندی‌یه شاگرد روشنا اولمشدر .
لکن استادینه رعایت حقوق استادی عوضنه اظهار عقوق ایلدی . وبن
استادمدن ابو یازرم دیو استادی باشلمش برمصحفی الندن آلوب حین کتابتده
قلمتراش ایله ایکی پرمغنی بردن قطع ایتمش وبرسنه دخی التیام پذیر
اولمدیغندن بشقه اتمامه موفّق اولمامشدر . وفاتی بیك یوز قرق طقوزده‌در .

ملا زاده . محمّد ❁ شامی اولوب پدری موالیدن اولمغله ملا زاده دینمش
محمد عمری وسیّد عبدالله‌دن مجازدر . اوچ عدد بیضاوی تفسیری ودرتیوز
قدر دلائل شریف یازمشدر . حکیم زاده علی پاشا جامعنده مدفوندر .

توز قوپاران زاده . محمّد ۵۵ ❁ توز قوپاران زاده دینمکله معروفدر . کمانکشلك ایله
معروف جدینك سنگ نشانده اولان بیت معروف بودر .

بيت

صاحب المنزل فى الميدان ❀ اللذى اسمه توز قوباران

حسن خطی رمضان افندیدن تحصیل ایدوب دامادی اولمشدر . وفاتی (١١٢٦) ده در . سلوری قپوسنده واقع ابراهیم پاشا جامعنك کاتبی اولمغله دستار قفسی اول ایامده کتاب اوقافك معتادلری اولوب بونلرك دخی دوام اوزره التزاملری وار ایدی . باب مزبور خارجنده مدفوندر .

کریدی . محمّد کریدی ٨٦ ❀ حافظ عثماندن مجاز اولوب بیك آلتمش بشده وفات ایتمشدر . سنگ مزاری ابراهیم نامق افندی یازیسیدر . ادرنه قپوسی ایله طوپ قپو میاننده شهراهه مشرف محلده مدفوندر .

مستجی زاده . سیّد محمّد ❀ مستجی زاده قرامانی اولوب حسن خطّی الاجه مسجد امامی درویش علینك انواع گونا گون تعلیماتندن تحصیل ایتمشدر . حکیم باشا زاده علی پاشا جامنك ابتدای بناسنده برمصحف باشلیوب بنای مسجدك نهایتنده بیتوروب اول جامعه وضع ایتمشدر .

قیصرلی . محمود بن احمد ❀ شیخ حمدالله شاگردیدر . شهید علی پاشا کتابخانه ـ سنده موقوف طقوز یوز اوتوز یدی سنه‌سنده یازلمش کتب ستّهٔ حدیثدن برمسلم نسخه‌سی واردرکه تذهیب وتجلیدی واجب الزیاره‌در .

طوپخانه‌لی . محمود ٥٨ ❀ طوپخانه‌لی دیمکله معروفدر . صاحب نام محمد امامدن ثلث ونسخی ودرویش عبدیدن تعلیقی تحصیل ایتمش واندرون همایونه داخل اولمشدر . شیخ مرحومك خطیله خزینهٔ همایونده محفوظ برمصحف شریفدن

باتقليد برمصحف كتابت ايدوب هديهٔ پادشاهى ايلدكده كاتب السّر سلطانى لقبيله ملقّب اولمشدر . آنك ايچون كاهى كاتب السّر سلطانى وكاهى محمد محمود يازر . وفاتى بيك سكساندەدر . اول مصحف ايدى اياصوفيه كتابخانه‌سندەدر .

ترك محمود . ترك محمود ⊛ ترك ديار ايلديگنه پشيمان وقبلة الكتابك اوته ياقه‌دن اولمسنه افتخار بى پايان ايدنلردندر . بويله ايكن ينه فلكدن شكايت ايلر وطالعندن آغلر ايدى . كنديني

بيت

كاتبى درميانهٔ امّى ⊛ همچو مصحف بخانهٔ ذمّى

عد ايدوب كندوبى ياقوت زمان وابن هلال آستان خوشنويسان صاياردى. علم رمل وكهانت ونجوم امثالنده كندوسنى محمود كشاجم بيلوب طريق قضاده شريح قاضى ودرعمان قربنده يوم آسا خرابه زاره راضى اولمشيدى . همجوارلرى شهادتى اوزره هركارمزوّرك مزوّرى، هرفعل ناممحمودك مدبّرى ومظهرى، شطرنجده لجلاج زمان، وسرطويلهٔ طاولەده اردشير بابكان

بيت

نرد وشطرنجده نظيرم يوق ⊛ زار ومات اولديغم وليكن چوق

مآلى حسبحالى برناتراش قلندر دربدر دلخراش ايدى گويا

بيت

استاد بى تلامذه داناى بى هنر ⊛ نسّاخ بى كتابت وخطاط بى اثر

بونك حقنده سويلنمشدر (١١٧٧) وفات ايلدى بونلر ايله برابر محمد نورى گبى برشاگرد ايله مفتخر اولمشدر .

سلطان مراد ثالث .

سلطان مراد ثالث ❀ ثلث ونسخ وتعلیقده خطی کامل اولوب عالی افندی مناقب هنروران بونك نامیله موشح ایلمشدر . نمونهٔ معارفلری اولمق اوزره ایاصوفیه جامعی محرابنك طاق عالیسنده ایکی طرفه آویخته ایلدکاری لوحه‌لر اوزره تسطیر بیوردقلری کلمتین شهادتین آیة من ایات الله وعلامت اتمت تاریخی دخی مزبور لوحه‌لرده مرسومدر . وجامع مزبورك تعلیمخانه قپوسنده ومقابلنده ایکی جسیم مناره ومرمردن گلمش ایکی کوپ ودرت محفل سنگین بونلرك اثر خیریدر . دیوانی دخی حکیم علی پاشا کتابخانه‌سنده موقوفدر .

سلطان مراد ثانی .

سلطان مراد ثانی ❀ جدی یلدرم خان وپدری چلبی سلطان محمد خان وفرزندی ابو الفتح محمد خان اولمق علو شانه دلیل کافی و برهان وافیدر . رحم خطیسنه حسن خطی ضم اولان صاحب سیف وقلم سلطان ذیشاندر . ایکی دفعه سلطنته ایرشوب بروسه‌ده مرادیه تسمیه‌سنه سبب اولدقلری محلده مدفون واوراده مدفون سلاطین ستهٔنك اخیری وصندوقهٔ سنگین ایله ممتازلری اولوب بو بیت گزین آنلرك اثر طبع متینیدر .

بیت

ساقی گتور گتور بنه دونکی شرابی ❀ سویلت گتور بری بنه جنگ وربابی

صاحب مناقب هنروران عالی افندی .

مصطفی عالی ابن احمد ❀ گلیبولیدندر ثلث ونسخی شکرالله زاده پیر محمد دده‌دن یازمشدر . مناقب هنروران، تحفة العشاق، انیس القلوب، صد قصه وحصه، روضة اللطایف، هفت مجلس، مهر ووفا، کیمیای سعادت ترجمه‌سی، زبدة التواریخ، منشآت، دیوان اشعار، وسائر اثاری واردر . بیك سکزده وفات ایتمشدر . مناقب هنروران اشبو رساله‌نك مأخذلرندن بریسیدر .

قاف زاده . مصطفى فيضى ۞ قاف زاده . ثلث ونسخ ورقعه وتعليقده وهرفنده مسلم ايدى . تاريخ وفاتى بيك يگرمى ومدفنى ايوبده‌در .

راقم . مصطفى راقم ٩٣ ۞ طاش مكتبلى . ثلث ونسخى يدى قلعه‌ليدن تمشق ايله اذن وضع كتبه آلمش ومعيّت استادده خدمت تعليمله سرافراز اولمش سائر اثارندن ماعدا يوز عدد مقدارى مصاحف شريفه يادگار براقمشدر . تاريخ وفاتى بيك يوز سكسان بردر . مركز افندى قبرستاننده پدرى ياننده مدفوندر .

مصطفى خطاط . مصطفى ابن يوسف ٧١ ۞ قكلجه‌لى وبرادرى اسماعيل افندى ايله حافظ امام مرحومدن مجازدر مصاحف كثيره وآثار وفيره تسطيرينه موفّق اولمش . شيخ حمدالله آثارينه تقليد ايدوب لكن كندو اسملرينى وضع ايدردى . (١٠٨٥)ده وفات ايدوب اناطولى حصارى مزارستاننده برادرى جوارنده مدفوندر .

چاوش زاده . سيّد مصطفى ابن ابى بكر ۞ خواجه زاده سيد احمددن ماذون وماليه قلمى خلفاسندن ايدى قرقدن زياده مصحف واول مقداره قريب دلائل، ومتعدد شفاء، وابن عبّاس تفسيرى، يازمشدر . بيك ايكيوزده هنوز برحيات ايدى .

توز قوندرمز . مصطفى ابن سليمان ۞ توز قوندرمز لقبيله شهرت يافته ايدى . حسن خطى خواجه زاده محمد افنديدن گورمشدر . اثارندن طوپخانه‌ده واقع سلطان محمودك آثار خيرندن اولان چشمۀ كبيرده تحيفى مرحومك تاريخنى بويازمشدر . وفاتى بيك يوز التى يدى‌ده در .

اقسرانی کاتب زاده .

مصطفی بن عبدالرّحیم ٧٦ ❁ اقسرائی کاتب زاده دینلور ایدی. ثلث ونسخی زهدی اسمعیل آغا مرحومدن تکمیل وتحصیل اجازت ایلیانلرك اوّلیدر. ابراهیم حنیفدن مجلس متعدده طغرا دخی تعلیم ایتمشیدی. آقسرای قربنده خانه‌سنده تعلیم طلبه خدمتنه اقدام ایله هزاران شاکرد سایه همتلرنده بنام اولمشدر . وفاتی بیك یوز یتمش اوچده‌در . قپالر مزارستاننده پدری جوارنده مدفوندر . سنك مزارینی شاگردلرندن محمد کراسته‌جی زاده یازمشدر .

اربه امینی زاده .

مصطفی سامی ❁ اربه امینی زاده دیمکله معروفدر ثلث ونسخی قره قز خواجه محمد افندیدن بعدالاذن تحصیل تعلیقه چالشوب شکست تعلیقلری وادی اختراعلری خامهٔ نجمانه ایله قلم رقعه‌دن مرکب غایت لطیف ایدی . مرتب دیوانی واردر . خصوصا روحی‌یه نظیره ترکیب بندی نظیره قبول ایتمز . سال وفاتی بیك یوز قرق آلتیدر .

صویولجی زاده .

مصطفی ابن عمر ایوبی ٤٥ ❁ صویولجی زاده صاحب دوحه محمد نجیبانك جدیدر. درویش علی مرحومدن اذن کتبه المش ویوز عدد مقداری انعام وسائر آثار بیشمار براقمشدر . سال وفاتی بیك طقسان یدیدر . یتمش یاشنده ایکن جوار ابی ایوبده قاضی عسکر عارف افندی مدرسه‌سی مقابلنده واقع سکه نافذه‌نك بالای مزارنده دفن اولندی وحفیدلری دخی جوارنده‌در . کندوسنك مزاری تاریخی آنك اثریدر .

فرهاد پاشازاده .

میر مصطفی بن فرهاد ❁ حسن خطده مسلّم وبرادری میر احمد نام ایله برابر پدرلرندن یازمشلردر . ابو ایوب انصاری وسلطان سلیم قدیم

تربه‌لرنده موجود اولان مصحف شریفلرینك آخرنده كندو احوالنی تفصیل اوزره یازمشدر . پدری دخی مذكوردر . جد مادریسی اولان سلطان محمد جامع شریفی حرمنده دیده دوز صفا اولدی . سال وفاتی بیك یگرمی یدیده‌در .

مصطفی عنبر ٦٥ ❀ سرای همایونده پرورش بولمغله ثلث ونسخی محمد افندی بالغرادیدن ورزش ایدوب اوراده مشق خواجه‌لغی ایله سرافراز اولدی . فن موسیقیده دخی ماهر وهنرور ایدی . عنبر اغا .

منقولدركه براذن مجلسنده سر بزم بولنوب اذن قطعه‌لری برمعتاد خواجگانه پیش نهاد اولدقده استحسان وستایش فراوان ایلمشلر . لكن مرحوم رد ایدوب بوخطلرك اعرابی محلنده اولیوب حسنی هنوز تام دگلدر محلنه اعرابك وضعی دخی تعلیم اولنسون بوضیاقتدن بش آی صكره دخی وضع اعراب تعلیم اولندی . سال وفاتی بیك طقسان بشده‌در .

مصطفی طبعی ❀ ثلث ونسخی راسم افندیدن یازوب مأذون اولدی موسیقیده كامل وشعر وانشایه دخی مایلدر . طرح ایلدیكی قصایددن برینك ابیات فخریه‌سی محله مناسب كورلمكله ایراد اولندی . طبعی .

ابیات فخریّه

دولتكده خط پاكه دخی مأذونز ز — كتبه آلمامزی رشوت ایله ایله ظن
ایتمدم خط حسنده سر یكمو تقصیر — اونیجق مشق كمان ایله فرسوده بدن
خشت كلكم كبی سرتیز بولنمز آره‌سك — كزلكم كبی كذلك صف حساد شكن
یان چیزرسه نوله پركار كبی یانمدن — دشمنه چفته دواتم ایكی طوب هاون
یتیشور زالرمك تیغی اكا بن اومرم — اكر آلور ایسه دربند كمالی رهزن

الده اولدقجه عصا شش قلم انشــاء الله	ایتمزم خوف اکر اولسه یدی باشلی اوژن
دیدی برکون بکا اکری قپولی استادم	طوغریسی بودر اکر سعی بلیغ ایتسك سن
حافظ عثمان قدر بلکه بواوردك شهرت	اولمسـەدك آه اکر مائل رخسـار وذقن
آچدی باخط شریف اول کل کلزار هنر	اخـتراع نواىله تکیـهٔ شیخـه روزن
قیلدی میدان کتابتـده هزارین مغلوب	نیرهٔ بارکـش خامهٔ خطـاط فکن

فیض قسمتدن آلوب بن دخی خطی ثلث
سنقی نسخ ایدوب ایتدم نیجه نوطرح حسن

ضرب زاده .

مصطفی ﴿ ادرنه‌لی وضرب زاده دیمکله مشهور وبالذات حافـظ عثماندن مأذوندر . حافـظ عثمان ادرنه‌ده اولدقجه عجالة‌الوقت اقتضـا ایدن جلیـلردن بعضیلری بونلره تحمیل وکنـدوسی تصحیح ایلدیکی معروفدر . قطب طاشی ونقطه طاشی تعبـیر اولنان مربع‌الشکل وچار اطرافی مسـاوی رسم اوزره اولان نوعدن برطاش سنك مزاری اولوب اسمی انده مسطوردر. وفاتی ١١٤٦ ده در .

سلطان مصطفی خان ثانی .

سلطان مصطفی خان ثانی ﴿ حسن خطی خـواجه زاده محمـد افنـدیدن تحصیل وحافظ عثماندن تکمیـل ایلمشدر . جوامع سـلاطینك هر برنده اولان آویزه‌لری هنرلرینه شاهددر . حتی ایاصوفیهٔ کبیرده اولان لوحه‌نك بری توقیـع بسمله اولوب یکـقـلم یازلدیغی لوحه‌نك اوزرنده تعلیق اولنان قلمدن معلوم ایدی . ولد امجدی محمود خان جامع شریفی تعمیر ایدر ایکن اول قلم ضایع اولمشـدر . حافظ عثمان افنـدی‌یه نیجه کره حضورنده احرام وضع ایدوب حقه‌لرینی اخذ وتحریرلرینی زیارت بیورمشدر .

اورمان زاده .

مصطفی بن محمّد ﴿ اورمان زاده صـاحب دوحه محمـد نجیبادن مأذوندر . اون ورقده برمصحف شریف ترتیب ایلمشدر . سال وفاتی بیك یوز آلتمش‌در .

مصطفی پاشا بن محمّد پاشا ٦٨ ❀ اندرون همايونده رسام عمر افنديدن مجاز اولوب سلحدار ايكن ايا صوفينك تعميركايسنده پيری زاده مفتی صاحب افندينك اقتباس ايلديكی آيت كريمه‌يی بونلر يازوب باب كبير داخلنه آويخته اولنمشدر . شادروانك خطوطی وتربهٔ ابی ايوبده آويخته لوحهٔ آية‌الكرسيده اولان حليه‌شريف وساير آثاری واردر . سال وفاتی بيك يوز يتمش آلتی‌ده در. | بالطه‌جی زاده سلحدار مصطفی پاشا .

مصطفی شهدی ❀ انطاكی وخواجه زاده محمد انوريدن مجاز وثلث ونسخ وتعليق هراوچنده ممتازدر . السنهٔ ثلاثه‌ده كفتاره قادر وبو ايكی بيت طبعنه شاهد حاضردر . | شهدی .

غزل

مهو شم ديوانچهٔ حسننده مطلع كوستر ❀ ابرو الك شق ماه آسادو مصرع كوستر

وجهی واردر قطعهٔ ميراولسه ياخطعماد ❀ حسن خطايله اوچار ابرو مرقع كوستر

مصطفی عاطف ❀ ثلث ونسخی اغا قپولی اسمعيل افنديدن وصكره اوغلی مصطفی افنديدن يازمشدر . دفتردار قلمی كتابندن اولمغله ديوانی ورقعه وسياقتده دخی كمالی‌وار وخصوصا كسكين ديوانی خطلری دستورالعملدر. آثار خيريه‌سندن شيخ وفا دائره‌سی اتصالنده بركتابخانه‌سی واردر . وهبی اكا كوزل شاعر ديو لقب ويرمشدر . مرتب ديوانچه‌سی واردر . جزيه امرنده سال قمريه وشمسيه‌نك بربرندن تفاوت وتداخل ايلسی بابنده جمع ايلديكی رساله معمول اهل حسابدر . | عاطف دفتری .

ممی ديوانه ❀ اكرچه خطنی تهذيب قيدنده دكلدر لكن شش قلمده مسلم عصر اولديغی مناقب هنروران‌ده مسطور وممی محمدك مرخيدر . | ممی ديوانه .

امام نقطه‌جی زاده

مصطفی حافظ ❀ ادرنه‌ده نقطه‌جی زاده محله‌سنك امامی اولوب چلبی امام دخی دینور ایدی . خطده یوسف رومیدن مجاز ایدی . اللی یه قریب مصحف شریف و برچوق دیگر اثر لطیف براقمشدر . حافظ قران وخادم اخوان محبوب قلوب بروجود مسلوب‌العیوب ایدی . سال وفاتی بیك یوز اوتوز بردر .

مطرقجی نصوح

نصوح ❀ چپ یعنی دیوانی یازانلرك ایام سلیمان خانیده سردفتر وملعبهٔ مطراقاتك موجد اکبری ایدی .

صاری یحیی حافظ

یحیی بن عثمان ۷۷ ❀ طوپخانه‌لیدر . کتبه‌سنده فخرالدین دخی یازاردی . تیمورجی قولی یوسف افندینك قبرینی تطهیر ایدرکن طوپراق آره‌سنده برقلم بولوب تفأل ایله درحال انباری زاده علی افندیدن مشقه آغاز واجازه‌سی قوه قریبه‌یه کلمش ایکن استادی رحلت ایلدیگندن حسین حبلیدن اجازتله ممتاز اولمشدر . مجلس اذنده یدی قله‌لی وراسم افندی وخواجه غلطه محمد افندی وصو بولجی زاده وزهدی اسمعیل اغا ووفائی مصطفی اوراده موجود ایمشلر .

یحیای مزبور اون بش کلام قدیم یازوب نور عثمانی جامعنك یان قپولری داخلنده عتبه علیاسنده اولان آیتلر بونلرك مأموراً یازدقلریدرکه حرف حرف وکلمه کلمه یازوب بعده سوزن زده ایدوب کمور توزیله سیلکمش صکره تصحیح ایلمشدر . سال وفاتی بیك یوز آلتمش طقوزدر . قبری مراد افندی تکیه‌سی مقابلنده‌کی مزارستانده‌در .

یحیی صوفی .

یحیا صوفی ۲۳ ❀ که یحیی رومی دخی دینور ادرنه‌دن در عبدالله صیرفیدن مشق ایدوب استانبولده محمد خان فاتح جامعنك شادروان خارجنده پنجره‌لر اوزره اولان سورهٔ فاتحه بونك خطی وداخلنده باب

جامعك خارجنده آق دكز طرفنده ابتدا پنجره اوزرينه كتبه‌سنى يازمشدر . وسال وفاتى سكز يوز سكسان ايكيدر .

يعقوب هندى . يعقوب هندى ☼ بو لقب اكا هيئاتى سببيله سلطان احمد ثالث طرفندن ويرلمشدر . حافظ عثمان مأذونلرندندر . خط شناسان يعقوب افندى اهل خطك صاحب ظهوريدر ديمشلردر . ساير معارفده دخى الى واردر . ادرنه‌ده واقع قله‌يى جريد ايله اشيروب پسنديدهٔ پهلوانان اولمشدر . تقليد آثار واسلافده محض استعداد ايدوكى محققدر . ابو ايوب انصاريده يازيلى مدرسه قپوسى داخلنده بر هو رسم ايلمشدركه وفائنك واوينه راجع اولديغى خرده‌بينان خطه عياندر . سال وفاتى بيك يوز طقسان آلتيدر . اسكدارده خرمنلكده مدفوندر .

سيد يوسف . سيّد يوسف بن سيّد تاج العارفين ☼ پير محمد بن شكرالله خليفه‌دن يازوب بر خطاط بيمثل اولمشدر . بيك بشده يازديغى مصحف كبير حضرت خالد تربه‌سنده مدفوندر .

تيمورجى قولى . يوسف ☼ تيمورجى قولى سنك مزارنده من تلاميذ درويش محمد من تلاميذ احمد قره حصارى ديو تصريح ايلكله قره حصارى درويشنك شاكردانندن اولديغى متعيندر . ابوالفتح سلطان محمد خان جامع شريفى ديوارنده واقع فتح حديثى وطوپخانه‌ده قلج على پاشا جامعنك بالجمله جلى خطلرى وقاسم پاشاده كوچك پياله جامعى مقابلنده تكيه مزارى پنجره‌سى بالاسنده جلى خطله مرسوم سطر شهادتين بونك يازيسى اولوب ساير آثارى دخى واردر . سال وفاتى بيك يديدر . طوپخانه‌ده قره‌باش تكيه‌سنده مدفوندر.

سيمين قلم . يوسف سيمين قلم ☼ تيمورجى قولى شاكرديدر كندوسى شهرت وآثارى ندرت اوزره‌در . (١٠٥٠) ده وفات ايلمشدر .

امام ملاعشقی .

یوسف امام ۸۳ ۞ ملا عشقی محله‌سنك امامی قناعتكار وراست . كردار اولوب ثلث ونسخی ابتـدا صوبولجی زاده ایوبی مصطفی افندیدن وبعد وفاته قره قزدن تعلم ایدوب مجاز اولمشدر . اولادسته ایله شش جهتی معمور صاحب فضـل بی قصـور ایدی . ازجمله مخدوملری ابراهیم واثق وسلیمان راجی وخواجه راسم حضرتلریدر . اكری قپو خارجنـده كوچك طوقمق دپه نام محـلده قریمی چشمه‌سـنه قریب مدفوندر . (۱۱٤۳) ده وفات ایلمشدر .

حافظ یوسف .

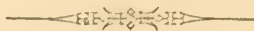
حافظ یوسف ۞ ایرانی‌الاصل اولوب استانبولده حصیرجیلر امامندن كلام قدیم حفظنی تدارك ایله حسن خط خادمی اولدی . عاقبت ابراهیم ردوسیدن اجازت آلدی . نورعثمانیده زیب رحله اولان مصحّح الخط مصحف شریفی تحریر اثناسنده خواجه راسمدن دخی حسن خطی اخذ ایله نهایت غلطه سراینه معلم خط تعیین اولندی سال وفاتی بیك ایكیوز بردر .

مجدی .

یوسف مجدی ۸۷ ۞ ثلث ونسخی حافظ عثمان افنـدیدن تمشـق ایدوب مأذون اولمشـدر . صاحب ملكه خطاط محقق اولدیغی محققدر . رقعـه وتعلیقده دخی ماهر ایدی . سـال وفاتی بیـك یوز اوتوز اوچدر . طوپ قپو خارجنده نقیه‌جی جامعی مقابلنده مدفوندر .

یوسف رومی .

یوسف رومی ۸۸ ۞ كفری احمد افندینـك آزاد كرده‌سـیدر . ثلث ونسخی حافظ عثماندن مأذوندر . ادرنه اسـتادلرینك برسلسـله‌سی بونلردن تشعّب ایلمشدر . سال وفاتی بیك یوز یكرمی بردر .

بيك ايكيوز اوچدن صكره گلان مشهور ثلث ونسخ نويسان

صالح افندی ❁ حسين حبلى چراغيدر . كثرت كتابت وترتيب مرقعات وقطعاتله معروف تيز مشرب وضعيف الاندام بر خطاط اولوب اولا استانبولده جراح پاشا جامعى قارشوسنده ساكن وبعده مدينهٔ منورهده مجاور اولمشدر (١٢١٠) ده دها حياتده ايمش . يماق زاده .

عبدالقادر ❁ چوق آثارى گورلمش اگرى قپولى شاكردانندندر . تاريخ وفاتى ١٢١٠ ده وشيخ حمدالله مرحومك باشى اوجنده مدفوندر . حمدى .

عثمان ❁ داماد عفيف ديمكله عريفدر . ديوان همايون خلفاسندن خواجه زاده مصطفى افنديدن تمشق وتعلمله طرز شيخانه يه مالك بر خطاط اولمش . مشار اليه قوى هيكل ودرشت اندام اولوب زماننده اوبوى وبوصده آدم آز ايمش . سلطان سليم خان امريله سنجاق شريف ايچون بر مصحف شريف يازوب مكافات اولهرق برقطعه چفتلك نائل اولمشدر وفاتى (١٢١٠) ده اسكدارده شيخ حمدالله مرحوم جوارنده مدفوندر . قاين پدرى عفيف ايسه حسين حبلى چراغلرندن اولوب (١١١٦) ده وفات ايتمشدر . وآنك قبرى دخى شيخ حمدالله جوارندهدر . دلى عثمان .

عبدالرحمن ❁ خواجه راسم افندى شاكرى اولوب كثرت كتابت ومتانت خط صفتيله موصوف ومحامد اخلاق ايله معروف اولوب اكثر حلى .

اوقاتنی تعلیم طلاب ایله کچورمشدر . (١٢٢٠) ده وفات ایدوب اسکدارده شیخ حمدالله مرحوم جوارنده مدفوندر .

زهدی . اسماعیل زهدی ❁ مصطفی راقمك برادری اولوب خطّ جلیسی غایت متین واستادانه یازار ایدی . قرق‌قدر مصحفی گورلمشدر . ومرقعات وقطعات وسائر آثاری چوقدر . ایوبده دفترداره شاه سلطان تربه‌سنك یازیلری آنکدر . ومزبور تربه قپوسی اوستنده‌کی یازی یساری زاده مصطفی عزتکدر . مدفنی ادرنه قپوسی خارجنده امیر بخاری حضرتلری جوارنده‌در . سال وفاتی (١٢٢١) ده وسنك نشانی برادری یازیسیدر .

طوسیوی . حافظ محمّد ❁ طوسیوی دلی عثمان چراغیدر . کتابتله اوقاتکذار ایمش وفاتی (١٢٢٢) ده‌در شیخ مرحوم جوارنده مدفوندر .

نائلی . مولانا احمد ❁ احمد غلطه‌ویدر . بعضاً غلطه‌وی وبعضاً ایوبی کتبه ایدر . وقاسم پاشالی کتبه ایلدیگی آثاری دخی مشاهده اولنمشدر . پدری ابراهیم ظریفی کمیجی اولوب نائلی ایله برابر مصطفی کوتاهیه‌لیدن مشق ایدرك خوشنویس اولمشلردر . فقط کندی یازیسی ایله پدری یازیسی بیننده بین‌الثری والثریا فرق واردر . نائلی مرحوم غلطه‌ده طاش مکتبده خواجه اولوب کتابت مصحف وشفای شریف ایله اوقاتکذار ایمش . یوز برنجی رقم ایله مرقم مصحف شریفی موجوددر . وفاتی ١٢٢٩ ده مدفنی کوچك ایوب دفترداره یاودود جوارنده‌در .

رشید . محمّد رشید ❁ خواجه راسم مرحومك فرزند دلبندیدر . کلام قدیم ومرقعات وقطعاتی چوقدر . وفاتی (١٢٢٧) ده پدری یاننده مدفوندر .

محمّد صالح ❀ آق ملا عمر شاكردی اولوب ارن کوینده وآت میدانندہ حسن بابا تربه‌سی جوارنده واسکدارده وصلاجق طرفلرنده ساکن اولمشدر . اوائل حالنده لاابالی مشرب ورنداطوار ومبتلای خمر وخمار اوله‌رق اوقات کچورمش ایسه‌ده برآز زماندن صکره توبه‌کار وصلاح شعار اولوب کرکی کبی تلافی مافات ایلمشدر . حتی برکون حافظ افندی وقتیله ارتکاب ایلدیکك اعمال ایله قیامت کونی نه یاپاجقسین وحضور باریده نه جواب ویره‌جکسین دیو سؤال ایلدکلرینه جواباً

بیت

چارچیز آورده‌ام یارب که در کنج تو نیست ❀ نیستی وحاجت وعذر وکناه آورده ام

دیه‌رك وآثاریمی برطوبره‌یه قویوب اوموزلیه‌رق دیوان حسابه چیقارم دیمشدر؛ موثوق روایته نظراً ١٢٣٦ ده حین کتابت کلام اللهده وفات ایلمشدر . مرحومك اوائلده یازدیغی اجزای شریفه قرآنیه نیچه بیکلری کچمك ایله برقوله کوره ٣٦٦ قرآن یازمش اولدیغی مشهور ایسه‌ده عصرمزده رئیس خطاطان اولان عبدالله افندی حضرتلرینك ٤٥٤ رقم ایله یازدیغی کلام قدیمی کورمش اولدیغی کندیلرندن مسموع عاجزانه‌مدر . خطی ایسه کمسه‌نك خطنه نسبت قبول ایتمیوب غایت پیشکین واستادانه وخوش شیوه اولدیغنه تمام خطاطلر معترفدرلر . یکی باغچه طرفنده برچشمه اوزرنده غایت جلی وکوزل یازلمش برتاریخی تماشاکاه خاص وعامدر . آت میداننده برچشمه اوزرنده کوزل بریازیسی واردر .

محمّد امین ❀ دیوان همایون خواجکانندن اولوب بعضیسی ابوبکر راشد قونیه‌ویدن یازمش دیمشلر ایسه‌ده ثقات رواتدن مسموع اولدیغی

اوزره اشبو مرحوم وحافظ جمشیر وحافظ سلیمان هراوچی آق ملا عمر شاگردیدر .

جرّاح پاشا جامعنده مؤذن محفلی اوزرنده (١٢٣٦) ده یازدیغی تاریخ غایت نفیس یازلمشدر . حمیدیه تربه‌سنده‌کی یازیلری حقیقةً شایان زیارتدر . تاریخ وفاتی (١٢٤٠) ده در .

وهبی . خلیل وهبی ◈ اسماعیل زهدی شاگردیدر وفاتی (١٢٤٠) ده‌در .

لاز عمر . عمر وصفی ◈ طرزونیدر اولا حافظ یوسف بعده یماق زاده صالح افندیدن تمشّق ایله درجه علیای خطّه بعدالوصول اندرون همایون خواجکانی سلکنه منسلك اولمش و برچوق نامدار ومشهور شاگردلر یتشدیرمشدر . متأخّرین بیننده آندن زیاده صاحب شاگرد وهنرنده آنك قدر مقتدر یوق ایدی . وفاتی (١٢٤٠) ده واسکدارده قره‌جه احمدده مدفوندر سنك نشانی اعظم شاگردانندن مصطفی حلمی حکاك زاده یازیسیدر . جزائرلی حسن پاشا امریله یازدیغی مصحف شریف بی نظیر حالا مصر قاهره خزینه‌سنده بولندیغی مرویدر . قاسم پاشاده حسن پاشا قشله‌سی درونده‌کی جامعك یازیلری ایله قشله قپولرنده واو جوارده حسن پاشا چشمه‌سنك واناطولی فنارنده سلطان محمود بنا کرده‌سی اولان چشمه‌نك خطوطی اول مرحومکدر .

راقم . مصطفی راقم افندی ◈ آناطولی قاضیعسکری کندو وقتنده اقسام صفات حمیده وخصائل ممدوحه‌ده وعلم وفضلده تمیز وتفرّد ایدنلردر . قاضیعسکرلرك قاووق گیدکاری (١٢٤٠) ده آنده تمشدر وآندن‌صکره هیچ برقاضیعسکر قاووق گیمامشدر . شیمدی محروق جهانگیر جامعنك یازیلری ایله

طوپخانه‌ده نصرتیّه جامعی یازیلری آنکدر . امّا جامع مذکورك تعلیقلری یساری عزت افندینکدر . وفاتی (١٢٤١) ده اولوب فاتحده زنجیرلی قیوده مدفوندر . مدفننك یازیلری کندیسنك وقپولری یازیسی هاشم افندینکدر .

علی مصری .

علی مصری ﷺ دلی عثمان چراغی اولوب علما وفضلا طاقمندن ایمش . زهدو ورعی مسلّم پرهیزکار ومستقیم اطوار واحادیث وکتب دینیّه‌ده صاحب آثار اولوب (١٢٤٣) ده دنیای فانی‌یی وداع ایله چرچیرده مدفون اولمشدر.

محمود جلال الدین

محمود جلال الدین ﷺ ولد محمد داغستانیدر . چنکل کویـنده استاوزیس دینلان محلده ساکن ایدی . برروایته گوره مرحوم آق ملا عمر افندی تلمیذی ودیگر روایته گوره راسم افندی شاگردلرندن عبداللطیف افندیدن تمشّق ایتمشدر . وبعضیلر قونجه اصحاب داعیه‌دن وکبرو عظمت فروش اولدیغندن وکیسه‌یه سرفرو ایتمدیگندن یماق زاده صالحه گیدوب مشق ایستمش ایسه‌ده یماق زاده نه اولدیغنی بیلکه مشق ویرمامشدر . بعده ابوبکر راشده مراجعتله ابوبکر دخی اویازمق آنجق چوق یازمغه متوقفدر دیو عذر آور اولمغله جلال الدین بونلره عناداً کندو باشنه اولقدر سعی وجدّ وجهد ایتمشدرکه حسن خطده بونلرك هپسنی کچمشدر . خطّی تعریف وتوصیفدن مستغنیدر . بوصورتده کیمسه‌نك حقیقی شاکردی صایلمز . وفاتی (١٢٤٥) ده در . شیخ مراد درکاهنده مدفوندر . ابوبده مهرشاه سلطان سلیمك والده‌سی تربه‌سنك یازیلری آنك ومذکور تربه‌نك پنجره‌لرنده‌کی تعلیقلر یساری مرحومکدر .

اسما عبرت .

جلال الدین مرحومك زوجه‌سی اسماء عبرت دخی خوش نویسلردن وشوهری یاننده مدفوندر .

شوقی . حافظ ابراهیم ۞ شوقی لقبیله ملقب سلطان محمدده اوتلوقجی یوقوشنده ساکن ایدی مرقوم زمرهٔ شعرا وادبادن اولوب مجلسی محفل رندان وبزم خوش کویان ایدی . تاریخ وفاتی بللو دکل ایسه‌ده (١٢٤٥)ده یازدیغی اثری کورلمشدر . حسن خطنه سوز یوقدر .

کبه‌جی زاده محمّد وصفی ۞ سلطان محمود ثانی وقتنده سرحاقهٔ خوش نویسان ایدی . سلطان مشارالیهك خدمت خطلرنده اولا او وبعده راقم افندی بولنمشدر . (١٢٤٨) ده وفات ایدوب اسکدارده قره‌جه احمد جوارنده مدفوندر . قبرینك طاشنی حاجی طاهر افندی یازمشدر .

شکری . عبد القادر ۞ شکری کویا کوتاهیه‌لی مخلصی ایله مخلص اولوب مصطفی افندی شاکردیدر . کندوعالمنده شاعرلق وسخن سرالق ادعاسنده بولنوردی . قنغریده وفات اتمش (١٢٥٠)ده یازدیغی اثری کورلمشدر .

بالطه‌جی حافظ . حافظ محمّد شاکر ۞ بالطه‌جی حافظ دیو مشهور ایدی لاز عمر شاکردانندن قطور وقوی هیکل بر ذات ایدی (١٢٥٠) تاریخنده حجازده وفات ایلدی .

بیله‌جکلی . مصطفی بروسه‌وی ۞ بیله‌جکلی دیو شهرت شعار ایدی . ایاصوفیه جوارنده بشیر اغا مدرسه‌سنده ساکن اولوب شمدی حیاتده بولنان حاجی فتاح رسامك استادیدر . وفاتی (١٢٥٣) سولرنده‌در . اسکدارده شیخ مرحوم جوارنده مدفوندر .

صادق .

محمد صادق ﷺ لاز عمر شاکردیدر . وفاتی تخمیناً (١٢٥٢) ده اولوب مرکز افندی جوارنده مدفوندر .

علی وصفی .

علی وصفی ﷺ لاز عمردن یازوب کتابتده بی نظیر ایمش . آثارندن مرقعات ومقطعات چوق کورلمش . اکثر اوقاتی تعلیم طلابله کچمشدر . اندرون همایون خواجکانندن ایکن (١٢٥٢) ده وفات ایتمشدر . بومرحومك بوینك اکری اولدیغنه سنگ نشان قبری دلیلدر .

سکوتی .

ابراهیم سکوتی ﷺ استا سلطان سراینك بکجیسی ایدی . خطاطاق وادیسنه سلوك ایله نامدار وصاحب اشتهار اولدی غایت مسن وسالخورده ایکن (١٢٥٣) ده وفات ایدوب ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر .

هاشم .

محمد هاشم ﷺ سکه‌زن باشی اولوب مصطفی راقمك برادری وراقم تربه‌سی یانده مدفوندر . سال وفاتی (١٢٩٩) ده‌در . سلطان محمودك تربه‌سی یازیلری تماماً بونکدر .

یوسف یساری .

یوسف یساری ﷺ قباطاشلی اولوب حافظ جشیر چراغیدر . (١٢٦٢) ده وفات ایدوب ماچقه‌ده شیخ مزارلغنده مدفوندر . اشبو مرحومك طلبه‌سی چوق اولوب ازجمله خطاط محمد افندیدرکه (١٢٩٧) صولرنده وفات ایلشدر .

حاجی طاهر .

حاجی طاهر ﷺ محمود جلال‌الدین تلمیذی وسلطان عبدالمجیده خدمت تعلیمی واردر . سال وفاتی (١٢٦٢)ده اولوب ایو بده قرق نردبانده مدفوندر .

اسکدارده حرم اسکله‌سنده دفتردار جامعی یازیلری واوقاف جامعی تاریخی ایله غاطه‌ده قپو ایچی جامعی خطوطی اول مرحومك آثاریدر .

خلوصی .
سیّد محمّد خلوصی ❀ لاز عمر افندی شاکردیدر . طوپخانه‌ده فیروز اغا جامعی قیمی اولوب اکثر اوقاتنی تعلیم طلبه ایله کچورمشدر . (١٢٦٤) ده حج شریفدن عودت ایتمش ایکن مصرده وفات ایلدی .

امین افندی .
امین افندی ❀ حکاکزاده‌دن صکره نور عثمانی جامعنك مشق خواجه‌سی وتعلیم طلاب ایله مشغول اولوب قطعات ومرقعات نفیسه صاحبیدر . وفاتی (١٢٦٧) ده‌در .

حکاك زاده .
مصطفی حلمی ❀ حکاك زاده لقبیله مقلّب لاز عمر شاکردانندن اولوب مرحوم مشار الیه (١٢٣٥) تاریخنده سلطان محمده والده مکتبنك، بعده چنبرلی طاشده‌کی والده سلطان مکتبنك معلم ثانیسی اولوب سلطان محمود خان حضرتلرینك منظور نظر التفاتی اولمغین اوچ قطعه مصحف شریف با امر عالی یازدقدن ماعدا ایکیوز قدر قرآن عظیم الشان یادکار براقمشدر . رسم عثمانی اوزره برقطعه کلام قدیملری سلطان محمود تربه‌سنده موجوددر . سال وفاتی (١٢٦٨) ده اولوب تقسیم جاده‌سنده بك اوغلی مزارستاننده مدفوندر .

ارناودلی علوی.
علی علوی ❀ ارناودلی وچنبرلی طاشده سلطان مجید والده سلطان مکتبنك یازی خواجه‌سیدر . تعلیق دخی یازار ایدی . تعلیق خطیله مرقعاتی وقطعاتی چوق کورلمشدر . (١٢٧٠) ده وفات ایدوب اسکدارده مدفوندر .

حسن راشد ❀ قره حصاری محمود جلال الدین چراغی وحاجی طاهردن مجازدر . (١٢٧٢) ده وفات ایدوب اسکدارده عنادیه جوارنده مدفوندر . آثار کتابتی بیشمادر . راشد .

حافظ محمد رشدی ❀ عبدالرحمن حلمی شاکردیدر . طوپخانه ده طم طم جامع شریفنك امامی وخواجکان اندرون همایوندن اولوب عالم وفاضل برذات ایدی سال وفاتی (١٢٧٣) ومدفنی بك اوغلی مزارستاننده در. رشدی .

حافظ یحیی وهبی ❀ لاز عمر شاکردی اولوب وفاتی (١٢٧٤) ده ومدفنی اکری قپو اتصالنده در . بیوك قطعه ده کلام قدیملری چوقدر . قصیر القامه لطیف برذات ایدی . وهبی .

محمد وصفی ❀ محمد رشدی تلامذه سندن اولوب بشکطاشده پاشا محله سنده قپو آغاسی مکتبی خواجه سی ایدی . وفاتی (١٢٧٦) ده اولوب (٤٠) قدر کلام قدیم ودرت عدد فرخ افندی تفسیری یازیسیله کورلمشدر. وصفی .

مصطفی واصف ❀ کبه جی زاده شاکردی ایکن مرحوم آنی چومز لقبیله ملقب ایتمشدر . بعده لاز عمردن دخی تلمذی واردر . قسطمونی داخلنده آق صو قریه سنده قاضی اوغلی دیمکله معروف ایدی . استانبوله کلوب یاوری بختله هنر ومعرفت وخط صاحبی اولدی . حمیدیه وقفنك قائمقامی وتربه سنك باش تربه داری ایکن (١٢٧٩) ده وفات ایدوب ایوبده بستان اسکله سی قربنده مدفوندر . مدفنی اولان بستان اسکله سی خارجنده موصلقلر آرقه سنده مقاطعه ناظری حسن بکك وحمیدیه تربه سی چومز واصف .

مزارلغنده سلاحشور ابراهیم ایش آغانك سنگ نشانلری بونك خطیدر .
مرحوم چومز صپان آتمه هنرنده دخی غایت استاد ایدی . الك یوكسك منارهنك باشندن صپان طاشنی قوّت بازو ایله كچورر ایدی . بشوش وقوی هیكل امّا متناسب الوجود ایدی .

آشجی مصطفی .

آشجی مصطفی ❀ استنیهلی ایدی . كتبه ودعا جمعیتلرنده طبخ طعام ایتمگه مائل اولوب وقتنك هربر جمعیتنده بولنور ایدی كندو روایتنه گوره درت دفعه اساتیدن اجازت آلمشدر . خیرات ومبرّاتدن خوشلندیغندن اكثریا اجزای قرآنیّه یازوب فقرا اطفالنه هدیّه ایدر ایدی . وفاتی (١٢٨٠) صولرندهدر .

شاكر .

مصطفی شاكر لاز عمر افندیدن (١٢٢١)ده مأذون اولوب سلطان محمود تربهدارلرندن اولدیغندن هنوز اذن نامهسی تربهٔ مزبورهده آویزاندر . مصاحف وسائر آثاری چوقدر . ازجمله تربهٔ مزبورهده ایكی جزؤی برجلدده اولهرق اجزای قرآنیّهسی واردر . وفاتی (١٢٨٤) ده در .

خلوصی .

محمّد خلوصی ❀ محمود راجی چراغیدر . دارالمعارفده یازی خواجهسی وراغب پاشا كتبخانهسنده حافظ كتب ایدی . اخلاق حسنه واوصاف حمیده صاحبی بردها آنك كیبی كلمشدر . لطف محاوره وحسن مكالمهسی مشهور ومعروف وفضل وكماله موسوم وموصوف ایدی . وفاتی (١٢٨٨) ده مدفنی ادرنه قپوسی خارجنده چاپی مرحوم قربنده مدفوندر.

نجاتی .

عمر نجاتی ❀ توقادی اولوب اوّلا زیلهلی كامل افندیدن و بعده سلطان محمود ثانی حضرتلرینك خواجگان مشقندن شكری افندی یكیچری وقعهسنده اورایه اجلا اولنمش ایكن آندن تمشّق ایله بالذات علما وفضلا

قسمندن اولمسی جهتیله علی اشقر پاشا سیواس والیسی کندوسنه برمدرسخانه بنا ایدوب اوراده هم تدریس علوم وفنون وهم تعلیم خـط ایله مشغول ایدی . آلتمش قدر کلام قدیم و برچوق انعـام ودلائل ومرقعات وقطعات دخی یادگار براقمشدر .

اوصحاتك خطـاطلری اکثریا آندن تحصیل خط ایتمشـلردر . یتمش یاشنده ایکن (١٢٨٨) ده وفات ایدوب توقاتده مدفوندر ،

محمّد شوکت ❁ وحدتی ١٢٤٩ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده استانبولده تولد ایلمشـدر . پدری تکفور طاغی متصرفلغنده وفات ایدن خواجکاندن نوری افندی اولوب . صاحب مطبعه میر ابوالضیانك برادر رضاعیسی وخاله زاده‌سیدر . وحدتی .

ابتدالرنده ایوبی راشد افندی مرحومدن تمشق ایلدیگی حالده مؤخراً مصطفی عزت افندی مرحومه انتساب ایلمشدر . خطوط اسلامیه‌نك ١٨ نوعنده‌هر برینك یکانه‌استادی عد اولنه‌جق درجه‌لرده صاحب رسوخ ایدی .

اون‌درت یاشنده ایکن‌مهمه وبعده دیوان همایون قلملرینه چراغ بیورلمش ومنشور نویسلگی کندیسنه انحصار ایلمش ایلدی . شوکت پاشا مرحومك ـکه اجلهٔ خطاطان عصردن ایدی . وزارت منشورینی اووقته‌قدر یازیلان منشورلرك هیچ برینـه مماثل عد اولنمیـه‌جق برطرز بهـترینده وهرسطرینی برشقه رنك آلتونله یازمسی جلیٔ دیوانیده‌کی اقتدار وانفرادینی‌گوستردیگندن مرحوم مشـار الیه برالنـده منشور ودیکر النـده وحدتی مرحوم اولدیغی حالده صدر وقت اولان رشید پاشانك حضورینه‌کیره‌رك اثرله مؤثری برلکده تقدیم وحقنده التفات مشوقانه‌سنی رجا ایلشیدی . اهایتپرورلکده عصرینك فریدی اولان صدر مشار الیه کندیسنی تشریفات دیوان همایون نشـان قلمنه مأمور ایلدیگی گبی او وقتـه گوره خوارقدن عد اولنـه‌جق صورتده رتبهٔ ثانیه ایله تلطیف ایلشدر .

جلیده راقم طورینی التزام واستیف دینلان انسجام خطوطده انفراد ایلمشدر . بالخصوص خط ریحانیی برطرز نوینه تحویل ایله غایت لطیف صورتده یازاردی .

اکثر جوامع شریفه‌ده جلی خط ایله الواح مذهبه‌سی واردر . نور عثمانی ایله باب عالی حظیره سنده‌کی نعللی مسجدده (بلال حبش) لوحه‌لری وایاصوفیه جامع شریفنده ساعتلرك اوزرنده‌کی (عجلوا بالصلوة قبل الفوت) (وعجلوا بالتوبة قبل الموت) کلمات شریفه‌لرینی ١٢٧٢ سنه‌سنده تحریر وتعلیق ایلمشدر .

بو ایکی لوحه اوتاریخده ولیّ عهد بولنان سلطان عبدالعزیز خان مرحومك منظور همایونلری اولدقده خطاطنی تلطیفاً برطوپ فرمایش شال ایله برساقولق چوقه ویوز عدد یوزلك قائمه احسان بیورمشلردر .

سلطان مشار الیهك نام معالی انتساملرینی حاوی اولان طغرای غرایی وحدتی مرحوم تنظیم وتقدیم ایلدکده بعدما طغرالرك اورسمه توفیقاً کشیده‌سنه ارادهٔ سنیه‌لری شرفسانح اولمش ورسامی بشیوز لیرا عطیهٔ سنیه‌لریله تلطیف بیورلمشدر .

وحدتی مرحوم صنایع نفیسه‌نك اکثرینده صاحب ید طولی ایدی . ازجمله سلطان مشار الیه حضرتلری جانبندن کندیسنه کوندریلان غایت بیوك بر زمرد اوزرینه اطرافنه (المستند بتوفیقات الربانیه عبدالعزیز خان مالك الدولة العثمانیه) عباره‌سنی هلال رسمنده واورته یرینه‌ده طغرای همایونی نقش وحك ایلمشدرکه استانبولده او مهر همایونه کلنجه قدر زمرد اوزرینه حك کورولمه‌مشدر .

ایکی دفعه لوندره وپارسه عزیمتله پوسته پوللرینی الیوم متداول اولان ، بانقه قائمه‌لرینی وتداولدن قالدیریلان اسهام عمومیه‌یی نقش وحك وطبعلرینه نظارت ایلمشدر .

بو اثرلر ایچنده بالخاصه بانق توطلر دقته شایاندر . هرانده کچن معاینه ایده‌یله‌جکی اوزره قائمه‌نك بالاسنده وایکی طرفنده‌کی فرانسزجه رقملرك آلتنده خرده بین ایله اوقونه‌یله‌جك صورتده ٢٠ دفعه (بش عدد مجیدیه یوزلك آلتونی عباره‌سی وینه قائمه‌نك صاغ جهتنده بیضی الشکل دیوانی جلیسیله ایکی دفعه محرر اولان (بش عدد مجیدیه یوزلك آلتونی) عباره‌سی ینه او شکلده اوله‌رق مائی زمین ایله ٢٠ دفعه تکرر ایتمشدرکه بوگون اوقدر دقیق بر یازی دگل الك جلیسنی یازه‌جق بر خطاطمز یوقدر .

باخصوص (شفره) نامی ویردیگمز خطده‌کی مهارتی وترسیمنده التزام ایلدیگی صنعت کندیسیله برابر گتمشدر دینه‌بیلیر .

پارسده بولندیغی صره‌ده متوفی اوچنجی ناپولیونه (لوئی ناپولیون) وامپراطریسه (اوژه‌نی) اسملرنده شفره خط ایله قول دوگمه‌لری یاپه‌رق تقدیم ایتمش ومشار الیهما طرفندن مظهر تحسین والتفات اولمشدر .

قانون دینلان سازده دخی معلمی اولان قانونی عمری فرسخ فرسخ گری براقمشدر .

خطاط مومی الیه ١٢٨٨ سنه‌سنده ٣٩ یاشنده اولدیغی حالده استسقا مرضندن وفات ایدرك زوجه‌سنك جدّی اولان ایوبده کائن ابوالسّعود مزارلغنه دفن ایدلمشدر .

عطوفتلو کمال بك افندینك مومی الیهك سنگ مزارینه حك اولنق اوزره طرز نوینده ترتیب ایلدیگی کتبه‌در :

« بوزاویهٔ وحدتی انزواخانهٔ سکون ایدن محمد شوکت وحدتی که شیرازه بند سلسلهٔ (شیخ عمادی) ایدی . خطوط اسلامیّه‌ده عصرینك

شیخ وعمادی ایدی . ١٢٤٩ سنۀ هجریه سنده تعلیمخانۀ حیاته ورود ایلدی . ١٢٨٨ سنه سنده اتمام فلاکتنامۀ وجود ایلدی .

مدت انجامه ایرنجه کرك نوجوان اول کرك پیر زبون

بسم الله الرّحمن الرّحیم

اذاجاء اجلهم لایستأخرون ساعةً ولایستقدمون

قاضی عسکر مصطفی عزت .

قاضی عسکر مصطفی عزت ❁ سلطان محمود خان ثانی عهدنده سلحدار شهریاری علی پاشا تربه سیله تعلّم علوم وخطوط وموسیقیله اندرون همایونه چراغ اولدی . ثلث ونسخده مصطفی واصف وتعلیقده یساری زاده عزت افندیدن مأذوندر . آثار قلمیه لرندن اون برقطعه مصحف شریف، اونقدر دلائل خیرات ، ایکیوز قدر حلیۀ شریف ، اوتوزدن زیاده انعام ، وقصاید وحروفات ایله چند قطعه مرقع وایاصوفیه جامعنده کی کبیر چهار یار گزین اسامیسی وقبّه سنده نور آیت کریمه سی وعتیق علی پاشا نام محلده واقع خرقۀ سعادت جامع شریفی وحوالیسی قپولری خطوطیله قاسم پاشاده چهار یار گزین اسامیسیله قبّه سنده اولان نور آیت کریمه سی وبشکطاش سمتنده کی یحیی افندی جامعی قبّه سنده کذلك نور آیت کریمه سی ومصرده محمد علی پاشا تربه سنده سورۀ دهر ایله تعلیق تاریخ وبروسه جامع کبیرنده ایکی عدد لوحه ایله استانبولده سرعسکر قپوسی درونده کی خطّ تعلیق ایله باب مذکورك تاریخی وبومثللو نیجه آثار لطیفه لری واردر . خلاصه حسن خطّ ثلثده شیخ ثانی وتعلیقده عماد ایرانی ایدی .

وفاتی (١٢٨٩) ده در . بو بیت دخی اشعارندن یادکار اوله‌رق ثبت اولندی .

چشم عبرتله نکاه ایت زاهدا اشیایه سن
معنیٔ صنع الهیده نه سن وارسین نه بن

نائلی ارناود ❁ آرناودلی علی افندی شاکردیدر . اوتوز قدر مصحف کبیری کورلمشدر . (١٢٩٠)ده مصرده وفات ایتدی . مناسترلی اولیشی آرناود شهرتنه باعث اولمش وخطاطلقدن زیاده شعرله اشتهار ایلشدر . ارناود نائلی .

رجائی محمّد شاکر ❁ هنرور وسخن کستر حافظ قرآن وصاحب فضل وعرفان سرحلقهٔ ارباب اذعان ایدی . شمدی مجلس شورای دولت اعضاسندن ادیب اکرم بکك والد محترملریدر . مرحوم مشار الیه من حیث الرّتبه داماد پادشاهی خلیل رفعت پاشانك دیوان کاتبی معیتندن باشلیوب بالتّدریج رتبهٔ خواجکانی احراز بر له آمدی اوطه‌سنده ، وقعه نویسلکده ، ایکی دفعه تقویمخانهٔ عامره نظارتنده ، مجلس معارف ، مجلس احکام اعضالغنده بولندقدنصکره (١٢٨٠) ده لاجل الاستراحه بوسنه واشقودره قپوکتخداسی تعیین اولندی . کتابت وقرائت ایله اوغراشه‌رق وسنین عمری یتمش‌اوچه واره‌رق ١٢٩١ ده عزم‌عالم باقی ایلدی . ابی‌ایوب انصاری تربه‌سی جوارنده عمارتك قارشوسنده‌کی خطیره‌ده مدفوندر . رجائی .

آثار مشهوره‌سندن غایت کوچك برقطعه‌وحجمده غبارین خطله اوچ آی ظرفنده یازوب بالاده محرر پاشای مرحومه تقدیم ایلدیکی قرآن بی مثل ومانندد رکه اوسببله کندوسی مظهر انعام واحسان فراوان واثرلری دیللرده داستان اولمشدر .

راشد افندی ❁ علی‌وصفی‌شاکردیدر . سلطان‌محمود والده‌سی مکتبنك مشّق خواجه‌لغی حکاکزاده‌دن آکا کچمشدر . وفاتی (١٢٩٢) ده‌در . راشد .

حافظ راشد .

محمّد راشد ⊛ ایّوب تربه داریدر . (۳۷) مصحف ایله ایکی عدد بخاری وبش عدد شفای شریف وبرچوق دلائل یادگار براقمشدر . برکلام قدیمی سلطان محمود تربه سنده زیب رحلهٔ وقفدر . آز خطّاط وقتنده آنك قدر تلمیذ یتشدیرمشدر وفاتی (۱۲۹۲) ده‌در .

مظلوم پاشا امامی

یوسف افندی ⊛ مظلوم پاشا امامی قاضی عسکر مصطفی عزت افندی شاکردی اولوب (۱۲۹۲) ده وفات ایتمشدر .

عبدالله زهدی .

عبدالله زهدی ⊛ تمیم داری سلاله سندن اولوب ابتدا حافظ راشد ایّوب تربه داریندن بعده قاضی عسکر مصطفی افندیدن تلمذ ایله مأذون اولمشدر . نور عثمانی جامعنك مشق خواجه‌سی اولدی . مرحومك استیف وانتظام خطده نظیری کلمامشدر . مدینهٔ منوره‌ده‌کی خطوطی واجب الزّیاره‌در .

بیت‌الله الحرامك جامه‌سی یازیسی آنکدر بردها یازیله‌مز . ومصرده‌کی اثرلری بردها وجوده کلمز . وفاتی مصرده (۱۲۹۳) ده در .

قیوم زاده .

محمّد صالح ⊛ قیوّم زاده زیرك جامی قیّومنك مخدومی ایدی . (۱۲۹۳) ده وفات ایدوب ادرنه قپوسنده مصطفی پاشا تکیه‌سی اتصالنده دفن اولندی. یوزقدر مصحف شریفی کورلمش واکثریسی جامع مصحفیدر .

شفیق بك .

شفیق بك ⊛ اوّلا علی وصفی بعده صهریّتله منسوبی اولان قاضی عسکر مصطفی عزت افندیدن مأذوندر موزیقهٔ همایونده خواجه ایکن (۱۲۹۳) ده وفات ایلدی . سلطان سلیم جامعنك یازیلری وقدس شریف

بعدالتعمير قوشاغنده‌كی سورهٔ فتح ايله ستونلرده‌كی اسماء حسنی و بروسه‌ده اولو جامعك يازيلری تمام آنك يازيسيدر . باب سرعسكريده جلی ثلث خطلری دخی آنكدر .

محمّد شوقی ❁ خاصه‌كيليدر . دائيسی اولان محمد خلوصی شاكرديدر . بعده آكا داماد اولمش . نسخده استاد كامل اولوب باب سرعسكريده كاتب ومنشأ كتابده حسن خط معلمی ايدی (۱۳۰٤) ده وفات ايلدی . شوقی .

محسن بك ❁ چومز زاده واصف افندی مخدومی اولوب حسن خطده مهارتی مسلم اولديغندن عبدالله زهدی رفاقتيله مدينهٔ منوّره يازيلرينی ترتيب وتنظيمه نامزد اولدی . بعده كمرك نظارتنده مأمور اولوب اوته برويه چوق مسافرتدن صكره جده‌دن مراجعتنده (۱۳۰٤) ده وفات ايدوب اثنای راهده مدفون اولمشدر . مرحوم سلطان عبدالعزيز خانك صندوقهٔ مزاری جامه‌سی آنك يازيسيدر . چومز زاده .

علاءالدّين ❁ چركسی‌الاصل شفيق بك تلميذی وموسيقهٔ همايونده اسباب امينی ايدی . صاغ قول آغاسی رتبه‌سنی حائز ايكن ۱۳۰۵ ده وفات ايلدی . بشكطاشده سنان پاشا جامعنده پنجره‌لر اوزرنده‌كی اسماء حسنی آنك يازيسيدر . علاءالدين .

متأخرین خطاطاندن تاریخ وفاتلری معلوم اولمیانلر

کوچك راقم .

احمد راقم ۞ کوچك راقم دیو مشهوردر . هاشم افندینك شاکردا-
نندن اولوب کرفت یازیلری غایت ایویازار واکثریا دارالطباعه‌لرده اظهار
هنرایدرایدی . کویا ١٢٨٢ یا ١٢٨٣ ده وفات ایلمشدر .

سبیلجی محمد .

محمد افندی ۞ بالطه‌جیلکدن مخرجدر آتمش قدر مصحف شریفی
کورلمشدر . مرقعات وقطعاتی چوقدر .

محمّد وفا حصاری ۞ عصرنده خطاط پیش قدم وخوشنویس آهنین
قلم ایدی . حصارده محیی‌الدین فناری جامعی حوالیسنده مدفون ایمش .

محمد افندی ۞ دلی عثمان چراغی اولوب حالا اوقاف خزینه‌سنده
محراب ایچنده‌کی مصنّع‌الخط استماء چاریار کزین ایله بشکطاش موقتخانه‌سنده
(ان‌الصلوة) آیت کریمه‌سی آنك یازیسیدر .

شکری .

خلیل شکری ۞ سلیمان افندی بروسه‌وی شاکردانندن اولوب
(١٢٦٠) ده باصیلان دلائل شریف آنك یازیسیدر . قریم محاربهٔ کبیره-
سندن صکره وفات ایلدی . سلیمانیه‌ده آچیلان عرفانیه مکتبنده خط
خواجه‌سی ایدی .

اوج انبارلی .

محمدامین ۞ منشآت عثمانیه‌سی وتعبیرات ترکیه ایله خطوط پسند-
یده‌سی غایت ممدوح و بینظیر ودیوانی نویسلکده ومناشیر سلطانیه یازمه‌ده
شهیر ایدی . ضخامت جسمندن طولانی اوچ انبارلی دینلمشدی .

خواجه ناصح .

خواجه ناصح ۞ باب عالیده دیوان قلمی خلفاسندن ایدی . رشید
پاشا تربه‌سنك بالاسنده‌کی یازیلر انکدر . غایت مسن اولوب بر روایته کوره
(١٣٠) سنه یاشامشدر .

الحالة هذه برحيات اولان خطّاطان

عبدالفتّاح افندی ۞ سكّه‌زن باشی كه آثاری شرقاً وغرباً تداولده‌در . عبد الفتاح افندی .

سامی افندی ۞ دیوان قلمی نشان مميّزيدر . خطوط متنوّعه‌سی گران تا گران آفاقه منتشر وكندوسی سمّو رتبت ايله مشتهردر . سامی افندی .

عبدالله افندی ۞ محسن زاده رئیس الخطاطين كه قوری چشمه‌ده (عيناً فيها تسمّى سلسبيلا) مظهری اولان آمهٔ عنبرين شمامه‌لرندن انهار جنات عدن جاری وروان واشهب خامه‌لری ميدان رقم وتعليمده پويان ودائم‌الجولاندر . تلمذلری قاضی عسكر مرحوم مصطفى عزت افنديدندر . رئیس الخطاطين

حاجی يحيی ۞ باب سرعسكری مميّزاتندن اولوب ثلث ونسخده غايت ماهردر . حاجی يحيی .

حاجی عارف بك ۞ چهارشنبه‌وی ماليه مكتوبی خلفاسندندر . حاجی عارف بك .

حاجی حسن رضا افندی ۞ موزيقهٔ همايون امامی مرحوم شفيق بك شاگرديدر . حاجی حسن رضا

محمد علمی افندی ۞ شهر امانتی كتبه‌سندندر . علمی .

محمد حلمی افندی ۞ باب فتوا مستخدمينندندر . حلمی .

علی راسم افندی ۞ اندرون همايونده ودارالمعلمّاتده معلّم اولوب خط جلی‌ده دخی ماهردر . پدری پروز آغالی محمد رشدی افنديدن مأذوندر . راسم .

محمود افندی .

محمود جلال الدین ❀ چقور جمعه‌لی پرویز آغا جامعی قیمی حافظ افندی شاکردیدر . (۲۵) قدر کلام قدیم و برچوق جلی الواح وکتیبه‌لر تحریرندن صکره بیچاره‌نك عات فلج ایله برطرفی بحس اولدیغندن الیوم نشر آثاردن عاطل قالمشدر .

حاجی تحسین .

حاجی تحسین افندی ❀ چقور جمعه ساکنلرندن دارالشفقه مکتبنده، مکتب صنایعده، امیرکان مکتبنده، معلم مشق سلیم وحلیم برذات کامل الصفاتدر .

انوری .

حافظ عثمان ❀ انوری لقبیله ملقب توقادیدر . محسن زاده عبدالله افندی شاکردانندن اولوب الآن شاهزادگان جوان بختنه تعلیم خطاله مشغولدر .

فلبدوی .

عارف افندی ❀ فلبه‌وی اولوب الیوم مطبوع وزینت بخش هرخانه وکاشانه اولان حلیهٔ شریف مطبوع آنك اثریدر .

مصطفی افندی .

مصطفی افندی ❀ پرویز اغا ساکنلرندن ومرحوم حکاکزاده شاکردلرندن اولوب لباس عامه‌ده واطفائیه کروهندن بولنمغله برابر آثار خاصه‌سی یعنی کثرت کتابت مصاحفی میدانده‌در .

نوری .

نوری افندی ❀ راشد افندی ایوبی چراغی اولوب دردمند درویش صفت ومستمند مجذوب خصلت تارك دنیا وما فیها بایزید میدانی حجراتی کوشه نشینانندر .

تعلیق یانستعلیق نویسان ایران

مقدّما ذکر اولندیغی گبی شاهزاده بایسنقر میرزا زماننده علوم وفنون بدیعه ولاسیّما ادبیّات واشعار و خطّده رواج کامل وروناق وافر پدیدار اولوب کتابخانه‌سنده قرق قدر هنرور مولانا جعفر تبریزی ریاستی ایله کتابت ایله مشغول اولوب کتابته لازم اولان وزّاقلق. صحّافلق. تصویر. تذهیب. تجلید. وصّالق. زرافشانلق وسائر محسّنات ومایلیق تدارکی ایچون استادان کاردان وکاردانان استاد اطراف واکناف عالمدن مزد فراوان وانعام واحسان بی پایان ایله جلب ایتمش وبدایع صنایعك ترقّی وپیش رفتنه گوزل بر چیغر آچمش ایدی . بو قرق نفر هنرور همدست وهم پیشه‌لری ایله هر بریسی اعجوبهٔ زمان ونادرهٔ دوران ارباب طبع سلیم واصحاب ذوق مستقیمدن اولوب اعقاب واخلافه اولقدر نوادر وغرائب آثار براقدیلرکه دامن قیامته‌دك دست فرسود حوادث روزگار وپایمال انقلاب ادوار اولمیه‌جقدر . گرك شرقی وگرك غربی ممالکده عمومی وخصوصی هیچ بر دارالکتب وهیچ بر نمونه خانهٔ آثار یوقدرکه اوزماندن بر نسخه اوراده بولنمسون و بر نمونه اوراده گورنمسون . علی الخصوص استانبول کتابخانه‌لرنده وجوامع وزوایا وتکایاسنده گوزلرك گورمدیگی وقولاقلرك اشتمدیگی نفیس ولطیف حیرتنما وهنرور آزما اولقدر اثرلری واردرکه حد احصا وتعداده گلمز . خلاصه بایسنقر میرزا کتابخانه‌سنده مشغول کتابت اولان

خوشنویسنك ذكری گلدکجه یانلرینه بر (٤٠) عددی قونیلورکه (استادان چهلگانه دندر) دیمکدر . کندو حالتلری ایله سایرلری حالتی حروف تهجی صره‌سیله علی قدر الاطلاع ذکر اولنور .

بودخی بدیهیدرکه بو استادان چهلگانه یا باواسطه ویا بلا واسطه میر علی واضعدن تلمذ ایتمشلردر . آخر رساله‌یه صره‌سی ایله استحضار مختصری حاوی واطلاع اجمالی‌یه کافی برجدول علاوه اولنمسی دخی مقرردر .

ابراهیم میرزا . ابراهیم میرزا ۞ شاهزادکان صفویه‌دن بهرام میرزانك اوغلی وشاه اسمعیلك حفیدیدر . جمیع علوم ادبیه وریاضیه وتواریخ وانساب وقرائت وتجویدده ماهر وموسیقیده ، نقاریده . بهله دیکمه‌ده ، ترزیلك ، طنبورسازلق ، صحافلق ، زرافشانلق ، عکس سازلق ، طراحلق ، تذهیبده ، نقاشلقده ، رنك آمیزلکده ، زرکرلکده ، وسائر ال هنرلرنده صاحب فن وتصانیف اولوب جاهی تخلصی ایله اشعاری واردر . واوق آتمه‌ده ، چوکان اوینامه‌ده ، تفنك اندازیده ، شناوریده ، غایبانه شطرنج اوینامه‌ده استاد استادان صایلور ایدی . (٢٤) یاشنده ایکن اسمعیل میرزا حکمی ایله (٩٨٢) ده مقتول اولدی .

ابراهیم استرابادی . ابراهیم استرابادی ٤٠ ۞ وعلماء وفضلا زمره‌سندن اولوب تاریخ وفاتی ٩٩٠ ده در .

ابراهیم تبریزی . ابراهیم تبریزی ٤٠ ۞ کبار زادکان تبریزدن اولوب حسن خط تعلیقدن ماعدا تذهیب وموسیقیدن دخی بی بهره دکلدی .

ابراهیم بن میرعماد ۞ عماد قزوینك فرزندکانه ودلبند فرزانه‌سیدر . اکثر کمالاتدن مستحضر وخصائل حمیده‌دن بهره‌ور ایدی . رموز

کتابتی پدرندن اتم واکمل وجهله اوکرنوب رشیدای مرحومك کتاب خانه‌سنده اوقاتکذار ایدی . پدرینك هلاکندن صکره پریشان قالمغله خراسان جانبنه روان واوراده صاحب شهرت وشان اولدی . اون درت سنه دنصکره ینه عراق جانبنه معاودت ایله قزوینده ساکن و ٥٢ یاشنده ایکن وفات ایتدی .

خان ایلچی . ابراهیم خان ایلچی معزالدین شاکردی اولوب (٩٩٠) ده قم شهرنده حاکم ایکن سلطان مراد خان ثالث زماننده تبریك سور همایون ایچون استانبوله کلمشدر . مشار الیه غایت تزیین وتذهیب خطوطنه مائل اولوب براوفق قطعه اوزرینه برمبلغ کلی نقد صرف ایدردی . صحیفهٔ کاملهٔ سجادیه دینلان برکتابك اصلی نسخ وترجمه‌سی تعلیق اولەرق هر ایکی خطی غایت کوزل یازمش اولدیغندن ماعدا اوراقدر آلتون والوان زینت وپیرایه‌سنه صرف ایتمش ایدی‌که هرکورن تعجب ایدر ایدی . مشار الیه تحف برآدم اولدیغندن حرکاتی استانبولده ضرب مثل اولمشدر .

قانونی . میرزا ابراهیم قانونی ‌ اکثر فضائلدن بهره‌منداولوب قانون نوازلقده ید بیضاسی وار ایدی .

جامی زاده . ابو بکر بن استحق جامی ‌ جامی احفادندن اولمغله جامی زاده دیو مشهوردر . کردستان طرفندن ظهور ایلدی . نامدار برفاضل شافعی‌المذهب اولوب سلیمیه مدرسه‌سنده تعلیم خط ایله مشغول ایدی . (١٠٧٧) ده وفات ایتدی .

میرزا ابو تراب . میرزا ابو تراب ‌ رئیس الخطاطین لقبیله ملقب ومیر عمادك خلیفه‌سی ایدی . اصفهان بزرك زادکانندن ومیر عمادك منظور نظر لطف

واحسانی اولنـلردندر . کیجـه وگوندوز بردقیقه میر مرحومك خدمتندن منفـك اولمزدی . ویالکز شـاگردلك ومعلملك دکل بینـلرنده مریدلك ومرادلق معامله‌سی جاری ایدی . میرزا ابو ترابك خطّی نهایت درجه‌ده پاکیزه اولوب سـلیقه اوزرندن یازار وایشـنه غایتـله مواظبت ایدر ایدی . میر عماد وقعه‌سنده کیمسه آنك قدر متأثر اولمیوب هرکسدن زیاده اولبابده اظهـار مردانگی ومهربانی ایدن اودر . میر عمادك تعزیه‌سـنده انشـاد ایلدیگی مرثیه‌نك مطلعی استقامت طبعنه دلیل اوله‌بیلور .

مرثیه

دهر پرفتنه وپر مشـغله وپرغـوغاست ❀ شرح این ماتم واین سوك کراخود یاراست

ابو الهادی .

ابو الهادی قزوینی ❀ شش قلمـده ماهر ومالك دیلمی خـواهر زاده‌سـیدر . موسیقیده وشعر وشـاعرده دخی مشهور اولوب قزوینـده شاهزاده حسین مزارستاننده مدفوندر .

سید احمد مشهدی

میر سیّد احمد مشهدی ❀ هرکس قتنده معزّز ومحترم طوتیله‌رق بیوك وکوچك هرکسله حسن معاشرت اوزره اولوب آهو چشم صفتیله دخی متّصف اولمش ایدی . میر علی هروی مشهد رضویه گلدکده سیّد احمد اوراده آنك شرف مصـاحبتی ایله مشرّف اولدی . وانك وقعه‌سنده بلخ وبخارایه کیتدی . بعده قزوینه گلوب شاه طهماسب آکا چوق احساندن صکره طـاریلوب اموالنی مصـادره ایلدی . شاه اسماعیل ثانی تخته چیقـدقده شهر قزوینـه عودت وباغ سـعادت سردرنده مـنزل ایدوب پادشـاهك فوتندن صکره ینه مازندرانه کیتدی واوراده (۹۸۶) ده وفات ایتـدی . برچوق وقت تعلمدن صکره قواعد خطّی ایوجه درك ایدوب میر علینك جمیع

شاگردانندن ایلرو گچدی . میر علی آنك اسمنه برچوق قطعه‌لر یازوب کتبه ایتمشدر . التزام لفظ زلفله یازدیغی قطعه‌دن برقاچ بیت بوراده ثبت اولنور .

نظم

بر روی آفتاب تو آن زلف تابدار | زآسیب باد سلسله گشتست آب وار
زلفت چگونه روی ترا برنگار کرد | برآب وآتش ارنکند هیچکس نگار
درزلف اگر قرار نبینی عجب مکن | کی دیده‌ٔ که دود برآتش کند قرار
درزلف تو درازی روز شمار هست | لیکن شکنج وحلقه فزون دارد از شمار
گر پیچ وتاب حلقهٔ زلف توصبح نیست | خورشیدرا چه گونه گرفتست درکنار
بس هوش وعقل در سر زلف تو بسته‌اند | ترسم بپادشان دهد آن زلف تابدار

میر علی هراته معاودت ایدرکن میر سید احمد دخی انك مرافقتیله هراته گیتدی واوراده برقاچ وقت چالشدقدنصکره جدّ وجهدی سایه‌سنده درجهٔ اعلای خطّاطی‌یه ایریشوب امثال واقراننه امتیاز کلّی حاصل ایتمکله استادینه خلیفهٔ دارالمشق اولدی . براز مدتدنصکره استادینك اذنیله ماوراءالنهر جانبنه سفر ایدوب بلخده براز اوطوردی . اورادن خوارزم وسمرقندی سیاحت ایله بخارایه گیدوب بر مدّت اوراده قالدی . عاقبت ینه دونوب هراتده وفات ایلدی .

ادهم کور ۞ یزیدر اکابر نوزکالیه انی خراساندن اصفهانه گتوروب بتون عمارتلرینك کتبه‌سنی آکا یازدردیلر حیرتی اسمنده خطاط برارقداشی وار ایدی بونك حقنده بو بیتی سویلمشدر . ادهم کور .

گور کاتب شدی زمشق استاد ۞ اینقدر مشق کن که کور شوی

اسد جانی ۞ همدانی اولوب شعر ومعماده دخی یدطولاسی وارایدی. اسد جانی .

اسدالله کرمانی.
اسدالله کرمانی ❀ ثاث ونسخده ذکر اولنمشدر . بعضیسی انی میرعلی بعضیسی انیسی شاکردی بیلورلر .

نجاتی .
اسماعیل نجاتی ٤٠ ❀ بوکا اسماعیل هروی دخی دینور .

اظهر .
مولانا اظهر ❀ تبریزی حکیم جعفر شاکردانندن اولوب استاد استادان لقبیله ملقب ایدی . اوائل عمرنده هراتدن کرمانه، یزده، اسپهانه کیدوب برچوق مدت اوراده قالدی . اورادن شیراز، بغداد، بصره، مکه، شام، حلب، بیت‌المقدسه واروب بیت المقدس وادیسنده رحمت ایزد علامه واصل اولدی وسلطان علی مشهدی کبی برشاکرد یادکار براقدی . وفاتی (۸۸۰) ده در .

شاهی .
امیر شاهی ٤٠ ❀ آق ملك سبزواری دخی دینور. انواع خطوطده خصوصاً نستعلیقده یکانه دوران وجمال‌الدین لقبیله ملقب ایدی . نسبتی سربداران سبزواری‌یه پیوسته اولدیغندن شاهی تخلص ایدر . بردفعه بایسنقر میرزا اکا شو مخاصکزی بزه براقسه‌کز مناسبدر دیدکده امیر شاهی قبول ایتمدیکندن بایسنقر میرزا آکا کدورت اظهار ایتمکه باشلدی . برکره برجمع ایله برابر حضوره کتدکلرنده بایسنقر هرکسی قبول ایدوب انی قبول ایتمامکله مطلع ومقطعی یازیلان بوغزلی بدیهة سویلیوب اکا کوندردی :

مطلع ومقطع

ای که دربزم طرب جام دمادم میزنی ❀ خون دل ناخورده چند ازعاشق دم میزنی
میکنی محروم ازین درشاهی درمانده را ❀ دست رد برسینهٔ یاران محرم میزنی

معارف وکمالات معنویده وعلم موسیقی ، عود نوازی، دقایق خط

ونقاشی، تذهیب، تصویرده استاد ایدی . اشعارینك مطالعنی كوروب تحسین ایتمیان یوقدر . بوایكی بیت آنكدر .

بیت

زهی از خطت نرخ عنبر شكسته ❁ قدت سرورا دست برتخته بسته
غباریست خطت نشسته برآن لب ❁ بلی خط یاقوت باشد نشسته

وفاتی (٨٥٧)ده آبا واجدادی مقبره‌سنده مدفوندر . آنك مرثیه‌سنده سویلنمشدر .

كوشوزیر وزبر از اشك وآهم سبزوار
زآنكه شهر شاه بی‌شاهی نمی آید بكار

امیر ابن شیخ محمّد حسنی ❁ اوایل دولت صفویه‌ده اقلام ششكانه‌ده استاد ایدی . آغا میر .

امین شام ❁ قزوینده متولد اولوب پدری شاه طهماسبك وزیری ایكن فوتندنصكره میرعماد ایله بابا شاه اصفهانیدن مشق وتعلم باشلدی وحدّ كماله ایرشدی . وفاتی ١١٩٠ دهدر . امین شام .

انیسی ❁ قلمی محرّق ایدوب یازانلردندر . ذكری كله‌جك . انیسی .

آیتی ٤٠ ❁ مكتبدار اولوب خطی (اية من ايات الله) ایدی . آیتی .

باباجان تربتی ٤٠ ❁ فیضی وحافظ قاسم خواننده‌نك برادریدر . زرفشاناق وكمیكه نقارلقده یكتا وانواع ساز وموسیقیده واشعارده بیمتا ایدی . بو بیت آنكدر . بابا جان .

بیت

بجان از ستمهای دوران رسیدم
رسیدم بجان تا بجانان رسیدم

بابا شاه ·

باباه شاه اصفهانی ❀ رئیس رؤسا لقبیله ملقبدر . سکز یاشنده مشق و تعلیم خطه باشلایوب میرعلی هروی خدمتنه شتابان وسکز سنه کیجه گوندز خدمتنده خامه‌ران اولدی . فی‌الواقع استعدادجه عالم غیبدن مؤید ایدی . کتب ومرقعات وقطعات قبیلدن آثاری فراواندر . ومیرعماد روش خطی بوندن اوگرنمشدر .

رساله‌ٔ قطبیه صاحبی‌دیرکه (٩٩٥) ده آنی اصفهانده گوردم کنجلگی ایله برابر خطی اکثر خوشنویسلرك خطنه ترجیح ایدرلر ایدی . بیکس وبینوا اولدیغندن شو هنر آکا البته خداداد اولملی ایدی . اگر چوق یاشایه ایدی مطلقا سلطان علی ومیرعلی هرویدن آشاغی قالمیه‌جقدی . تعلیم خط اوزرینه بر رساله منظوم بی‌نظیر یازمشدر. بواوچ بیت او رساله‌دندر.

ازواضع خط نستعلیق	بشنو سخنی زروی تحقیق
بالای الف سه نقطه باید	اما بهمان قلم که آید
یك نقطه بس است گردن با	شش نقطه درازی تن با

قواعد حروف مقطعه‌یی بوگونه نظم ایلمش وبعض لوازم خطی دخی بر فن اصحابنه یارایه‌جق صورتده علاوه ایتمشدر . مشهد رضویده مدفوندر . وفاتی (١٠١٢) ده‌در . بعضیلری دیرلرکه بغدادده مدفوندر .

باذلی ·

باذلی ساوجی ❀ اثری گورلمش حقیقةً خوشنویسدر . تعلیم طلاب ایله اوقاتگذار ایسه‌ده کثرت تهوّرندن هیچ بر شاگردك یوزینه باقمزدی .

میر باقر ۞ ذوالکمالین میر علی هروینك پدری سادات خراساندر . علم حکمت وکلامده بیعدیل ایدی . ذوالکمالین .

نصیرالدین طوسینك شیخ رئیس ابو علی سینا اشاراتنـه یازدیغی شرحه اعتراضاتی واردر . برچوق خطاط اندن تعلیم وتمشق ایدوب قانون وضوابطده استاد اولمشلردر . بر وقت هندستانه سفر ایله لاهور شهرنده چیپال ایچون برمرقع یازوب چیپال اون درت بیـك روپیه نقدنیاز ایلدی ایسـهده علو همتدن قبول ایتمدی . عاقبت هندوستانده ۸۷ یاشنده عالم فانی‌یی ترك ایلدی .

عالی افنـدی منـاقب هنروراننده ذکر ایدرکه میر باقر اسـتاد میر علی واضعك اوغلی اولوب باغچه بری وسـائر ال هنرلرنده دخی مشهور ایدی . فقط کویا بودر وواضعك اوغلی دگل میر علینك پدریدر . والله اعلم

محمد باقر کاشی ۞ جلی وخفی هر ایکیسنی ایو یازمشدر . محمد باقر .

سلطان بایزید دوری ۞ ابنـای ملوکدن اولدیغندن سلطان بایزید کتبه ایدر ودوری آنك تخلصیدر . مشارالیه میر علی هروی شاکردی اولوب میر علی اکا غایتله اظهار محبت ومودت ایتمکله بعض کره قطعه‌لرینه (بجهة فرزند عزتمند مولانا سـلطان بایزید الشهیر بدوری) دیو کتبه وضع ایدر ایدی . ۹۸٦ده صویه غرق اولدی . دوری .

بدیع الزمان میرزا ۞ سلطان حسین بیقرا اولادندن اولوب شیبك خان اوزبك النـدن فرار ایله شـاه اسمعیله التجـا ایلدی . (۹۲۰) ده استیلای تبریزده سلطان سلیمه دخالتله استانبوله کلوب عاقبت مطعوناً وفات بدیع الزمان میرزا

ایلدی . مشار الیه انواع خطوطده استاد اولوب لاسیما نستعلیقی نهایت درجه‌ده ایو یازار ایدی .

بدیع الزمان تبریزی .

بدیع‌الزمان تبریزی ۞ علی‌رضای عباسی فرزندی اولوب « خیرالولد سرّابیه » مصداقنجه پدری کبی انواع کمال وهنرده سرآمد اولدی . علوم حکمیه‌دن آگاه اولوب کیجه وکوندز بردقیقه ورزش خط وتحصیل معرفتدن فارغ دگل ایدی . از برمدّت ظرفنده برقاچ لسانه آشنا ونظم ونثرك هرطرزنده پیشوا اولدی ومجالس کباره مراوده ایله صدر قبول بولدی . فقط افسوس‌که عمرندن چوق استفاده ایده‌مدی . قبری اصفهانده تخت فولاد مزارستاننده‌در . مطالع مذکور بوقصیده الك یازیسیله گورنمشدر .

بدین خرمی جهان بدین تازگی بهار ۞ بدین روشنی شراب بدین نیکوئی نگار
یکی‌چون بهشت عدن‌یکی چون نوالطیف ۞ یکی چون گلاب تلخ یکی چون بت‌بهار

بهبود .

بهبود شاهنشاهی ۞ شاه طهماسبك بندهٔ زرخریدی ومولانا محمد حسین تبریزی شاگردانندن اولوب حرم خاص شاهیده مولانا محمد شریف ایله برابر کاتب ایدی .

بهرام میرزا .

بهرام میرزا ۞ ابن شاه اسماعیل صفوی شعر، انشا، موسیقی، حسن خط واملاسنی وباخصوص خط نستعلیقی نخبه صاحبی پدری ترجمه‌سنده ایراد ایلشدر . ایکی بچق سنه والی خراسان اولدقدنصکره ٨٩٣ ده عازم دار بقا اولندی .

بنائی .

مولانا بنائی ۞ پدری معمار اولدیغندن بوتخلّصی اختیار ایلمش ایدی. خط وموسقیده وعلم ادوارده مشهور زمان امّا تند زبان وآتش بیان‌اولوب

هر كسـله مزاح وهركسه حرف اندازلق ايدر ايدى . هرآنده هر شيئك ايوسنى امير على شيره نسبت ايتمك عادت اولديغندن بركون بر پالاندوز دكانه كيدوب امير على شير پالانى استرم ديمكله امير على شير قورقوسـندن فراراً سلطان يعقوب يانـه كيدوب بهرام وبهروزى آنك اسمنه يازدى وينه هراته عودت ايتـدى . وايكنجى كره اولهرق ينـه بر بويله سبب ايچون فراراً ماوراءالنهره جان اتدى . عاقبت محمد شـيبانى يه ملك الشـعرا اولدى . و (۹۱۸) ده امير نجم وقعهسنده عالم فانىيى وداع ايلدى بو بيت آنكدر .

بيت

زاهد بره كعبه رود كاين ره دينست ✿ خوش ميرود اماره مقصودنه اينست

پير على جامى ✿ مشهدى شاگردى ايدى . مولانا عبدالرحمن جامى معارف وفضائلده سرآمد اولديغى گبى بو دخى خط وربطده سرفراز ايدى . حتى بدايع قلمندن عبارت اولمق اوزره مير على پير علينك مفرداتندهكى عينه باقمقدن گوزلرم خيره اولدى ديو بيورمشدر . پيرعلى جامى .

منلا جان ✿ كاشى وهروى شاگرديدر . واضع خط شكستهبستهدر . بو خط ايكى كاغد اوزرينه يازيلوركه بريسى سياه رنك اوله شو ايكى كاغدى بربرينك اوزرينه قويدقده خط ميدانه چيقر . گويا بو خط مجنونك توامان ديناالان خطيدر . ملا جان .

مولانا جعفر تبريزى ۴۰ ✿ بايسنغر ميرزانك رئيس كتابخانهسى ايدى . انواع خطوط تحريرنده باخصوص نستعليقده درجهٔ كمال استحصال مولانا جعفر تبريزى .

ایلمش ایدی . مولانا اظهر ومولانا شهاب‌الدین عبدالله مروارید ومولانا شیخ محمود مولانا جعفر شاکردلکی ایله اودرجه‌یه ایرشدیلر .

بوقطعه‌یی مشتمل بر قطعه‌سی کورلمشدر .

با فلك دوش بخلوت کلهٔ میکردم | که مرا از کرم تو سبب حرمان چیست
اینهمه جور تو بافاضل ودانا زچه‌روست | وین همه لطف تو با بیهنر ونادان چیست
فلکم کفت که ای خسرو اقلیم هنر | بامنت بیهده این مشغله وافغان چیست
شکرکن شکر که درمعرض فضلی که تراست | کنج قارون چه بود مملکت خاقان چیست

حکیم جعفر . (حکیم جعفر هروی) دینلان کمسنه دخی کویا بودر .

جلال عضد . سیّد جلال عضد ٭ یزدیدر پدری آل مظفّردن مبارز الدّین سلطانك وزیری ایدی . سلطان برکون متفرّجاً مکتبه مرور ایدوب کودکان مکتبی تماشا ایدرکن جلالی قره‌لمه ایله مشغول کوردکده وکیمك فرزندیدر دیو معلّمه صوردقده معلّم سیّد زاده‌در دیو جواب ویردی . پادشاه آنی حضوره چیغروب بر مقدار صحبت ایدرك وکمال وجمالنی بکنه‌رك خواجهٔ مکتبه بومکتبده‌کی شاکردان بیننده خوش نویسی کیمدر دیو سؤال ایلدی . معلّم قلمی خوشجه تراش ایدندر جوابنی ویردی . ینه پادشاه کیم قلمی خوشجه تراش ایدر دیدکده معلّم قلمتراشی کسکین اولاندر دیدی . پادشاه بك ایو کیمك قلمتراشی کسکین‌در دیدی . مالدار ومنعم وکیمك پدری وزیر ایسه اودر واوده سیّد جلالدر دیدی . سلطان مشار الیه بر سطر یازده حسن خطکی تماشا ایدەیم دیدی . جلال بو قطعه‌یی یازوب پادشاهه ویردی .

چارچیزست که درسنك اکر جمع شود | لعل ویاقوت شود سنك بدان خارائی
پاکی طینت واصل کهرو استعداد | تربیت کردن مهراز فلك مینائی
درمن این هرسه صفت هست چه درمی باید | تربیت از توکه خورشید جهان آرائی

سلطان آنك خطيله بداهت شعرندن حظ ايدوب اون بيك درهم احسان ايدرك تربيه‌سنه اهتمام ايچون پدر بنه‌ه آدم گوندردی و اوزمانده نظر همايونله خطاط فاضل وشاعر اولدی . ميرزا بايسنقرك آكا ايلديگی رعايت علو شاننه دليلدر .

جمشيد . مولانا جمشيد ﴿ احمد رومی فرزنديدر هراتده نشو ونما بولمشدر .

مير چله . مير چله اسكندر بخاری ﴿ هروی شاكردانندن اولوب بالذات كندوسندن مشق ايلمشدر .

مير چله استادی عصرنده برمرتبه‌ده سرآمد اولدی كه مير علی آكا رعايت ايدوب قطعه‌لرينه كندی كتبه‌سين يازمغه اجازت ويردی . ولكن مزبور بدخلق ومغرور اولمغله اول معنانی قبول ايتميوب استادينه بالمواجهه سن كيم‌سين كه بن سنك كتبه‌كی اختيار ايده‌يم ديو سويلدی . فلاجرم مير علی چله‌يه بد دعا ايليوب آز گچمدن اعما اولدی .

حافظ فوته . مولانا حافظ فوتهٔ ﴿ اكثر خطاطينك معتقدی وواضعك بلاواسطه شاكردی وسلطان حسين بايقرا زماننده خوشنويسانندن ايدی .

حسين علی . حسين علی اصفهانی ﴿ مير سيد احمد شاكرديدر . (١٠٣٠) ده حجاز يولنده فوت اولمشدر .

مير حسين . مير حسين حسينی ﴿ آنی مير علی يه مقابل طوتمشلردر . مولانا حافظ فوته شاكرديدر .

شرعی . حسين شرعی ﴿ بغداديدر طرز عماده‌ده سرآمد ايدی .

شهابی . حسين شهابی ﴿ اسحق شهابی شاكرديدر .

سهوى .

میر حسین تبریزی ❀ سهوی تخلّصی ایله متخلّص اولوب زمان فترتده تبریزدن کاشانه وکاشاندن هندوستانه گیدوب اوراده وفات ایلدی . بو بیت انکدر .

بیت

طرفه حالیست که دارد شب هجران عاشق
خواب ناکردن وصد خواب پریشان دیدن ،

درویش کشمیری

درویش حسین کشمیری ❀ محمد حسین کشمیری شاکردیدر .

کلنکی .

میر حسین کلنکی ❀ بخاری ومیر علی شاکردیدر .

قاضی نیشابوری .

قاضی حسین نیشابوری ❀ غایت متین نستعلیق ایله ایکی بیتی حاوی بر قطعه‌سی گورلمشدر .

قطعه

می مغانه که مردا فکنست وتوبه شکن ❀ چنان بدور تو از شیخ وشاب برده شعور
که زاهدان سحر خیز بر نخیزند ❀ بجای حی علی کردمند نفخهٔ صور

قلندر هروی .

امیر خلیل ❀ قلندر هروی شهرتیله مشهور ومحمود بن اسحق شاکردیدر . شاه طهماسب آنی مشهددن قزوینه کتوردی عاقبت هندستانه گیدوب حیدر آباددن شاه عباس صفوی خدمتی آرزوسیله ینه ایرانه معاودت ایلدی . شاه عباس اکا احسان وانعام ایله قطعات ومرقعات وسائر آثار یازمغه مأمور بیوردی . واو دخی گوزل عهده‌دن گلدی .
بر وقت آنکله میر عماد بیننده مسابقه مباحثه‌سی واقع اولوب شاه عباس ملا محمد حسین ایله ملا علی رضای عباسی یی حکم قیلەرق آنلر

قلندر خطنی ترجیح ایتدیلر . عاقبت ینه شاه عباسدن اذن آلوب هندستانه گیتدی . وحیدر آبادده (١٠٣٥) ده مخصوص بر مقبره‌ده مدفون اولدی .

خواری تبریزی ⁂ خطاط ماهر وشاعر قادر ایمش بو بیت انکدر . خواری .

بیت

خواری بدان رسیده که بدگوئی مرا ⁂ سرمایهٔ خوش آمد اغیار کرده‌است

میر خونی ⁂ سلطانعلی مشهدی شاکردیدر . استادی قلملرندن بریسنی بولوب تفألاً انکله مشق ایدرك امثال واقرانه فائق و بعده استانبوله گلوب سلطان سلیمان خان حکمیله شاهنامهٔ خاقانی کتابتنه مأمور ووظیفهٔ خوار اولدی . خونی .

خیرالدّین ⁂ میرعلی شاکردیدر . اجازتدن صکره استادینك باشلدیغی شهنامه‌نك اتمامنه موفق اولدی . وفاتی (٩٨١) ده‌در . خیرالدین .

دوست محمّد ⁂ هراتی وقاسم‌شادیشاه شاکردیدر . تعلیق خط ایله کوزل بر مصحف شریف یازوب شاه طهماسبك مورد التفاتی اولدی اما دوست محمد کوشوانی (٤٠) لردن ووفاتی (٨٧١) ده‌در . دوست محمد .

رستم علی خراسانی ⁂ مشهدی شاکرداندن وبهرام میرزا ایله اوغلی سلطان ابراهیم میرزا کتابخانه‌سنده اولوردی . استاد بهزادك یگنی‌در . (٩٧٠) ده دائیسی یاننده مدفون اولدی . رستم علی .

رشیدا ⁂ خلیفهٔ اعظم لقبیله ملقّب ومیر عمادك یگنی ایدی . پدری دیالمهٔ قزویندن اولوب کندوسی دائما دائیسی ایله برابر بولنوردی . میر رشیدا .

عمادانك قوت قلمی اعترافله براز قطعاتی کنارینه قوّت ونیرودن کنایه اوله‌رق نریمان کتبه‌سنی وضع ایدردی . سبك وسیاق خطده میر عمادی بیله کچدی . امّا وفات خالدن صکره مکدّرالحال هندوستانه سفر ایلدی . واورادن کشمیره کیدوب (۱۰٤۸) ده وفات ایتدی .

مشاغلنده بر درجه مواظبتی وار ایدیکه میر عماد وقعه‌سندن صکره مختفی قالدیغی ایکی اوچ آیده مشق ایچون معیّن محلّی اولمدیغندن آنجق اون ایکی بند کاغد سمرقندی قره‌لیه‌بیلمش ایدی . بو سببدن میرزا ابو ترابه شکایت گونه امان میرزا فریادیمه یتیش قواعد خطّی اونوده‌جغم دیر ایمش .

حکیم رکن‌الدّین الشّمس ۞ اباً عن جد اطبّادن وعندالملوك مقربلردن ایدی . شاه عباس بزرك اکا دلگیر اوله‌رق مصادرهٔ اموال ونفیینه امر ایلدی . حکیم مشهده کیتدی . پادشاه بلخه عزیمت ایلدیگنده اورادن دخی هندوستانه جان اتدی . حکیم رکن‌الدین .

زین‌الدّین محمود ۞ مشهدینك شاکرد بلا واسطه‌سیدر . صفات پسندیده ایله موصوف ومیر علینك استادیدر . زین‌الدین .

سبز علی مشهدی ۞ مشهدی شاکردیدر . سبز علی .

سلطان حسین ۞ شاکرد حسین باخرزی خراساندن عراقه کیدوب فرهاد خان کتابخانه‌سی خوشنویسانندندر . سلطان‌حسین .

سلطان علی مشهدی ۞ عالم جوانیده یوسف ثانی وثانی یوسف ایدی . مولانا اظهر هروی اکا فرزندانه وپدرانه تعلّق خاطر پیدا قیلوب حسن تربیه‌سندن بر آن فارغ اولمز ودائما سویلر ایدی . سلطان علی ـ سلطان‌الخطاط .

در مشق تقصیری مکن پیوسته‌ای سلطان‌علی ۞ در روز کن مشق خفی در شام کن مشق جلی

پرورش استاد ایله خط نستعلیقده درجهٔ کماله واصل واول حکیمك کوستر.
مدیکی کبی تربیه‌سی سایه‌سنده اخلاقی کمال مرتبه‌ده تهذیب واستحسان بولدی .
وکندوسنه لقب سلطان الخطاطین ویرلمش ایدی . ساده دل اولدیغندن
برکون سلطان حسین بیقرا اکا بنم ایچون بر سنك مزار طرح ایدوب یاز
دیدکده سلطان علی پادشاهم هرنقدر فرمان پادشاه بندکانه مقرر وفرض
ایسه‌ده بو امرك حصول پذیر اولمسی اوزون بر مدته متوقفدر سویلسنه
پادشاه کوله‌رك لطیفه اوزرندن بز دخی چوق یقینده اولمك خیالنده دکلز.
سز دخی پك عجله ایتمیك دیو جواب ویردی . باری سلطان الخطاطین
صنایع غرا وبدایع بیهمتا ایله خفی وجلی ووالاو پست برسنك نشان طرح
ورسم ایلدی که شمدی‌یه‌دك هرکس آنی کورور حیرتدن پارمغین ایصیرر .
سیاحان روایتنجه آنی کورنلر حیران وکندولرین اولمش صانورلر .

امیر علی شیر نوائی دخی رعایت خاطر زبیالرنده سرمو قصور همت
او دخی استنساح آثارلرنده عطاات کوسترمدی . عمر شریفی آلتمش
آلتی‌یه بالغ اولدقده دها النه زلل وخطنه خلل کلمامش ایدی . نته‌کیم
کندوسی دیمشدر .

مرا عمر شست وسه شد بیش وکم ❊ هنوزم جوانست زرین قلم
توانم بلی از خفی وجلی ❊ نوشتن که (العبد سلطان علی)

مولانا جامی‌نك دخی آنك خطنه غایة الغایة میل درونی اولدیغندن
آنك همتندن دخی استفاده‌دن خالی دکلدر .

اما نوائی قولنجه مولانا جامی برعبدالصمد نام جوان خوش خطی
کتابت آثاری ایچون کوزه کسدیردی . اودخی امتثالاً للامر قبول ایلدی .
فقط عموم کاتبانده سهو وحشو ونقصان عادت اولدیغی کبی اوجوان دخی
اصول طریق عادی‌یی یرینه کتوردی . بنابرین مولانا جامی دخی نازکی
طبع ایله بوقطعه‌یی اکا یازوب کوندردی :

قطعه

خوشنویسی چو عارض خوبان | سخنم را بخط خوش اراست
لیك دروی زنا درستی طبع | گاه حرفی فزود وگاهی کاست
کردم اصلاح آن من از خط خویش | گرچه نامد چنانچه دل میخواست
آنچه او کرده بود با شعرم | من زخطش قصور کردم راست

جمله منظوماتندن خط رساله‌سیدر که مشهوردر .

(بوقطعه زیبا دخی آنك زادهٔ طبع عالیسیدر .)

ازین شکسته هرآنکس کند توقع مشق | سه چیز خواهم ازو گرچه هست بس دشوار
اول مداد که اندر سیاهی و جریان | بود چو بخت من وآب دیدهٔ خونبار
دوم قلم که چو مژگان من نباشد سست | سیم خطی چو خط عنبرین یار نگار

باغ مراد دیلان جهان ارا عمارات ومنازلنك تمام کتابه‌لری انك یازیسیدر . وفاتی ۹۱۹ ده ومرقدی مشهدده‌در .

سلطانعلی قاینی . سلطان علی قاینی ❀ تاریخ هجرتك ۸۶۱ ده سلطان حسین بیقرا زمانی خوشنویساندن وجامی حضرتلرینك آثارینی تسوید ایله صرف اوقات ایدن معتقداننـدن اولوب حسن خطنه اغتراراً کتابت تکلیفنده بربیت کتابته برکتاب اجرتن طلب ایلدیگی مجالس النفایسده یازلمشدر . وگویا بوندن غرض کتابتنك جامی آثارینه انحصاری ایمش . مؤلف بنده‌لرنجه بوسلطان علی ایله سلطان علی هروی اسملرنده بر اشتباه اولمیدر .

سلطان محمد بخاری . سلطان محمد بخاری ❀ بونك خطی حقنده سویلنمشدر .

بیت

خطت دیدم دهانم گشت پرآب ❀ مگر خط تو آلوی بخاریست

ترتبی .

سلطان محمّد تربتی ❀ کاتب رقم ایدر مشهد مرتضویده مدفوندر .

سلطان محمد خندان .

سلطان محمّد خندان ❀ مشهدی شاگردانندن ولطف طبع ایله موصوف ومحبت اهل عیش ایله مشغول بلدهٔ فاخرهٔ هراتده کتابت نسخ شریفه‌یه همت ایدر ایدی . رنکه نویسلکده مشهور ایدی . خطنك وصفنه نه تقریر کافی ونه تحریر وافیدر وفاتی (٩٥٠) ده‌در .

مشهدی زاده .

سلطان محمّد نور ❀ مشهدی زاده ومشهدی شاگردیدر . خطّی بی قصور وشعرده مشهور اولدیغندن نور علی نور ایدی .

سلیم کاتب .

سلیم کاتب نیشابوری ❀ شاه محمود نیشابوری تلمیذانندن ومیر جلال الدّین حیدر استرآبادی کوله‌سی ایدی . پدری حبشی وکندوسی یاقوت گبی صاحب خطّ اولوب قطعه نویسلکده سلطان محمد نوره مقابل طوتیلور ایدی . قطب الدّین یزدی آنی رنکه نویسلکده ماهر اولوب نازك قلملك آنك شاننده نازل اولمش برآیت اولدیغنی بیان ایتمشدر . (٩٩٠) ده مشهدده وفات ایتدی .

شاه محمدکاتب .

شاه محمّد مشهدی ❀ مولانا سلیمی یا مالك شاگردی اولوب کاتب رقم ایدر . رنکه نویس اولوب تخلّصی واثقیدر .

شاه محمود .

شاه محمود نیشابوری ❀ زرین قلم مولانا عبدی کندی خالوسنك یا مشهدینك شاگردیدر . شاه اسماعیل زماننده استاد سرفراز ایدی . شاه اسماعیل سلطان‌سلیم خان ایله محاربه‌سنده استاد بهزاد مصوّر ایله بونی مغلوب‌اولورسه‌م سلطان سلیم النه دوشمسونلر دیو پنهان ایتمش ایدی . مغلوباً عودت ایلدکده ائ اوّل تجسّس قلدیغی آنلر ایدی .

شاه محمود شاه اسماعیل عهدنده شهنامه کتابتنه مأمور ایدی .

مولانا محمود .

مولانا محمود ❁ میر علی وسلطان علینك شاکردی . پنج کنج نظامی‌یی غبارین خط ایله شاه طهماسب کتابخانه‌سی ایچون یازدی واستاد بهزاد آنی مصوّر ایلدی . شاه طهماسب تبریزده ایکن مولانا مدرسهٔ نصیریه‌ده اوطورر ایدی . عاقبت امور جهاندن دلگیر اولوب مشهده کتدی ویکرمی سنه اوراده یشادی عمری (۸۸) وفاتی (۹۷۰) ده مولانا سلطان علی یاننده مدفوندر .

شاهو یردی .

شاهو یردی ❁ سلطان علی بیلدار اوغلی وشاهسوار خطّاطان دیو تذکره‌لرده مذکوردر .

شرف یزدی .

شرف الدّین یزدی ❁ قطب الدّین یزدی صاحب رسالهٔ قطبیّه‌نك برادریدر . مشاهیر ارباب معارف وهنردن مذهّب کاملدر . (۹۰۰) ده یازدیغی وایشلدیکی اربعین جامی کورلدی کورلمکه شایاندر .

شفیعا .

شفیعا ❁ پیشوا لقب وسادات هراتدندر . میرزا ابو تراب شاکردی میرزا فصیحی ملك الشعرای هراتدن تلمذ ایدوب هیچ برخطاطك قوّه‌سنده بولنمیان کندوسنه مخصوص بعض رموز ونکات خطّی اختراع ایلدی . وانواع علوم وفنون تحصیل ایتدی . فقط هیچ فائده کورمدیکندن هندوستانه سیاحت وینه هراته معاودت ایله اختیار انزوا ایلدی . و ۸۵ یاشنده ایکن مشهد رضویده مدفون اولدی . شکسته دینلان خط بونك اختراع کرده‌سیدر . نقش وتصویر وتذهیبده دخی استاد ایدی .

شمس بسطامی .

مولانا شمس الدّین محمّد بسطامی ❁ میر سیّد احمد شاکردیدر . شاه عباس کتابخانه‌سی خوشنویسارندندر .

شوقی .

شوقی یزدی ٤٠

شهابی بلخی .

شهابی ٤٠ ۞ اسمی شاه حسین وبلخی، خواجه محمودك استادی وخواجه محموده شهابی دیمك بوكا منسوب اولدیغندندر .

پورانی .

شیخ نورالدّین پورانی ۞ شیخ ابو سعید پورانینك خلفیدر . صغر سننده حسن خطده بر درجه یه واردیكه بر قرن كتابت ایدنلر اول مرتبه یه واصل اولمشلردر . شیخ زاده پورانی بودر .

شیخ اول كرمانی .

میر شیخ اوّل كرمانی ۞ ولایت هند پادشاهی همایون شاهك پدر بزرگواری بابر میرزانك درگاهنده خوشنویسلك خدمتنده واقلام ستّه ده استاد ایدی .

شیخ ثانی كرمانی .

میر شیخ ثانی كرمانی ۞ میرشیخ اوّلك اوغلی مولانا محی الدّین‌در. ثلث ونسخی پدرندن ونستعلیقی سیّد احمد مشهدیدن یازمشدر .

شیرعلی ممتنع التقلید .

شیر علی ممتنع التقلید ٤٠ ۞ مجالس النفایسده مسطوردركه مولانا شیرعلی خطی بر درجه یه ایصال ایتدیردیكه خوشنویسان وقتدن كمسه آنی تقلیده قادر اوله مدی .

صالح بخاری .

مولانا صالح بخاری ۞ محمود شهابی شاگردیدر . چغتای پادشاهلرندن عبدالله خان واسكندر خان زمانی خوشنویسانندندر . تألیف كتاب ایله مشغول ایكن وفات ایتمشدر .

صدرالدین .

میر صدرالدّین ۞ میرزا شرف جهان قزوینی فرزندیدر . مولانا مالك شاگردی اولوب رنك آمیزلق ووصالیقده دخی استاد ایدی .

شاه عباس آنی تذکره دولتشاهی کتابتنه مأمور ایتـدی فقط اتمامه موفق اوله‌مدی . (١٠٠٧) ده مشهده گیدرکن بسطامده وفات ایلدی .

صنعی .

میر صنعی نیشابوری ٤٠

شاه طهماسب .

شاه طهماسب ☼ ابن شاه اسمعیل صفویه سـلاطیننددر . ثلث ونسخی تکمیل ایلدکدنصکره خط تعلیقی عماددن تحصیل ایلدی . اون بر یاشنده تخته جلوس ایتمشدر . وفاتی (٩٧٤) ده‌در .

ظفر علی .

ظفر علی هروی ☼ معز الدین شاکردیدر .

میر عبدالباقی .

میر عبدالباقی خطاط ☼ سـادات اصفهاندندر . طعـامی گوزل پیشوردیگندن بر طعـامی شاه اسماعیلك مقبول طبعی اولوب آدینـه مقبولی دیمشدر . بو مطلع انکدر .

بمقبولی کسی رادست رس نیسـت ☼ قبول خاطر اندردست کس نیست

نظام الدین منشی

امیر نظام الدین عبدالحی منشی ☼ مـیرزا ابو تراب فرزندیدر . محمود خان شیبانی زماننده منشی ایدی . شـاه عباس وقتنده نظام الدین میر علی شیر مدرسه‌سنه مدرس وصکره‌دن ٩٣٠ ده شاه اسمعیـلك امریله استر آبادده مدرس اولدی .

عبدالحی منشی .

عبدالحی منشی ☼ نیشـابوریدر . زمان سـلطان سعیدده بر مدت صاحب دیوان انشـا اولوب کتابت مناشیر ایله مشـغول ایدی . قرا باغ وقعه‌سندن صکره امیر حسن بیك نظر تربیه‌سنه منظور اولوب مادام الحیاة آنك ملازمتنده ایدی .

عبدالجبار اصفهانی ❀ عماد شاکردیدر . وفاتی ١٠٦٥ دهدر . عبدالجبار .

عبدالخالق باخرزی ❀ میرعلی شاکردیدر . عبدالخالق .

عبدالرّحمن خوارزمی ❀ شرح حالی محرّفان خط صره‌سنده ذکر اولنه‌جقدر . عبد الرحمن محرف .

عبدالرّزاق ❀ میرعمادك شاکردی وخواهرزاده‌سی اولوب محاوراتی خوش ومکالماتی دلکش وحاضر جواب ایدی . عبدالرزاق .

حسن آوازی مناسبتیله شاه عباس عهدنده آلتی یوز تومان معاشیله شاهنامه خواناق ومرقعات وکتب نفیس کتابتیله ممتاز ایدی . قبری میر عماد قبری یاننده‌در . بو بیت انکدر .

بیت

اسیر آن‌خم زلفم که هم‌در دست و هم درمان ❀ غلام آن‌خط سبزم که هم زشت و هم مرهم

عبدالرّحیم انیسی ❀ خوارزمیدر محرّفینده ذکر اولنه‌جق . عبد الرحمن انیسی .

سیّد عبدالصمّد ❀ کاشانیدر . وبعض سمرقندی دیمشلردر . تصویر وتذهیبده دخی استاد ایدی . جامی دیواننی بوزان بودر . عبدالصمد .

عبدالکریم پادشاه ❀ انیسی‌نك قرنداشیدر . محرّفین خطده ذکر اولنه‌جقدر . عبدالکریم پادشاه

شیخ عبدالله کاتب ❀ هراتیدر . قرق بش سنه امیر علی شیر خدمتنده بولندی وکیسه آندن اینجنمدی . عبدالله کاتب .

واضع زاده . عبدالله ابن میر علی ❁ واضع زاده شکرین قلم لقبیله ملقب ایدی. متانت واستحکام خطده واغلب فنونده امثـال واقراننه فائق ایدی . علم حکمت وعرفانده وقواعد انشا وانشادده صدر نشین محفل ارباب ایقـان ایدی . حکیم جعفر هروی ایله استادمولانا اظهر بونك شاکردیدر . اگرچه پدری خط نستعلیقی اختراع ایلدی امّا بعض رموز ونکاتی باقی قالمش ایکن میر عبدالله آنی استکمال ایلمش . وبالاستحقاق پدرینه جای نشین اولمشدر .

وزیر وقت ایچون سویلیوب یازدیغی برقطعه‌نك صورتیدر .

ای وزیری که فلك حلقه بگوش درتست	خود فلکراچه دری بهتر ازین میبـاید
پرتو رای ترا دید خرد گفت مرا	چه مبـارك سحری بهـتر ازین میبـاید
توامان چون زغـلامان کمر بستهٔ تست	بر میـانش کمری بهـتر ازین میبـاید
خواست تاجلوه دهد وصف نو طاوس ضمیر	لیکنش بال وپری بهـتر ازین میبـاید
صـاحبا خاطر وقاد قدر قـدرت تو	با دعاگو قـدری بهـتر ازین میبـاید

عبدی . عبدالله ❁ سلطان علینك خواهرزاده ومربّاسیدر . سکسان یاشنده ایکن سکز یاشنده‌کی چوجقلرك لباسنی کییوب آنلر گبی حرکت ایدر ایدی .

میرکلانزاده . عبدالله ابن میر کلان ❁ وفاتی سیکزدن صـکره در . جامی آثارندن برچوق آنك خطیله گورلمشدر .

عبداللهقزوینی . عبدالله قزوینی ❁ اصلی شیرازیدر . شـاه طهماسب آنی قزوینه گتوروب کاتب اسرار ایلدی . وفاتی (۹۸۳) ده‌در .

عبدی کاتب . عبدالله نیشابوری ❁ عبدی کاتب شهرتیله مشهوردر . شاه محمودك دائیسی وسلطان علی مشهدی شاگردیدر .

عبدالواجد . عبدالواجد مشهدی ❁ سـلطان علی شـاگردیدر . محروسـهٔ قسطنطینیه یه گلوب سـلطان سلیمان خانه وظیفـه خوار اوله‌رق اوراده

قالمشـدر . وشهرت عظیم صاحبی اولمشدر . کوتاهیـه‌ده مدرسه‌نك برنده ساکن اولوب اومدرسه‌یه واجدیه دیمشلردر . (٨٧٣) ده نقـایه‌یه نقایة‌الفقه الواجدیه اسمنده برشرح یازوب پادشاهه صوندی . پادشاه بکنه‌رك انعـام فراوان ایلدی . فناری زاده التماسیله‌منظوم بررساله اسطرلاب دخی یازمشدرکه نسخه‌سی چوق نادردر . (٨٣٨) ده وفات ایتدی .

عشقی تبریزی ❁ رنکه نویسـلك ایله مشهوردر . (٩٧٦) ده قزوینده وفات ایلدی . عشقی .

عضدالدین بخاری ❁ انیسی‌شاکردیدر . کویا (جلال‌عضد)بو در . عضد بخاری .

حافظ علی هروی ❁ ولد مولا نورالدین غوریانی . (٤٠) واعزهٔ ساداتدندر . اکثر خطوطی ابو یازار ایدی . سائر حالاتی تذکره دولتشاهیده مذکوردر . حافظ علی .

علی بن خوش مردان ❁ متانت کتابت صاحبی ایدی (٩١٩) ده وفات ایلدی . ابن‌خوش‌مردان

علاءالدین محمد ❁ باخرزه متعلق رزه قریه‌سندندر . (٩٤٩) ده وفات ایتمشـدر . شاه محمود ایله برقاچ کون مناسبت پیـدا ایدوب صکره حسن خط تمشقنه باشـلامش وامیر خسروك خمسه وسـائر آثارینی چوق یازمشدر . بعضیلری بونی بلا واسطه سلطان علی شاکردیدر دیمشلردر . علاءالدین .

سید علی مشهدی ❁ مشـاهیردندر . (١٢٠٠) ده هندوستـانه کیدوب اوراده وفات ایلدی . سیدعلی‌مشهدی .

علی بك .

علی بك ❀ شاه طهماسبك ركابداری اولوب قطعه‌نی غایت ایو یازمشدر .

علی رضای عتیق .

علی رضای عتیق اصفهانی ❀ میرعلی شاكردیدر. وفاتی (۹۸۱) ده‌در.

علی رضاعباسی .

علی رضای عباسی ❀ شاه نواز عنوانی ایله معنون ورقیب ومخالف میرعماد ایدی . اركان اربعه خطدن ركن نستعلیقی بونی دیمشلر ومیرعمادك قتلنه سبب اصلی بونك رقابت وحسدی اولمشدر . ایرانك هریرنده علی الخصوص اصفهانده شایان تماشا كتابه‌لر ولوحه‌لری واردر .

اصفهانده شیخ لطف الله مسجدی جوارنده بازار خفافان وحلاجان دیدكاری چارسونك طاقنده خط نستعلیق جلی ایله ایكی رباعی ومسجد شیخ لطف الله‌ده بر كتابهٔ نازنینی ومسجد جامع عباسینك كمر صفه‌سنده بر كتابهٔ رنكینی واردركه وصفی هیچ بر وجهله اولەمز . خط شریفی ایله نسخ وآثار بیشماری كورلمشدر .

قدوة الكتاب میرعلی واضع .

خواجه میر علی ❀ تبریزی واضع قدوة الكتاب لقبیله ملقّب كتابت نستعلیقه روش خاص وبروب خطوط سته‌دن تفریقنه كوشش وورزش ایدن استاد نامداردر .

سلطان الخطاطین قبلة الكتاب سلطان علی مشهدی
آنك حقنده سویلمشدر .

نسخ تعلیق اگر خفیّ وجلیست	واضع الاصل خواجه میرعلی است
تاكه بودست عالم وآدم	هرگز این خط نبوده درعالم
وضع فرمود او زذهن دقیق	از خط نسخ وز خط تعلیق
نی كلكش ازان شكر ریزست	كاصلش از خاك پاك تبریزست

آنك زمانه دگین رسائل دیوانی ومکاتیبك خط تعلیق ایله یازلمسی متداول ومتعارف ایکن خطّی ایجاد واختراع ایتمکله خط تعلیقه قلم نسخ چکدی . لاجرم خطنه نسخ تعلیق نامی ویریلوب تخفیف ایچون نستعلیق دینلدی .

میرعلی واضعك بو خطی وضعی اوزرینه لطیفه‌مانند بر فقره مشهود اولوب ذکری بوراده مناسب گورلدی (کتابت) تاریخی حدودنده بوقلم تعلیقك قدوة الکتاب میرعلی یا سلطان علی تبریزینك ایجاد واختراعنه مؤدی بو اولدیکه برشب فیضنا گده نیازمند درگاه بی‌نیاز اولوب الها گردگارا بکا بر خط احسان ایله که بندن اقدم مرسوم بالقلم اولمامش اوله دیو تضرّع کنان مشاهده ایدرکه شیر گردگار حیدر کرّار کرّم‌الله وجهه‌نك عالم معناده پای بوسلرینه شرفیاب اولوب بوماجرای دلاراسنی اول سلطان تیغ وقلمك پیشنهاد سعادتلری ایلدکده شاه مردان حضرتلری دخی رجالرینه مساعده بیوروب ای مرد خدا قاز دیدکاری مرغ جسیمکه معلومکدر اکانگاه انداز امعان اولوب برگونه خطّ خوش نمط اندن اختراع واجتهاد ایدرك تفرّد ایله دیو اشارت بیوردقلرنده صاحب ترجمه یا سلطانم بط دیدکاری قوشدن نه شکل خط مأخوذ ومستنبط اولور . بو سرّی حلّ بیورك دیدکده اول باب مدینة العلم ای مرد خدا بو طیر کرکدن سیر ومرغ فیل چشم شب پرپای وکشتی خاك پیمانك منقاری مدور، محدب، مقعر، وآغزینه منتهی اولدقده قلیل العرض اولوب باشی امرودی وطرفینی رفیع ومیانی غلیظدر . کردننك اولی رفیع اولوب کیتدکجه غلیظ اولور . سینه‌سی مدوّر ووراردقجه تدریجی اینجه‌لنور . بعده دمنك سه‌کوشه وباریك وفراخ اولمسیله برابر اوّلی آخرینه نسبتله اینجه وگتدکجه پهن اولور . چشمان نقطه نمونی قرب وبعدده اعتدالکون واکثر اندامی عظم وصغرده ناموزون گورینور . اشته بو رسم نادیده اوزره کاه نیم قلم وکاه ثمن پریمن مسلّم ایله روی قرطاسده اول مرغ آیدن تولید واظهار

شکل خط آبدار متین اساس ایله بر کتابت بی اندراس ابداع ایله دیو امر بیوردیلر .

سلطان علی دخی خوابدن بیدار و حسن سلیقه وطبیعت وجودت قریحت سایه‌سنده بووجهله مباشرت وابتدار ایله خط تعلیقه صورت و یروب یادگار و برگذار ایتدی . لکن تنقیح بیورمامشلر ایدی . بوسببدن کمال مرتبه‌ده شیوه‌دار اولمیوب ارباب بصیرت آنك ثلث قوتیله شش قلمه نسبتن حس ایدرکه زیارت ایدنلر عندنده بو سخن مسلّم ومستحسندر . زیرا کاسه‌لری غایت واسع وعین باشلری عین ثلث گبی لکن کوچك وکشیده‌لری میزان روحانیسندن زیاده مقوّس ودراز بر خط نو امتیازو فی‌الحقیقه قاز گبی مرغ ناساز بویله بر خط ایچون مأخذ تولید اولمق محلّ اعجازدر . ناقل حکایت عارف قاضی عسکر ومأخذ لطیفه محمد تبریزیدر .

میر سیّد علی ۞ مشهدیدر خطاطین وشعرای نامداردن ایدی . (۱۲۰۰) ده هندستانه سفر ایدوب اوراده وفات ایتدی . میر سید علی .

میر علی هروی ۞ یازیسنی کاتب سلطانی کتبه ایدر . ولادتی هراتده ونشو ونماسی مشهدده‌در . پدر بزرکواری بعضیسی قولنجه میرمحمدباقر ذوالکمالین در . میر علی کندو زماننده نامدار وخط ور بطده یکتای روزکار ایدی . (۹٤٥) ده زمان سلطان سعید کورکان ده وقوع بولان شورش اوزرینه خواجه ناصرالدین عبدالله آنی وفضلا وهنرمندان و پیشه وران هراتدن برجم غفیری جبراً بخارایه کوتوردی . آنك حقنده هر نقدر رعایت واحترامدن دریغ ایتمدی ایسه‌ده مغایرت مشرب ومخالفت مذهب جهتندن میرعلی ناصرالدین ایله هیچ برگونه دلگرم اوله‌مدی، اماحسن خطی واسطه‌سیله ناصرالدین آنك یقه‌سنی الدن براقمز وکتابت نسخ نادیده ونفیسه‌یه اجبار ایلر ایدی . میر علی کاتب سلطانی .

انشا وشعرده دخی قدرت وقوت طبعی وار ایدی بوقطعه‌یی وصف حال اوله‌رق سویلمشدر .

عمری ازمشق دوتا گشت قدم همچون چنگ — تا که خط من بیچاره بدین قانون شد
طالب من همه شاهان جهانند ومرا — در بخارا جگر از بهر معیشت خون شد
این بلا بر سرم از حسن خط آمد امروز — وه که خط سلسلهٔ پای من مجنون شد
سوخت از غصه درونم چه کنم چون مانم — که ازین شهر مرا نیست ره بیرون شد

بو قطعه دخی آنکدر

چهل سال عمرم بخط شد تلف ❊ سر زلف خط نامد آسان بکف
زمشقش دمی هرکه فارغ نشست ❊ چو رنگ حنا رفت خطش زدست

برقطعه‌سنك صورتی

اگر نگشت دل من تنور آتش عشق — چرا ز دیدهٔ من خاست دمبدم طوفان
اگر نه چشم من ابرست وچهرهٔ تو چوگل — چرا ز گریهٔ من آن همی شود خندان
اگر نه یزدان درمان ودرد از تو سرشت — چرا دو چشم تو درد آمدست وهم درمان
اگر نه هست نشان از دهان تو سخنت — چرا به بی‌سخنی باشدت نهفته دهان
اگر نه غالیه دان آمد آن دهان چو قند — چرا ز غالیه دارد بگرد خویش نشان
اگر نه هست از آن میان تو کمرت — چرا چو بی کمری نایدت پدید میان
اگر نباشد ایمان نهفته اندر کفر — چرا نهفته رخ تو بکفر در ایمان

طقوز یوز آلتمش آلتیده وفات ایدوب شیخ یوسف الدّین باخرزی یاننده مدفوندر .

رسالهٔ قطبیّه‌ده ذکر اولندیغنه گوره گویا زین الدّین محمود شاگردیدر. لاجرم بالواسطه مشهدی شاگردی اولور. باری میر علی‌نك حسود ومعارضی دخی چوق ایدی . از جمله قاسم شادیشاه قولاغنك آغرلغنی تزئیف ایلیه‌رك سویلمشدر .

گران کاتب که دارد عوی خط ❊ هوای خود پسندی برده هوشش
ازان رو خط او اصلی ندارد ❊ که تعلیم کسی نشنیده گوشش

میر علی بو اعتراضدن خوشلنمیوب حتی تنزّلاً بو جوابی دخی یازمش ونقل خطّنه اعتراض ایلمشدر .

پسر نا قبـول شـادیشاه ❁ چون پدر ناقبول ومنکوبست
خطّ بی نقل او نباشد خوب ❁ اگر آن نقل میکنند خوبست

ارباب قلمدن برچوغی قطعه نویسلکده میر علینك خطنی وطراوت قلمنی مشهدینکنه ترجیح ایدرلر . اما عموماً روش وکشش وکرسی ودوایر خط مشهدی‌یی دها زیاده بکنورلر .

میر علی اشعارندندر .

ای که در وادی خط صرف کنی نقد حیات	بشنو این نکته وچون من بنشین فارغ بال
پنج چیزست که تا جمع نگردد باهم	هست خطاط شدن نزد خرد امر محال
دقت طبع و وقوفی زخط و قوت دست	طاقت محنت واسباب کتابت بکمال
گر ازین پنج یکی راست قصوری حاصل	ندهد فائده گر سعی نمائی صد سال

میر علی کاتب ❁ مشهدی ومولانا اظهر شاگردیدر . گجرات هندوستانده (۹۳۵) ده وفات ایلدی .

میر عماد ❁ سادات سیفی حسنی‌الکنیهٔ قزوینیدر . کندوسی سالك مسلك عمادالملك اولدیغندن استعارةً بو لقبی آلمش ایدی . ابتدای امرده قزوینده عیسای رنگ نگار شاگردی اولوب بعده مالك دیلمی تلمذانی سلکنه گیردی . کندویی آنك شاگردلغندن مستغنی گوردیگی وملا محمد حسین تبریزینك شهرتنی ایشتدیگی گبی تبریزه قوشوب اوراده گاه وبیگاه گیجه وگوندوز کوشش وورزش خطّه چالشدی . یالکز آلتی آیده برتراش اولدیغی مشهوردر . برگون سیاه مشقلرندن بریسنی استادینه گوستردکده استادی حیرت ایله عجیب برخطدر . اگر بو مرتبه‌یه ایریشه‌بیلورسه‌ك زهی میر عماد .

سعادت دیدیگی گبی کندی خطمدر . سویلدیگی اوزرینه منلا محمد حسین بوگونکی گونده قلمرو قلم سنك قبضهٔ تسخیرندەدر . دیو اکا تبریك وتهنیت ایلدی . بعده اذن استاد ایله ممالك رومه روان اولوب ایپ ابوجه اوراده سیاحت ایلدکدن صکره خراسانه وهراته گیدوب اورادن غزوینه مراجعت ایلدی . غزوینده ایکن بعضاً تفنن طریقیله گیلان وورود باره گیدر ایدی بیك سکز سنهٔ هجریه سنده رخت اقامتی اصفهانه نقل ایدوب سلاطین صفویه طرفندن کندوسنه انواع اعزاز واحترام ایفا اولندی . اولزمانك حسن اتفاقندن بریسی بوایدیکه میر لقبی‌ایله ملقب اوچ ذات عالی صفات ظهور ایلمش ایدی .

بریسی، عارف زمانه وصوفیٔ مردانه میر فندرسکی .

ایکنجیسی، فیلسوف یکتا ومتکلم بیهمتا میر داماد .

اوچنجیسی، قلمزن بی مانند وخوشنویس ارجمند میر عماد .

اختلاف وتباین شیوه واسلوبی سائر خطاطان ایله بدیهی واشکار ومتانت ورزانت کتابتی هرکسه پدیداردر .

بو دخی مرویدرکه میر عماد مرحوم بابا شاه اصفهانیدن وملا محمد حسین تبریزیدن مشق ایلدیسەده علی سلطان واضع ومیر علی کاتب وقبلة الکتاب گبی اساتیدك قطعات وسیاه مشقلرینی تحصیل ایدەرك کندی قریحەسندن بر وادیٔ نوظهور میدانه چیقاردی . عاقبت سنّ شریفی آلتمش اوچه واردقده بیك یگرمی درتده رتبهٔ شهادتی فائز اولدی . مرحوم میر عمادك شهادتی اوزرینه اختلاف روایات چوق ایسەده حقیقتی بودرکه میر مرحوم غیرت دینیه وحمیت اسلامیه اقتضاسنجه اتحاد اسلام ورفع اختلاف ومباینت دینیه طرفدارانندن اولوب شقاقات فرعیەنك اورتەدن قالدیرلمسی وملّت واحدەنك نقطهٔ واحدەیه جمعی اعتقادنده

ایدی . بو معنی ارباب حقد وحسد وظاهر بینان طرفندن تسنّن وتشیع مسئله‌سنه حمل اولنه‌رق موجب هلاکی اولدیلر . بوندنماعدا شاه عباس منلا محمد حسین تبریزی شاگردانندن ومیر عمادك هم مشقانندن علی رضای عباسی یه میر عماده رغماً زیاده حرمت ورعایت وگونا گون وروز افزون احسان وعنایت ایدر اولدیغندن وحتی کندی الیله موم طوتوب علی رضا اول موم ایشیغنده کتابت ایلدیگندن وآنی کتابدارلق منصبی اکرامیله کاتب خاص قیلدیغندن میر عماد علو حسب ونسب ایله برابر بوگونه معامله‌یی چکه‌میوب باطناً پادشاهدن دلگیر اوله‌رق مواجهة نکات وکنایات پهلودار ومضامین وتعبیرات دل آزار سویلر ویازار وحضورینه صونار ایدی .

بوراده یازوب حضور پادشاهی یه تقدیم ایلدیگی قطعه‌لردن برقاچی تحریر اولنور .

ز روزکار مراغصه هابسی است که نیست | مجال آنکه کنم شمّهٔ ازان تقریر
زبنشتی کرمت کردم این عتاب که او | مشیر ومحرم من بود اندرین تدبیر
اگرچه رسم بزرگی تو به شناسی لیك | بگویمت سخن وآن زمن بخورده مگیر
کسی که برسر احرار سروری جوید | روا ندارد درحقّ من چنین تقصیر

دیگر قطعه

جواهری که بمدح تو نظم میکردم | بدل شد از خنگی تو سرد چون ژاله
چه‌سودم از ید بیضا چو تو نمیدانی | بیان حجّت موسی ز بانگ گوساله
یکی ازین حرکتهات این بود که همی | فرو بری بزمین نام وننگ صد ساله

دیگر قطعه

هنر چوعرضه کنم برجماعتی که زجهل | زبانگ خرنشناسند نطق عیسی را
مرا اگر زهنر نیست راحتی چه عجب | زرنگ خویش نباشد نصیب حنّی را
کمال خط من ازحدّ شرح مستغنی است | بآفتاب چه حاجت شب تجلّی را

دیگر قطعه

بزرگوارا دنیـا ندارد آن عظمت
که هیچکس را دروی رسد سرافرازی
شرف بعلم وعمل باشد وتراهمه هست
بدین نعیم مزوّر چرا همی نازی
زچیست کاهل هنررا نمیکنی تمییز
تو نیز نه بهـنر درزمانه ممتـازی
بسوی من تو ببازی نگه مکن که بکلك
دلم بگیسوی حوران همی کند بازی
اگرچه تلخ بود یك سخن زمن بشنو
چنانك اوراد ستور حال خود سازی
تو این سپرکه زدنیا کشـیدهٔ بروی
بروز عرض مظالم چنان بینـدازی
که ازجواب سلامی که خلق را باتست
بهیچ مظلـمهٔ دیگری نپردازی

شاه عبّاس گبی برغیـور پادشاهه قارشـو بویله لسـان قوللانمق زهی جرأت وزهی جسارت .

خلاصه میرعمادك اعزّ احبابندن وقزوین شاهسونلردن مقصود بك مسگر (گویا شاه عبّاس تحریکیله) برگیجه ضیافت خاصّهٔ بهانه‌سیله میرعمادی کندی خانه‌سـنه دعوت ایدوب اثنای راهده برطاقم اراذل واوباش میر عمادك اوزرینـه هجوم ایله جسد مبـارکنی پاره پاره قیلدیلر . ایرتسی گون شاگرد وخلیفه‌سی میرزا ابوتراب اصفهانی وسـائر اقاربی قضیّه‌دن آگاه اولوب اندام پاره پاره‌سـنی جمع ایدرك اصفهانده دروازهٔ طـاوقچی دینلان قپونك یانندهکی مرزغان نام مزارستانده دفن ایلدیلر .

میرعماد سـادات حسینیّ النسبدندر . حسنی کنیه اتـدیگی جدّی حسنعلی‌یه منسوبدرکه کتّاب ذیشاندن ایمش . اوائل حالنده بابا شاهی تتبّع ایدرك یازدیغی تحفة الاحرار جامی استانبولده شهید علی پاشا کتابخانه‌سـنده موجوددر .

شاه عبّاس آنی اشتغال ایچون دائما شاهنامه یازمغه اجبار ایدردی .

بر روایته گوره شاه عباس آنك قاتلنه مژدگانی و یره‌جك یرده آنی درت پارچه ایتشدر . اولوقت پادشاه هند اولان شاه جهان بن جلال‌الدین اکبر شاه بو مرحومك شهادتنی ایشتدکده تأسف ویأس ایله گریان وفاتحه خوان اولوب شاه عباس آنی اولدیرمیوبده بکا ویرسه آغرلنجه جواهر ویرر ایدم دیمشدر .

ابوالحسن · **ابوالحسن عنایةالله** ❁ بهبهانیدر ، خردهٔ تعلیقده بی عدیل وشاه عباس زمانی خوشنویسانندر .

عیشی · **عیشی تبریزی** ❁ قاسم شادیشاده شاگردی اولوب سلطان ابراهیم میرزا کتابخانه‌سنده کتابت ایدر ایدی . نفیس نسخه‌لر خطیله گورلمشدر . رنکه نویسلکده مشهور وشاه اسماعیلك قورجیلرندن ایدی .

غیاث‌الدین · **غیاث‌الدّین. سبزواری** ❁ میر سیّد احمد شاگردیدر . وغیاث مذهّب دیدکاری دخی گویا بودر . مانی نقّاش مشهور شاگردیدر دیمشلر . وفاتی بیکده‌در .

فیضی تربتی · **فیض‌الله باباجان تربتی** ❁ بوکا فیضی دخی دینور (٤٠)

قاسم وکوله قاسم · **مولانا قاسم وکوله قاسم** ❁ خطّاطدرلر . فقط شرح حاللری گورلمامشدر .

قاسم شادیشاه · **قاسم شادیشاه** ❁ وفاتی (٥٠) در . میر علی شاگردی اولوب سلطان محمد نور وسلطان محمد خندانه معادل ایدی . بوذات قطعه نویس اولوب قلم بر الده یازار وقلمتراش بر الده اصلاح ایدر ایدی . میر محمد

حسین باخرزی بونك احسن شاگردانندندر . آنك میرعلی ایله برقضیهٔ واقعه‌سی میرعلی شرح حالنده کچدی .

قاسم علی . قاسم علی ❊ میرعلی شاگردیدر .

ملك قاسم . ملك قاسم شیرازیدر ❊ اقسام قلمی گوزل یازار وشاه شجاع اولادندن اولدیغنی ادّعا ایدر ایدی . وبوندنبشقه عیبی یوق ایدی . شعر وانشا وتصویرده دخی استاد اولوب قوهٔ حافظه‌سی برمرتبه‌ده ایدیکه بر اوقونمشده اوتوز بیتی حفظ ایدردی . فقط کم طالع و بدبخت ایدی . وفاتی (٩٤٧) ده‌در .

میرزا قاسم . میرزا قاسم ❊ نستعلیق گوزل یازار وفنّ شطرنجده ماهر وشعر وشاعریده قادر ایدی .

قانعی . قانعی مشهدی ❊ میرسیّد احمد شاگردیدر . مشهدده تحصیل کمالدنصکره شامه گیدوب باقی عمرینی اوراده کچیرمشدر .

قطب‌الدین . مولانا قطب‌الدّین یزدی ❊ مالك دیلمی شاگردیدر . بغدادده بولنمشدر . مولانای مزبور (٩٩٤) ده قطبیّه نامنده اللی ایکی نفر مشهور خطّاطك شرح حالنی متضمن بررساله یازمش ودفتردار مشهور عالی افندی آنی سلطان مراد خان امریله ترکجه‌یه ترجمه و بعض علاوه‌لر ایدرك نامنی مناقب هنروران قویمشدر . فقط بوکتابده گرك اسم وگرك رسمجه ارتردیغی خوشنویسان حقنده عالی افندینك یاگلشلری بیحد و بی‌نهایه‌در .

قطب‌الدین مرحوم درت نفر استاده خدمت ایتمشدر . (١) مقصود علی ترك (٢) معزالدین شاگرد میرهبة الله (٣) مولانا مالك (٤) میرحیدر بخاری، لاجرم بالواسطه میرعلی شاگردیدر .

قوسی . قوسی ❀ بغدادی تعلیق میرانه‌ده عماد گبی دگل ایسه‌ده کیمسه اکا قرین اوله‌مز ایدی وفاتی (٩٩٩) ده‌در .

کاتبی . کاتبی ❀ اسمی محمد ترشیزیدر . نیشابوره گلوب نستعلیق مشق ایتدی، وکتابتده درجهٔ قصوایه ایرشدیگندن کاتبی مخلص آلدی .
مولانا سیمی نیشابوری فن خطده اکا بعض تعریضلر ایتمکله آزرده خاطر امیر شیخ ابراهیم شروان شاه خدمتنه واردی . اکا دخی گوجنوب اصفهانه گیتدی . واوراده خواجه صاین‌الدین زاویه‌سنه گیره‌رك وکتابته جف‌القلم دیه‌رك تحقیق وتدریسیله مشغول اولوب ٨٢٩ ده وبای عامدن هلاك اولدی .

کمال‌الدین . کمال‌الدین حسین ❀ واحدالعین هراتی خطوط ستە باخصوص نستعلیقده وقران خوانلقده بیعدیل ایدی . خراساندن عراقه گلوب قم شهرنده شاه طهماسبك اردوسنه گیتدی . محضر همایونده اکا قران اوقومق تکلیف اولندقده (خوانند گیم نمیاید) دیو جواب ویردی . پادشاه چوق خوشلنوب هرنقدر انعام واحسان دخی تکلیف ایتدی ایسه استغنا ایله رد ایتدی . نمد پوشانه پیاده دائما سفر ایدردی . عاقبت (٩٧٤) ده مشهدده وفات ایلدی .

گوهر شاد . گوهر شاد ❀ میرعمادك کریمه‌سیدر ، هنرور وپدری شیوه‌سنده خوشنویسلکده نهایت درجه‌ده مشتهر ایدی . عمادك قیز اولادی یالکز بوکا منحصر ایدی . بو قیزدن برقاچ ارکك اولاد وجوده گلدی که تماماً خوشنویس ایدیلر .

مالك قمی . مالك قمی ❀ جلی وخفی یی ایو یازار درویش مشرب برکاتب ایدی .

مالك دیلمی .

امیر مالك دیلمی ‌ ❁ میر علینك شاگردی ومیر عمادك استادیدر . پشمینه وکشکینه‌دن بشقه برشیء ایسته‌مز ومتاع غرور دنیایه اعتبار ایتمز ایدی . مکرراً شاه عباس انی اصفهانه استحضار ایلدیسه‌ده گوشهٔ عزلتدن چیقمسنه راضی اولمدی .

خلاصه خواجه محمود بن اسحاق شهابی ایله هر ایکیسی استاد اساتید میر علی شاگردی وکریمه‌سنك ازدواجی ایچون رقیب ایدیلر . امیر مالك هراته گیدوب عبید خان آنی بخارایه گوندردی . اورادن عراق وآذربایجانه گلوب بیوك شاه طهماسب مجلسنه یول بولدی . وابوالفتح سلطان ابراهیم میرزا کتابخانه‌سنده منزل ایدوب انکله مشهده کیتدی پادشاه قزوین عماراتنی بتوردکدن صکره امیری استدوب کتابه‌لری آکا یازدیردی . چل ستون ایوانده بوم طلا اوزرینه لاجورد ایله یازیلان غزل آنك یازیسیدر . وفاتی (٩٠٩) ده‌در .

مانی .

مانی ❁ شیرازیدر . اوایل حالنده اکینجیلك ایله وقت کچورر ایدی . سپاهیگری داعیه‌سنه دوشوب اوائلده شاه اسماعیل خدمتنده مراتب عالیه‌یه صعود ایلدی . وعاقبت امیر نجمك تیر غضبنه هدف اولدی . قبری تبرزده سرخاب مزارستاننده‌در . بو ابیات آنك خطیله گورلمشدر .

شب که برتخت زمرد چو کل افتی بقفا	وزدو بازو فکنی بر سر بالین هیکل
میکنی کرد مه چارده یك هاله محیط	میکشی کرد دو کلزار دو سیمین جدول
چمن آرای کلستان جهان جل جلال	چهره پرداز تصاویر ازل عز وجل
ننشاندست نهالی چو تو در باغ وجود	نکشیدست مثالی چو تو از کلك ازل

مجنون .

مجنون ❁ ابن کمال‌الدین رفیقی هروی وچپ نویساندن وعبدالله طباخ شاگردیدر . یدی قلمده حسن خط هنرندن ماعدا ایکی صورت اوزره یازیلور توامان استنده نانوشته برخط اختراع ایتمشدر .

بيت

تو امان مختـترع مجنونست ❀ كه قلم چهره گشائيها كرد
تاشدم مخترع صورت كش ❀ خطكم صورتكى پيدا كرد

قطعه‌سنى بو بابده سويلمشدر .

سلطان غازان زمان دولتنده قواعد خط اوزرينه بر منظومهٔ مخصوصه جمع ايدوب حروف مفرده ومركبه‌نك تعاليمن انده اجرا ايتمشدر . اكثر محللرى خط اصطلاحيله گويا اولديغى جهتدن برقاچ بيتى انتخاب اولندى .

بيـا اى خامه انشـاى رقم كن | بنـام كاتب لوح وقـلم كن
رقمسـاز همه اشـيا كماهى | پديدار سـفيدىّ وسـياهى
پى كلك قضايش زاوستادى | گشايد چشم خوبان عين صادى
زكلك صنعش انشاى رقم كرد | رقم بر سـورهٔ نون والقلم كرد
دواتى سـا زد ازچرخ مدوّر | كنـد موم سر آن ماه انور
كند از اين دوات سبز مينـا | زسرخىّ شفق شنگرف پيدا
الهى رحم كن برجان مجنون | قلم كش برخط عصيان مجنون
غبـار نامهاى ذنب وعصيان | ز توقيـع رقاعم نسخ گردان

مشهوردركه مجنون اوچ رساله يازوب بريسى رسالهٔ خط وسواد وديگرى قواعد خطوط سبعه وديگرى رسم الخط اسميله مسمّادر . ورسم الخط اسميله مسمّى اولانك تاريخى بو بيتدر .

بيت

چو از رسم خطش تاريخ دادم ❀ ازانش نام رسم الخط نهـادم

٩٠٩ تاريخ تأليف اولمش اولور .

ابراهیمی . **محب علی نائی** ۞ هروی واستادان چهلکانه‌دن وملا رستم علی اوغلی و بهزادك خواهر زاده‌سیدر .

سلطان ابراهیم میرزا کتابداری اولدیغی گبی ابراهیمی رقم ایتدی . شاه طهماسب آنی قزوینه گتوروب اوراده وفات ایلدی . تاریخ وفاتی بومصراعدر ومیر سید احمد یازمشدر .

مصراع

ملّا محبعلی را شافع امام بادا

محراب بك . **محراب بیك** ۞ میرعمادك شاگردیدر . زاهد درست کردار، راست گفتار، اوامر ونواهی شریعتده پایدار ایدی . شاه عباسك منظور نظری اوله‌رق شاهزادگانه معلملك ایدوب صهرتیت ایله دخی سرافراز قیلندی . هرگون علی التوالی بش یوز بیت کتابت ایلدیگی مشهوردر . میرعمادك شاگرداندن کیمسه بو پایه‌یه نائل اوله‌مدی . وفاتی اصفهانده بیك آلتمش برده‌در .

حاجی محمد . **حاجی محمّد** ۞ تبریزی . ممالك رومه گلوب بروسه‌ده سلطان سلیمان خان طرفندن قرق آقچه وظیفه خوار اولدی شاه محمود شاگرداندن ایدی.

مولانا محمد . **مولانا محمّد** ۞ تبریزی ثلث ونسخی تکمیل ایتدکدن صکره نستعلیقه میل ایلدی . درجهٔ عالی بولدی . شاه عباس آنی ملازم رکاب ایدوب دائما آنکله بولنوردی .

آقاخان زاده . **محمّد ابن اقاخان** ۞ جلال الدین نخجوانی دخی دینوردی . بیك سنه‌سی رجالندن وانیس العشاق نام کتابك مؤلفیدر .

ابریشمی .
محمّد ابریشمی ۞ مشهدینك استادلق درجه‌سنه واصل اولان شاگردانندندر .

محمداستر ابادی .
محمّد استرابادی ۞ اساتید چهلگانه‌دندر .

محمد اسفراینی .
محمّد اسفراینی ۞ معین‌الدین لقبیله ملقّب خطّاط ومترسّل وشاعر اولوب مؤلفاتندن بریسی مشهور هرات تاریخیدر .

محمد اصفهانی .
محمّد اصفهانی ۞ بیك تاریخنده استانبوله گلوب صاحب شهرت اولمشدر .

امین ترمذی .
محمّد امین ترمذی ۞ میرعمادك شریکی ایدی. وفاتی الف کاملده‌در.

امین شامی .
محمّد امین شامی ۞ بابا شاه شاگردانندن ومیرعماد هم مشقانندن ایدی . غزوینده متولد اولوب جعفر طیار نسلندن ایدی . پدری شاه طهماسب وزیری ایکن فوتندن صکره عربستانه گیدوب شامده متوطن اولدی .

عربیّت وادبیّاتده درجهٔ بالایه واصل وشعر وانشاده کامل ایدی . وفاتی ١٠١٩ ده‌در .

امین مشهدی .
محمّد امین ۞ مشهدی، شاگرد شاه محمد کاتب هندستانده وفات ایتدی .

امین عقیلی .
محمّد امین عقیلی ۞ شاگرد مولانا محمد حسین تبریزی خفی وجلی یی ایو یازار رستمخان شاملونك کتابداری ایدی .

امین عمادی .
محمّد امین ۞ میرعمادك حفیدی وشاه عباسك کتابداری ایدی .

حسن خطی بر درجه‌ده ایدیکه جدی اسمنه رقم ایدرکه کمسه تمییز ایده‌من ایدی . قرق بش یاشنده اصفهانده [۱۱۲۰] ده وفات ایلدی .

محمدتقی مروارید ❁ مولانا عبدالله مروارید مخدومیدر . محمدتقی مروارید .

منلا محمد حسین تبریزی ❁ مهین استاد صفتیله موصوف وقدرت قلم ایله معروف ایدی . ملا محمد حسین تبریزی .

اوائلده میر سید احمد مشهدیدن تمشق ایدوب آز وقت ایچنده اکا فائق ومیر عماد گبی رکن رکین ارکان اربعهٔ خطه استاد اولمغه لایق اولدی . میر عماد بنیاد وبنیان خطی آندن بولوب آنك دارالادبنده مؤدب ومهذب اولدی . تبریزك جوامع وصوامعنده دلچسب ودلاویز کتابه ولوحه‌لری واردر . فقط افسوسکه اول جوامع وصوامعدن زلزله واسطه‌سیله شمدی چوق بیوك اثرلر قالمامشدر . پیاده حج ایدوب ینه تبریزه عودت ایله اوراده ساکن ونشر آثار بزرگان ایله مشغول اولدی .

وقت وفاتده بوقطعه‌یی میر عماده تلقین ایله یازدرمشدر .

بهین وارثی مردرا یادگار | قلم باشد این نکته را گوش دار
جهان ازقلم یافت نام ونشان | قلم گرنبودی نبودی جهان
گسی کونگشت ازقلم بهره مند | مدانش بنزد خرد ارجمند
قلم راچه دانند هر بوالهوس | قلم زن شناسد قلم را وبس

منلا علی رضای عباسی بی دخی ایستدوب استادیکه فنالقدن اوزاق اول که ایولکه یقین اوله‌سین وورزش وکوشش خطده دریغ ایتمه‌که ادمان کتابتده غفلت وعطالت جائز دکلدر دیدی . بوقطعه‌یی ده آکا تلقین ایله یازدردی .

قلم را برتبت فزون دان زتیغ | بود کرچه کم زونیروی تن
قلم کار فرما اکر بایدت | که کردی سرافراز هرانجمن
نبینی که از بهر نظم جهان | شود بنده اش خسروان زمن
فرایش یکمرد صاحب قلم | نپاید صد پهلو تیغ زن

حسین باخرزی .
محمّد حسین ❀ باخرزی شاه محمود وقاسم شادی شاه شاکردیدر . گویا بروقت سلطان حسین بایقرا وزراتنده بولنمشدر .
شاه طهماسب بزرك زماننده قزوینه کلوب آنك وفاتندن صکره ینه خراسانه عودت ایتمشدر .

حسین رزه .
محمّد حسین ❀ اسفراینی رزهٔ لقبیله ملقب خواجه محمود شهابی شاکردیدر . عالم علوم وجامع کمالات ایدی .

محمّد حسین کشمیری .
محمّد حسین ❀ کشمیری بلا واسطه میر علی شاکردیدر . وآنك دخی درویش حسین اسمنده برشاکردی وار ایدی که استادینه مقابل ایدی .

عنایةالله زاده تبریزی .
محمّد حسین ❀ ولد مولانا عنایةالله تبریزی شاکرد میر سید احمد شاه اسماعیل ثانی زماننده کتابه نویسلك آکا منحصر ایدی .

رحیم مشهدی .
محمّد رحیم ❀ مشهدی میر سید احمد شاکردیدر . بیك طقساندن صکره قطعاتی استانبولده جواهر بهاسنه آلنور ایدی . اون سنه مشهدده قپانوب کیجه کوندوز مشق ایله ذروهٔ علیای هنرینه واردی .

رضای چرخ تاب .
محمّد رضا ❀ چرخ تاب مشهدی شاکردیدر .

خان کنکر .
محمّد رضا خان ❀ خراسانی خان کنکر دیو مشهور ایدی .

محمّد رضا تبریزی ۞ منلا حسین تبریزی شاگردانندر . (٩٤٤) ده استانبوله گلوب مولانا سعدالدین طرفندن عنایات واحسان بی پایانه مظهر اولەرق کثرت بضاعت ایله تبریزه عودت ایلدی . وفاتی (١٠٣٧) دەدر . محمد رضای تبریزی .

محمّد رضا مشهدی ۞ میر سید احمد شاگردانندر . مشهددن هندستانه گیدوب اوراده وفات ایتدی . محمد رضای مشهدی .

محمّد زمان کرمانی ۞ تبریزده بیوبوب گوزل کتابەلری وقطعەلری واردر . زمان کرمانی .

محمّد سرور ستانی ۞ سلطان علی شاگردیدر شاه طهماسب ثانینك خواص وندماسندن ایدی . سرور ستانی .

میر محمّد ۞ بن عبدالاول تبریزی هرخطی باخصوص تعلیقی ایو یازوب استانبوله گلمش وآیدینده برتکیه بنا ایدوب (٩٤٢) ده وفات ایلمشدر . عبدالاولزاده .

میر محمّد علی ۞ میر عمادك دامادیدر . عهدنده امثال واقرانه فائق ومدح وستایشه لایق ایدی . داماد عماد .

محمّد فائض ۞ هروی وخوشنویسلکدن ماعدا اوچ لسانده شعر سویلمگه دخی قادر ایدی . وفاتی (١١٤٥) دەدر . فائض هروی .

محمّد کاتب ۞ شیرازی کتبه ایدر . کاتب شیرازی .

شیخ محمّد کرمانی ۞ انیسی شاگردیدر . شیخ محمد کرمانی .

محسن هروی .
محمّد محسن هروی ❀ میر محمد باقر شاگردیدر .

معصوم بخاری .
محمّد معصوم بخاری ❀ میر علی شاگردیدر .

مؤمن مروارید .
محمّد مؤمن ابن عبدالله مروارید ❀ معزّالدین شاگردیدر . ٧٦

سلطان محمدنور .
سلطان محمّد نور ❀ مشهدی وسلطان علی شاگردیدر . ونورالدّین بن سلطان علی دخی دینور .

هلالی .
محمّد هلالی ❀ ابن نجم الدّین دمشقیدر . فضلای شامدن اولوب تحصیل خط نیتیله میر عماد ایله معاً سفر حج ایلدی . ونستعلیقده سرآمد اولدی . تاریخ وفاتی ١٠١٣ دهدر .

خواجه محمود استرآبادی ٤٠

محمود بخاری .
سلطان محمود بخاری ❀ میرعلی شاگردیدر. ومذهبلگی دخی واردر.

محمود تربتی .
محمود تربتی ❀ قاسم شادیشاه شاگردیدر .

جلال الدین .
محمود جلال الدّین ❀ مشهدی شاگردیدر .

محمود دده کزینی .
محمود دره کزینی ❀ ابن عمر هم میرعلی وهم عماد اصولنده وشیوه‌سنده یازدی . وبعدالف وفات ایتدی .

محمود سبزواری
خواجه محمود سبزواری ❀ اقلام ستهده اوستاددر . اصول شش قلمده بر رساله یازوب حقیقةً گوریله‌جك بر اثردر . شش قلم عباره‌سی دخی تاریخ تألیف اولوب بیتی بودر .

چون اصول شش قلم کردم رقم ❀ گشت تاریخش اصول شش قلم

محمود كاتب . میرزا محمود کاتب ☼ بالواسطه سلطان علی مشهدی شاگردیدر .

شهابی . محمود شهابی ☼ اسحاق سیاووشانی فرزندیدر . پدری خواجه اسحق دورمش خان زماننده هرات کلانتری ایدی . عبید خان آنی دخی میرعلی ایله بخارایه گوندردی . اوراده میرعلیدن مشق ایدوب استاد اولدی . شهابی لقبی بوکا شاه حسین شهابی بلخی‌یه منسوب اولمسندندر . مقدّما ذکر اولندیغی کبی دیمینك رقیبی ومیر علی‌نك دامادی ایدی . شبیه نویسلکده اویله برمهارتی وار ایدی‌که خط ساخته‌سنی خط اصلیدن امیر مالك وسید احمد مشهدی وبونلر کبی سائر خطاطان تمییز ایده‌مزلردی . قطعاتنك گاه گاه استادی اسمنه رقم ایتدیگنی استادی ایشدوب بو قطعه‌یی اکا خطاباً تحریر ایله کندیسنه گوندردی .

قطعه

خواجه محمود اگرچه یك چندی ... بود شاگرد این حقیر فقیر
بهر تعلیم او دلم خون شد ... تا خطش یافت صورت تحریر
در حق او نرفت تقصیری ... لیك اوهم نمیکند تقصیر
آنچه خود مینویسد از بد ونیك ... رقمش میکند باسم حقیر

نفیس کتابلر وگوزل کتابه‌لر وگرانبها مرقّعات وبینظیر قطعات صحیفهٔ روزکارده یادگار براقمشدر . عاقبت خطهٔ هراتده وفات ایتدی .

میرزا محمود . مولانا میرزا محمود ☼ خواجه قباحت جراح خاص شاه طهماسبك اوغلی ایدی .

کمال الدین . محمود کمال الدّین ☼ هراتیدر .

محی‌الدین .

محی‌الدّین ❀ خراسانی قاسم شادی شاه شاگردی وعیشی هم مشقیدر استادینك قلمنی تهذیب وخواجه‌سنك خطّنی تذهیب ایتمشدر . دیدکاری بویك حقنده‌در .

مسیب خان .

مسیّب خان ❀ بوکا محمد خان شرف‌الدّین هراتی دخی دینور . وزرادندر خوشنویس وموسیقی شناس وشاعر ایدی .

مصاحب .

مصاحب ❀ تبریزی میر علی شاگردیدر . استانبوله گلوب حضور محمد خان ثالث حضورینه دخولی ومصاحبتلری وقوعی جهتیله مصاحب کتبه ایدر ایدی . عاقبت ینه وطننه مراجعت ایدوب اوراده وفات ایلدی .

مصطفیٰ عواد .

میر مصطفی ❀ بغدادی وقطب‌الدّین یزدی شاگردیدر .

مظفر علی .

مظفر علی ❀ خراسانیدر . استانبوله گلوب سلطان سلیم خان اول دیوان اشعارینی اکا یازدرمشدر . وفاتی (۹۱۱) ده‌در .

مولانامعروف .

مولانا معروف ❀ استادی معلوم دکلدر . مولانا انواع هنر ایله معروف اولوب اعلا بر نمد عسلی آکّنده او جنسدن اوزون بر طاقیه باشنده اطرافنه الف نمدی صاریغی صارار ایدی . اوائل حالده سلطان احمد جلایره ملازم مجالس اولوب عاقبت آندن نفرت ایتمکله اولوقت حاکم شیراز بولنان میرزا اسکندره التجا ایلدی . میرزا اسکندر جناب مولویه چوق رعایت ایدوب مولوی دخی هرگون آنك کتابخانه‌سنده بشیوز بیت کتابت ایتمسنی التزام ایلدی . قضاءً اوچ گون تعطیل ایدوب وظیفهٔ یومیّه‌سنی اجرا ایتمدیگندن میرزا اسکندر سببنی صوردقده برگونده بیك بشیوز بیت یازمق استرم دیو مناسب بر محلده خرگاه وشامیانه برپا اولندی . ومولانا معروف اوراده اوطوروب شاگردانندن بریسی قلم کسر واو یازار ایدی .

ایکندی وقتنه دکین بیك بشیوز بیتی یازوب میرزا اسکندرك انعام واحسانه مظهر اولدی .

خاقان سعید شاهرخ میرزا آنی شیرازدن هراته کوچدروب کتابخانهٔ همایوننده کتابتله موظف ایلدی. مستعدان خراساندن بعضیسی تعلیم خط وکتابت و بعضیسی محض مصاحبت ضمننده آنکله آمد وشد ایدرلر ایدی . او دخی بر مرتبه خویشتن دار وبزرك منش ایدیکه میرزا بایسنقرك کتابت پنج گنج نظامی ایچون ویردیکی کاغدی بر سنه صاقلیوب یازمدن گیرو ویردی . بو قضیّه میرزا بایسنقره داغ درون اولوب احمدلر میرزا شاهرخه زخم اوردیغی وقعه‌ده مولوی‌یی دخی شریك فساد تهمتیله طوتدیلر وقاچ دفعه دار آغاجی ایاغنه سیاست ایچون کوندردیلر ایسه‌ده عاقبت قانندن واز کچه‌رك حبسیله اکتفا قلدیلر .

معزّ الدّین کاشی ۞ میر هبة‌الله کاشانی آنك شاگردیدر . قطعات ومرقعات جمعنه مائل اصحاب سلیقه وارباب طبیعت مستفیددندر . نسبی مرتضوی ولکن سنّی ولاابالی مشرب وکبوتر باز ایدی. ایرانده آنی میرعماده نظیر طوتارلر . وفاتی (٩٩٥) ده‌در . مالك دیلمی امیر معزّ الدّین گبی خطاط دها گلمیه‌جکدر دیمشدر . معزالدین .

معین الدّین ۞ شریفی تبریزی میر علی شاگردیدر . معین‌الدین .

مقصود علی ترك ۞ مشهدی شاگردیدر . رومدن ایرانه گیدوب سلطانعلی مشهدیدن مشق ایلدی . ٧٧ مقصود علی .

ملك محمّد ۞ ابن میرزا محمد خطیب (١٠٦٨) نفیس براثری گورلمشدر . ملك محمد .

مهدی قولی ۞ کاتب میر معزّ الدّین شاگردیدر . مهدی قولی .

میر دوست . میر دوست ❁ طارمی وچغتای امیرزادگانندندر . بابر میرزا خدمتنده اولوب بر رؤیا واسطه‌سیله انزوا اختیار ایتدی . خوشنویس وگوزل محاسب وشاعر ایدی .

میرك . میرك ❁ بخاری ومحمدامین شهرتیله مشهوردر . مشهدی شاگردیدر .

میرکی . میرزا میرکی کور ❁ خوشنویسلکده مسلمدر . وفاتی (۹۳۹) ده‌در پدری شاهزاده بدیع‌الزمان وزیری ایدی . کندوسی ابتدا فضلادن ایکن اواخرده سپاهیگری صفتی اختیار ایلدی . واکثریا طورمش خان یاننده ایدی . تحفهٔ سامیده مذکوردر .

اقامیرك . اقامیرك نقاش ❁ اصفهان ساداتندندر . خرّاطلق وکنده کاری وتصویرده بی نظیر وشاه اسماعیل خدمتنده بوطائفه‌نك مقتداسی ایدی .

میری . میری ❁ خوارزمیدر . محمد عوّادك برادری ومشهور شاگردلریدر .

نازکی . نازکی ❁ تبریزی، مدرسیندندر .

نامی . نامی ❁ اسمی مرتضی قلی خان (۱۱۳٤) ده صفویه شاهانی طرفندن استانبوله سفیر کلوب خطّ تعلیقده مهارت کلیسی وار ایدی .

نعمةالله . نعمةالله خطّاط ❁ مشهدی، مقرّی‌زادگاندن ومیر سیداحمد شاگردیدر. مشهددن قزوینه گیدوب مولانا علی رضای تبریزیدن مشق ایلدی .

نگاهی . نگاهی ❁ هنرمند بر دلیقانلی اولوب خاتم بندی ونقاشی وشاعری صفتلرنده دخی ید طولاسی وار ایدی .

میرزا نورا . میرزا نورا ❁ صدر الشّریعهٔ اصفهانی فرزندار جمندی ومیر عمادك

شاکردیدر . کاتب بی مثل وانباز وتحریرده ممتاز ایدی . شاه عباس امریله شاهنامهٔ فردوسی‌یی بر حسن خط فوق العاده ایله استنساخ ایلدی . وعماد مرحومك استنه برچوق مرقعات یاپدی . اواخرده قطعاتنی نورالدین سام سوار رقیله مرقع ایدردی . آنی استادلره ترجیح ایتدکلرندن آنکله رشیدا بیننده دائما بر شکر آب واقع اولوب اولنجه‌یه قدر باقی قالدی . عاقبة الامر شاه عباسدن دلگیر اوله‌رق هندستانه گیدوب یتمش یاشنده بیك سکزده کیمیاگرلکله مشغول ایکن وداع عالم فانی ایلدی .

اصفهانده درب دشت محله‌سنده اغا نورا مسجدی دیدکاری جامعك یازیلریله جامع کبیر شاه‌عباس جلو خانه‌ده‌کی جلی خطلر هنرینه دلیل کافیدر .

نورالدین ⁂ بن سلطان علی کندی پدری شاگردیدر . نورالدین .

نور علی ⁂ رومی محمود شهابی مجازلرندندر . وفاتی (١٠٢٤) ده‌در. استانبولده فندقلیده عرب احمد پاشا جامعنده مدفوندر . تاریخی درت نوردر. نور علی .

نیکی ⁂ صفویه عهدی خوش نویسانندندر . بو بیت دخی انکدر . نیکی .
مشو بسنکند لهای خویشتن مغرور ⁂ که تیر آه من ازسنگ خاره میکذرد

وحیدالدین ⁂ تعلیق نویس ایکن نستعلیقه میل ایدوب سلطان ابراهیم میرزادن مشق ومیر سید احمددن اجازت آلدی (١٠٤٠) ده قم شهرنده وفات ایلدی . وحیدالدین .

میر هبةالله ⁂ کاشانی، مشهدی شاگردیدر . میر هبةالله .

هدایةالله ⁂ اصفهانی امیر معز الدین شاگردیدر . هدایةالله .

یاری ⁂ شیرازی، سلطان محمد خندان شاگردیدر . یاری .

یحیی سیبك ❀ ذکری کچمشدر . (٨٧)

میر یحیی ❀ میر عمادك یکنی اولوب محیی الدین لقبیله ملقب ایدی . عمرینی بدایت جوانیدن نهایت زندکانی‌یه‌دك تهذیب اخلاق وترتیب اوراق ایله کچوردی . اقلام سبعه‌یی تماماً کوزل یازار وشاه عباس اکامیر ثانی دیر ایدی . رشیدای مرحوم آنك خطنی کوردکده بایلور درجه‌یه وارير ایدی . شیوهٔ خطی میر عمادك شیوه‌سندن زیاده میر علی شیوه‌سنه شبیه ایدی . بر وقت شاه عباس میر عماده سزك شاکردلر بیننده الك ایو یازان کیمدرکه بر کتاب کافی یعقوب کلینی‌یی طورخوب وطرز مرغوب ایله اکا یازدیره‌یم دیدکده میرعماد میر یحیی‌یی تمام شاکردانه بالرجحان کوستردی . واول سببدن او خدمته نامزد اولدی .

(تبصرة)

بونلردن ماعدا دها میرعماددن مقدم برچوق کوزل نستعلیق یازان وار ایسه‌ده شرح حاللرینه کرکی کبی دسترس اوله‌مدق . ومیر عماددن صکره کلانلر ایچنده دخی صاحب خط حقیقی واستاد واقعی ایپ ایوجه بولنور ایسه‌ده شرح حاللرینك ضبطنه همت اولنمامش اولدیغندن واستانبولده اوطوروبده آنلرك تحقیق حالنه قالقشمق بیهوده وعبث ایله اوغراشمق صا ـ یيلديغندن بوخصوصدن صرف نظر قیلنوب (اهل البیت ادری بمافیه) مصداقنجه بوخصوص ایرانیلرك ارباب همتی عهده‌سنه حواله اولندی .

واقعا شیرازده آغا فتحعلی ووصال ایله فرزندانی ومشکین قلم وطهرانده سید حسین ایله میرزا غلام رضا وتبریزده میرزا رضا ومیرزا رضی ایله اکثر اقربالری واصفهانده اکثر کبار زادکان وساداتِ وخراساندن میرزا محمد علی وسنکلاخ مشهورکه شرح حالی کندی امتحان الفضلا نام تذکرة الخطا ـ

طیننده مفصلاً مذکوردر والیوم استانبولده بولنان صاحب قلم لقبیله ملقب میرزا آغای ارومیهٔ کبی خوش نویسان ایشیدلمش وکورلمشدر . اما ترجمهٔ احواللری ایله اوغراشمق بالاده بیان اولدیغی کبی بشقه‌لری عهده‌سنه براقلمشدر.

محرّفان خط

خفی اولمیه‌که واضع خط نستعلیق میرعلی سلطان تبریزی ایله اندن صکره گلان نستعلیق نویسان هپسی برسمته سالك اولمشلر وسلطان علی مشهدی ایله میرعلی هروی خطلرینك بینده‌کی فرقی چوق جزئی بولمشلردر . امّا سکز یوز آلتمش ایله سکز یوز سکسان بیننده آق قیونلی سلطان یعقوب تربیه‌سیله کتّاب خرده‌دان خرده‌بین بیننده مولانا عبدالرّحمن خوارزمی ایله ایکی فرزندی عبدالرّحیم انیسی وعبدالکریم شاه اسلوب استادان سلفی حرف بحرف تغییر وتحریف ایدوب نستعلیقی بر بشقه صورته دوکدیلر . واو شیوه‌ده برمرتبه شهرت بولدیلرکه برچوق کمسه آنلره پیرو اولمق استدی . بالکه شیراز خطاطلری تتبع وتقلیده باشلدیلر . وشیوه‌لرینك اسمنه (شیوهٔ انیسی) دینلدی . چونکه : هرنقدر واضع عبدالرّحمن کندوسی ایسه‌ده اوغلی عبدالرّحیم انیسی تخلّص بو بابده دها زیاده مصرّ ومبرم ایدی . شرح حاللری تحفهٔ سامیده بیان اولنمشدر .

بومحرفلر سلطان علی مشهدی ایله معاصر ومغایر اولوب بونك طرفدارلری آنلره اعتراض وشقاقه باشلیوب بینلرنده معارضه ازدیاد بولدی . وعاقبة الامر سلطان علی طرفدارلری غالب گلدی .

عبدالکریم ایسه خبط وخفّت دماغه مبتلا اولوب گاه کندویه پادشاهٔنامی ویرر وگاهی کتبه‌سنده زرافه یازار وگاه اوتیه برویه صلابت شیرانه ایله صالار ایدی . دوتاه وبرّاق اوراق ایله کسکین قلمتراشلر گتوروب سن پادشاهسك سنك خزینه‌ك‌ه قطعه‌لر لازمدر . البتّه قطعه یازملیسن دیو

ريشخند وبهانه ايله خطّنه دسترس اولورلردی . عبدالکريم مزبور شعر وشاعريدن دخی بهره‌مند ايدی . اشته بو بيت اقتدار طبعنه دليلدر .

بيت

ترا درديده جا دادم كه ازمردم نهان باشى ❀ ندانستم كه آنجا هم ميان مردمان باشى

حكايت اولنوركه عبد الرّحيم انيسى خطّنى اصلاحه زياده مقيّد اولوب امّا عبدالکريم هيچ اعتنا ودقّت ايتمزدی. برگون هربريسی برقطعه گتوروب سلطان يعقوب حضورينه ايلتديلر . سلطان صله وجايزه‌ده انيسی‌يی ترجيح ايتمكله عبدالکريم دلشكسته اولوب گتورديگمز قطعه‌لرك جنابتی واردر ، البته غسللری لازمدر ديو درحال هرايكيسنی حوضه القا ايلدی . انيسی خطّی جابجا مضمحل اولوب كندو قطعه‌سی زرنشان فولاد گبی خللدن عاری قالدی. وبرادرينه تقدّمی ميدانه چيقدی .

مولانا انيسينك هنوز مشهور شاگردی واردر بونلردر .

سلطان علی خوارزمی .

مولانا سلطان علی خوارزمی ❀ سلطان سليمان خان زمانده استانبوله كلوب حضرت ابی ايوب انصاری جوارنده ساكن ووظيفه خوار خسروانه اولمشدر . اكثريا سلطان علی كاتب كتبه ايدر . وفاتی ۹۱۹ ده‌در

اسدالله كرمانی .

اسدالله كرمانی ❀ ثلث ونسخ نويسانده ذكر اولندی . (۵۹)

مير عضد .

مير عضد بخاری ❀ كه مذهباكده دخی سرآمد ايدی . (۲۰۶)

نويسی .

مولانا نويسی ❀ خوارزمی‌كه باخرزه ملحق رزه‌دندر . شام شريفده آسوده واواخر عمرنده يومی يگرمی درت آقچه ايله موظف ايدی . مولانا جامع بنی اميه جوارنده متمكن واوقات خمسی جماعتله اداسی متعيّن علما وصلحادن اولوب حتی مولانا حليمی شروانی كه شعرای پرصنايعدندر نويسی

ایله بینلرنده نوعما کدورت اولدیغندن هجو ملیح وانحراف خاطرینی تصریح یوزندن بوقطعه‌یی سویلشدی .

قطعه

نویسی آنکه بخط در دمشق بی‌بداست ☼ چرا وظیفهٔ اویست وچار پاره کنند
مناسبش نبود این وظیفه میاید ☼ که خوش نویس چنین راهزار پاره کنند

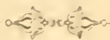
غالبا (٩٧٥) ده وفات ایتمشدر .

میر مصطفی ☼ علی سلطان شاکردی اولوب آتی الذکر محمد عوادك برادریدر . ذکری کچمشدر (٢٢٧) امیر مصطفی .

محمّد عوّاد ☼ میر مصطفی‌نك برادر کهتری اولوب حسن خطدن ماعدا عود نوازلقده دخی شهرت تامه‌سی وار ایدی . محمد عواد .

بوایکی برادر بد بخت اولدقلرندن دائما دربدر وسرگردان گزرلر ایدی .

میر مصطفی بر روایتده شیروان فتحنده تیماردار دفترداری نامیله عثمان پاشا خدمتنده بولنمشدر وبعضلری قولنجه طاغستان محاربه‌سنده شهید اولمشدر .

تعليق نویسان ممالك عثمانیه

بوراده تعليق ديديكمز استانبول اصطلاحنجه اولوب يوخسه مراد همان نستعليق خطيدر . اشته بوخطده شهرتلری نمایان اولنلرك ترجمه حاللری .

فندق زاده . ابراهيم ❀ عبدالباقی افنديدن مجازدر . اسكدارده والده سلطان جامعی عتبه علياسنده اولان تاريخی واسلامبولده آثاری ونسخ محرره كثيره‌سی واردر . (۸۹) سال وفاتی ۱۱٦٥ در مدفنی نوری دده جامعی اطرافنده در .

حنيف . ابراهيم ❀ كاتب زاده‌دن مجازدر . شعر وانشا ورسائل كرانبها وخصوصا شفای شريفه منشيانه برشرحی واردر . سال وفاتی ۱۱۸۹ مدفنی شيخ وحيی قبری مقابلنده دايه خاتون تربه‌سنده‌در .

يغان امامی . ابراهيم فائق ❀ خواجه راسمك برادراننددر خرده تعليقی عيسی زاده عبدالله افنديدن تمشق ايدوب اثار كثيره كتابت ايتمشلردندر . سال وفاتی ۱۱٦۸ در . مدفنی انطاكيه قربنده‌در .

جوری . شيخ ابراهيم ❀ درويش عبديدن يازوب شكست تعليقده امثالی نايابدر ۱۸ عدد مثنوی وبرچوق رسائل ومجموعه‌لر يازمشدر . بوقطعه‌سی محله مناسب ايراد اولندی .

ای کتابت زحمتدن بیخبر ناقص خرد
سهو یله غفلتله اثنای کتابتده اکر
حرف آتوب قوندرمه نقطه کاتبه پاکش دیو
یاکلش اولدر کیم قصور فهم ایله کاتب یازه
کیم دینش زیرا کتابت اهلنك ماهرلری

بیلش اول محض مشقتدر قبله حسن خط
ساقط اولسه بعض الفاظ وحروف ایله نقط
بلکه مقبولی دکلدر اهل طبعك یونمط
عجز استخراجدن هر لفظ ترکیبی غلط
نقطه وحرفك سقوطیله کتاب اولمز سقط

کرده‌لی . ابراهیم دده ؛ سید محمد افندیدن مأذوندر . ۱۱۹۷ ده مطعوناً وفات ایلمشدر . آثار منظومه‌سندن حلیهٔ چاریار گزین وحل تحقیقات وملحمه ومرتب دیوانی واردر .

بیاضی زاده . احمد بن حسن ؛ حسن خط تعلیقی بالذات درویش عبدیدن یازمشدر . متانت کتابت خرده‌ده عدیلی یوق ۱۰۹۸ ده وفات ایدوب اسکدارده دیوتجی زاده زاویه‌سی اتصالنده مدفوندر . حلبده (۱۹) آی مدتده مفتی بلده کواکبی زاده ایله آلتی فندن باحث نظماً ونثراً برکتاب جمع ایدوب اسمنی سوانح العلوم دیمشدر وفقه اکبر شرحی واشارات العلوم وفقه ابسط وکتاب العالم وکتاب الوصیه وسائر آثاری واردر .

شهلا احمد پاشا . احمد پاشا ابن جعفر ؛ فندق زاده شاکردیدر هرقلمده بالخاصه دیوانیده گزیده ایدی . ۱۱٦۱ تاریخ وفاتیدر (۹۲)

سیاهی احمد . احمد سیاهی ابن صالح ؛ زماننك میرعمادی واوانك شاعر . اوستادیدر اقرب اقرباسندن طوپخانه‌لی محمود افندی نام استاده مقارن ایدی . سال وفاتی ۱۰۹۹ در . قلیج علی پاشا ایله طربزونه کیدرکن فجاةً وفات ایلدی .

طورمش زاده . احمد بن طورمش ؛ سیاهی احمددن تمشق ایدوب ردوسی زاده وقاضی عسکر عارف افندی وقریمی جامی امامی احمد افندی کبی استادان

تعلیق ایله مذاکرهٔ خطّیه‌سی واردر . سال وفاتی ۱۱۲۹ در مدفنی طوپ قپوده در .

عثمان کتخدا زاده .

اسماعیل ابن عثمان ❁ خط تعلیقده استاد عصری ولی‌الدین افندی وفندق زاده‌دن دقایق خرده وجلی خطوط متنوّعه‌یی تعلم ایدوب مجاز اولنلردندر . سال وفاتی ۱۱۶۱ در ابو بکر پاشا مکتبی مزارستاننده مدفوندر . وتاریخ مکتب بونك خطیدر .

مفتی چلبی زاده .

شیخ‌الاسلام اسماعیل عاصم ❁ ابن محمد کوچك چلبی زاده وقعه نویس دولت علیه اولمشدر . شکست تعلیقده قاضی عسکر عارف افندیدن تمشّق ایله بروادی خاص پیدا ایتمشدرکه تعریفی ممکن دگلدر . سال وفاتی ۱۱۷۳ در . واستادی مدرسه‌سی پیشگاهنده مدفوندر .

ابراهیم خان زاده رفیق .

میر اسماعیل بن علی ❁ ابراهیم خان زاده ذکری کچمشدر . (۱۰۱) حسن خط تعلیقده کاتب زاده‌دن مجازدر . ودده زاده سید محمد افندی‌کبی مجازی واردر . (۱۱۷۰) تاریخ وفاتیدر

حسام بوسنوی .

درویش حسام‌الدّین بوسنویدر ❁ قانعی نام استاد آتی الذکرك تلامذه‌سندن اولوب بعدالاذن دمشق شامه هجرت وانده دخی تقلید خطوط اسلاف ایله حسام دمشقی دینمکه لایق اولمشدر . الف کامل رجالندندر .

حسن فناری .

حسن ابن محمّد ❁ یکیشهر فناردن وحسن خط تعلیقده کمالی علی‌التحقیق ثابت اولنلردندر . بیك یگرمی‌ده یازدیغی تذکره حسن چلبی گورلمشدر .

میر شاکر .

میر حسین شاکر ❁ طورمش زاده افندیدن حسن خط تعلیق

تحقیق و برمصحف نادیده تمیق ایدوب مقابله‌سنده داخل صحن تدریس قلمشدر . وچار دونکه قلمه سور نامهٔ وهبی تحریرینه دخی مأمور اولمشدر . حلبده وفات ایتدی . ۱۰۵۷

سلطان سلیمان محبّی ❀ محبی .

یازمغه مردمك چشمنی ایلردی مداد ❀ اثر معتبر خطنی کورسه ایدی عماد
اوّلین نقش ونکار قلم تعلیق ❀ آخرین رسم پسندیدهٔ کلك بهزاد

حسن خط تعلیقده استاد اولدیغی کبی محبّی مخلصیله فارسی وترکی دیوان اشعاری دخی موجوددر .

سلیمان طوپخانه‌لی ❀ محمود افندیدن تحصیله ورزش ایله خط تعلیقك کوزینی آچمشدر . سال وفاتی ۱۱۰۷ در . یکچشم سلیمان .

صنع‌الله آماسی ❀ حسن خط تعلیق درویش عبدیدن تمشق ایدوب آثار خطّیه‌سی بسیار برشیخ جلیل‌المقداردر . صنعی جلوکی .

عبدالباقی عارف ❀ عماد خطّهٔ خطدر . حسن خط تعلیقی محمد تبریزیدن تمشّق ایله مشار بالبنان خامه زنان جهان اولمش ایدی . عارف قاضی عسکر .

حسن خطله نیچه مقطّعات ومرقّعات وکتب نفیسه تحریر ایتمش ورسائل کثیره تألیف بیورمش السنهٔ ثلاثه‌ده مدوّن دیوانی واردر . ابو ایوب تربه‌سی اتصالنده مدفوندر .

بو بیت‌القصیده زاده طبع معالی نبعدر .

مهابتله مقابل اولدیغکده صفّ اعدایه
قدومك کوش ایدنجه قارشو چیقردشمنك جانی ۱۱۳۵

سیّد عبدالباقی ❀ حسن خط تعلیقی عارف افندیدن یازوب کماله لعلی زاده .

واردی . کتب کثیره کتابتنه موفق اولوب کلیات وجزئیاتده فاضل ایدوگی محقق ایدی وفاتی ١١٥٩ سرگذشت نام مجموعه‌لری واردر . ونوادر الاصولی اختصار ایتمشدر . قبرینك پنجره‌سی اوزرنده‌کی جلی خطله یازلمش تاریخ وفاتی تاریخی اولیوب استانبولدن نقللری ایچوندر. ایوبده رباط قلندران اتصالنده مدفوندر .

یدی قله‌لی .

سید عبدالله ❁ یدی قله‌لی امیر افندی ذکری گچمشدر . (١١٨)

ردوسی زاده .

عبدالله ابن ابراهیم ❁ ادرنه‌دن اولوب ردوسی زاده دیمکله معروفدر تعلیقده یکچشم سلیمان افندی شاگردانندن وفی الحقیقه خوشنویساندندر . ثلث ونسخی دخی حافظ عثمان ادرنه‌ده بولندیغی ایامده تحصیل ایدوب بو سببدن آثار کثیرهٔ شیخیه‌یه مالك ایدی . حافظ افندی‌یه بر مصحف یازدیروب کندو کتبه‌لرینی وضع ایتمشلر ایدی . لکن اکرامنده قصور وبهاده بین الاساتذه مشهور اولدی. وفاتی ١١١٦ در امیر بخاری قربنده مدفوندر.

درویش عبدی .

سید عبدالله ❁ بخاری ودرویش عبدی مولوی دیمکله معروفدر . عماد حسنیدن تحصیل ایدوب استانبوله گلمش وبکتقوز زاویه‌سنده بر حجره‌ده ساکن اولمشدر . ونستعلیق حقیقی‌یی استانبوله او گتورمشدر . عودتده ینه آرزوی ملاقات استاد ایله عزم اصفهان ایدوب بر وقتده واصل اولدرکه عماد عزم ارم ذات العماد ایتمش بیت حسرت ایله خانه‌سین بولوب خویشانه احوالندن سؤال ایلدیگنده مجموع خطوط حسنه واشیاسی طرف شاهیدن مصادره اولندی . لکن سگا برزبر مشق وصیت ایتمشدر دیو تسلیم ایلدیلر . تبرکا حفظ نیتیله آلوب دقت ایلدکده فرط غلطت مشاهده ایدر . وسوکوب ایچنده اون عدد قطعه تعبیه اولنمش گورر . وبو کرامتی مشاهده ایلمکله گریان عزم دیار ایلر .

صاحب ترجمهٔ زاویهٔ مزبورده مختفی ایکن صدر اعظم طبانی یصی محمد پاشا تنبیهی ایله برشاهنامه یازوب خط بها واکرام وسائر مصرف وکاغد وتذهیب وتهذیب اون سکز کیسه آقچه‌یه بالغ اولدیغی دفتر اولندقده بیك آلتون هدیه ختامیه ویریلوب کندیده حج شریف ومدینهٔ منوره‌ده مجاورت آرزوسی اولمغله یومیه مصر مالندن قرق پاره عطیه پادشاهی وواردیغی بلادده اکرام اولنمق اوزره اوامر علیه ومکاتیب ارساليله ویریلوب الی آخرالعمر همجوار سید انبیا اولمشدر . بوتفاصیل مزبور شاهنامه‌نك ظهرینه قید اولنوب حالا اندرون همایون دولابلرندن برنده موجوددر . سال وفاتی ١٠٥٧ در .

علی رومی ۞ عبدالباقی عارف افندینك کوله‌سی اولوب سلطان احمد ثالث حضور همایونلرینه برایکی قطعه‌سی عرض اولندقده اشترا وآزاد ایدوب اندرون همایونده کوکم باشی اولدیغی کبی یومیه سکسان اقچه مشق خواجه‌لغی خدمتی ایله چراغ اولدی آثار خیریه‌یه موفق اولمشدر . وفاتی ١١٣٦ در . رومی .

علی مثلی ۞ سریع قلم برخوشنویس نفیس ایدی . استادی طور-مشزاده‌دن تعلیق تحصیلده معروف وکثرت کتابتله موصوف اولمشدر . مثلی .

عمر بن حسنی ۞ حسن خط تعلیقی دده زاده سید محمد افندیدن تعلیم ومجاز اولنلرك آلتنجیسیدر فضایل انیسی بروجود نفیسدر . حسانی زاده .

عمر عینی بن خلیل ۞ یکیشهر فناردندر خط تعلیقی دده زاده سید محمد افندیدن مجاز اولنلرك یدنجیسیدر . سائر معارفله دخی بین الاقران متفرد اولمشدر .

فتوی امینی محمد سلیم افندی ۞ مذکوردر . (١٣٥)

نرکسی .

محمّد نرکسی ابن احمد ❀ بوسنەدن گلوب قاف زاده فیض الله افندی دائرەسنه انتساب ایله نرکسی زاده نرکسی شهرتیله کامیاب وعلوم کلیّەده اهل تحقیق وثلث ونسخ تعلیق وسائر خطوطده صاحب تدقیق اولمشدر . خصوصا خرده شکستەده مثل سائر اولمشیدی سید حسین وهبی آنلر حقنده سویلمشدر .

بیت

دوات چشم شوخی کلك مژگانك ایدوب درکار
ایدوب افشای راز ایتمکده عین نرکسی زاده

آثار قلمندن دیوان اشعاری وخمسەسی واردر . وسرعت قلمی اولوب ماشیاً برعوامل تحریرینه سلطان بایزید جامعندن ابتدار وسلطان محمد جامعنه کلدکده انتهایه ایرشدیرمشدر . قرق گونده بر بیضاوی تفسیری یازدیغی مشهوردر . ایاصوفیه کتابخانەسنده موقوف بروقایهٔ فقهی واردرکه رحلتندن یکرمی آلتیییل اوّل یازمشدر . رحلتی ١٠٤٤ دەدر . ایوبده شکرپاره تربەسی قربنده مدفوندر .

ظهوری .

محمّد صالح ابن اسحق ❀ پدری قره باغی اسحق مشاهیردندر . حفیدی علی مثلی دخی خوشنویسدر . حسن خط تعلیقی تمشقده بذل مجهود ایدوب استادی طوپخانەلی محمود افندیدن سیاهی احمد افندی ایله معاً مجاز اولمشدر . تعلیقده بروادی نوظهوری واردرکه قابل تقلید دگلدر . وفاتی ١٠٨٤ دەدر . قاف زاده فیضی افندی دائرەسنده مدفوندر .

یازیجی اوغلی .

شیخ محمد بن صالح ❀ کاتب گلیبولیدن وصاحب محمّدیه یازیجی زاده دیمکله معروفدر . صاحب آثار وواصل کنج اسراردر . کتاب محمّدیەسنی کندی تألیفی اولان مغارب الزمان نسخەسندن ترجمه ومنظوم ایلمشدر .

(۹۱۱۹) بیتدر . ومذهب وجودیه‌یی رد ایچون (سورهٔ فاتحه‌یی) تفسیر بیورمشدر . (فصوصه) دخی شرح اجمالیسی واردر . برعجیب حسن خط تعلیق ایله بالذات کندی ید مؤیدلریله یازدقلری نسخه استانبولده محترق اولان برمنزلده قالوب بعدالانطفا کتاب مزبور ظهور ایدوب اطرافنده بیاض اولان محللری سوزان اولوب فقط خط لطیفلری اولان محلله آتش سرایت ایتمامشیدی . رحلتلری استانبول فتحندن ایکی سنه مقدم واقع اولمشدر .

نفس زادکان .

سید محمد مجید ﷺ اخرس ایدی . حسن خط تعلیقه هوسکار وطورمش زاده‌دن اجازتی بدیداردر . سلاطین عثمانیه‌نك نظر کرده‌لری اولوب منلا دیلسز دینکله ملقب ایدی . ابوالفتح سلطان محمد خان ومسیح پاشا جامعلرنده برر (حسبی الله) لوحه‌سی آویزه اولنمشدر . الحق جلی تعلیقه اول مرتبه حسن ویرلمك خارق عاده اولدیغی ارباب امعانه محققدر . ۱۱۸۱ ده وادیٔ خاموشانده منزل ایلدی . ادرنه قپوسی خارجنده لعلی چشمه‌سی مقابلنده پدری وبرادری یاننده مدفوندر . ونفس زادکاندن حازم وسعید وصادق کاتب زاده شاگردانی دخی واردر .

عشاقی زاده .

سید محمد صدرالدین ﷺ خط تعلیقده سپاهی احمد افندیدن مجازدر . وفاتی ۱۱٤٦ ده‌در . السنهٔ ثلاثه‌ده گفتاره قادر وادبیاتده قرینی نادردر . بوغزل نوزمین آنکدر .

دل زخم آشنانی دهر غداره کوسترد‌م — او مجروح ستیز محنتی خنکاره کوستردم
کروش بند ایدوب بازوی عشق مومیایله — مرادم اوزره دوری چرخ ناهمواره کوستردم
دوکوب خوناب اشکی سینه پرداغ سوزانه — چراغان ایچره کوبا آتشین فواره کوستردم
نیام سینه‌دن عریان ایدوب آه کلو سوزی — رقیب بدنهاده خشمله غداره کوستردم
بنه برنوزمین تازه غزل نظم ایلیوب سید — نظیره جوی اولوب کامی سحر آثاره کوستردم

شیخ الاسلام اسعد .

شیخ الاسلام محمد اسعد ﷺ حسن خط تعلیقده کاتب زاده محمد رفیع افندیدن اجازتلری محقق و

فی خطّه من کلّ قلب شهوة ۞ حتی کانّ مداده الاهـواء

وصفیله موصوفدر . وفاتی (١١٩٢) دهدر .

خواجه زاده .
سیّد محمّد سعید ۞ خواجـه زاده دیمکله معروفدر . حسن خط تعلیقی شیخ الاسلام ولیّ الدّین افندیدن تحصیل و بعده کاتب زادهدن تکمیل ایلمشدر . رئیس القرّا والمحدّثین یوسف افنـدی زاده شیخ عبدالله افندینك طوپ قپوده واقع سنك مزاری آنك اثر قلمیدر .

یساری .
محمّد اسعد یساری ۞ یکتا بر خوشـنویس بیهمتادر . شقّ ایمنی علّت مادر زاد ایله معطّل اولمغـله دست چپ ایله حسن خطّ تعلیقـه چالشـوب قابلیت اصلیّه‌لری ظهور ایتمکله دده زاده سیّد محمد افنـدیدن مأذون بالکتبه اولنـلرك اوچنجیسیدر . سـلطان عثمان ثالثك حضورینـه داخل وامر همایونایله قعود وچند سطر تحریریله مظهر ستایش اولوب قرق غروش عطیّهٔ همایونه نائل اولان بی بختلردندر . سلطان مصطفی خان ثالث آنی سرای همایونه تعیین ایلمشـدر . ابو ایوب انصاری عتبه‌سنك کتبه‌سی وآیاصوفیه‌ده (حسبی الله وحده) لوحه‌سیکه عبرة للناظریندر آنك یازیسیدر .

کاتب زاده .
محمّد رفیع ۞ خط تعلیقـده میر دوران وعماد زمان اولوب عارف افندی قاضی عسـکردن نیچه زمان تلمّذ وطورمش زاده‌دن دقایق خطی استکمال ایلمشدر . بیشمار قطعات ومرقعاتدن ماعدا حسین پاشا دارالحدیثی قپوسنده شیخ الاسلام سید مصطفی افندینك چشمه‌سی تاریخی وشیخ الاسلام محمد افندینك مدرسه وشادروان ومکتب تاریخلری ونور عثمانی جامع شریفنك مدرسه تاریخی بونك اولوب سائر آثار معتبره‌لری دخی واردر .

بيت

يازمغه ايلر ايدى مردمك چشمى مداد ٭ اثر معتبر كلكنى گوزسه ايدى عماد

تاريخ وفاتى ١١٨٣ ده در . قووغه‌جى دده تربه‌سى پيشگاهنده مدفوندر .

دده زاده . سيد محمّد سعيد ٭ سيد فيض الله افنديتك دامادى سيد محمد دده‌نك كريمه زاده‌سى اولمغله دده زاده ديمكله مشهوردر . حسن خط تعليقى كاتب زاده محمد رفيع افندى مأذونلرندن كرد اسماعيل افنديدن تلمذ ايدوب مشار باليناك قلم زبان اولدى . السنهٔ ثلاثه‌يه واقف بر ذات عارف و برچوق چراغه مالك ايدى . وفاتى ١١٧٣ ده در . امير بخارى زاويه‌سى مقابلنده مدفوندر .

خواجه راسم . محمد راسم ٭ شرح حالى گچدى . (١٠٥)

بحرى پاشا . محمد بحرى پاشا ٭ ذكر اولنمشدر . (١٤١)

اخلاقى . محمد اخلاقى ٭ اخلاق علائى نام كتابى تعليق حسن خطيله قرق كره تحرير ايديكندن بو لقب ايله شهرت بولدى خالد افنديدن ثلث ونسخده وتعليقده ديگر استاددن مأذوندر . (١٠٢٠) تاريخ وفاتيدر

چاوش . محمد چاوش ٭ گرك عارف افندى وگرك طورمش زاده تربيه‌لريله حسن خطه صورت ويروب غايت مرتبه ملكهٔ كتابيه دسترس اولمش ايدى . حتى سوابق ازمنه‌ده دولت ايران شاهندن تبريك سورختان ايچون گوندريلان برسفير معرفتلى بر ذات اولوب خط تعليقده دخى داماد ابراهيم پاشا حضورنده داعيه ايدركده كيف ما اتفق محمد آغا دخى عرض وطه‌سنده بولنمش ايدى . درحال بالاستيذان ايلرو كلوب و باغ اوزرنده رقيم ايله بركاغذه برقطعه يازوب دامن بوس صدر اعظمى ذيلنده حضور يلرينه

عرض ایتدی . نظیری محالدر دیو جانب سفیردن وسائر حضاردن مورد آفرین اولدی . وفاتی ١١٣٥ دەدر

افلاطون .

محمد افلاطون ❊ خط تعلیقی قاضی عسکر عارف افندیدن تحصیل ایدوب راشد افندی یه چند مدت سرلوحهٔ خدام ایدی . حتی سفارتنده دخی عجمه معیتیله کتدی عودتنده طریق طبابته سلوك وطب مدرسه‌سنده برحجره‌ده انزوا ایدوب کتابتله اوقات کذار اولدی . دارالکتب عثمانیه‌ده خطیله برکلیات صائب موجود وشایان زیارتدر وفاتی ١١٦٨ دەدر .

طوپخانەلی محمود .

محمود طوپخانه‌وی ❊ اوائل حالنده برلیاقه قدرده بعض آثار آفاقیه شهودیله شیخ مرحوم کبی ثلث ونسخ وعمادانه تعلیق تحصیله نیازمند اولدی . حافظ محمد امامدن تمشق ثلث ونسخ ودرویش عبدیدن تکمیل تعلیق ایله ایکیسنده دخی مجاز اولمشدر . بعده اندرون همایونه چراغ اولوب الآن ایاصوفیه کتابخانه‌سنده موقوف باخط شیخ حمدالله مصحف اول ایامده هنوز خزینهٔ همایونده اولمغله اکا تقلیداً برمصحفی شریف کتابت واتمام وعرض حضور همایون ایلدکده حیثیتی عیان اولوب کاتب السر سلطانی خدمتنده استخدام اولندیغی سببدن کتبه‌سنه بویله یازاردی . وبعضاً سمی محمد محمود کاتب السر سلطانی دیو یازمشدر . احبابندن بری سلطانم سزك ایچون حسن خطی یاپار دیرلر دیدکده بوزار دیمسونلرده یاپار دیرلرسه ضرری یوق دیمشدر . (١٠٠٨) ده عزم دار بقا ایلمشدر . ثلثده‌ده مذکوردر

سلطان مراد رابع .

سلطان مراد رابع ❊ فاتح بغداد فن خطده یکانه زمان حتی نفس زاده سید ابراهیم افندی فن خطده اولان کلزار صواب نام اثرلرینی بونلرك آزمایش قلملری وسیله‌سیله جمع ایدوب نام نامیلریله دیباجه ایلمشدر . نفعی

وسائر شعرا ثناکاری اولوب نرکسی زاده‌نك انك مدحیه‌سنده بو ایکی بیتی ایله اکتفا قیلاندی .

جناب حضرت سلطان مراد اعظم کیم ۞ بوکونه کلمدی هرگز آنك کبی خنکار
هنرور علما پرور سخن پرداز ۞ دلیر وشاعر وخطاط وناظم اشعار

سامی . مصطفی سامی ۞ آربه امینی دیمکله معروف ومذکوردر . (١٥٥)

طبی . مصطفی طبی ابن صنع الله ۞ حسن خط تعلیقی شیخ الاسلام ولی الدین افندیدن یازمشدر . یکرمی بش قدر شفای شریف ومتعدد بیضاوی تفسیری ومشارق وسائر آثار کبیره کتابتنه موفق اولمشدر . تاریخ وفاتی ١١٧٩ ده‌در .

چالقندی زاده . مصطفی عارف ۞ کاتب زاده‌دن تلمذ ایله خوشنویس نفیس اولمشدر . نور عثمانی جامعی طاقنده اوچ عدد لوحه کبراسی آویخته‌در . خط تعلیق ایله طغرا رسم ایلمك ابتدا بونك اثر قلمیدر . وفاتی ١١٨٥ ده‌در .

صحاف نور . مصطفی نور ۞ صحاف اولوب قاضیعسکر عارف افندیدن مأذوندر . اندرون همایون ثلث ونسخ خواجه‌سی فوتنده امیر افندی معلم غلمان ایکن آکا کیمی رفیق ایدوب عدیل عد ایدلم بوجهت بر تعلیق خواجه‌سنه توجیه ایدلسون دیو قاضی عسکر عارف افندیدن استفسار وآنك سوقیله بو معلم خط تعیین اولنمشدر . بونك محلولی خواجه راسم افندی‌یه احسان اولندی . وفاتی ١١٥٠ ده‌در .

بهجت زاده . مصطفی جودت ۞ خط تعلیقه تعلق ایدوب دده زاده سید محمد افندیدن تحصیل بهجت وتکمیل جودت ایلمشدر . استاذینك مأذون رابعیدر حسن خطدن ماعدا کمانکش وتفنك اندازی وسائر معارفده دخی اقرانك سرافرازی ایدی . ١٣٠١ ده وفات ایلدی پدری یاننده مدفوندر .

ولی الدین افندی.

شیخ الاسلام ولی الدین ❁ طورمش زاده افندیدن تحصیل وحسن خط تعلیقی تکمیل ایلمشدر .

بالخاصـه قلم جلی یعنی قامش قلمنده یگانهٔ زمانی ایدی . ادرنه جامعی مقابلنده داماد ابراهیم پاشـانك یاپدیغی چشمه‌لرك تاریخنی ونوح افنـدی زاده علی پاشـانك جامع جدیدی اتصالنده‌کی سبیل وچشمه‌ســنده وجامع حوالیســنك ایکی بابنده واقع تاریخلری وسائر اثاری واردر . ١١٨٠ ده وفات ایلدی . سلطان بایزید جامعنده برکتبخانه وسلوری قپوسی خارجنده برمســیره وچشمه ومصطفی پاشـا خانقاهنده محفل کبیر وسـائر اثاری دخی موجوددر . شیخ مراد نقشبندی خانقاهنده اعداد ایلدیگی محلده مدفوندر .

شیخ الاسلام یحیی

یحیی ابن زکریا بن بیرام ❁ شیخ الاسلام ابن شیخ الاسلامدر حسن خطی پدرندن کورمشدر . سید صبری انك خطی حقنده سویلمشدر .

بیت

قلمتراش جلالی جبین دهشته چین ❁ تراشـهٔ قلمی چشم لفظـه مژکاندر

ویسی دیمشدر .

بیت

چینی دواتی شیشهٔ قند نبات حسن ❁ چوب نبات اول قلم واسـطی تبار

اللی درت یاشنده ١٠٥٣ پدری جنبنده مدفون اولدی . محسن قیصرینك فرائض منظومه‌سنه شرحی وقصیدهٔ برده‌یه تخمیس ومرتب دیوانی وفتاواسی واثار خیریه‌سندن مدرسـه‌سی واردر ، سـلطان سلیم قربنده مدرسـه پیشگاهنده مدفوندر .

یوسف مجدی ❁ مذکوردر . (١٦١)

﴿ (١٣٠٢) دن صكره ممالك عثمانيه ده كلان خطاطان ﴾

شيخ الاسلام زين العابدين ﴿ خوش طبع وظريف ونكته سنج ولطيف بر فاضل كامل ايدی . وفاتی ١٢٤٠ ده در . — شيخ الاسلام زين العابدين .

عثمان افندی ﴿ اناطولی قضاسندندر . انواع خطوطده باخصوص تعليقده غايت چابكدست وخوش نويس ايمش روم ايلی حصاری مزارستانده مدفوندر . وفاتی ١٢٥٠ ده در . — عثمان افندی .

محمّد اسعد ﴿ يساری مشهورك شاگرديدر . اسكدارده جامع سليميه خطوطی انكدر . وفاتی ١٢٥١ ده در . — اسعد .

شيخ عبدالله ﴿ اصلی بخارادن وطريق نقشبندی مشايخندندر . ١٢٥٧ ده وفات ايتمشدر . طوپخانه جامعنده يازيسی موجوددر — عبدالله بخاری .

طيب افندی ﴿ بگلربگی جامعنك امامی وصاحب اشعار وساير آثار اولوب بعض جوامعه تاريخلری واردر . وفاتی (١٢٦٠) ده در . — طيب امام .

يساری زاده مصطفی عزت ﴿ كندو پدرينك شاگرديدر . (١٢٦٠) ده وفات ايتمشدر . — يساری زاده .

علی حيدر بك ﴿ اخلاق حميده ايله متصف وآثار كثيره ايله مشهور ايدی . سی يتمش رادهلرنده ايكن ١٢٨٧ ده وفات ايلمشدر . — علی حيدر بك .

شيخ الاسلام عمر ﴿ حسام الدين لقبی ايله ملقب ؛ ١٢١ ده تولد و (١٢٨٨) ده وفات ايلمشدر . تاريخ مراقلولرندندر . — حسام الدين .

قدری .

قدری افندی ❀ اسکدارده عتیق والده مدرسه‌سنده تعلیم تلامذه ایله مشغول وآلتمش یاشنده ایکن (١٢٩٠) راده‌لرنده وفات ایلدی .

چهارشنبه‌لی زاده .

سعید افندی ❀ قاضی عسکر وصدوردن وچهارشنبه‌لی زاده دیو مشهور ایدی . یساری زاده شاگردی اولوب وفاتی تعبیری چهارشنبه‌لی زاده چهارشنبه بازارنده چهارشنبه گونی وفات ایلمشدر دیو ضرب مثل اولمشدر . تاریخ وفاتی (١٢٩٣) ده‌در .

وحید .

وحیدالدّین افندی ❀ شیخ‌الاسلام عمر حسام‌الدّین قرنداشی اولوب ولادتی (١٢١٧) ده ووفاتی (١٢٩٣) ده‌در .

اسماعیل حقی .

اسماعیل حقی ❀ یساری زاده شاگردی وسامی بگك خواجه‌سیدر. سرای همایونه‌مخصوص اولمق‌اوزره استاد ساعت سازان لذیذ افندینك جیوه‌لی یورر ساعت بی‌نظیری اوزرینه یازیلان بیت بونك اثرخامه‌وزاده طبعیدر .

بیت

بونوزیسده ساعت کیم‌همیشه رقه‌جنباندر ❀ لسان حالله عبدالعزیز خانه دعا خواندر

وفاتی ١٢٩٥ ده‌در .

عطا بیك .

عطابیك ❀ صاحب جربزه وادراك واصحاب ذوق سلیمندندر . روم ایلی قاضی عسکری اولوب طب ونباتات اوزرینه دخی براثری واردر وفاتی (١٢٩٦) ده‌در .

زکی دده .

زکی دده ❀ اصلی بروسه‌لی واسکدار مولویخانه‌سنك شیخیدر . چوق نسخ نفیسه یازمشدر . کامل پاشانك کتابخانه‌داری وفتواخانه‌ده مشق خواجه‌سی ایدی . کندویه‌گوره مخصوص بروادی صاحبیدر . (١٢٩٧) ده وفات ایلدی .

بونلردن ماعدا تاريخ وفاتلری تحقيق اولنه‌مامش دده زاده نقيب باشيخی زاده، قره‌جه احمدده مدفون قاضی عسكر جمال افندی، باهر افندی دخی واردر .

والآن برحيات اولان خطاطان ايچنده تعليق دخی ايو يازان ايكی خطاطك ترجمهٔ حالی دخی هرنقدر موقعنده دكل ايسه‌ده آتيلدی .

زاهده

زاهده خانم ﴿ صدر مرحوم عالی پاشانك كريمهٔ محترمه‌لری اولوب خطوط متنوعه‌يی ايو يازدقلری كبی تعليقده دخی مرحوم مصطفی عزت افنديدن مأذوندرلر . مساجد وتكايا وخانقاهلرده بعض الواح وآثارلری رونما وكنديلری عفت واستقامتله روشنادرلر .

حافظ حسن تحسين .

حافظ حسن تحسين بن عثمان ﴿ تعليق سامی افنديدن يازمش وثلث ونسخ جلی‌يی دخی رئيس الخطاطين محسن زاده عبدالله بكدن مأذون اولمش وعلوم عربيه‌دن دخی مجاز اولديغی كبی دارالمعلمين‌دن مخرج والآن كتبخانهٔ عمومی عثمانی حافظ كتب ثانيسی بولنمشدر .

تعليق وديوانى وچب نويسان ايران

خط تعليق رقاع وتوقيعدن مأخوذ اولوب واضعى خواجه تاج الدّين اصفهانى ومكمّلى خواجه عبدالحى منشيدر . مناشير واحكام بو خط ايله يازيله كلوب بونى يازانلر بالتّبع ديوانى وچب وسياقت وطغرا خطلرينى دخى ايو يازدقلرى مقرّردر . اشته بوخطده استاد اولنلرك مشاهيرى .

ابراهيم منشى .

مولانا ابراهيم منشى ۞ ثالث عبدالحى دينور ايدى . اصلى استراباددن اولوب مشهد رضويده ساكن ومنشى ايكن اورادن قم شهرينه كتمش وتعليق نويسانك ركن اعظمى اولمشدر .

آستانهٔ معصومهده خطى كوريلوب . بريسى اسماعيل نام وديكرى سلطان محمود نجاتى تخلص ايكى فرزندى دخى تعليقياندندرلر .

اختيار هروى .

خواجه اختيار غياث الدّين هروى ۞ قضاة ومؤلفيندندر .

خواجه ادريس

خواجه ادريس ۞ خراسانى اولوب اوزون حسن ورستم بك والوند بكه منشى ايمش .

ادهم ابهرى .

مولانا ادهم ۞ ابهرى واوادن مالك اشتره منسوبدر . بيوك شاه طهماسب زماننده نواب زمانى قاضى جهان غدريله مقتول اولدى . حفيدى

محمد امین دخی شاه عباس دارالانشاده کاتب اولوب ممالك رومه یازیلان ترکی مخابرات آنك عهده‌سنه محول ایدی (١٠٠١) ده قزوینده رحلت ایلدی .

اسکندر منشی . — اسکندر بك ✿ انشا وخطده مستغنی‌التوصیفدر .

بهاءالدین . — بهاءالدین حسین ✿ کندوسی واوغلی میرقاسم مشاهیر مشهددندرلر.

حسن علی . — حسن علی بك ✿ بیوك شاه طهماسبك خاص قورچیلرندن شاهقلی فرزندیدر .

خداداد کاتب . — خداداد کاتب شرف جهان ✿ بن نواب قاضی جهان درویش عبدالحی اسلوبنی اختیار ایتمش ایدی . فرزندی روح‌الله دخی آکا معادل ایدی .

عبدالباقی . — خواجه عبدالباقی ✿ یزدی وشاه نعمة‌الله ولی اولادندندر . سنه‌لرجه شاه اسمعیل وکالت ووزارتنده بولندی .

خواجه‌عبدالحی — خواجه عبدالحی ✿ استرابادی سلطان سعید کورکان، اوزون حسن. سلطان یعقوب وسائر سلاطین ترکمانیه‌نك مناشیر واحکامنی یازمشدر . شیخ محمد تمیمی بونك شاکردیدر . شاه اسمعیل صفوی ظهورینه دکین حیاتده ایدی . وفاتی (٩٠٧) ده‌در (٦٤)

درویش عبد الحی . — درویش عبدالحی ٦٤ ✿ نیشابوری خواجه عبدالحی شاکردیدر . سلطان ابوسعید وسلطان حسین بیقرا خدمتنده منشی ایدی . پادشاه برکون آکا برفرمان یازمسی امر ایتمش ایکن درویش غفلت اوزرندن یازمامش ایدی . قضارا پادشاه حضورده فرمانی استدی . درویش بیاض

برکاغد چیقاروب فرمانی یازلمش گبی اوقودی و پادشاه اکا انعام واحسان ایلدی . بعده عیناً اوقودیغی گبی فرمانی یازوب تقدیم ایتدی . درویشك خواجه‌جان جبریل ومیر منصور اسمنده ایکی شاگرد مکملی وار ایدی .

عبدالقادر . خواجه عبدالقادر ❀ منشی شاه طهماسب . (٢٠٣)

عبدالله مروارید عبدالله مروارید ❀ ٦٩

حاجی عبدالله . حاجی عبدالله ❀ دیوان‌الصداره‌ده مثال نویس ایکن شاه طهماسب مجلسنه یول بولوب هر برلسانده کاتب وخصوصا ترکی کتابتی اکا محول ایدی ٩٩١ ده سلطان حمزه میرزا ایله خراساندن عودتده سبزه‌وار حوالیسنده وفات ایتدی .

خواجه‌عتیق . خواجه عتیق ❀ اردو آبادیدر شاه اسمٰعیل دارالانشاسنده طغرای فرامینی او اختراع ایلشدر . مشهدده کندو یاپدیغی مقبره‌ده مدفوندر .

علاءالدین . خواجه علاءالدین منصور ❀ اولا شاه طهماسب دارالانشاسنه گیردی بعده سلاطین ترکمانیه‌یه مستوفی اولدی .

فخر مستوفی . خواجه فخرالدین حکیم ❀ مستوفی مشهور ایدی .

میر قاسم . میر قاسم بن منصور ❀ نوّاب همایون شاه ایرانه گلدکده آنك ملازمتی ایله هندستانه کیدوب عاقبت اکبر شاه خدمتنه نائل اولدی .

میرزا قاسم . میرزا قاسم ❀ استرآبادی ودارالانشای طهماسبی منشیلرندندر .

قاسم بك . قاسم بك ❀ ٢١٦

کافی . میرزا کافی ❀ خواجه‌نصیرالدین اولادندندر . مدرّس ومنشی‌ایدی.

كمال الدين . خواجه كمال الدين ❀ طغرائی قزوینیدر . (٢١٧)

مجنون . مجنون هروی ❀ ٢١٨

میرقمی . میر محمد ❀ قمی خواجه عبدالحی شاکردیدر آق قویونلی رستم بك خدمتنده ایدی .

میرزا محمد . میرزا محمد ❀ بن میرزا عطاءالله اصفهانی برچوق مدت آذربایجانده شاه طهماسب طرفندن تمام شروانات وزیری ایدی عاقبت مرشد قلیخان چاوشلویه وزیر اولوب محاربه‌ده برادر زاده‌سی الیله مقتول اولدی .

میرزا محمد منشی . میرزا محمد ❀ بن علی بك میرزا میرك کریمه زاده‌سیدر . مهدی بك واسطه‌سیله شاه طهماسب مجلسنه کیروب شاه اسمعیل ثانی عهدنده منشی‌الممالك اولدی . برچوق مناصبه دخولدن صکره آلتی آی وزیراعظم و (٩٠٩) ده خراساندن دونرکن مقتول اولدی .

محمد حسین . مولانا محمد حسین ❀ مستوفی‌الممالك ایکن شاه اسمعیل ثانی عهدنده وزیر اعظم اولدی ایسه‌ده وزارتی چوق سورمیوب پریشان حال هندستانه کیتدی واوراده انشا منصبی بولدی تلمیذه ثانی درویش عبدالحی ایدی .

مؤمن . محمد مؤمن ❀ بن عبدالله مرواریدر . (٧٦)

ملك محمد . خواجه ملك محمد ❀ اختیار غیاث‌الدین اقرباسندن وشاکردانندندر. شاه سلطان محمد دیوان انشاسنده ایکن ترکمان محاربه‌سنده صاین قلعه‌ده مقتول اولدی .

خواجه ميرك .

خواجه ميرك ❁ سادات كرماندر بيوك شاه طهماسبه منشى ايكن (۹۸۷) ده قزوينده وفات ايتدى .

ميرك كور .

مولانا ميرك كور ❁ ۲۲۹

نامى .

مولانا نامى سبزوارى ❁ ۲۲۹

غباريان ايران

بونلردن ماعدا برطاقم غباريلر دخى واردر ازجمله

غباريان .

عمر اقطع ❁ شرح حالى ذيل كتابده كله جكدر

غبارى يزدى وغبارى كيلانى ❁ (تذكره صادق جيلانى)

قاسم ومجنون ❁ ۳۱۶ و ۳۱۸

مير قربى لاهجانى ❁ خط ياقوتانه‌ده وغبارده يكتادر .

خط شكسته

ايرانده برقاچ وقتدن برو شكسته اسمنده برخط دخى ظهور ايدوب واضعى شفيعا ومكملى درويش عبدالمجيد طالقانيدر . بو خط الآن بين الانام مستعمل ومتداول ايسه‌ده حقيقة برملحمه كبرى ولايقرء برطاسم ديركشادر . صاحب طبع سليم وسليقهٔ مستقيم بريد مؤيدله الله تعالى حضرتلرى آنى لوح كيتيدن محو ونابود وآنك يرينه ايرانيلره اوقوناقلو وسهل وآسان برخط احسان بيوره آمين .

آنلردن مشاهیری

اوغلان ممی چلبی ❀ (مناقب هنروران) ١٥٨

تاج وتاج بك زادكان جعفر بك اسماعيل بك محمد چلبی ❀ (١٠٤) و (١٣٤)

چاوش زاده محمد صالح شمعی ❀ ١٤٤

حسام رومی ❀ سلطان محمد اوقافنك كاتبی و ديوانينك موجديدر .

خالد ارضرومی ❀ ١١٠

خواجه راسم ❀ ١٤٥

شهدی ❀ ١٥٨

صاف چلبی مصلی ❀ ٢٧٢

عارف (١١٢) وعاطف دفتری ❀ ١٥٨

عبدالرّحمن جيبنجی زاده ❀ (غباری دخی يازمشدر) ١١٧

عزّت علی پاشا ❀ ١٧٣

عبدالرحمن غباری ❀ ١١٦

كچوك نصوح مطراقچی ❀ ١٥٩

سنبل ممی چلبی ❀ ١٥٨

هدهد علی چلبی ❀ (مناقب هنروران)

هزار فن بروسه‌وی ❀ ١٤٣

يسارى زاده اسماعيل ۩ ۹۹ — يسارى زاده.

يوسف بالى ۩ كليدالبحر حصارده بولنور ايدى . — يوسف بالى .

بونلردن هپسنك ذكرى كچديكندن يالكز بارقم اشاره اولنمشدر .

تجليد وتذهيب

دولت اسلاميه‌ده كتب عليه وسجلات شرعيه‌نك كتابت وتجليدينه رغبت قديمى اولوب هرعصرك رجالى بو امره اهتمام ايلدى. دولت اسلاميه‌ده بلاد عراق واندلسده تجليد كتبه اهتمام چوق ايكن خلفانك اندراسيله قليل اولدى . اوائل عهد اسلامده مصنفات علوم وصكوك واحكام ودفاتر ديوانى ومناشير سلطانى قليل وجلد واديم كثير اولوب تمامى جلد واديم اوزرينه تحرير اولنوردى . كيده‌رك تأليف كتب وامر دفاتر ارتديغندن جلد واديم كفايت ايتميوب عهد خلافت عباسيونده آل برامكه‌دن فضل ابن يحيى كاغذ انشاسنه اشارت ايلدى . وصكوك ومكاتيب سلطانى كاغد اوزرينه يازلدى .

آندنصكره هركس كاغد اوزرينه يازمغه باشليوب اصناف عديده اوزره مصنع كاغدلر ايجاد ايتديلر . وكتب رسائله ابتدا ساده جلد قويوب بعده انواع متعدده ايله زينت وپيرايه‌يه دخى باشلديلر . مجلدلك بربيوك هنر. بلكه‌ده بدايع صنايع قبيلندن وجدول كشى وتذهيب دخى انك برشعبه‌سندن صايلدى . هله تيموريان زماننده خراسان وهندستان وكشمير وفارس وعراق طرفنده ياپيلان مصنع ومكلف قابلر ومصور ومنقش كتابلر ومزين ومذهب مصاحف والواح ومرقعات ممالك شرقيه‌نك كارنامهٔ كهنى وهنرمندانك بدايع اثرلرى اولديغى بديهيدر .

تربیهٔ کاغذ، رنگه نویسلك، اعمال مقوّا، طرح الواح، اختراع اشکال، لطافت جدول وتحریر، اصول متن وحاشیه، وصله، لکه گیری، خرده کاریده وقبارتمه، چیقارتمه، شمسه، قطع ادیم واوراق، طرّاحی، ترصیع، زرافشانی، ونادره کاریده، هنروران ایران سحرسازلك وبدایع پردازلق ایتمشلردر.

مجلّدان ایران

بوراده ذکر اولنان مجلّدان ایران ممالك عثمانیه یه گلوب بوراده مشهور اولانلردر. سائرلرینك احوالی رساله مزك فارسی قسمنده علی قدر التحقیق ذکر اولنه جقدر.

میر حسین . میر حسین غزوینی ❁

صحاف قاسم . صحاف قاسم ❁ بیك تبریزی شاگرد میر حسین.

میرزا بك . میرزا بك ❁ تبریزی شاگرد قاسم بیك.

محمد زمان . محمّد زمان ❁ میرزا بگك فرزند ناموری.

ملا قاسم علی . ملا قاسم علی ❁ حسین بك وولیجان مصوّرك هم نشینی.

اشبته ممالك عثمانیه یه مجلدلك صنعتی بونلرك همّتیله گچوب بعده بوراده رونق وطراوت دیگر بولمشدر.

طراحان ایران

سلطان ابراهیم میرزا . سلطان ابراهیم میرزا ❁ (۵۸) شاگرد سیاوش گرجی.

سلطان احمد بن شیخ اویس ❁ ٥٨ — شیخ اویس زاده .

میرزا بایسنقر ❁ ٦٠ — بایسنقر میرزا .

استاد حسین غزوینی ❁ شـاه اسماعیلك نقاش باشیسی وسلطان محمد شاکردیدر . — حسین غزوینی .

شاه طهماسب صفوی ❁ شاکرد خواجه عبدالعزیز رسم ونقشك مزایا ونکاتنه واقف ایمش . — شاه طهماسب .

شاه قلی نقاش ❁ یومی یوز آقچه وظیفـهٔ کامله ایله ممتـاز وسـابق ولاحق استادان زمرهسندن سرافراز ایدی . اما افسوسکه بوکمال وهنر ایله برابر اخلاق حسنهیه مالك دکل ایمش . شاه قلی اغا میركك شاکردی اولوب — شاه قلی .

(مصراع)

نقاش نقش آخر بهتر کشد زاول

مفادنجه بهزاد ومانیی بیله کچدی

خواجه عبدالعزیز ❁ اصفهانی شاه طهماسبك استاد باهرالایجادیدر . — خواجه عبد العزیز .

میرزا علی تبریزی ❁ طراحانك مربی هنر پروری ایدی . — میرزا علی .

مولانا علی اصغر ❁ خواجه عبدالعزیزك شاکرد منظوری وشاه طهماسبك نقاش خانهسنده مأمور ایدی . برخطا اوزرینه شـاه طهماسب اکا طـاریلوب بورننی وقولاقلرینی کسـدردی . تفصیلی عالی افنـدینك (مناقب هنروراننده) مسطوردر . — علی اصغر .

علی جان تبریزی ❁ شاکرد شاه قلی حلبده متمکن ایدی . — علی جان .

استاد قاسم ❁ عراقی وطراحانك مشهور آفاقیدر . — قاسم .

میر نقاش .

میر نقّاش اصفهانی ❀ شاه طهماسبك نگارخانه‌سی رئیسی ونقاشانك برنجیسی ایدی . سلطان سلیمان خان زماننده استانبوله گلوب سرای همایونده مستقل برنقاشخانه انك ایچون تعیین وانواع لطف واحسانه قرین اولمشدر .

ولی جان .

استاد ولی جان ❀ سیاوش شاگردی استانبوله گلوب موظف مصوّر اولمشدر . غایت خودبین وکبرآئین ایمش .

❀ قاطعان ایران ❀

زادهٔ واضع زاده

دوست محمّد قاطعی ❀ عبدالله واضعك ولدی که رتبه‌ده استادینه ومرتبهٔ والدینه قریب بر ادیب ایدی .

سنك علی .

سنك علی بدخشی ❀ دوست محمدك شاگردی که بریده‌لری دیار بدیار مرغوب ومسلمدر . نزاکت قطعی قدرت قلمدن خارجدر .

عبدالله هروی .

عبدالله قاطع ❀ هروی وقاطعلرك برنجیسیدر . کزلکی هنرینه نص قاطع وهرسطر بریده‌سی بر سیف لامعدر .

واضع زاده .

عبدالله بن میر علی واضع ❀ بعضیلری بوکا محمد باقر دیمشلردر . گرك بریده‌سی وگرك خطّه متعلق انواع صنایع گزیده‌سی بدرینك خطی گبی پسندیدهٔ عالمدر .

عبدالله قاطع کسمه‌سیله ایاصوفیه کتبخانه‌سنده بر دیوان حسین بیقرا واردر . اما افسوس که برچوق یاپراقلرینی جهلهٔ خذله کسوب گتورمشلردر .

(فخری برو - سه‌وی)

❀ ممالك عثمانیه‌ده دخی فخری بروسه‌وی گبی برقاطع ظهور ایتمشدرکه گرك قطع خط وگرك قطع ازهار وشکوفه وسایر شیلرده نظیری گورلمامشدر .

مصوران ونقاشان ایران

سلطان اویس ❊ بهادر جلایری نقاش کامل اولوب عبدالحی آنك شاکردی ایدی . سلطان اویس .

میرزا بایسنقر تیموری ❊ ٦٠ بایسنقر میرزا .

برج علی اردبیلی ❊ شاکرد مهدی بیك . برج علی .

استاد بهزاد ❊ شاکرد پیر سید احمد کمال‌الدین لقبی ایله ملقب مظهر بدایع صور ومصدر نوادر هنر ایدی قلم مانی رقمی ناسخ آثار مصوران عالم وبنان معجز شیمی ماحی تصورات بنی ادم اوائل صنعتی سلطان حسین بایقرا عصرینه واواخری شاه اسمعیل عهدینه تصادف ایلمشدر . بهزاد .

بیت

لطف قلمش زاوستادی ❊ جان داده بصورت جمادی

پیر سید احمد تبریزی ❊ شاکرد جهانگیر بخاری . پیر سید احمد .

استاد جهانگیر بخاری ❊ عمدة‌المصورین شاکرد استاد (کونك) گنگ . جهانگیر .

میر زین‌العابدین اصفهانی ❊ شاکرد میر مصور سلطانیهٔ . زین‌العابدین .

سلطان محمد تبریزی ❊ شاکرد اغا میرك روغنی جلدلر تصویرنده وسائر مجالس ترسیمنده ممتاز ایدی . سلطان محمد .

سیاوش کرجی ❊ شاکرد استاد حسن مذهب که صنعت تذهیبی اوکرندکدنصکره مصورلکی دخی تکمیل ایدی . سیاوش .

امیر شاهی .

امیر شاهی سبزواری ❀ ١٨٧

شیخ زاده .

شیخ زاده مصوّر ❀ خراسانی شاکرد بهزاد .

عبدالصمد .

عبدالصمد کاشی ❀ ٢٠٤

میرزا عبدالله .

میرزا عبدالله ❀ مصوّر خراسانی شاکرد شیخ زاده .

غیاث الدین .

غیاث الدین خلیل ❀ نقاش بیمثل ایدی (٨٣٠) ده شاهرخ میرزا زماننده ایلچیلك ایله ختا جانبنه کوندرلدی . (٢١٥) (٦٠)

قاسم عراقی .

قاسم عراقی ❀ ٢١٥

کمال مصور .

کمال مصوّر ❀ تبریزی میرزا علی نك شاکردیدر وطرّاحلق صنعتی کندوسنه احسان خدادادیدر . بوصفتك موجدی صاییلورلر . (٣٣٦) ٢١٧

استاد کونك .

استاد (کونك) ❀ کنگ دیمکدر . ظاهراً دیلسز ایمش .

مانی .

مانی شیرازی ❀ مشهوردر .

محراب .

استاد محراب ❀ استاد حسن بغدادینك قرنداشی وتلمیذ ومصاحبی ایدی .

حاجی محمد .

حاجی محمد نقّاش ❀ ذوفنون زمان اولوب دائما قلم اندیشه ایله امور غریبه وصور عجیبه صحایف روزکاره تحریر ایدر ایدی . فن تصویر وتذهیبده مهارت تامّه‌سی اولوب برقاچ وقت چینی فغفوری یاپمسنه همّت ایله تجربهٔ بسیار وزحمت بیشماردن صکره یاپدیغی ظرف عادةً چینی‌یه مشابه چیقدی ایسه‌ده رنك وصفاسی اوقدر چینی‌یه بکزه‌مز ایدی . (٢٢٠)

محمد هروى ٭ شاكرد استاد محراب واستاد سياوش كرجى . محمد هروى .

مير مصوّر سلطانيهٔ ٭ مير مصور .

مهدى بيك ٭ ولد سلطان محمد روغنى جلد تصويرنده وسائر مجالس ترسيمنده ممتاز ايدى . مهدى بك .

محمد مؤمن خراسانى ٭ شاكرد استاد محمد هروى . مؤمن خراسانى .

ميرك تبريزى ٭ تصوير وتذهيبده بى نظير وكتابه يازمه‌ده دخى بى مانند ايدى . اكثر عمارات هرات آنك خطّيله پيرايه ياب اولمشدر . وفاتى محمد خان شيبانى زماننده وقوع بولدى . (٢٢٩) ميرك .

ميركى شيرازى ٭ ٧٧ ميركى .

مذهّبان ايران

استاد حسن ٭ بغدادى شاه طهماسب نكار خانه‌سنك رئيسى بعضيلرى بونى استاد محمد قطنه‌نك شاكردى وسياوشك استادى صايمشلردر . استاد حسن .

حسين بك ٭ تبريزى شاكرد محمد على تبريزى وولیجان مصورك برادرى عتبهٔ عليا نقاش خانه‌سنده موظف استادلرك مقبول ومعتبريدر . حسين بك .

شرف الدّين يزدى ٭ قطب الدّين يزدى برادريدركه نقاشلق ومذهبلكدن ماعدا وصالاق وسائر هنرلرده دخى استاد ايدى . شرف الدين .

استاد شعبان ٭ روميدر . شعبان .

قدرت .

استاد قدرت ۞ تبریزی شاگرد محب علی حل کاریده نادرهٔ دوران واعجوبهٔ نقاشان ایدی .

میر عضد .

میر عضد بخاری ۞ (٢٣٣) شاگرد شهبرانیسی .

علی جان .

علی جان تبریزی ۞ بودخی حلبده متمکن وعندالمذهبین متعیّن ایمش شاه قلی شاگردیدر .

محب علی .

محب علی تبریزی ۞ شاگرد حسن بغدادی .

محمد علی .

محمّد علی تبریزی ۞ شاگرد استاد حسن بغدادی .

میرزای مذهب .

میرزای مذهب ۞ شاگرد محب علی انواع صنایع وبدایعده بیقرینه ایدی .

هرنقدر بونلرك بعضیسی طرّاح وبعضیسی مصوّر ومذهّب صایلمش ایسهده اکثری صنایعك انواعنده استاد وهم طرّاح وهم مصوّر وهم مذهب وهم مجلّد ایمشلر. بونلرك شرح حاللرینی بیانه مخصوص اولهرق کمسه همت ایتمیوب آنجق بعض تذکرهلرده بالمناسبه ذکرلری کچمشدر. وفاتلرندن صکره زمان ومکان ووفات واثارلری ایسه غفلت واهمال اوزرندن نسیا منسیا قالمشدر. نفس ایرانده بوراده ذکر اولندیغی قدر دخی احواللری مضبوط اولمیوب بو بر نبذه اطلاع دخی (هربر کوشهدن بر توشه وهربر خرمندن بر خوشه) کبی طوپلانمشدر .

نقّاشان ومصوّران ومذهّبان وطرّاحان
ممالك عثمانيه

مناقب هنروران وتحفة الخطاطين كتابلرنده اسملری مذكور اولان مصوّر ومذهب ومجلدلرك اساميسی يالكز رقم هندسی‌ايله مرقّم اولوب درون كتابده ذكرلری كچمشدر . اورايه مراجعت اولنه .

ابراهيم چلبی ☼ حيدر پاشالی استاد حسن مصری شاگرديدر (١٠٤٥) ابراهيم چلبی .

ابراهيم مذهّب ☼ ١٩ ابراهيم مذهب .

احمد بن حسن ☼ ٩٣ احمد بن حسن .

امير احمد ☼ امير احمد .

شبلی زاده احمد ☼ بروسه‌لی اولوب شبيه يازمه‌ده نقاشان رومك برنجيسيدر . شبلی زاده .

احمد استاد ☼ فاتح مصر سلطان سليم ايامی مذهبانندر . احمد استاد .

ماستوری پاولی ☼ فرنك استادلرندن داميان نام ونديكلی شاگرديدر. پاولی .

بياض مصطفی ☼ ١٢٣ بياض مصطفی .

تاج الدّين كره‌بند ☼ ابن حسين فاتح مصر سلطان سليم خانك حابدن سوركون بيورديغی استاددر . تاج كره بند .

توز قوندرمز ☼ ٩٥ توز قوندرمز .

قنبور حسن چلبی ☼ حافظ عثمان مذهبلرندندر . (١٢٣) قنبور حسن .

حسن مذهّب ☼ قطنه محمد استاد شاگرديدر . (١١٤٥) حسن مذهب .

حسن مصری .
استاد حسن مصری ❀ کندی عصرنده نادر الامثال ایدی .

کفه‌لی .
حسن کفه‌لی ❀ استاد کمال شاگردیدر .

حسین بالی .
حسین بالی ❀ .

نقاش حیدر .
رئیس حیدر ❀ نقاش حیدر دیمکله معروفدر . وشبیه یازمه‌ده خصوصاً سلطان سلیم مرحومك نظیرینی تصویر قلمقده معروف و معرفت نقش ایله موصوفدر .

رشید مصطفی .
رشید مصطفی چلبی ❀ سلطان سلیملی . سلطان احمد خان زماننده‌در . (١٤٦)

سرکه‌جی .
سرکه‌جی ❀ ١٢١

سلیمان .
سلیمان چلبی ❀ سلطان احمد خان زماننده‌در . (١٤٦)

سنان بك .
مصوّر سنان بك ❀ سلطان محمد خان سرای همایونده پرورده اولوب ماستور پاولی شاگردی وکندو وادیسنده بیمانند ایدی .

صالح .
صالح چلبی ❀

عبد الرحمن مذهب .
بروسه‌لی عبدالرّحمن چلبی ❀ ١٤٦

عارف بك .
عارف بك ❀ بیاض مصطفی افندی زاده ابراهیم چلبی شاگردیدر (١١٧)

عبدالله .
عبدالله ❀ قره محمودك آزاد کرده‌سیدر .

عثمان مصور .
استاد عثمان مصوّر ❀ یگانه دوران واعجوبهٔ زمان ایدی .

علی مصوّر ❀ استاد عثمانك قاینی‌در . علی مصور .

انطالیه‌لی علی ❀ انطالیه‌لی .

علی چلبی ❀ روغنی اسكداری دینلور ایدی . (١٤٦) علی چلبی .

علی بروسه‌وی ❀ ثوز بازاری امامی مصطفی افندی چراغیدر . علی بروسه‌وی .

محمّد بك ❀ عثمان مصور شاكردیدر . محمد بك .

محمّد چلبی ❀ شاكرد سركه‌جی مذهّب حافظ عثمان . محمد چلبی .

محمّد قطنه ❀ (مناقب هنروران) قطنه .

قره محمود ❀ یكی باغچه‌لیدر . قره محمود .

قنیجی محمود ❀ مصوّر مشهور ایدی . قنیجی .

مصطفی افندی ❀ ثوز بازاری امامی ایدی . (١٢٥) مصطفی .

مصطفی صراحی ❀ شاكرد وغلام قره محمود . (١٢٦) صراحی .

ممی شاه ❀ غلطه‌لی واستاد حسن مصری شاكردیدر . ممی شاه .

هزار فن ❀ بروسه‌لیدر . (١٤٣) هزار فن .

حاجی یوسف ❀ مصریدر ساز یازمق وادیسنده ثانی شاه قلی‌در . حاجی یوسف .

اليوم برحیات اولان مذهّب ومجلّد اصنافندن

تحقیق اولنان متأخّرین اساتید

بونلرك تاریخ وفاتلرندن بعضیسی تقریبی اولوب بوندن زیاده استحضار اولنه‌مدی .

احمد استاد .

احمد استاد ❀ عطا افنـدی ایله سـلطان سلیم حضرتلری زماننده ظهور ایتمشلردر .

سنجقدار .

احمد افندی ❀ سنجاقدار سلطان مصطفی عصری استادلرندن وامین افندینك استادیدر .

لازغرادلی زاده .

احمد افندی ❀ لازغرادلی زاده دینور ایدی . سلطان محمود زماننده بافرمان عالی مجلد باشی اولمشدر .

هزار غرادلی زاده .

احمد افندی ❀ هزار غرادلی زاده سـلطان حمیـد اوّل عصری استادانندندر .

صاری احمد .

صاری احمد افندی ❀ لاله‌لی جامعی مؤذنی اولوب لاله‌لیلی شاکر افندینك مخدومیدر . (١٢٨٧) ده وفات ایتدی .

امین افندی .

امین افندی ❀ سلطان احمدلی کبار اصنافدن ایدی . (١٣٠٠) ده وفات ایتمشدر .

کهیا امین .

کهیا امین افندی ❀ داود اسکله‌لیدر . (١٣٨٠) ده وفات ایتمشدر.

سقا اسماعیل .

اسماعیل اغا ❀ سقا اسماعیـل دینور ایدی . خشن طبـع ودرشت مزاج ایدی . (١٢٢٥) ده وفات ایتمشدر .

قره‌مانلی حسن .

حسن افندی قره‌مانی ❀ سلطان محمود زماننده ایدی (١٢٧٥)

حاجی حسیب .

حاجی حسیب ❀ ١٢٦٥ صولرنده وفات ایلمشدر .

حاجی حسین .

حاجی حسین ❀ سلطان عبدالمجید زماننده ایدی ١٢٩٣ ده وفات ایدوب متأخرین میاننده انك کبیسی نادر ایدی .

راشد افندی ۞ سلطان عبدالعزیز سرای همایونـده مجـلد باشی ایدی . (١٢٨٥) ده وفات ایدوب آقسرایده مدفوندر . راشد .

حاجی رفعت ۞ طوپال حاجی رفعت دیو مشهوردر آقسرای والده جامعنك یازیلری دخی آنكدر (١٢٩٧) ده وفات ایلشدر . حاجی رفعت .

شاكر افندی ۞ لالەلیلی سلطان محمود زماننده‌در . لالەلیلی شاكر .

علی پاشالی ۞ سلطان مجید عصرندندر (١٢٨٤) ده وفات ایلدی. علی پاشالی .

شریف افندی ۞ حلبلی اولوب اوراده دخی مدفوندر (١٢٦٥) ده وفات ایتمشدر . شریف .

یساری عارف افندی ۞ یسـاری زاده مجلد دینـوردی خوش صحبت ودارای لطافت طبع ایدی (١٢٨٠) ده وفات ایلدی . یساری زاده مجلد

درویش عارف ۞ سودای مزاج سببیله كندوسـنه جنون طاری اولوب دارالشفاده وفات ایلشدر . تاریخ وفاتی (١٢٥٥) در . درویش عارف .

عارف افندی ۞ خم‌خم صفتیله متصف ایدی (١٢٧٠) ده وفات ایلدی . خم خم عارف .

عاشور افندی ۞ بصری افندی زاده‌در غایت تحف ونادره كوی ایدی . عاشور افندی .

حاجی عبدالله ۞ حاجی لطیفـك پدری ایدی (١٢٥٠) ده وفات ایلدی . حاجی عبدالله .

عزیز افندی ۞ سـلطان عبدالمجید عصرنده ایدی (١٢٩٠) ده وفات ایلدی . عزیز افندی .

شيشمان عزيز . عزيز افندى ❀ شيشمان عزيز دينور ايدى (١٢٧٥) ده وفات ايلمشدر .

عطا . عطا افندى ❀ احمد استادك برادريدر .

على اسكدارى . على افندى ❀ اسكدارى، سلطان احمد خان زماننده در .

حاجى لطيف . حاجى لطيف افندى ❀ مجلدلكه برابر تذهيبدن دخى بى بهره دگلدى .

حاجى محمد شاملو . حاجى محمّد شاملو ❀ شمدى حياتده اولان راغب افنديننك پدريدر (١٢٨٥) ده وفات ايلدى .

حاجى محمد يكچشم . حاجى محمد ❀ يكچشم دينور ايدى مدينۀ منورهده (١٢٦٠) ده وفات ايلدى .

توقاتى زاده . محمّد توقاتى زاده ❀ لالهلى جامعى خطيبى ايدى . (١٣٠٣) ده وفات ايلدى .

حافظ خورخورى . حافظ محمّد خورخورى ❀ سلطان محمود زماننك اوائلنده ايدى .

شيشمان مصطفى . شيشمان مصطفى افندى ❀ (١٢٨٧) ده وفات ايدوب سيلورى قپوسى خارجنده چشمه باشنده مدفوندر .

اژدر مصطفى . اژدر مصطفى ❀ جوجه بويلى برظريف خوش ادا وخوش لقا ايدى سلطان محمود زماننده بولنوب (١٢٦٨) ده وفات ائلمشدر .

هزار غرادى . مصطفى هزار غرادى ❀ سلطان حميد اوّل عصرندهدر (١٢٨٦) ده وفات ايتدى .

حاجی مصلح الدین ۞ غایت سریع دست براستاد ایدی (١٢٨٠) ده وفات ایتدی . حاجی مصلح الدین

شیشمان نوری افندی ۞ اصناف کهیاسی ایدی (١٢٦٠) ده وداع عالم فانی ایلدی . شیشمان نوری .

﴿ ممالك عثمانیه‌ده یالکز مجلدلك ایله شهرتشعار اولنلر ﴾

مجلد باشی صولاق سلیمان ۞ صولاق سلیمان .

قره محمّد ۞ صولاق سلیمان شاگردی . قره محمد .

محمّد چلبی ۞ سلطان سلیمان خانك مجلد باشیسی . محمد چلبی .

حسین چلبی ۞ محمد چلبینك برادر کهتری . حسین چلبی .

مصطفی چلبی ۞ کذا برادر محمد چلبی بعضیلری بونی مصلّی چلبی دیمشلردر . مصطفی چلبی .

سلیمان چلبی ۞ ولد محمد چلبی . سلیمان چلبی .

محمّد بن احمد ۞ شاگرد خواجه راسم . احمد زاده .

احمد افندی ۞ لاز غرادلی زاده سلطان محمود زماننده بافرمان عالی مجلد باشی اولمشدر . لازغرادلی زاده .

حاجی سعید افندی ۞ مدینهٔ منوّره‌نك کلام قدیملرینی تعمیر و (١٢٨٦) ده وفات ایدوب وصاللقده بی‌نظیر ایمش . حاجی سعید .

عاشق عثمان • عاشق عثمان ❀ مجلدلکده بی‌نظیر ایمش لقبی صافی‌وکندوسی بکتاشی اولوب ۱۲۹۰ ده تبدیل قالب ایدوب اسکدارده قره‌جه احمدده مدفوندر .

لبیك حافظ • لبیّك حافظ افندی ❀ مجلدلکده ید طولاسی واردر .

په‌پهی حافظ • په‌پهی حافظ افندی ❀ بودخی مجلدین چابکدستدن صاییلور ایدی .

قاسم پاشالی حافظ • قاسم پاشالی حافظ ❀ ۱۲۹٦ ده وفات ایلمشدر .

طوسون • قاسم پاشالی طوسون ❀ ۱۲۸۲ ده وفات ایلمشدر . برادری حافظ ایله قاسم پاشا مزارلغنده مدفوندر .

بصری • بصری افندی ❀ ۱۲۸٥ ده وفات ایدوب آلاجه مسجد یادرنه قپوسنده مدفوندر .

❀ الیوم برحیات اولان مجلّد ومذهّبلر ❀

صالح • صالح افندی ❀ مجلد باشی سلطان عبدالمجید خان زماننده‌نبرو بولقب ایله ملقبدر ..

مجلد حسن • مجلّد حسن افندی ❀ عزیز افندی چراغیدر .

شوقی محمدی • مجلّدباشی محمّد افندی ❀ استادی شوقی افندی اولدیغندن کندوسنه شوقینك محمد افندیسی دینور .

مذهب حسن • مذهّب حسن افندی ❀ لاله‌لیلی شاکر افندینك مخدومی وشاکر افندینك شاگردیدر .

راغب افندی ❀ شاملو حاجی محمد افندینك مخدومیدر . راغب .

حاجی احمد افندی ❀ حاجی حسین افندی تلمیذی اولوب آنكله برابر مدینهٔ منوره یازیلرینك تذهیب وتزئیننده ابراز كاركزاری ایتمشدر . ومصرلی كامل پاشا ایچون نظیری كورلمامش برمصحف شریف اشلمشدر . حاجی احمد افندی

توفیق افندی ❀ بودخی حاجی حسین شاگردی اولوب جانب دولت علیه‌دن پاریس سركی عمومیسنه كوندرلمش واوراده اثاری موجب تحسین وتعجب اولمشدر . توفیق افندی .

سلطان عبدالحمید خان حضرتلرینك یلدیز كوشكی اتصالنده یاپدیردقلری اورحانیه جامعنك تزیین وخطوطی بونك اثریدر .

هدایت افندی ❀ بوكا یكیت پاشا دینوركه كهیای ثانی دیمكدر . یكیت پاشا .

نورالدّین افندی ❀ لاله‌لیلی شاكر افندی شاگردیدر . نورالدین .

قدری افندی ❀ شیشه‌ان مصطفی افندی زاده‌در اواخرده مكتب صنایعده ایپ ایوجه اظهار هنر ایلدی . قدری افندی .

بعدالطبع خطاطان ایران اوزرینه دسترس اولدیغمز بعض اطلاعات

(استادان ستّه شجره‌سندن اولنلر) اطلاعات زائده .

ارغون كامل ٥٤ ❀ بغدادده ایكی مدرسه‌نك كتابه‌لرینی یازمشدر . ارغون .

مبارکشاه زرین قلم .

مبارك شاه زرين قلم ❁ تبريزيدر سلطان اويس جـلايرك نجف اشرفده ياپديغى عمارتك كتابه‌سنى يازمشدر .

کنده نویس .

سيد حيدر جلى نويس ٥٥ ❁ اوغلنـه طاريلوب بنم كبى يازه‌مز ايسه‌ك بارى چالش بوسياه (يعنى ياقوت كبى) يازه‌سين . دير ايمش

یحیی صوفی .

پير يحيي صوفى ٥٨ ❁ چلاير وچوبانى سلاطينى خدمتنده بولنور ايدى نجف اشرفك اكثر كتابه‌لرى آنك يازيسيدر .

صیرفی .

صيرفى ٥٦ ❁ ولد خواجه محمود صراف تبريزى شاكرد سيد حيدر جلى نويسدر اكثر عمارات تبريز آنك يازيسيدر .

استادان ستّه شجره‌سندن اولميانلر

حاجی محمد .

حاجى محمّد بندكير ٥٧ ❁ كويا امير محمد بدرالدّيندر . (٧٤)

عمر اقطع .

عمر اقطع ❁ غبارين خطّله نكين خاتمه صيغر برمصحف شريفى امير تيمور قرآنه حقـارت ايتمش ديو رد ايلديكندن سـطرى برارشوندن اوزون غايت بيـوك برقرآنى كردونه ايله هديه ايچـون كتوردكده امير تيمور علما وفضلا ايله استقبال ومورد احسان ايدرك يادكار بويله اولمليدر ديمشدر .

نعمةالله بواب .

نعمةالله بواب ❁ تبريزده جهانشاه مستحدثاتندن مظفريّه بقعه‌سـنك كتابه‌سى آنكدر .

میر محمد . میر محمّد ❀ ایله مجدالدین ابراهیم ومولانا محمد سیاوش شیرازی تماماً ظهیر اردبیلی یه منسوبدرلر واکثر فارس وکرمان خوشنویسلری بونلرك شاکردیدر .

میرزا سلطانعلی . میرزا سلطان علی ❀ ابن میرزا سلطان خلیل صغر سنده خوش نویس ایمش کندوسی سویلمشدر .

یکی از عنایات حق است این ❀ که نه ساله ام مینویسم چنین

تخت جمشیدده طاشه قازلمش یازیلری واردر .

حافظ ابرو . حافظ ابرو ❀ قم شهرندن آق قوینلولر معاصری ایمش .

قنبر شرفی . حافظ قنبر شرفی ❀ قاضی شرف الدینك مملوك حبشیسیدر طهران مسجد جامعی قپوسنی یازمشدر .

نظام قمی . نظام‌الدین حیدرقمی ❀ حافظ قنبر شاکردیدر وکوفی دخی یازارمش کنبد معصومهٔ قم کتبه‌سی درونی وبیرونی آنك یازیسیدر .

نظام بخاری . نظام‌الدین بخاری ❀ طرناق ایله دخی کوزل یازارمش بهرام میرزای صفوی آنك حقنده سویلمشدر .

شناسای رقوم هفت خط مولا نظام‌الدین ❀ که مانندوی اندر جملهٔ آفاق کم باشد
نویسدر از سرانکشت خط ناخن خوش یارب ❀ که دیدست اینچنین کاتب که انکشتش قلم باشد

مولانا باقر . مولانا محمّد باقر ❀ اردوباد قاضیسیدر .

علی بك . مولانا میرزا علی ❀ خطوط سته‌ده دکل خطوط ثمانیه‌ده استادیدر .

علی بك .

علی بك ❀ تبریزدن هنده کیدوب اوراده وفات ایتمشدر .

علی رضا .

علی رضا ❀ علی بك شاکردیدر . خرابی تبریزدن صکره قزوینه کیدوب اورانك مسجد جامعنده اوطورمش وکتابه‌لرینی یازمشدر .

حسن بك .

حسن بك ❀ تبریزی علی بك شاکردیدر . تجارآنك مصاحفندن چوق قرانور ایدی .

فغان‌الدین بلبل .

فغان‌الدین بلبل ❀ بر اصفهانینك مملوك خوش خوانی ایدی . فرار ایدوب قمده اولمش وبو بیت آنك حقنده یازلمشدر .

بلبل بناله بلدهٔ قمرا وداع کرد ❀ کاین شهررا ترانهٔ اونا پسند بود

هذه بضاعة المجوّد فى علم الخطّ واصوله للشيخ الاسلام محمّد بن حسن السنجارى رحمه الله

يقول راجى كرم الغفّار محمد بن حسن السنجارى
الحمد لله الذى علّمنا مالم نكن نعلم بل الهمنا
علّمنا الخطّ القوىّ المعرب وخصّنا بالها شمىّ العربى
محمد المبعوث بالرسالة صلّى عليه الله ذى الجلالة
ثم على اصحابه الكرام وتابعيهم بمدى الايام
وبعد ان احسن الخطوط اقواه فى المنسوب والمخطوط
ماوضعت اصوله القويمة وسلّمت فروعه السليمة
وقد نظمت هذه الارجوزة ارجوزة ظريفة وجيزة
مااختاره الاستاذ ذو الفضل على ابن هلال الكاتب الحبر على
منشى اصول هذه الصناعة اذ بحها كان له بضاعة
وما الّذى اختاره ياقوت الكاتب المحرّر المنعوت
مستخرج الطّريقة القويّة الحلوة الكافية المرضيّة
ياقوت قوّت هذه الكتابة وهكذا قد جمع النسّابة
فهو يكون اعلم الكتّاب فى الشرق والغرب بلا ارتياب
من شاء ان يظفر بالحلاوة وقوّة الخطّ بلا غباوة
يأخذ من خطيهما بالاقوى وماحلى ان كان ممن يقوى
جعلت للفتى على هاءاً وللفتى ياقوت رمزاً ياءاً
اذا هما اتّفقا فى اصل اقرنهما فيه بغير فصل
وان هما اختلفا فرّقت بينهما كما ترى وضعت
سمّيتها بضاعة المجوّد فاقف لما نظمته وجوّد
فلا جميعاً يجمع الكتابة باابان فافهم يا اخ النجابة

الباب الاوّل فى شروط الكتابة واتخاذ آلاتها وفيه فصول

قالا جميعاً من شروط الكاتب   يكون ذا حرص وفهم ثاقب
ويبذل الاموال فى تطلابها   فمهرها يغلو على خطابها
ابن هلال قال كم انفقت   من ذهب حتى به كتبت

فصل ١ فى انتخاب القلم

تنتخب الصلابة القوية   ذات الصلاب الرطبة السليمه
وهى التى قدادركت ونفعت   فى اصلها فى الدرك ثم قطعت
لقلم النسخ اللطيف الصافى   والثلث والرقاع كل جافى

فصل ٢ فى البرئة

ه اذا اردت برئها من اسفل   من مشرب الماء لها فافعل
وطوّل الحلقة بالسكين   وشقّها فى الوسط بالتمكين
واجعل لها شحيمة لطيفة   من بطن قشر ولتكن خفيفة
ى وان تكن قشرتها سمينة   فاسلب الشحمة بالسكينة
ىه ثمّ انحت اليمين والشمالا   نحتا سويا هكذا قد قالا
ونظّف البرئة ياحريفى   من شعث وشحمها الكثيف
ى وان ترد تحريفها ياكاتب   فان فى تحريفها عجايب
فاجعل البرئة ذات سلب   وانهب الشحمة اىّ نهب
وقوّر الحلقة بالتعميق   من صدرها والرّأس بالتّدقيق
ىه واجعل البرئة مخّ القلم   تحظ بها من غير شك فافهم
ىه واجعل اليمين بالزّيادة   بقدر شعرة تنل ارادة
ى ورطّب البرئة بالنحت لها   فكن لما نقلته منتبها
ه وقطعها بالحدّ ياحريفى   مابين تدوير الى تحريف
ى وان تشا التحريف فاحذر تخطى   فلا تحرّفها لكى تنشّط

فصل ٣ فى القطّ

وان اردت القطّ للبراعة   فاسمع لما فيها من الصّناعة
ى ه فاجعل الحد عليها بالسوّا   واعطها من نحو كتفك القوا
واكبس الجبين كبساً شافى   حتى يجيء قطعها بالوافى
وان سمعت وقعها كالمشرفى   فذاك قطّ كامل لا يختفى
وحفّها من بعد هذا حفاّ   حتىّ يموت حدّها ويخفى

فصل ٤ فى اتخاذ السّكين

ى ه واتخذ السّكين غير جافية   لطيفة كذاك وهى كافية
بكاوة خفيفة لطيفة   صالحة لهذه الوظيفة

فصل ٥ فى المقط

اجوده من قصب صاف صلب   مدوّر جاف ليبلغ الادب

فصل ٦ فى المداد

وخذ من المداد ماقد نظفا   دخانه بسحقه قد لطفا
ى ه مركب مطوس مصنوع   طوع اليراع طبع سريع

فصل ٧ فى الورق

ى ه وخذ من الاوراق ماقد جاده   فى صقله تظفر بالاجاده

فصل ٨ فى امساك القلم

واجعل الابهام والسبّابة   والاصبع الوسطى لذا الكتابة
واجعل الوسطى لها كالفرس   تجرى بذى اليراع مثل النفس
وبعد الثالث عن فتحها   قدر شعيرتين عن رتبتها
وخفف الشّد عليها واعتمد   على الكتاب رأسه ثم اجتهد

الباب الثانى فى وضع الحروف واصول كتابتها وفيه فصول

فصل ١

ى٥ فاقصد هديت صحة الحروف فى الاصل والوضع بلا تحريف
فى وضعها خمسة اشياء تفى اذا عرفت حدّها فتكفى
اشياءها مع التمام الوافى واتخذ الارسال فهو كافى
وكمل الكمال يا رفيقى تنال منها غاية التحقيق
واقسم البياض فى الترّتيب فانه يأتى من العجيب
اذا الخطوط وردت مركبة من شكل تسطيح لمن قد كتبه
وان اتى منسطح او منجز ابرزهما فى صفة تجزّ

فصل ٢ فى الاتمام

نعطيه حظه من الاتمام من غير توقيف ولا اهجام
ى٥ وف الطويل والقصير حقه كذلك الصغير ان تحققه

فصل ٣ فى التقويس والتسطيح والانكباب

اعط لذى التقويس والتسطيح والانكباب جودة التصحيح
ى٥ وان اتى مستلقيا فى الخط كمّل له موّفيا لا تخطى

فصل ٤ فى الاشباه

لكل حرف قسمة فاشبع بالصدر من قلمك الموقع
كما يجيء نسبة التساوى ويصطفى الخط من المساوى
بحيث لايجيء فيها غالظ ولا سقيم ناجل مرفظ
واكتب المرسل بالاسراع من غير توقيف ولا امتناع

فصل ٥ فى التفصيل

فحسن المدات فى المفصل اذا اتاك مفرد من مجمل
وانظم الخط على التسطير من غير تعويج ولا تحيير

فصل فى الحروف المركّبة والموّلدة والمفردة

الالف المنتصب المقوّم القائم المعتدل المسلّم
فماله حرف اليه ينسب كذاك فهو منفرد مغترب

الالف

ه يشبه للرّاهب فى محرابه السابل الشعر على ثوابه
هى سبعة من نقط فاكتب واسبله كالحية سلبا تصب
ى وخذ عن النقطة فى كمينها بجانب القلم فى تمكينها
ىه وكل خط راجع الى الالف من اصله وغيره قد يعترف

الباء

ىه الباء ان ركبتها فى الف تصير كافاً يا اخى فاعرف
واصلها فانظر الى التجويد من ذنب الحية فى التجريد
ىه وقدر انسطاحها كالالف فافهم لماقد قلته واعرف
لانّ فيها اليبس والرّطوبه وهكذا قد وردت مكتوبه

الجيم

خطان باليمين والشمال من فوق تقويس على الكمال
ى بل نصف الف راكب لمثله فى نصف بيضة لحسن شكله
بياضه مثلث الاضلاع فاكتبه هكذا بلا نزاع

الدّال

ه خطان من فوق وتحت لهما حلاوة كاتبها فيها انتما
ى هى الف مقصوصة نصفين بياضة انجاصة للعين
وان اتت مكتوبةً فى لام فاصعد الى ثلثيه عن تمام
مابين تعميق الى تدوير وحسن الثمرة بالتحرير

الرّاء

ى ه الرّاء من خط مقوّس اتت ربع محيط قدر الف وضعت
في راسها سنينة مقدّرة في الف فاصنع لذاك تنظره
ى وقيل هى من الف محلول وهكذا قد جاء في المنقول

السين

ى ه اربعة منتصب مقوّس فلا تكن في وضعه توسوس
وقيل ميمان بلا تفريق وصدر نون حسن التّفريق

الصاد

ه مقوّسين فيه ثمّ منتصب فهكذا تصويره فاسمع تصب
ى بياضة من لوزة قد ركبّت وراء من فوق وتحت كتبت
قد لصقت بشكل نون فاكتب كما اقول واقف هذا تصب

الطاء

ى ه الطاء جائت رأس صاد فاكتف كما نسب حقيقة فاعرف

العين

ى ه جائت بخطّين مقوّسين تهدى لهذا العين الف عين
وتارة تشبه شكل نعل وتارة بالصاد فافهم نقلي
وتارة بفك سبع ضارى اوفك ثعبان فلا تمارى
وقد تجى من كل ذا مخيرّة واذن فيل قداتت مختبره
وان اتت في معرض المركبّ تشبه للشفرة فاسمع ادبى

الفاء

ى ه الفاء ياء ركبت في واو فافهم لما نسبته يا راوى

بياضه عجمة تفـاح اكتب ولا تعنقهـا لذاك تصب
وهى اذا ماكتبت مركبـة بياضهـا حمصـة يا كتبـه

القاف

ىه القـاف واو ركبت فى نون معرق من يد ذى تمكـين
بياضه العجمة من سفر جـاه وصـدر واو هكذا قدنقـاه

الكاف

ى الكاف من ياء وواو ركبت وراسهـا صاد كذا قدكتبت
ىه وصدرها صاد وشكل منسطح فافهم هداك الله من قدنصح
وقديجىء فى اول الكتـابة فى الف قد ذكر النسـابة
بانهـا دال بالف لصقت بياضهـا اجاصـة قد فهمت
وان اتت مفردة معنقـة باء ولام كتبت محققـة

اللام

ىه اللام شـكل قائم ومنسطح من الف ونصف نون قدوضع

الميم

ىه الميم من سـين وراء ارسلت خشخاشة بياضة قد وضعت

النون

شـكل مدور بنصف دائرة ورأسـه سـنينة مقـدرة
ىه معرف لحـاجب مقـوس فاكتب بذى الاصل ولاتوسوس

الهاء

ىه الهـاء دال عققت شمرتهـا بياضهـا ثلث فى كتفهـا
ان ركبت فى غـيرها فـدال فى فاكذا قد ذكر النقـال
خصية بغل اذن لحل قدابت مابين حرفين كذا قدوردت

خرطوم نملة اذا ماركبت   كذاك صادين بلام كتبت
اوعلّقت فى اول المركب   خصية بغل اذن فحل فاكتب

الواو

ى ه الواو منكب ومن مستاق   ثم مقوّس فافهم وفق
راء عليها شرفت هامته   وانعطفت فى ثلثه شمرته
وسلبت فى قلم المحقق   فأحر لما قد قلته وحقق
والنسخ والريحان هكذا كتب   فهذه اصوله يا للعجب
يشبه قنفذا اذا مااجتمعا   والسبع ان افى بعجز اجمعا

اللام والالف

ان ركبت تشبه للمقص   فاكتب كما نسبته واستقص
اسفله صفة هاء افردت   مثاث بياضه قد وضعت
وان اتى مركّبا فى لام   فاقلبهما لامين فى النظام
او الف ولام فوق عين   كشفرة جائت بغير مين

الياء

ى ه الياء من دالين مقلوبين   كشفرة لطيفة من ذين
. فهذه الاصول للكتابة   من حازها يفوز بالطلابة
والحمد لله على التمام   والشكر لله على الاسلام

(تمّ) بحمد الله وعونه

مطبعة ابو الضيا

